

Herkulovi podvizi

Uvod

Stan Herculea Poirota bio je vrlo moderan u načinu na koji je bio namješten. Sjajio se od kroma. Lagane stolice, iako udobno obložene, bile su četvrtaste i strogo poredane.

Na jednoj od njih sjedio je Hercule Poirot, otmjeno - u sredini stolice.

Nasuprot njega, u drugoj stolici, sjedio je dr. Burton, Prijatelj Svih Duša, zahvalno srčuci čašu Poirotovog Chateau Mouton Rothschilda. Kod dr. Burtona nije bilo urednosti. Bio je punašan, neuredan, a ispod njegove guste bijele kose ocrtavalo se crvenkasto i dobroćudno lice. Imao je duboki hihotajući smijeh i naviku da sebe i sve oko sebe pokrije duhanskim pepelom. Poirot gaje uzalud okružio pepeljarama. Dr. Burton je postavio pitanje.

"Recite mi," reče. "Zašto Hercule?"

"Mislite, moje kršćansko ime?"

"Teško da je kršćansko", reče ovaj u sumnji. "Definitivno pogansko. Ali zašto? To je ono što želim znati. Očeva sklonost? Majčin hir? Obiteljski razlozi? Ako se dobro sjećam - iako mi pamćenje više nije ono stoje bilo -vi ste imali brata imenom Achille, niste li?"

Poirotov mozak je na brzinu preletio preko svih detalja karijere Achillea Poirota. Je li se sve to uistinu dogodilo?

"Samo nakratko," odgovori.

Dr. Burton je taktično skrenuo s teme o Herculeu Poirotu.

"Ljudi bi trebali biti mnogo oprezniji oko odabiranja imena svojoj djeci," mozgao je. "Ja imam kumčad. Znam. Jedna od njih zove se Blanche* - crna kao ciganica! Onda je tu i Deirdre of Sorrovvs* - ispala je vesela kao skakavac. A mlada Patience, mogli su je jednako tako nazvati i Nestrpljiva*! ADiana-paDiana-", stari poznavatelj klasika se zgrozi.

"Teška je sedamdeset i šest kilograma sada, a ima tek petnaest godina. Kažu daje to dječja gojaznost, ali meni se tako ne čini. Diana! Željeli su je nazvati Helen, ali ja sam se usprotivio.

Imajući na umu kako su joj izgledali roditelji. A k tome i njezina baka! Trudio sam se da bude Martha ili Dorcas ili

nešto zamjetnije -ali nije ništa pomoglo. Čudni ljudi, ti roditelji..."

Počeo se smijuljiti - njegovo malo debelo lice se naboralo. Poirot gaje upitno pogledao.

"Razmišljam o izmišljenom razgovoru. Vaša majka i stara gospođa Holmes, sjede i šivaju dječje oprave ili pletu: 'Achille, Hercule, Sherlock, Mvcroft...'"

Poirot nije podijelio oduševljenje svog prijatelja.

"Shvaćam što mislite. Smatrate da fizičkim izgledom ne utjelovljujem Herkula?"

Oči dr. Burtona prešle su preko Herculea Poirota, preko njegove male otmjene osobe odjevene u prugaste hlače, besprijekornu crnu jaknu, urednu kravatu svezanu u čvor, od njegovih otvorenih kožnih cipela do jajolike glave i famoznih brkova koji su ukrašavali njegovu gornju usnu.

* Neprevodiva igra riječi. Blanche žensko ime, ali ujedno i bjelina.

* Neprevodiva igra riječi. Sorrovv jad.

Neprevodiva igra riječi. l'atience - žensko ime, ali ujedno i strpljenje, (op. prev.)

"Iskreno, Poirot", reče dr. Burton. "Ne. Pretpostavljam", doda, "da nikada niste imali mnogo vremena proučavati klasike?"

"Tako je."

"Šteta. Šteta. Mnogo ste propustili. Svi bi morali proučavati klasike daje po mom."

Poirot slegne ramenima.

"£7z bien, sasvim sam se dobro snašao i bez njih."

"Snašao! Snašao! To nije pitanje snalaženja. To je potpuno krivi stav. Klasici nisu ljestve koje vode do brzog uspjeha kao moderni tečaj korespondencije! Nisu toliko važni čovjekovi sati rada - nego njegovi sati odmora i dokolice. To je pogreška koju svi činimo. Uzmite sebe, na primjer, vi nastavljate, ali željet ćete izaći iz posla, raditi stvari polako - što ćete tada učiniti s vašim satovima odmora?"

Poirot je bio spreman sa svojim odgovorom.

"Bavit ću se - ozbiljno - uzgojem tikvica."

Dr. Burton je bio osupnut.

"Tikvice? Kako to mislite? One velike nabrekle stvari koje imaju okus po vodi?"

"Ah!" uzvikne Poirot pun entuzijazma. "Ali u tome i jest bit. Nije nužno da imaju okus po vodi."

"Oh! Znam - samo ih treba posipati sirom, nasjeckanim lukom ili umakom."

"Ne, ne - griješite. Moja je ideja da se izvorna aroma same tikvice može poboljšati. Može joj biti dana," zakolutao je očima "aroma finog vina-"

"Dobri Bože, čovječe, pa nije to crveno francusko vino." Riječ aroma podsjetila je dr. Burtona na čašu pokraj lakta. Gucnuo je iz nje. "Vrlo dobro vino. Jako fino. Da." Kimao je glavom u znak potvrđivanja. "Ali ovaj posao s tikvicama - ne mislite valjda ozbiljno? Ne mislite" - progovorio je u živom strahu - "da ćete se zaista pogrbiti" - njegove ruke poletješe istovremeno u simpatičnom strahu prema njegovom vlastitom debeljuškastom trbuhu - "i vilama gnojiti te stvari i hraniti ih vlaknima vune umočenim u vodu i sve to?"

"Čini se," reče Poirot, "da ste vrlo dobro upoznati s kulturom uzgoja tikvica?"

"Vidio sam vrtlare kako to rade dok sam bio na selu. Ali, ozbiljno, Poirot, kakav hobi! Usporedite to sa" -njegov glas je potonuo u hvalevrijedno laskanje-"laganom stolicom ispred kaminu dugoj, niskoj sobi poredanoj knjigama. To mora biti duga soba - ne četvrtasta. Sve knjige oko jedne. Čaša portugalskog vina - i knjiga otvorena u vašoj ruci. Vrijeme se kotrlja unazad dok čitate."

Citirao je zvonko arapski tekst: "Ponovno samo sposobnošću, mornar na tamnocrvenom moru upravlja neobuzdanim brodom pred naletima vjetra."

"Naravno, nikada ne možete uhvatiti duh originala." Na trenutak, u svom entuzijazmu, zaboravio je na Poirota.

A Poirot, gledajući ga, odjednom osjeti sumnju -neugodnu grižnju savjesti. Je li tu i tamo bilo nešto stoje propustio? Neko bogatstvo duha? Tuga se nadvije nad njega. Da, trebao je bolje upoznati klasike... Davno... Sada je, nažalost, prekasno...

Dr. Burton je prekinuo njegovu melankoliju.

"Zaista razmišljate o odlasku u mirovinu?"

"Da." Ovaj se zacereka.

"Nećete valjda!"

"Ali uvjeravam vas -"

"Vi to nećete biti u stanju učiniti, čovječe. Vi ste previše zainteresirani za svoj rad."

"Ne - zaista - već obavljam sve pripreme. Još samo nekoliko slučajeva - onih posebno odabranih - a ne, razumijete, sve što se ponudi — samo slučajevi koji pružaju osobni izazov."

Dr. Burton se nasmiješi.

"To je uvijek tako. Još samo jedan ili dva slučaja - i tako dalje. Oproštajni nastup primadone neće uopće biti nalik vašem, Poirot!"

Nasmijao se i polagano ustao, poput kakvog ljubaznog bjelokosog gnoma.

"Vaša djela nisu djela Herkulova," reče. "Vaša su djela ljubavi. Vidjet ćete da sam u pravu. Kladim se da ćete za dvanaest mjeseci još uvijek biti ovdje, a tikvice će jednostavno biti", — zgrozi se, - "samo tikvice."

Odlazeći od svog domaćina, dr. Burton napusti pravokutnu sobu.

On odlazi s ovih stranica i više se nikada neće vratiti. Nas zanima samo ono stoje ostavio iza sebe, a to je ideja.

Nakon njegovog odlaska, Hercule Poirot je ponovno polagano sjeo poput čovjeka u snu i promrmljao: "Djela Herkulova..."

Mais oui, c'est une idee, ca..."

Idući j e dan Hercule Poirot stao pomno proučavati velik u kožu uvezen svezak i druge tanje radove, s povremenim nemirnim pogledima prema raznim tipkanim listovima papira.

Njegova tajnica, gospođica Lemon, bila je zadužena da prikupi sve informacije na temu Herkula i da iste stavi pred njega.

Bez imalo interesa (ona nije bila tip koji bi se pitao "Zašto?"), ali sa savršenom učinkovitošću, gospođica Lemon je izvršila svoj zadatak. Hercule Poirot se cijelim svojim bićem bacio u

čudesno more klasične predaje, posebno se koncentrirajući na "Herkula, proslavljenog junaka koji je nakon smrti stavljen u rang s bogovima, i primao svakojake počasti".

Dva sata je Poirot marljivo čitao, praveći bilješke, konzultirajući se sa svojim papirima i ostalim knjigama koje su se odnosile na tu temu. Konačno je ponovno utonuo u naslonjač i protresao glavom. Njegovo raspoloženje od prošle večeri bilo je raspršeno. Kakvi ljudi!

Uzmimo na primjer tog Herkula - tog junaka! Junačina, zaista! Što je on bio doli veliko mišićavo stvorenje niske inteligencije i kriminalnih težnji! Poirot se prisjetio jednog Adolfa Duranda, mesara, koji je bio osuđen u Lyonu 1895. -stvorenje volovske snage koje je ubilo nekoliko djece. Obrana je bila epilepsija- od koje je on nedvojbeno i bolovao - iako je argument višednevne rasprave bio je li to gr and mal ili petit mat. Taj drevni Herkul zasigurno je naginjao ka grand mal. Ne, Poirot odmahne glavom, ako je to bila grčka ideja junaka, onda, mjereno današnjim standardima, zasigurno ne bi prošao kao takav.

Cijeli klasični obrazac gaje šokirao. Ti bogovi i božice - čini se da su imali isto toliko mnogo različitih saveznika kao i moderni kriminalci. Zaista, čini se da su svi bili kriminalni tipovi. Pijančevanje, raskalašenost, pljačke, incesti, silovanja, ubojstva i šikaniranja - dovoljno da suca drži neprestano zaposlenog. Nema pristojnog obiteljskog života. Nema reda ni metodičnosti. Čak ni u nj ihovim zločinima nema reda ni metodičnosti!

"Herkul zaista!" reče Hercule Poirot, podižući se na noge, prosvijetljen.

Pogledao je oko sebe. Četvrtasta soba, s dobrim modernim namještajem - čak i komad dobre moderne skulpture koja predstavlja jednu kocku postavljenu na drugu i iznad njih geometrijski poredana bakrena žica. A u sredini te svijetleće i uredne sobe, on sam. Pogledao se u zrcalu. Ovdje je on, moderan Herkul - vrlo različit od neugodne skice gole figure s nabreklih mišićima, koja zamahuje tolj agom. Umjesto toga, mala kompaktna figura odjevena u besprijekornu urbanu odjeću s brkovima - takvim brkovima o kakvim je Herkul

mogao samo sanjati - veličanstvenima a tako uglađenima.

* Grand mal/ Petit mal - Veliko zlo/ Malo zlo (Op. Prev.)

Ipak je između ovog Herculea Poirota i Herkula klasične predaje postojala točka sličnosti. Obojica su, bez sumnje, sudjelovali u oslobađanju svijeta od određenih pošasti... I jednog i drugog je moguće opisati kao dobročinitelja društva u kojem je živio...

Ono stoje dr. Burton rekao jučer kada je odlazio: "Vaša djela nisu djela Herkula..."

Ah, ali tuje bio u krivu, stari fosil. Trebala bi, još jednom, postojati djela Herkulova - modernog Herkula. Genijalna i zabavna pomisao! U razdoblju prije svoje konačne mirovine, prihvatit će dvanaest slučajeva, ni više ni manje. I tih dvanaest slučajeva bi trebalo odabrati s posebnim osvrtom na dvanaest djela drevnog Herkula. Da, to ne samo da bi bilo zabavno, bio bi to i umjetnički i duhovni doseg.

Poirot je uzeo klasični rječnik i još se jednom zadubio u klasičnu predaju. Nije se namjeravao previše približiti svom prototipu. Ovdje ne bi bile uključene žene... Djela i samo djela. Prvo djelo bi tada trebalo biti ono koje se tiče Nemejskog lava. "Nemejski lav," ponovi, iskušavajući riječ na vlastitom jeziku. Jasno je da nije očekivao da mu se pojavi slučaj koji uključuje lava od krvi i mesa. Bilo bi ipak previše slučajnosti u cijeloj stvari kada bi mu pristupili direktori zoološkog vrta da riješi problem koji bi se ticao pravog lava.

Ne, ovdje mora biti u pitanju simbolika. Prvi se slučaj mora ticati neke proslavljene javne osobe, mora biti senzacionalno i od velike važnosti! Neki veliki kriminalac -ili po mogućnosti netko tko je lav u očima javnosti. Neki dobro poznati pisac, ili političar, ili slikar - ili čak neki velikaš?

Sviđala mu se ideja velikaša...

Neće se žuriti. Čekat će - čekat će taj slučaj od velike važnosti koji će biti prvi od njegovih samonametnutih djela.

Nemejski lav

I.

"Ima li što zanimljivo ovog jutra, gospođice Lemon?" upitao je kad je ušao u sobu idućeg jutra. Vjerovao je gospođici Lemon. Ona je bila žena bez mašte, ali je imala instinkt. Sve ono stoje spomenula kao vrijedno razmatranja, obično je i vrijedilo razmotriti. Bila je rođena tajnica.

"Ne mnogo, gospodine Poirot. Samo jedno pismo koje bi vas moglo zanimati. Stavila sam ga na vrh hrpe."

"O čemu?" učinio je zainteresirano korak naprijed.

"To je od čovjeka koji želi da istražite nestanak pekinezera njegove žene."

Poirot je zastao s nogom još uvijek u zraku. Bacio je pogled pun prijekora na gospođicu Lemon. Ona ga nije primijetila. Počelaje tipkati. Tipkala je brzinom i preciznošću brzopoteznog pištolja.

Poirot je bio potresen; potresen i ogorčen. Gospođica Lemon, učinkovita gospođica Lemon ga je izdala! Pekinezer.

Pekinezer. I to nakon sna kojeg je imao. Napuštao je Buckinghamsku palaču nakon što su mu osobno zahvalili kad su mu davali novčanik i jutarnju čokoladu!

Riječi su drhtale na njegovim usnama - duhovite zajedljive riječi. Nije ih izgovorio jer ih gospođica Lemon, zbog brzine i učinkovitosti tipkanja, ne bi bila čula.

S izrazom gundanja i zgražanja uzeo je pismo s vrha male hrpe koja se nalazila na rubu njegovog stola.

Da, bilo je točno onako kao stoje gospođica Lemon rekla.

Gradska adresa - kratak, poslovno prost zahtjev. Tema - otmica pekinezera. Jedan od onih buljavih, razmaženih ljubimaca bogatih žena. Usne Herculea Poirota savinule su se dok je čitao.

Ništa neobično nije bilo oko toga. Ništa nije nedostajalo ili - ali, da, da, u jednom malom detalju, gospođica Lemon je bila u pravu. U jednom malom detalju nešto je bilo neobično.

Hercule Poirot je sjeo. Pročitao je pismo polagano i oprezno. To nije bio slučaj kakvog bi želio, to nije bio slučaj kakvog je obećao samome sebi. To ni u kom smislu nije bio važan slučaj, bio je vrhunski nevažan. To nije bilo - i ovdje se krila bit njegovog prigovora- nije bilo primjereno djelima Herkula.

Ali, nažalost, bio je znatiželjan...

Da, bio je znatiželjan...

Podigao je glas tako da ga gospođica Lemon može čuti pored buke tipkanja.

"Nazovite tog gospodina Josepha Hoggina," naredi, "i ugovorite mi sastanak s njim u njegovom uredu kao stoje i predložio."

Kao i obično, gospođica Lemon je bila u pravu.

"Ja sam jednostavan čovjek, gospodine Poirot," reče sir Joseph Hoggin.

Hercule Poirot načini neodređenu gestu svojom desnom rukom. Izražavala je (ako tako želite) divljenje prema solidnoj vrijednosti karijere sir Josepha, i cijenjenje njegove skromnosti zato što se tako opisao. Također je mogla sadržavati milostivo osuđivanje izjave. No nije odavala ni najmanju naznaku o misli koja je tada prevladavala u glavi Herculea Poirota, a to je daje (koristeći izraz u njegovom više kolokvijalnom značenju) sir Joseph zaista bio

20

jednostavan čovjek. Oči Herculea Poirota kritički su počivale na znojnoj čeljusti, malim svinjskim očima, kvrgavom nosu i pripijenim ustima. Cjelokupni dojam podsjetio ga je na nekoga ili nešto - ali za trenutak se nije mogao sjetiti tko ili što je to bilo.

Sjećanje je bilo uskomešano i mutno. Prije mnogo godina... u Belgiji... nešto, zasigurno, što ima veze sa sapunom...

Sir Joseph nastavi.

"Sa mnom nema cifranja. Nisam ja veslo sisao. Mnogi bi ljudi, gospodine Poirot, napustili ovaj posao. Otpisi to kao dug i zaboravi. Ali to nije način Josepha Hoggina. Ja sam bogat čovjek - i, primjerice, dvjesto funti meni ne predstavlja neki naročiti novac -"

Poirot doda brzo:

"Svaka vam čast."

"E?"

Sir Joseph zastane nakratko. Njegove male oči još se više suziše. Reče oštro:

"To ne znači da imam naviku bacanja novca. Ono što želim, to i platim. Ali plaćam samo tržišnu cijenu -ne više."

Hercule Poirot reče:

"Vi shvaćate da su moje usluge skupe?"

"Da, da. Ali ovo je," sir Joseph ga pogleda prepredeno, "zaista mali problem."

Hercule Poirot slegne ramenima. Reče:

"Ja se ne cjenkam. Ja sam profesionalac. Za usluge profesionalca morate platiti."

Sir Joseph odvrati iskreno:

"Znam da ste vi najbolji čovjek za ovakvu vrstu stvari.

Raspitao sam se i rečeno mi je da ste vi najbolji čovjek kojeg imam na raspolaganju. Namjeravam izgurati ovo do kraja i nije mi važna cijena. Zato sam vas i pozvao ovdje."

"Imali ste sreće," reče Hercule Poirot.

21

Sir Joseph ponovno upita: "E?"

"Iznimne sreće," odgovori Hercule Poirot čvrsto. "Ja sam, mogu to tako reći bez patvorene skromnosti, na vrhuncu svoje karijere. Uskoro namjeravam u mirovinu -živjeti na selu, putovati povremeno - također, može biti, i uređivati svoj vrt – s posebnom pažnjom na poboljšavanje posebne vrste tikvica.

Veličanstveno povrće - ali im nedostaje aroma. To, dakako, nije poanta. Samo sam želio objasniti kako sam si prije mirovine nametnuo određeni zadatak. Odlučio sam prihvatiti dvanaest slučajeva – ni više ni manje. Samonametnuta 'Djela Herkulova' ako to mogu tako opisati. Vaš je slučaj, sir Joseph, prvi od dvanaest. Privukla me je," pogleda ga, "njegova zapanjujuća beznačajnost."

"Značajnost?" reče sir Joseph.

"beznačajnost je ono što sam rekao. Pozivali su me zbog raznih razloga - da istražim umorstva, neobjašnjive smrti, pljačke, krađu nakita. Ovo je prvi put da sam pozvan da upotrijebim svoj talent kako bih rasvijetlio otmicu pekinezera."

Sir Joseph progundā. Reče:

"Iznenadjujete me! Rekao bih da pokraj sebe niste imali ženu koja vas gnjavi svojim ljubimcima."

"To zasigurno. Ali, ovo je prvi put da sam pozvan od strane muža da riješim slučaj."

Male oči sir Josepha se suze zahvalno. Reče:

"Sada shvaćam zašto su mi vas preporučili. Vi ste oštrouman momak, gospodine Poirot."

Poirot promrmlja:

"Ako biste mi sada htjeli reći činjenice vezane za slučaj. Pasje nestao, kada?"

"Točno prije tjedan dana."

"A vaša je žena sada već prilično uspaničena, pretpostavljam?"

22

1 IVUINS V I

Sir Joseph je zurio u njega. Reče:

"Ali vi ne razumijete. Pasje vraćen."

"Vraćen? U tom slučaju, dopustite mi da upitam, gdje samja onda tu potreban u cijeloj priči?"

Sir Joseph se zacrvenio u licu.

"Neka sam proklet ako opet budem prevaren! Sada ću vam, gospodine Poirot, ispričati cijelu priču. Pasje ukraden prije tjedan dana - otet u Kensingtonskim vrtovima. Pitam vas - dvjesto funti! Za prokletu malu lajavu zvijer koja vam se uvijek ionako zaplete među noge!"

Poirot promrmlja:

"Vi niste odobrili plaćanje tog iznosa, naravno?"

"Jasno da nisam - a ni ne bih da sam išta znao o tome! Milly, moja žena, je to dobro znala. Ništa mi nije rekla. Samo je poslala novac - u novčanicama od jedne funte kao stoje bilo uvjetovano - na danu adresu."

"I psa su vratili?"

"Da. Te je večeri zazvonilo zvonce, i pred vratima je stajala ta mala zvijer. A nigdje ni žive duše."

"Odlično. Nastavite."

"Tada mi je, naravno, Milly priznala stoje učinila i ja sam planuo. Ipak, smirio sam se nakon nekog vremena -no, stvar je bila učinjena, a i ne možete očekivati od žene da se ponaša

razumno - i rekao bih, dakako, da sve treba ostaviti na tome da nije bilo susreta sa starim Samuelsonom u klubu."

"Da?"

"Prokletstvo, to mora dajе dobar trik! Upravo se to isto dogodilo i njemu. Njegovu su ženu operušali za tristo funti! E pa, to je bilo previše. Odlučio sam da ta stvar treba prestati. Tako sam poslao po vas."

"Ali zasigurno, gospodine, primjerena stvar (i očito jeftinija) bila bi da ste pozvali policiju?"

Sir Joseph počеše nos. Upita:

23

"Jeste li oženjeni, gospodine Poirot?" "Nažalost," reče Poirot, "nisam te sreće." "Hm," reče sir Joseph. "Ne znam baš ovo za sreću, ali da jeste, znali biste da su žene prilično smiješna stvorenja. Moja je žena postala histerična na sam spomen policije - utuвила sije u glavu da će se nešto loše dogoditi njezinom dragocjenom Shan Tungu kad bih ja otišao tamo. Nije htjela ni čuti - a usudјujem se reći dajе baš previše ne raduje ni ideja o pozivanju vas. Ali tu sam bio čvrst i napokon je pristala. No, iskreno, to joj se ne sviđa."

Hercule Poirot promrmlja: "Situacija je, pretpostavljam, delikatna. Možda bih mogao ispitati vašu ženu i dobiti više detalja od nje dok bih je istovremeno ohrabrivao o budućoj sigurnosti njezinog psa?"

Sir Joseph je kimnuo i ustao. Reče: "Odmah ću vas povesti sa sobom."

II.

U velikom, toplom, ukusno namještenom salonu sjedile su dvije žene.

Kad su sir Joseph i Hercule Poirot ušli, mali pekinezer se zaletio prema njima, bijesno lajući i opasno kružeći oko Poirota.

"Shan - Shan, dođi ovamo. Dođi k mami, ljubavi - Podignite ga, gospođice Carnabv."

Druga se žena požurila, a Hercule Poirot je progundao:

' "Pravi lav, zaista." Prilično bez daha, čuvarica Shan Tunga se složila.

"Da, zaista, on je tako dobar pas čuvar. Ne boji se ničega i nikoga. Tu si, dobar dečko." Nakon stoje obavio dužno predstavljanje, sir Joseph reče:

24

nc;ii\ .uiv/vi

"Dakle, gospodine Poirot, ostavit ću vas da nastavite s radom," i kratkim naklonom napustio sobu.

Gospođa Hoggin je bila krupna, nestašna žena s tamno-crvenom kosom. Njezina njegovateljica, lepršava gospođica Carnabv, bila je punašno, ljubazno stvorenje staro između četrdeset i pedeset godina. Prema gospođi Hoggin se odnosila vrlo obrambeno i bilo je jasno da je se nasmrt boji.

Poirot reče: "Ispričajte mi sada, gospođo Hoggin, sve okolnosti ovog neopisivog zločina."

Gospođa Hoggin pocrveni.

"Drago mi je čuti da to kažete, gospodine Poirot. Jer, to i jest bio zločin. Pekinezeri su užasno osjetljivi -jednako osjetljivi kao i djeca. Jadni Shan Tung je mogao umrijeti od straha, ako ni od čeg drugog."

Gospođica Carnabv složi se bez daha: "Da, to je bilo podlo -podlo\ "

"Molim vas, recite mi činjenice."

"Dakle, bilo je to ovako. Shan Tung je bio u šetnji u parku s gospođicom Carnabv -"

"Oh, jadna ja, da, sve je to moja krivica," upadne prijateljica.

"Kako sam mogla biti tako glupa - tako nepažljiva-"

Gospođa Hoggin reče jetko: "Ne želim vas koriti, gospođice Camaby, ali mislim da ste mogli biti više na oprezu."

Poirot je preusmjerio svoj pogled na njegovateljicu.

"Što se dogodilo?"

Gospođica Carnabv zapadne u rječit, no ponešto smeten govor.

"Pa, to je bila najčudesnija stvar! Baš smo bili kod cvjetnog puta - Shan Tung je bio na uzici, naravno - trčao je po travi - a ja samo što se nisam okrenula i otišla kući kad sam ugledala bebu u dječjim kolicima - tako divna beba -nasmiješila mi se - ti ljupki ružičasti obrazi i takve prelijepe

kovrče. Jednostavno si nisam mogla pomoći a da ne porazgovaram s glavnom medicinskom sestrom i pitam koliko je beba stara - sedamnaest mjeseci, reče ona - i sigurna sam da sam razgovarala samo minutu ili dvije, a tada sam slučajno pogledala dolje i Shan više nije bio ondje. Uzica je bila presječena -"

Gospođa Hoggin reče: "Da ste obratili malo više pažnje na svoje obveze, nitko se ne bi mogao prikrasti i presjeći uzicu."

Gospođica Carnabv je bila, činilo se, na rubu plača. Poirot upita užurbano:

"I stoje bilo dalje?"

"Pa, naravno, tražila sam ga posvuda. I zvala! I pitala sam nadzornika parka je li možda opazio čovjeka da nosi malog pekinezera, ali on nije primijetio ništa takvoga - a ja nisam znala što učiniti - pa sam nastavila tražiti, ali na kraju sam, naravno, morala otići kući -"

Gospođica Carnabv zaustavila se kao mrtva. Poirot je mogao odlično zamisliti scenu koja je uslijedila. Upitao je:

"I onda ste primili pismo?"

Gospođa Hoggin je preuzela priču.

"Poštar gaje donio ujutro. Pisalo je da ako želim vidjeti Shan Tunga živog, moram poslati 200 funti u novčanicama od jedne funte u neoznačenom paketu na Kapetan Curtis, 38

Bloomsburv Road Square. Pisalo je također da ako novac bude označen ili ako policija bude obaviještena, da će onda - onda - Shan Tungove uši i rep biti - odrezani!"

Gospođica Carnabv počne šmrcati.

"Kako užasno," promrmlja. "Kako ljudi mogu biti takva čudovišta!"

Gospođa Hoggin nastavi:

"Pisalo je da ako odmah pošaljem novac, Shan Tung će biti vraćen već iste večeri živ i zdrav, ali da će ako - ako

nakon toga odem na policiju, Shan Tung biti onaj koji će zbog toga stradati -

" Gospođica Camaby promrmlja kroz suze:

"Oh, Bože, ja se još uvijek bojim, čak i sada- gospodin Poirot nije baš policija – "

Gospođa Hoggin reče tjeskobno:

"Dakle, vidite, gospodine Poirot, morat ćete biti vrlo oprezni."

Hercule Poirot je bio brz u ublažavanju njezine tjeskobe.

"Alija nisam pripadnik policije. Moje istrage će biti vođene vrlo diskretno, vrlo tiho. Budite sigurni, gospođo Hoggin, da će Shan Tung biti savršeno siguran. To vam ja jamčim."

Objе dame su, činilo se, osjetile olakšanje nakon ove čarobne riječi. Poirot je nastavio: "Imate li ovdje to pismo?"

Gospođa Hoggin odmahne glavom.

"Ne, bilo mi je rečeno da ga vratim s novcem."

"I tako ste i učinili?"

"Da."

"Hm, šteta."

Gospođica Carnabv reče vedro:

"Ali ja još uvijek imam uzicu. Daje donesem?"

Napustila je sobu. Hercule Poirot je profitirao njezinom odsutnošću kako bi postavio nekoliko relevantnih pitanja.

"Amy Carnabv? Oh! Ona je sasvim u redu. Dobra duša, iako budalasta, naravno. Imala sam nekoliko družbenica i sve su bile potpune budale. Ali Amy je bila posvećena Shan Tungu i bila je strašno uzrujana zbog cijele situacije - a isto je tako mogla zanemarivati moje malo srčeko! Ove stare družbenice su sve iste, sve su lude za djecom! Ne, prilično sam sigurna da ona nije imala nikakve veze s time."

27

"Da, ne čini se vjerojatnim," Poirot se složi. "Ali kako je pas nestao dok je bio povjeren njoj, moramo se zapitati o njezinoj iskrenosti. Je li već dugo s vama?"

"Gotovo godinu dana. Imala sam odlične preporuke za nju. Bila je sa starom gospodom Hartingfield sve dok nije umrla - deset godina, čini mi se. Nakon toga brinula se za invalidnu sestru neko vrijeme. Ona je zaista predivno stvorenje - ali prilično budalasta, kao što rekoh."

Amy Carnabv se vratila u tom trenutku, pomalo bez daha i izvadila odrezanu pseću uzicu koju je predala Poirotu s

najvećom ozbiljnošću, promatrajući ga s iščekivanjem.

Poirot ju je pregledao pažljivo.

"Mais oui," reče. "Ovo je nesumnjivo prerezano."

Dvije žene su čekale napeto. Reče:

"Zadržat ću to."

Svečano ju je stavio u džep. Dvije žene odahnule su od olakšanja. On je zasigurno učinio ono što se od njega očekivalo.

III.

U navici je Herculea Poirota bilo da ništa ne ostavi neistraženo. Iako se na površini nije dalo naslutiti daje gospođica Carnabv bilo što drugo doli budalasta i prilično svojeglava žena kakvom se činila, Poirot je svejedno uspio ispitati damu koja je bila nećakinja gospođe Hartingfield.

"Amy Carnabv?" reče gospođica Maltraves. "Naravno, sjećam je se savršeno. Bila je dobra duša i bila je s tetom Juliom sve do kraja. Vrlo je posvećena psima i izvrsna u čitanju na glas. Također je i taktična, nikada se nije suprotstavila bolesnoj ženi. Što joj se dogodilo? Nije ni u kakvoj neprilici, nadam se? Preporučila sam je jednoj ženi prije godinu dana - prezime je počinjalo s H -"

28

Poirot je hitro objasnio daje gospođica Carnaby još uvijek u svojoj službi. Dogodila se samo mala nevolja s izgubljenim psom.

"Amy Carnabv je jako privržena psima. Moja teta je imala pekinezera. Ostavila gaje gospođici Carnabv nakon stoje umrla, a ona mu je posvećivala veliku pažnju. O da, ona je stvarno dobra duša. Iako, ne baš previše intelektualna."

Hercule Poirot se morao složiti da se gospođicu Carnabv ne bi moglo opisati kao takvu.

Njegova daljnja dužnost bila je razotkriti čuvara parka s kojim je gospođica Carnabv razgovarala tog sudbonosnog popodneva. To je obavio bez mnogo muke. Čovjek se u trenu sjetio incidenta.

"Žena srednjih godina, prilično punašna — takva je bila i inače - izgubila je psa. Dobro je znam iz viđenja - često vodi psa sa

sobom. Vidio sam je kako dolazi s njim. Bila je prilično uzrujana kad gaje izgubila. Dotrčala je do mene i pitala je li tko možda vidio pekinezera! Pa, molim vas, park je prepun pasa - svih vrsta - terijera, pekinezera, jazavčara - čak i ruskih hrtova – ima ih svakakvih. Nije baš za očekivati da bih prepoznao jednog pekinezera od toliko njih."

Hercule Poirot kimne značajno.

Zatim se uputio do broja 38 na Bloomsburv Road Squareu.

Brojevi 38,39 i 40 bili su spojeni u Balaclava Private Hotel.

Poirot se popeo stepenicama i otvorio vrata. Unutra su ga odmah pozdravili tama i miris kuhanog zelja. S njegove lijeve strane nalazio se stol od mahagonija. Iznad stola primijetio je veliki vunom obloženi stalak u koji su se stavljala pisma.

Otvorio je vrata koja su se nalazila njemu s desna. Vodila su u predvorje s malim stolovima i preklopnim stolicama prekrivenim deprimirajućim kretonom. Tri starije gospođe i jedan bijesan stariji gospodin podigli su glave i

29

pogledali uljeza otrovno. Hercule Poirot se zacrvenio i povukao.

Hodao je duž prolaza i došao do stubišta. S desne se strane nazirao prolaz koji se kretao prema nečemu što je evidentno bila blagavaonica.

Nedaleko u tom prolazu nalazila su se vrata na kojima je pisalo URED.

Poirot je pokucao na ta vrata. Pošto nije bilo nikakvog odgovora, otvorio ih je i pogledao unutra. U sobi se nalazio veliki radni stol natrpan papirima, ali nikog nije bilo na vidiku. Povukao se iz sobe ponovno je zatvorivši. Ušao je u blagavaonicu.

Djevojka tužnog izraza lica u prljavoj pregači vukla se uokolo s košarom vilica i noževa koje je servirala na stolove.

Hercule Poirot je upitao uljudno:

"Ispričavam se, ali, bih li mogao vidjeti upravitelja?"

Djevojka ga pogleda očima u kojima se nije mogao nazrijeti sjaj. Reče:

"Ne znam, sigurno možete."

Hercule Poirot reče:

"Nikog nema u uredu."

"Pa, ne znam gdje bi mogla biti, sigurna sam."

"Možda," reče Hercule Poirot, strpljivo i uporno, "biste mogli saznati?"

Djevojka ga pogleda. Njezin ionako sumoran dan, sada je postao još i gori natrpan ovim teretom koji je postavio pred nju. Reče tužno:

"Pa, vidjet ću što mogu učiniti."

Poirot joj se zahvali i vrati se još jednom do hodnika, ne usuđujući se suočiti s pakosnim blještavilom zaokupljenih gostiju predvorja. Zagledao se u vunom obloženi stalak za pisma kad je odjednom nemiran i snažan miris devonshireskih ruža najavio dolazak upravitelja.

Gospođa Harte bila je jako graciozna. Reče:

30

"Izuzetno mi je žao, nisam bila u svom uredu. Trebate sobu?"

Hercule Poirot prozbori: "Ne baš. Zanimalo me je li moj prijatelj odsjeo ovdje uposljednje vrijeme. Kapetan Curtis."

"Curtis," izjavi gospođa Harte. "Kapetan Curtis? Ma gdje sam čula to ime?"

Poirot joj nije pomogao. Uskovitlano je tresla glavom.

On reče:

"Dakle, niste imali nikakvog kapetana Curtisa koji je odsjeo ovdje?"

"Pa, ne u zadnje vrijeme, zasigurno. A, ipak, znate, ime mi je tako poznato. Možete li opisati svog prijatelja?"

"To bi," reče Hercule Poirot, "bilo vrlo teško." Nastavio je:

"Pretpostavljam da se događa da ljudima ponekad na određeno prebivalište stižu pisma, a oni zapravo uopće ne žive na tom mjestu?"

"To se događa, naravno."

"Što činite s takvim pismima?"

"Pa, držimo ih neko vrijeme. Vidite, to vjerojatno znači da će tražena osoba stići ubrzo. Jasno, ako pisma ili paketi ostanu ovdje nepodignuti, vraćamo ih na poštu."

Hercule Poirot kimne zamišljeno.

Reče:

"Shvaćam." Doda: "Vidite, ovako stoje stvari. Napisao sam pismo prijatelju na ovu adresu."

Lice gospođe Harte se razbistrilo.

"To objašnjava stvar. Mora da sam primijetila to ime na omotnici. Ali zaista, imamo tako mnogo bivše gospode iz vojske koji ovdje odsjednu ili samo prođu - dopustite mi da provjerim." Pogledala je na policu.

Hercule Poirot reče:

"Sada nije tu."

"Vjerojatno je onda vraćeno poštaru, Jako mi je žao. Nadam se da nije ništa važno?"

31

"Ne, ne, nije bilo od neke važnosti."

Kako se kretao prema vratima, tako ga je gospođa Harte, okružena svojim ostrim mirisom ruža, pratila.

"Ako očekujete prijatelja -"

"Nije sigurno da će doći. Mora da sam pogriješio..."

"Naši su uvjeti," reče gospođa Harte, "vrlo moderni. Kava nakon večere je uključena. Voljela bih da pogledate nekoliko naših spavaonica..."

Teškom je mukom Hercule Poirot ipak uspio izbjeći ovo posljednje.

IV.

Salon gospođe Samuelson bio je veći, raskošnije namješten, i mogao se pohvaliti još većom količinom centralnog grijanja nego onaj gospođe Hoggin.

Gospođa Samuelson bila je viša od gospođe Hoggin i imala je kosu obojanu peroksidom. Njezin pekinezer se zvao Nanki Poo. Njegove buljave oči promatrale su Herculea Poirota s dozom arogancije. Gospođica Keble, družbenica gospođe Samuelson, bila je mršava i koštunjawa dok je gospođica Carnaby bila debeljuškasta, blagoljubiva i pomalo bez daha. Ona je također bila optužena za nestanak Nanki Pooa.

"Ali zaista, gospodine Poirot, bila je to najnevjerojatnija stvar. Sve se dogodilo u tren oka. Dogodilo se ispred Harrodsa. Sestra koja se tamo nalazila, pitala me je za vrijeme-"

Poirot je prekine. "Sestra? Medicinska sestra?"

"Ne, ne - sestra za djecu, dadilja. Dijete je bilo tako divno!
Tako dražesno. Tako ljupki ružičasti obrazi. Kažu da djeca u Londonu ne izgledaju zdravo, ali sigurna sam -"

"Ellen," reče gospođa Samuelson.

32

Gospođica Keble pocrveni, uzmakne i zašuti.

Gospođa Samuelson reče britko:

"A dok se gospođica Keble naginjala preko dječjih kolica koja nisu imale nikakve veze s njom, taj podli zlikovac je prerezao uzicu Nanki Pooa i pobjegao s njim."

Gospođica Keble promuca kroz suze: "Sve se dogodilo u trenutku. Okrenula sam se i mali je nestao — ostala je samo uzica u mojoj ruci. Možda biste željeli vidjeti uzicu, gospodine Poirot?"

"Apsolutno ne," reče hitro Poirot. Nije imao želju sakupiti kolekciju prerezanih pasj ih uzica.

"Razumijem da ste," nastavi, "ubrzo zatim primili pismo?"

Priča se odvijala točno istim slijedom -pismo - prijetnje usmjerene prema ušima i repu Nanki Pooa. Samo su dvije stvari bile različite - suma traženog novca - 300 funti - i adresa na koju bi pismo trebalo biti poslano: ovog puta je bilo za zapovjednika Blackleigha, Harrington Hotel, 76 Clonmel Gardens, Kensington.

Gospođa Samuelson nastavi dalje:

"Kada je Nanki Poo sigurno vraćen, ja sam osobno otišla na to mjesto. Ipak, tristo funti je tristo funti."

"Sigurno jest."

"Prva stvar koju sam vidjela bila je moje pismo u kojem se nalazio novac na nekoj vrsti stalka u hodniku. Dok sam čekala vlasnicu, strpala sam omotnicu u torbu. No -"

Poirot reče: "No, kad ste je otvorili, unutra su bili samo prazni listovi papira."

"Kako ste znali?" Gospođa Samuelson ga pogleda u čudu. Poirot slegne ramenima. "Očito, chere madame, lopov će se pobrinuti da dobije novac prije nego što vrati psa. Zatim će zamijeniti novac praznim listovima papira i vratiti pismo na

stalak u slučaju da njegova odsutnost bude primijećena."

33

"Ne postoji nikakav zapovjednik Blackleigh koji bi odsjeo ovdje."

Poirot se nasmiješi.

"A, k tome, moj je suprug bio vrlo uzrujan oko cijele stvari. Zapravo, bio je plav - potpuno plavi"

Poirot promrmlja oprezno:

"Niste se - ovaj - konzultirali s njim prije nego što ste odnijeli novac?"

"Apsolutno ne," reče gospođa Samuelson odlučno.

Poirot je upitno pogleda. Dama je objasnila.

"Nisam željela riskirati u tom trenutku. Muškarci su jako neobični kad se spomene novac. Jacob bi inzistirao da slučaj prijavimo policiji. Nisam to mogla riskirati. Moj jadni dragi Nanki Poo. Svašta mu se moglo dogoditi! Naravno, morala sam reći mužu poslije toga, zato što sam morala objasniti zašto sam se zadužila u banci."

Poirot promrmlja:

"Istina-istina."

"I nikada ga nisam vidjela tako ljutitog. Muškarci," reče gospođa Samuelson, namještajući svoju zgodnu dijamantnu narukvicu i okrećući prstenje na prstima, "ne misle ni na što drugo osim na novac."

V.

Hercule Poirot otišao je liftom do ureda sir Josepha Hoggina. Proslijedio je svoju vizitku i rečeno mu je daje sir Joseph trenutno zauzet, ali da će ga primiti odmah po završetku. Konačno je iz ureda izašla naprasita plavuša s rukama punim papira. Bacila je u prolazu prezirni pogled zanimljivom malom čovjeku.

Sir Joseph je sjedio iza svog golemog stola od mahagonija. Trag ruža za usne nazirao se na njegovoj bradi.

34

nerKuiovi poavizi

"Dakle, gospodine Poirot? Sjednite. Imate li kakvih vijesti za mene?"

Hercule Poirot reče:

"Cijela afera je ugodno jednostavna. U oba slučaja novac je poslan ujedan od onih pansiona ili privatnih hotelau kojima nema portira ili stražara i gdje velik broj gostiju uvijek dolazi i odlazi, uključujući popriličan broj bivših časnika. Bilo bi sasvim jednostavno za nekoga s ulice da ušeće unutra, uzme pismo sa stalka, odnese ga ili zamijeni novac praznim papirima. Zato, u svakom slučaju, svaki tog iznenadno završava u praznom zidu."

"Želite reći da uopće nemate pojma tko je taj tip?"

"Imam određene ideje, da. Trebat će mi još nekoliko dana da pohvatam konce."

Sir Joseph ga pogleda znatiželjno.

"Dobro ste postupili. Kad ćete imati nešto za prijaviti -"

"Prijavit ću vam to u vašoj kući."

Sir Joseph reče: "Ako razriješite taj slučaj, bit će to pravo malo umjetničko djelo."

Hercule Poirot reče:

"Neuspjeh ne dolazi u obzir. Hercule Poirot ne griješi."

Sir Joseph pogleda malog čovjeka i naceri se.

"Sigurni u sebe, je li?" upita.

"U potpunosti, s razlogom."

"O, pa da," reče sir Joseph zavaljen u svoju stolicu. "Ponos prije svega, znate."

VI.

Hercule Poirot, sjedeći ispred svog električnog radijatora (osjećajući pritom ugodno zadovoljstvo njegovim geometrijskim uzorkom), držao je instrukcije svom slugi koji je bio njegova desna ruka. "Razumijete li, Georges?"

35

"Savršeno, gospodine."

"Vjerojatnije stan ili mala kuća. A zasigurno moraju postojati ograničenja. Južno od parka, istočno od Kensingtonske crkve, zapadno od Knightsbridgea i sjeverno od Fulham Rooda."

"Razumijem potpuno, gospodine."

Poirot progundā:

"Zanimljiv slučaj. To je dokaz vrlo određenog talenta za

organizaciju. Ali također i začuđujuća nevidljivost glavnog aktera -Nemejski lav glavom i bradom, ako ga mogu tako opisati. Da, zanimljiv slučaj. Da sam barem osjetio veću privlačnost prema svom klijentu - ali posjeduje nesretnu sličnost s proizvođačem sapuna koji je otrovao svoju ženu da bi mogao oženiti plavokosu tajnicu. Jedan od mojih ranili uspjeha."

George odmahne glavom. Reče tmurno:

"Te su plavuše, gospodine, odgovorne za mnoge neprilike."

VII.

Bilo je to tri dana kasnije kad je neizmjereno vrijedni George rekao:

"Ovo je adresa, gospodine."

Poirot uzme komadić papira koji mu je bio predan.

"Odlično, dobri moj Georges. A koji dan u tjednu?"

"Četvrtak, gospodine."

^ "Četvrtak. A danas, nažalost, jest četvrtak. Zato ne smije biti odgode."

Dvadesetak minuta kasnije Hercule Poirot penjao se stepenicama tajnovitog bloka zgrada zabačenih u maloj ulici. Broj 10 Rosholm Mansions bio je treći i posljednji

36

kat, a nije bilo lifta. Poirot se penjao uskim kružnim stepenicama.

Zaustavio se kako bi došao do daha na posljednjem katu. Iza vrata broj 10 novije glas prekinuo tišinu - oštri lavež psa.

Hercule Poirot kimne glavom uz lagani smiješak. Pritisnuo je zvonce na broju 10.

Lavež se udvostručio - koraci su došli do vrata, otvorila suše... Gospođica Amy Carnabv ustukne, a ruka joj padne na široke grudi.

"Dopuštate da uđem?" upita Hercule Poirot, i uđe bez daje pričekao odgovor.

S desne strane su bila otvorena vrata dnevne sobe i on je ušetao unutra. Iza njega je koračala gospođica Carnabv kao u snu.

Soba je bila prilično mala i prenatrpana. Između namještaja

moglo se otkriti ljudsko biće, starija žena kako leži na kauču u blizini plinske vatre. Kad je Poirot ušao, mali pekinezer skočio je s kauča i krenuo prema njemu uputivši mu nekoliko opasno sumnjivih laveža.

"Aha," reče Poirot. "Glavni glumac! Pozdravljam te, mali moj prijatelju."

Nagnuo se naprijed, pružajući ruku. Pas ju je onjušio, a njegove inteligentne oči bile su usredotočene na čovjekovo lice.

Gospođica Carnaby izreče mutno:

"Dakle, vi znate"

Hercule Poirot kimnu.

"Da, znam." Pogleda ženu na kauču. "Vaša sestra, pretpostavljam?"

Gospođica Carnaby odvrati mehanički: "Da, Emily, ovo - ovo je gospodin Poirot."

37

Emily Carnaby baci pogled. Uzvikne: "Oh!"

Amy Camaby reče:

"Augustus..."

Pekinezer pogleda prema njoj - rep mu se pomakne -tada je nastavio svoje njuškanje Poirotove ruke. Ponovno mu se rep malo pomakne.

Nježno, Poirot pokupi malog psa i posjedne Augustusa na koljeno. Reče:

"Dakle, uhvatio sam Nemejskog lava. Moj zadatak je izvršen."

Amy Caraaby reče teškim suhim glasom:

"Da li stvarno znate sve?"

Poirot kimnu.

"Mislim da znam. Vi ste organizirali ovaj posao - uz malu pomoć Augustusa. Povelili ste psa svog poslodavca na uobičajenu šetnju, doveli ga ovamo i otišli u park s Augustusom. Čuvar parka vas je vidio s pekinezom kao i obično. Dadilja, da smo je ikada i pronašli, također bi se složila da ste sa sobom imali pekinezera. Tada, dok ste razgovarali s njom, prerezali ste uzicu, a Augustus, dresiran s vaše strane, pobjegao je odmah i najkraćim putem se vratio

kući. Nekoliko minuta kasnije podigli ste uzbunu da vam je ukraden pas."

Uslijedilaje stanka. Tada se gospođica Camaby približila s određenim patetičnim dostojanstvom. Reče:

"Da, sve je prilično točno. Ja-ja nemam ništa za reći."

Invalidna žena na kauču počne tiho i nježno plakati.

Poirot reče: ^ "Zar apsolutno ništa, mademoiselle?"

Gospođica Carnaby odgovori:

"Ništa. Ja sam lopov - i sada sam otkrivena."

Poirot promrmlja:

"Nemate ništa za reći - u svoju vlastitu obranu?"

38

Na inače bijelim obrazima gospođice Camaby iznenada se pojavi crvena točkica. Ona reče:

"Ja-ja ne žalim zbog onoga što sam učinila. Mislim da ste vi drag čovjek, gospodine Poirot, i da biste možda mogli shvatiti.

Vidite, ja se strašno jako bojim."

"Bojite?"

"Da, teško je to razumjeti jednom gospodinu, čini mi se. Ali vidite, ja uopće nisam pametna žena, i nisam učena, a starim -jako se bojim za svoju budućnost. Nisam bila u stanju ništa uštedjeti - kako bismo se ja i Emily zbrinule? -a kako starim i postajem sve nekompetentnija, nitko me više neće htjeti zaposliti. Ja sam -ja sam poznavala mnogo takvih ljudi kao što sam ja- nitko te ne želi i živiš u jednoj sobi i ne možeš imati vatru, ili bilo kakvo grijanje i nemaš za hranu, i na kraju, nisi u stanju platiti najamninu za svoju sobu... Postoje, dakako, institucije, ali u njih nije tako lako ući ako nemaš utjecajne prijatelje, a ja nemam. Postoji mnogo ljudi koji su smješteni kao ja - siromašne prijateljice - neuke, neupotrebljive žene koje se nemaju čemu nadati osim smrtnom strahu..."

Glas joj se zatresao. Reče:

"I tako - neki od nas - su se okupili - i ja sam se dosjetila ovoga. Upravo zato što sam imala Augustusa, sinula mi je ta ideja. Vidite, većina ljudi ne vidi razliku između dva pekinezera. (Kao što ni mi ne vidimo razliku između Kineza.) Ali to je, naravno, vrlo smiješno. Nitko tko ih stvarno poznaje

ne bi mogao zamijeniti Augustusa za Nanki Pooa ili Shan Tunga ili za bilo kojeg drugog pekinezera. On je, kao prvo, daleko pametniji, i zgodniji što se toga tiče, ali, kao što rekoh, većini ljudi pekinezer je samo pekinezer. Augustus mi je tu ideju stavio u glavu - zajedno s činjenicom da toliko mnogo bogatih žena ima pekinezere."

Poirot reče uz blagi smijeh:

39

"Sigurno je moralo biti profitabilno - pljačka! Koliko ima članova u bandi? Ili bolje da pitam kako su često operacije uspješno završile?"

Gospođica Carnaby odvrati jednostavno:

"Shan Tung je bio šesnaesti."

Hercule Poirot podigne obrve.

"Čestitam vam. Vaša je organizacija zaista odlična."

Emily Carnaby reče:

"Amy je uvijek bila dobra u organiziranju. Naš je otac -vikar iz Kellingtona u Essexu - uvijek govorio da Amy ima smisla za planiranje. Ona je uvijek napravila sve pripreme za društvena okupljanja i dobrotvorne priredbe."

Poirot reče uz mali naklon:

"Slažem se. Kao kriminalac, mademoiselle, vi ste gotovo pri samom vrhu."

Amy Carnaby zavapi:

"Kriminalac? O, Bože, pa valjda jesam. Ali - ali to nikada nisam gledala na taj način."

"Na koji onda?"

"Naravno, vi ste prilično u pravu. To je bilo kršenje zakona. Ali, vidite - kako bih to opisala? Približno sve žene koje nas zapošljavaju su vrlo grube i neugodne. Gospođa Hoggin, primjerice, ne mari za ono što mi kaže. Neki danje rekla daje njezin tonik imao neugodan okus i gotovo me optužila da sam seja tu umiješala. I slične stvari."

Gospođica Carnaby pocrveni. "To je stvarno vrlo neugodno, a ne biti u stanju reći bilo što ili odgovoriti, čini cijelu stvar još zategnutijom, ako me razumijete."

"Razumijem vas," reče Hercule Poirot.

"I onda kada sam još vidjela kako razbacuju novac -to je uznemirujuće. A sir Joseph je ponekad običavao opisivati uspješan/ >ofe2 kojeg je napravio u Citvju - ponekad nešto što se meni (a ja, naravno, imam samo ženski mozak,

40

poavizi

i ne razumijem se u financije) činilo jako neiskreno. Pa, znate, gospodine Poirot, sve to - sve me je to uznemirilo, i činilo mi se da, uzeti malo novca od ovih ljudi kojima uistinu ne bi nedostajao i koji nisu bili jako obzirni u sticanju istog — i nije uopće tako pogrešno."

Poirot promrmlja:

"Moderni Robin Hood! Recite mi, gospođice Carnabv, jeste li ikada morali izvršavati one prijetnje koje ste koristili u svojim pismima?"

"Prijetnje?"

"Jeste li ikada bili prisiljeni ozlijediti životinje na način na koji ste precizirali?"

Gospođica Carnabv ga pogleda sva prestravljena.

"Naravno, ni u snu ne bih pomislila na tako nešto! To je bio samo - samo umjetnički dodir."

"Jako umjetnički. Djelovao je."

"Pa naravno, znala sam da hoće. Znam kako bih se trebala osjećati što se tiče Augustusa, ali također sam se morala najprije uvjeriti da sve te žene ništa ne kažu muževima sve dok stvar ne bude gotova. Plan je svaki puta funkcionirao prelijepo. U devet od deset slučajeva svakoj služavki je bilo predano pismo s novcem. Mi bismo ili obično otvarali parom, izvadili novčanice i zamijenili ih papirom. Jednom ili dvaput su došle i same gospođe. U tom bi slučaju, naravno, služavka morala otići do hotela i uzeti pismo sa stalka. Ali, i to je bilo prilično lagano, također."

"A trik sa sestrom-dadiljom? Je li uvijek bila dadilja u pitanju?"

"Pa, vidite, gospodine Poirot, poznato je da stare služavke postanu budalasto sentimentalne kada je riječ o djeci. Tako da se činilo potpuno prirodnim da bi one trebale biti zaokupljene

s djetetom i ne primijetiti ništa više."

Hercule Poirot je pogleda. Reče:

41

"Psihologija vam je odlična, organizacije prvoklasna, a k tome ste i vrlo dobra glumica. Vaša predstava neki dan, dok sam ispitivao gospođu Hoggin, bila je besprijekorna. Nikada o sebi nemojte misliti na tako podcjenjivački način, gospođice Carnabv. Vi ste možda ono što se zove neuka žena, ali nema ništa loše u vašoj pameti ili vašoj hrabrosti."

Gospođica Carnabv reče uz slab smiješak:

"A ipak sam razotkrivena, gospodine Poirot."

"Ali samo od mene. To je bilo neizbježno! Kad sam ispitao gospođu Samuelson, shvatio sam daje otmica Shan Tungabila samo jedna u nizu. Već sam prije saznao da vam je ostavljen pekinezer i da imate sestru u invalidskim kolicima. Samo sam morao zatražiti od svog neizmjereno vrijednog sluga da mi potraži mali stan u određenom radijusu u kojem se nalazi žena s invaliditetom i pekinezerom koja ima sestru koja je posjećuje jednom tjedno kada ima slobodan dan. To je bilo jednostavno."

Amy Carnabv se približi k njemu. Reče:

"Bili ste vrlo ljubazni. To me ohrabruje da vas zamolim za uslugu. Ja ne mogu, i to znam, izbjeći kaznu za ono što sam učinila. Ići ću u zatvor, pretpostavljam. Ali ako biste mogli, gospodine Poirot, odvratiti to od javnosti. To bi bilo tako potresno za Emily — i za onih nekoliko ljudi koji su nas poznavali u dobrim starim danima. Ja ne mogu, pretpostavljam, ići u zatvor pod lažnim imenom? Ilije to jako užasna stvar koju od vas tražim?"

Hercule Poirot reče:

"Mislim da mogu učiniti i više od toga. Ali prije svega, moram razjasniti jednu stvar. Ta praksa mora prestati. Ne smije biti više nestanaka pasa. S time smo završili!"

"Da! O da!"

"I novac koji ste uzeli gospođi Hoggin mora biti vraćen."

Amy Carnaby prijeđe preko sobe, otvori ladicu i vrati se sa svežnjem novčanica koje preda Poirotu.

"Namjeravala sam ih vratiti u bazu danas."

Poirot uzme novčanice i izbroji ih. Ustane.

"Mislim daje moguće, gospođice Carnabv da uvjerim sir Josepha da ne podiže tužbu."

"Oh, gospodine Poirot!" Amy Carnabv prekrsti ruke. Emily joj dobaci radostan usklik. Augustus zalaje i zamahne repom.

"A što se tebe tiče, mon ami," oslovi ga Poirot, "postoji jedna stvar koju želim da mi daš. Trebam tvoj plašt nevidljivosti. U svim tim slučajevima nitko nije posumnjao da se radi o drugom psu. Augustus je posjedovao lavlji plašt nevidljivosti."

"Jasno, gospodine Poirot, prema legendi pekinezeri su nekada bili lavovi. I još uvijek imaju lavlje srce."

"Augustus je, pretpostavljam, pas kojeg vam je ostavila gospođa Hartingfeld? Zar se nikada niste pobojali da bi mogao nastradati na ulici?"

"O ne, gospodine Poirot, Augustus je vrlo pametan što se prometa tiče. Dresirala sam ga vrlo pažljivo. Nikada nije prekršio pravilo jednosmjernih ulica."

"U tom slučaju," reče Hercule Poirot, "onje inteligentniji od većine ljudskih bića!"

VIII.

Sir Joseph je primio Herculea Poirota u svojoj radnoj sobi.

Reče:

"Dakle, gospodine Poirot? Jesu li vaše sumnje opravdane?"

"Dopustite da vam najprije postavim jedno pitanje," reče Poirot kad je sjeo na ponuđenu mu stolicu. "Ja znam tko je kriminalac i mislim da sam u mogućnosti podastrijeti dovoljnu količinu podataka da osudim tu osobu. Ali, u tom slučaju, sumnjam da ćete ikada povratiti svoj novac."

"Niste povratili moj novac!"

Sir Joseph poplavi.

Hercule Poirot nastavi:

"Ali ja nisam policajac. U ovom slučaju postupam isključivo u vašu korist. Mislim da bih mogao povratiti vaš novac,

netaknut, ako ne pokrenete nikakve pravne postupke."

"E?" reče sir Joseph. "O tome je vrijedno razmisliti."

"Sad je na vama da odlučite. Iskreno govoreći, pretpostavljam da ste dužni stvar pokrenuti zbog javnog interesa. Većina bi tako rekla."

"Dakako da bi," odvrati sir Joseph oštro. "To ne bi bio njihov novac koji bi otišao u vjetar. Ako postoji neka stvar koju mrzim, onda je to kad sam prevaren. Nitko me nikada nije prevario i izvukao se."

"Dakle, onda, što ćete učiniti?"

Sir Joseph udari šakom po stolu.

"Uzet ću novac! Nitko neće reći da me je prevario za dvjesto funti mog novca."

Hercule Poirot je ustao, pošao do pisaćeg stola, napisao ček na dvjesto funti i predao ga drugom čovjeku.

Sir Joseph reče slabim glasom:

"Tako mi svega, tko je taj tip?"

Poirot odmahne glavom.

"Ako prihvatite novac, ne smijete postavljati nikakva pitanja."

Sir Joseph presavine ček i stavi ga u džep. "To je šteta. Ali novac je novac. I koliko sam vam dužan, gospodine Poirot?"

"Moj račun neće biti velik. Ovo je bila, kao što sam rekao, nevažna stvar." Zastane - i doda, "U zadnje vrijeme, gotovo svi moji slučajevi su slučajevi ubojstava..."

Sir Joseph se uskomeša. "Sigurno je zanimljivo?" upita.

"Ponekad. Zanimljivo, vi u meni budite sjećanja na jedan raniji slučaj u Belgiji, prije mnogo godina - glavni akter je

44

nci ivuivj v i

izgledom bio vrlo nalik vama. Bio je bogati proizvođač sapuna. Otrovao je svoju ženu kako bi bio slobodan oženiti se svojom tajnicom... Da- sličnost je upravo nevjerojatna..."

Slabašan zvuk začuje se s usana sir Josepha - postale su neobično plave boje. Sva ona zadovoljna boja je izbljedjela s njegovih obraza. Njegove oči, sada već ispupčene, zurile su u Poirota. Još je malo potonuo u svojoj stolici. Tada, tresućom rukom posegne u džep. Izvadio je ček i potrgao ga na

komadiće.

"To je riješeno - vidite? Smatrajte to svojom plaćom."

"Oh, ali, sir Joseph, moj iznos ne bi bio tako velik."

"U redu je, samo ga zadržite."

"Poslat ću ga nekoj dobrotvornoj udruzi koja ga zaslužuje."

"Pošaljite ga kamo god vam drago."

Poirot se nagne prema naprijed. Reče:

"Čini mi se da vam to moram naglasiti, ali mislim da biste učinili dobro kad biste bili vrlo oprezni."

Sir Joseph reče, već gotovo nečujnim glasom:

"Ne morate se brinuti. Bit ću oprezan, dabome."

Hercule Poirot ode iz kuće. Silazivši niz stepenice reče sam sebi:

"Dakle - imao sam pravo."

IX.

Gospođa Hoggin reče svome mužu:

"Čudno, ovaj tonik ima drukčiji okus. Više nema onaj gorki okus. Pitam se zašto?"

Sir Joseph protisne:

"Kemičari. Nepažljivi momci. Svaki put drukčije promiješaju stvari."

Gospođa Hoggin reče sumnjivo:

45

"Sigurno se radi o tome."

"Naravno. Što bi drugo moglo biti?"

"Je li čovjek saznao što o Shan Tungu?"

"Da, vratio mi je novac."

"I tko je to bio?"

"Nije rekao. Blizak prijatelj, Hercule Poirot. Ali, ne moraš se brinuti."

"Baš je smiješan mali čovječuljak, žarne?"

Sir Joseph osjeti kratki drhtaj i baci pogled prema gore, kao daje osjetio nevidljivu prisutnost Herculea Poirota iza svog desnog ramena. Držao je da će je uvijek osjećati na tom mjestu.

Reče:

"On je jedan pametan mali vrag!"

A zapravo je pomislio:

"Neka Greta samo visi! Ja neću riskirati vlastiti život zbog bilo koje platinaste plavuše!"

X.

Amy Carnaby se zagleda u nevjerici u ček od dvjesto funti.

Zavapi:

"Emily! Emily! Slušaj ovo."

"Draga gospođice Carnaby,

Dopustite mi da upotpunim svoj doprinos vašem vrlo zaslužnom Fondu dok konačno ne zacijeli."

'■■■

Iskreno vaš,

Hercule Poirot.

"Amy," reče Emily Carnaby, "ti si nevjerojatno sretna. Samo zamisli gdje si već mogla biti."

46

| ^ | | \ U I V ¥ I | > S W < I » ■ *-

"Wormwood Scrubbs - ili možda Hollow?" promrmlja Amy Carnaby.

"Ali to je sada sve gotovo - nije li, Augustuse? Nema više šetnji u parku s mamom ili maminom prijateljicom i malim škaricama."

Neka daleka sjeta navre u njezinim očima. Uzdahne.

"Dragi Augustus! Čini se šteta. Tako je pametan... Može ga se svašta naučiti..."

47

Lernejska hidra

i.

Hercule Poirot je olirabrujućim pogledom gledao na čovjeka koji je sjedio nasuprot njemu.

Dr. Charles Oldfield bio je čovjek u svojim četrdesetima. Imao je pomalo sivkastu kosu na području sljepoočnica i plave oči koje su odražavale zabrinutost. Malo se nagnuo, a njegovo je ponašanje bilo mrvicu oklijevajuće. Štoviše, činilo se da mu je teško izraziti bit.

Reče, pomalo zamuckujući:

"Došao sam k vama, gospodine Poirot, s prilično čudnim zahtjevom. I sada, pošto sam tu, primoran sam vam ispričati

cijelu stvar. Jer, što mi je prilično jasno, to je ona vrsta stvari oko koje nitko ne može ništa učiniti."

Hercule Poirot promrmlja:

"O tome ću ja prosuditi."

Oldfield progundā:

"Ne znam zašto sam mislio da mi možda -"

Zastane.

Hercule Poirot dovrši rečenicu.

"Da vam ja možda mogu pomoći? Eh bien, zato što možda i mogu. Recite mi u čemu je vaš problem."

Oldfield se uspravi. Poirot nanovo primijeti kako preplašeno čovjek djeluje.

Oldfield progovori, a u njegovom se glasu dala naslutiti nota bespomoćnosti:

48

"Vidite, nema nikakvog smisla odlaziti na policiju... Oni ništa ne mogu učiniti. A ipak - svakim danom postaje sve gore i gore. Ja-ja ne znam što bih učinio..."

"Što to postaje gore?"

"Glasine... Oh, to je prilično jednostavno, gospodine Poirot. Prije nešto više od godinu dana, umrla mi je žena. Bila je invalid već nekoliko godina. Oni govore, svi govore da sam je ubio - da sam je otrovao!"

"Aha," reče Poirot. "A jeste li je otrovali?"

"Gospodine Poirot!" Dr. Oldfield skoči na noge.

"Smirite se," reče Hercule Poirot. "I sjednite. Dakle, pretpostavit ćemo da niste otrovali svoju suprugu. Ali vaša ordinacija je smještena, čini mi se, u seoskom okrugu-"

"Da. Market Loughbrough - u Berkshireu. Uvijek sam znao daje to tip mjesta u kojem se mnogo ogovara, ali nikada nisam mogao ni zamisliti da bi to poprimilo takve razmjere."

Primaknuo je svoj stolac malo prema naprijed,

"Gospodine Poirot, vi ne znate kroz što sam sve prošao. U početku nisam imao pojma što se događa. Primijetio sam da se ljudi ponašaju manje prijateljski, daje postojala težnja da me se izbjegne - ali to sam pripisivao - mojem nedavnom gubitku.

Tada je to postajalo sve očitije. Čak i na ulici, ljudi bi prešli na

drugu stranu samo kako bi izbjegli razgovor sa mnom. Moja ordinacija se raspada. Gdje god da krenem, svjestan sam prigušenih glasova, neprijateljski raspoloženih očiju koje me gledaju dok zlobni jezici ispuštaju svoj smrtonosni otrov. Dobio sam par pisama - opake stvari."

Zastao je, a onda nastavio:

"I - i ja ne znam što poduzeti u vezi toga. Ne znam kako se boriti protiv te - te zlokobne mreže laži i sumnje. Kako netko može pobiti ili osporiti nešto što mu nitko još nije rekao u lice? Nemoćan sam - uhvaćen u zamku - i polako ali nemilosrdno me uništavaju."

49

Poirot je zamišljeno kimao glavom. Reče:

"Da. Glasina je zaista devetoglava Hidra koja ne može biti uništena jer čim odrežu jednu glavu, na njezinom mjestu narastu dvije nove."

Dr. Oldfield reče: "To je upravo to. Ništa ne mogu učiniti — ništa! Došao sam k vama kao posljednjem utočištu - ali sumnjam da i vi možete poduzeti nešto."

Hercule Poirot proveo minutu ili dvije u tišini. A tada reče:

"Nisam tako siguran. Vaš me problem interesira, dr. Oldfield. Trebao bih se okušati u uništavanju mnogoglavog čudovišta. Prije svega, recite mi nešto više o okolnostima koje su potaknule taj zlokobni trač. Žena vam je umrla, kažete, prije nešto više od godinu dana. Stojalo bi uzrok smrti?"

"Čir na želucu."

"Jeste li napravili autopsiju?"

"Ne, bolovala je od želučanih tegoba već duže vrijeme."

Poirot kimne.

"Ali simptomi želučane upale prilično su slični trovanju arsenom - činjenica koju danas svi znaju. U zadnjih deset godina bila su barem četiri slučaja umorstva, a u svakom od njih žrtve su pokopane bez sumnje s objašnjenjem da su bolovala od želučanih tegoba. Je li vaša supruga bila starija ili mlađa od vas?"

"Bila je pet godina starija."

"Koliko ste dugo bili u braku?"

"Petnaest godina." 'r* "Je li ostavila kakvu imovinu?"

"Da, bila je vrlo snalažljiva žena. Ostavila je, ugrubo, oko trideset tisuća funti."

"Priličan iznos. Sve je ostavila vama?"

"Da."

50

Herkulov! podvizi

"Jeste li bili u dobrim odnosima sa svojom suprugom?"

"U potpunosti."

"Nije bilo svađa, scena?"

"Pa-" Charles Oldfieldje oklijevao. "Moja je žena bila, ako se to tako da opisati, problematična žena. Bila je invalid i jako zabrinuta za svoje zdravlje, pa je stoga bila sklona razdražljivosti i bilo joj je teško ugoditi. Bilo je dana kada ništa što bih učinio nije bilo dovoljno dobro."

Poirot kimne. Reče:

"O da, poznajem taj tip. Žalila bi se, možda, da je zanemarena, necijenjena – daje njezin muž umoran od nje i da bi mu bilo drago daje mrtva."

Oldfieldovo je lice registriralo istinu Poirotove zamjedbe. Reče iskrivljenim smiješkom:

"Shvatili ste savršeno!"

Poirot nastavi:

"Je li imala medicinsku sestru koja ju je posjećivala? Ili prijateljicu? Ili kakvu služavku?"

"Njegovateljicu. Vrlo osjećajna i kompetentna žena. Stvarno mislim da ne bi ništa govorila."

"Čak i osjećajne i kompetentne osobe ponekad kažu -a svoj jezik ne upotrebljavaju uvijek mudro. Nema sumnje daje govorila, da su sluge govorile, da su svi govorili! Tu imate sve materijale za stvaranje vrlo zanimljivog seoskog skandala. Sad ću vas upitati još jednu stvar. Tko je ta dama?"

"Ne razumijem." Dr. Oldfield se ljutito zacrvni.

Poirot reče nj ežno:

"Mislim da razumijete. Pitam vas tko je dama s kojom se povezuje vaše ime."

Dr. Oldfield ustane. Njegovo je lice bilo kruto i hladno.

Odvрати:

"Nikakva dama nije u pitanju. Žao mi je, gospodine Poirot, što sam oduzeo toliko vašeg vremena."

51

Krene prema vratima.

Hercule Poirot reče:

"Menije također žao. Vaš me slučaj zanima. Volio bih da vam mogu pomoći. Ali ništa ne mogu učiniti ako ne znam cijelu istinu."

"Ali, rekao sam vam cijelu istinu."

"Niste..."

Dr. Oldfield se zaustavi. Okrene se.

"Zašto stalno inzistirate na tome daje u sve ovo upletena žena?"

"Mon cher docteur\ Mislite li da ne poznajem ženski mentalitet? Seoski trač je utemeljen uvijek na privlačnosti među spolovima. Ako čovjek otruje svoju ženu kako bi otputovao na Sjeverni pol i uživao u miru svog momačkog statusa - to njegove susjede ne bi ni najmanje zanimalo! No ako su uvjereni da se ubojstvo dogodilo kako bi čovjek mogao oženiti drugu ženu, trač raste i širi se. To je elementarna psihologija."

Oldfield odvrati iritantno:

"Ja nisam odgovoran za ono što misli gomila tračara!"

"Naravno da niste."

Poirot nastavi:

"Stoga biste se možda mogli vratiti, sjesti i odgovoriti mi na pitanje koje sam vam upravo postavio."

Sporo, gotovo nesigurno, Oldfield se vrati i ponovno zauzme svoje mjesto.

Reče podižući obrve:

"Valjda je moguće da su govorili razne stvari o gospođici Moncrieffe. Jean Moncrieffe je bila zadužena za pripravljanje lijekova, uistinu dobra djevojka."

"Koliko je dugo radila za vas?"

"Tri godine."

"Je li ju vaša supruga voljela?"

"Hm - pa, ne, ne baš."

52

"Bila je ljubomorna?"

"Ali to je bilo apsurdno!"

Poirot se nasmiješi. Reče:

"Ženska ljubomora je poslovična. Ali reći ću vam nešto. Po mom iskustvu, ljubomora, koliko god daje dalekosežna i koliko god se može činiti ekstravagantnom, gotovo je uvijek utemeljena na stvarnosti. Postoji uzrečica, zar ne, daje mušterija uvijek u pravu? Pa, isto vrijedi i za ljubomorne muževe i žene. Bez obzira na manjak konkretnih dokaza, u biti su uvijek u pravu."

Dr. Oldfield reče bahato:

"Besmislica. Nikada nisam rekao ništa Jean Moncrieffe što moja supruga ne bi čula."

"To je možda točno. Ali to ne umanjuje istinu onoga što sam rekao."

Hercule Poirot se nagne naprijed. Njegov glas je bio hitar, suosjećajan.

"Dr. Oldfield, učinit ću najbolje što mogu u ovom slučaju. Ali od vas moram dobiti iskrenost, bez obzira na ono što se može nekome činiti, bez obzira na vaše vlastite osjećaje. Je li istina, ili nije, da ste se prestali brinuti za vašu suprugu neko vrijeme prije nego stoje umrla?"

Oldfield je bio tih nekoliko minuta, a onda reče:

"Ovaj me posao ubija. Moram imati nadu. Osjećam nekako da ćete vi moći učiniti nešto za mene. Bit ću iskren prema vama, gospodine Poirot. Nisam dovoljno brinuo za svoju suprugu. Mislim da sam joj bio dobar muž, ali nikada nisam bio istinski zaljubljen u nju."

"A u ovu djevojku, Jean?"

Moglo se vidjeti kako znoj u obliku kapljica izbija na doktorovom čelu. Odgovori:

"Ja-ja sam je već trebao zaprositi da nije bilo svih tih priča i skandala."

Poirot se ponovno nasloni u svoj stolac. Reče:

53

"Sada smo, barem, došli do istinitih činjenica! Eh bien, doktore Oldfield, uzet ću vaš slučaj. Ali zapamtite ovo -tražit ću samo istinu."

Oldfield odvrati gorko: "Istina nije ono što će me povrijediti!" Malo je oklijevao, a zatim reče:

"Znate, razmišljao sam o mogućnosti javne klevete! Ako uspijem pritisnuti nekoga na konačnu optužbu - u tom bih slučaju bio zaštićen? Ponekad tako mislim... U nekim drugim okolnostima mislim da bi to samo pogoršalo stvari — to bi donijelo veći publicitet čitavoj stvari i ljudi bi govorili: 'Možda nije dokazano, ali tamo gdje ima dima, ima i vatre.'"

Pogledao je Poirota.

"Recite mi, iskreno, postoji li ikakav izlaz iz ove noćne more?"

"Uvijek postoji izlaz," odvrati Hercule Poirot.

II.

"Idemo na selo, Georges," reče Hercule Poirot svome slugi.

"Zaista, gospodine?" upita mirni George.

"A svrha ovoga putovanja je uništiti čudovište s devet glava."

"Doista, gospodine? Nešto poput čudovišta iz Loch Nessa?"

"Manje opipljivo. Nisam mislio na životinju od krvi i mesa, Georges."

"Pogrešno sam vas shvatio, gospodine."

"Bilo bi lakše da je tako. Ne postoji ništa tako neopipljivo, tako teško za pritisnuti kao stoje izvor glasina."

"O da, zaista, gospodine. Ponekad je teško shvatiti kako stvar započne."

54

nericuiovi pouvizi

"Upravo tako."

Hercule Poirot nije otišao do kuće dr. Oldfielda. Umjesto toga, uputio se do lokalnog prenoćišta. Jutro nakon dolaska najprije je ispitao Jean Moncrieffe. Bilaje to visoka djevojka s bakrenom kosom i postojanim plavim očima. Izgledala je vrlo zabrinuto, kao netko tko je stalno na oprezu.

Reče: "Dakle, dr. Oldfield je bio kod vas... Znala sam da razmišlja o tome."

U tonu kojim je to rekla nazirao se nedostatak entuzijazma.

Poirot reče: "A vi to niste odobravali?" >

Njihove se oči sretnu. Ona upita hladno:

"Što vi možete učiniti?"

Poirot odgovori tiho:

"Možda postoji način da se izađe na kraj s ovom situacijom."

"Na koji način?"

Onda mu je podrugljivo sasula čitavu gomilu riječi:

"Mislite da idemo odjedne do druge stare brbljave žene i zamolimo ih: 'Molim vas, zaista, morate prestati govoriti na taj način. To samo šteti jadnom dr. Oldfieldu.' A one bi odgovorile: 'Naravnoja nikada nisam povjerovala u tu priču!' Toje najgore od svega-nitko ne kaže: 'Draga moja, jesi li ikada pomislila da smrt gospođe Oldfield i nije bila onakva kavom se čini?' Ne, oni kažu: 'Draga moja, dakako da ne vjerujem u tu priču o dr. Oldfieldu i njegovoj ženi. Sigurna sam dane bi učinio takvu strahotu, iako je možda istina da ju je ponekad zanemarivao, i mislim da nije bilo mudro imati prilično mladu djevojku kao pripravljačicu lijeka - j asno, j a ni za trenutak ne tvrdim da j e bilo nečeg lošeg među njima. O ne, sigurna sam da je sve bilo u najboljem redu...'"

Zastane. Lice joj se zarumeni i disanje postade prilično brzo.

55

Hercule Poirot reče:

"Čini se da jako dobro znate sve ono što se govori."

Usta joj se oštro zatvore. Uzvikne ogorčeno:

"Znam ja dobro!"

"A koje je vaše rješenje?"

Jean Moncrieffe odvrati:

"Najbolje što on može učiniti jest da proda ordinaciju i da počne iznova negdje drugdje."

"Ne mislite li da će ga trač pratiti?"

Ona slegne ramenima:

"To je rizik koji mora podnijeti."

Poirot je minutu-dvije šutio, a onda reče:

"Hoćete li se udati za dr. Oldfielda, gospođice Moncrieffe?"

Nije se doimala nimalo iznenađena ovim pitanjem. Odgovori kratko:

"Nije me još zaprosio."

"Zašto?"

Njezine plave oči sretnu njegove i zabljesnuše na trenutak.

Tada reče:

"Zato jer sam ga odvratila od toga."

"Ah, koji li je blagoslov pronaći nekoga tko je tako iskren!"

"Bit ću iskrena koliko vas volja. Kad sam shvatila da ljudi govore da se Charles riješio svoje žene kako bi me oženio, meni se činilo da bi to, u slučaju da se stvarno oženimo, samo i potvrdili. Nadala sam se da će, ako se bude činilo kako nije bilo ni riječi o nekom braku među nama, čitav taj besmisleni skandal jednostavno propasti."

"Ali nije?"

"Ne, nije."

"To mora daje," primijeti Hercule Poirot, "ipak malo čudno?"

56

Herkulovi podvizi

Jean reče ogorčeno:

"U ovoj gostionici nije bilo dovoljno uzbuđenja koja bi ih zabavljala."

Poirot upita: y

"Želite li se vi udati za Charlesa Oldfielda?"

Djevojka odgovori prilično hladno:

"Da, želim. Htjela sam to od trenutka kad smo se upoznali."

"Tada je smrt njegove žene za vas bila vrlo prikladna?"

Jean Moncrieffe reče:

"Gospođa Oldfield je bila, uzevši sve u obzir, vrlo neugodna osoba. Iskreno, bilo mi je drago kad je umrla."

"Da," primijeti Poirot. "Vi ste zasigurno iskrena osoba!"

Uzvratila mu je podrugljivim smiješkom.

Poirot reče:

"Imam jedan prijedlog."

"Da?"

"Tu su potrebne drastične mjere. Predlažem da netko — po mogućnosti vi sami — pišete Ministarstvu unutarnjih poslova."

"Zašto zaboga?"

"Mislim daje najbolji način da se riješimo ove priče jednom

zauvijek taj da se tijelo ekshumira i da se izvrši autopsija." Odmaknula se korak unatrag. Usta joj se otvoriše, a zatim ponovno zatvoriše. Poirot ju je promatrao.

"Dakle, mademoiselle?" reče napokon.

Jean Moncrieffe odvrati tiho:

"Ne slažem se s vama."

"Ali, zašto ne? Zasigurno bijedna presuda o prirodnoj smrti ušutkala sve zle jezike?"

"Kad bi takva presuda postojala, da."

"Znate li što govorite, mademoiselle?"

Jean Moncrieffe reče nestrpljivo:

57

"Znam o čemu govorim. Vi ciljate na trovanje arsenom -mogli biste dokazati da nije otrovana arsenom. Ali postoje i drugi otrovi -- alkaloidi. Nakon godinu dana, sumnjam da biste pronašli tragove bilo kojeg od njih u slučaju da su i korišteni. A ja znam kakvi su ti službeni analitičari. Mogli bi vratiti neodređenu presudu uz objašnjenje da nisu pronašli ništa što bi uzrokovalo smrt - a u tom bi slučaju jezici govorili brže no ikad!"

Hercule Poirot je bio tih nekoliko minuta. Tada upita:

"Tko je po vašem mišljenju najveći govornik u selu?"

Djevojka promisli. Napokon reče:

"Doista mislim da je gospođica Leatheran najgora od svih."

"Ah! Da li bi bilo moguće da me upoznate s tom gospođicom Leatheran — onako više neobvezno, ako je moguće?"

"Ništa ne može biti lakše od toga. Sve stare blebetuše se šuljaju uokolo kupujući u ovo vrijeme ujutro. Sve što trebamo učiniti jest prošetati se glavnom ulicom."

Kao stoje Jean rekla, nije bilo problema s procedurom. Pred poštom je Jean zastala i započela razgovor s visokom, mršavom srednjovječnom ženom dugog nosa i oštih znatiželjnih očiju.

"Dobro jutro, gospođo Leatheran."

"Dobro jutro, Jean. Tako je divan dan danas, zar ne?"

Oštre oči znatiželjno su se protezale preko prijatelja Jean Moncrieffe. Jean reče:

"Dopustite mi da vam predstavim gospodina Poirota, koji će ostati ovdje nekoliko dana."

58

nerKuiovi poavizi

ili.

Pažljivo grickajući kolačić i balansirajući šalicu čaja na koljenu, Hercule Poirot je dopustio samome sebi da bude povjerljiv prema svojoj domaćici. Gospođica Leatheran bila je toliko pristojna da ga pozove na čaj, no njen je glavni zadatak bio otkriti što to ovaj mali egzotični stranac radi u njezinoj sredini. Neko se vrijeme otklanjao njenim pokušajima uz pomoć svoje dovitljivosti – na taj način samo dražeći njezin apetit. Kad je prosudio daje pravi trenutak, nagnuo se naprijed:

"Ah, gospođice Leatheran," reče. "Vidim da ste previše pametni za mene! Pogodili ste moju tajnu. Ovdje sam na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova. Ali, molim vas," spustio je glas, "zadržite tu informaciju za sebe."

"Dakako - dakako -" Gospođica Leatheran bila je smetena ali istovremeno ushićena do kosti.

"Ministarstvo unutarnjih poslova - ne mislite valjda -ne jadni gospodin Oldfield?"

Poirot sporo kimne glavom nekoliko puta.

"Da-akle!" Gospođica Leatheran je u tu riječ udahнула cijelu gomilu ugodnih emocija.

Poirot reče:

"To je delikatna stvar, razumijete. Naređeno mi je da izvijestim postoji li ili ne postoji dovoljno dokaza za ekshumaciju."

Gospođica Leatheran izjavi:

"Iskopat ćete siroticu. Kako užasno!" Daje umjesto "kako užasno" rekla "kako predivno", riječi bi mnogo bolje odgovarale tonu njezinog glasa.

"Koje je vaše mišljenje, gospođice Leatheran?"

"Pa, dakako, gospodine Poirot, bilo je mnogo glasina. Ali ja nikada ne slušam glasine. Uvijek ima tako mnogo ogovaranja na koja se ne možeš pouzdati. Nema sumnje da

59

je dr. Oldfield postao jako čudan otkako se to dogodilo, ali kao

što sam stalno govorila, to ne smijemo svesti na grižnju savjesti. To može biti jednostavno tugovanje. Što ne znači, naravno, da su on i njegova supruga bili stvarno snažno privrženi jedno drugome. Ja to znam- izpi-ve ruke. Sestra Harrison, koja je s gospodom Oldfield bila tri ili četiri godine i sve do njezine smrti, nije priznala samo toliko. A ja sam uvijek osjećala da je sestra Harrison imala svoje sumnje -nije da bi ona štogod rekla, ali može se naslutiti, zar ne, po ponašanju osobe?"

Poirot odvrati tužno:

"To je premalo za ikakav pouzdan dokaz."

"Da, znam, naravno, gospodine Poirot, ako se tijelo ekshumira, onda ćete znati."

"Da," primijeti Poirot, "onda ćemo znati."

"Bilo je slučajeva poput ovog i prije, dakako," reče gospođica Leatheran, a njezin se nos tržne od zadovoljnog uzbuđenja.

"Armstrong, primjerice, i onaj drugi čovjek-ne mogu se sjetiti imena - i Crippen, naravno. Uvijek me zanimalo je li Ethel La Neve bila upletena u to ili ne. Dakako, Jean Moncrieffe je vrlo draga djevojka, sigurna sam... Ne bih rekla da gaje ona izravno navela na to - ali muškarci nekada znaju biti prilično budalasti kad je riječ o djevojkama, zar ne? A, naravno, oni su provodili mnogo vremena zajedno!"

Poirot nije ništa rekao. Gledao ju je nevinim ispitivačkim pogledom proračunatim da proizvede daljnji nastavak razgovora. Iznutra se zabavljao brojeći koliko je puta ponovila riječ "dakako".

"Dakako, s autopsijom i svim tim, toliko toga bi izašlo na vidjelo, ne bi li? Sluge i sve to. Sluge uvijek znaju tako mnogo, zar ne? A, dakako, prilično je nemoguće zaustaviti ih da ogovaraju, zar ne? Oldfieldova Beatrice je bila otpuštena gotovo odmah nakon pogreba - a meni se uvijek

60

činilo da je to nekako čudno - posebno stoga što je u današnje vrijeme jako teško pronaći domaćice. Izgleda da se dr. Oldfield bojava da bi ona mogla nešto znati."

"Zasigurno, čini se da su morali postojati razlozi za

ispitivanje," reče Poirot ozbiljno.

Gospođica Leatheran zadržće nesigurno.

"Zgrozim se od same pomisli na to," reče. "Naše drago malo tiho selo - dovučeno u novine - sav taj publicitet!"

"To vas plaši?" upita Poirot.

"Pomalo, da. Ja sam staromodna, znate."

"Ali to, kako ste rekli, očito nije ništa više od pukog ogovaranja!"

"Pa - ne bih htjela to svjesno reći. Znate, ne mislim da je to baš istinito - ona uzrečica - da nema dima bez vatre."

"Ja sam također pomislio istu stvar," reče Poirot.

Ustade.

"Mogu vjerovati vašoj diskreciji, mademoiselle?"

"Oh, dakako! Nikome neću reći ni riječi."

Poirot se nasmiješi i ode.

Na vratima reče maloj služavki koja mu je predala šešir i kaput:

"Ja sam ovdje kako bih ispitao okolnosti smrti gospođe Oldfield, ali bit ću vam zahvalan ako to zadržite strogo za sebe."

Sluškinja gospođice Leatheran pomaknula se natrag stojeći poput kišobrana. Disala je uzbuđeno:

"Oh, gospodine, dakle doktor ju/e stvarno ubio?"

"To ste mislili neko vrijeme, žarne?"

"Pa, gospodine, nisam ja. To je bila Beatrice. Ona je bila tamo kad je gospođa Oldfield umrla."

"I ona je mislila daje u pitanju" - Poirot izabere namjerno melodramatične riječi - "nepoštena igra?"

Sluškinja kimne uzbuđeno.

"Da, tako je. A još je rekla daje i sestra koja je bila

61

tamo primijetila isto, sestra Harrison. Uvijek je bila naklonjena gospođi Oldfield, i tako potresena kad je umrla, a Beatrice je uvijek govorila kako sestra Harrison zna nešto o tome jer se odmah poslije toga okrenula protiv doktora, a to inače ne bi bila učinila osim ako nešto nije bilo u redu, bi li?"

"Gdje je sestra Harrison sada?"

"Brine se o staroj gospođi Bristow- dolje na kraju sela. Ne možete promašiti kuću. Ima stupove i trijem."

IV.

Prošlo je vrlo malo vremena prije nego što se Hercule Poirot našao kako sjedi nasuprot ženi koja zasigurno mora znati mnogo više o okolnostima koje su podigle takve glasine.

Sestra Harrison je još uvijek bila zgodna žena koja se bližila četrdesetoj. Imala je mirne, iskrene crte lica s velikim simpatičnim tamnim očima. Slušala gaje strpljivo i gorljivo.

Tada reče sporo:

"Da, znam za te neugodne priče koje kruže o tome. Učinila sam sve što sam mogla da ih zaustavim, ali to je beznadno.

Ljudi vole uzbuđenje, znate."

Poirot reče:

"Ali zasigurno je moralo postojati nešto stoje potaknule sve te glasine?"

Primijetio je da se njezin izraz očajanja produbio. Ali samo je zbunjeno odmahнула glavom.

"Možda se," predloži Poirot, "dr. Oldfield i njegova supruga nisu dovoljno dobro slagali i to je bilo ono stoje potaknulo te glasine?"

Sestra Harrison odlučno odmahne glavom.

"O, ne, dr. Oldfield je uvijek bio jako drag i strpljiv sa svojom suprugom."

"Zaista joj je bio sklon?"

62

Ona je oklijevala.

"Ne - ne bih to baš tako rekla. Gospođa Oldfield je bila vrlo problematična žena, kojoj nije bilo jednostavno udovoljiti i uvijek je tražila dajoj se iskazuje sklonost i pažnja što nije uvijek bilo opravdano."

"Želite reći," započne Poirot, "daje pretjerivala o svom stanju?"

Sestra kimne.

"Da, njezino loše zdravlje je uveliko bilo stvar njezine vlastite mašte."

"A ipak," reče Poirot otužno, "umrla je..."

"O, znam - znam..."

Gledao ju je minutu ili dvije; njezinu zabrinjavajuću zbunjenost - njezinu nesigurnost.

Reče: "Ja mislim - siguran sam da vi znate što je u početku uzrokovalo sve te priče."

Sestra Harrison pocrveni.

Reče: "Pa - mogla bih možda, pokušati. Mislim daje to bila sluškinja, Beatrice, koja je počela sa svim tim glasinama, a mislim da i znam što ju je na to navelo."

"Da?"

Sestra Harrison započne vrlo nepovezano:

"Vidite, to je bilo nešto što sam slučajno čula - dio razgovora između dr. Oldfielda i gospođice Moncrieffe - a prilično sam sigurna da ga je i Beatrice čula, samo što pretpostavljam da ona to nikada ne bi priznala."

"Kakav je to bio razgovor?"

Sestra Harrison je zastala na trenutak kao da i sama preispituje točnost svojeg sjećanja, a onda reče:

"To je bilo negdje tri tjedna prije zadnjeg napadaja koji je ubio gospođu Oldfield. Bili su u blagavaonici. Baš sam silazila niz stepenice kad sam čula gospođicu Moncrieffe da kaže: 'Koliko dugo će još trajati? Ne mogu podnijeti ovo čekanje.' A doktor joj je odgovorio: 'Još malo, draga, kunem

63

se.' A ona je ponovno rekla: 'Ne mogu podnijeti ovo čekanje.

Misliš da će sve biti u redu, zar ne?' A on je odgovorio:

'Naravno, ništa ne može poći po zlu. Iduće godine u ovo doba bit ćemo u braku.'"

Zastane.

"To je bila prva naznaka koju sam dobila, gospodine Poirot, da postoji i nešto više između doktora i gospođice Moncrieffe.

Dakako, znala sam da joj se divi i da su bili vrlo dobri prijatelji, ali ništa više. Ponovno sam se popela stepenicama - to me je malo šokiralo - ali primijetila sam da su kuhinjska vrata otvorena i stoga sam pomislila daje Beatrice morala slušati. A jasno vam je, zar ne, da se ono što su govorili može shvatiti na dva načina? To jednostavno može značiti daje doktor znao daje njegova supruga jako bolesna i da neće još

dugo živjeti — i ja uopće ne sumnjam daje to bio način na koji je to mislio — ali nekome kao što je Beatrice, to je moglo zazvučati drukčije - moglo se činiti kao da su doktor i Jean Moncrieffe - dakle - definitivno planirali riješiti se gospođe Oldfield."

"Ali vi ne mislite tako?"

"Ne-ne, naravno dane..."

Poirot ju je pogledao istraživački. Reče:

"Sestro Harrison, postoji li još nešto što znate? Nešto što mi još niste rekli?"

Zacrveni se i odvrati nasilno:

"Ne. Ne. Sigurno. Što bi to bilo?"

"Ne znam. Ali pomislio sam da bi moglo biti - nešto?"

Odmahnula je glavom. Stari, brigom ispunjeni pogled se vratio.

Hercule Poirot reče: "Postoji mogućnost da Ministarstvo unutarnjih poslova naruči ekshumaciju tijela gospođe Oldfield!"

"O ne!" Sestra Harrison je bila užasnuta. "Kakva strašna stvar!"

"Mislite li da bi to bila šteta?"

64

"Mislim da bi to bilo grozno! Pomislite samo na tračeve koje bi stvorilo! Bilo bi to užasno - prilično užasno za jednog dr. Oldfielda."

"Ne mislite li da bi to zapravo mogla biti jako dobra stvar za njega?"

"Kako to mislite?"

Poirot odgovori: "Ako je nevin - njegova će nevinost biti dokazana."

Zastao je. Gledao je kako se ta misao ukorjenjuje u mislima sestre Harrison, vidio kako je zbunjena, a zatim kako joj čelo postaje bistro. Udahne duboko i pogleda ga.

"Nisam o tome razmišljala," reče jednostavno. "Dakako, to je jedina stvar koju možemo učiniti."

Čula se serija udaraca na stropu iznad njih. Sestra Harrison skoči.

"To je moja stara dama, gospođa Bristow. Probudila se.

Moram otići gore i učiniti sve da joj bude udobno prije nego joj donesem čaj i odem van prošetati. Da, gospodine Poirot, mislim da ste u pravu. Autopsija će riješiti stvar jednom zauvijek. To će raskrinkati cijelu stvar i sve one užasne glasine protiv jadnog dr. Oldfielda će nestati."

Rukovala se s Poirotom i požurila iz sobe.

V.

Hercule Poirot je prošetao do pošte i naručio poziv za London. Glas s druge strane je bio drzak.

"Morate li njuškati po tim stvarima, dragi moj Poirot? Sigurni ste daje ovo slučaj za nas? Znae na što se obično svode te seoske glasine - baš na ništa."

"Ovo je," reče Hercule Poirot, "poseban slučaj."

65

"Ah dobro - ako vi tako kažete. Imate tako dosadnu naviku biti u pravu. Ali, ako je sve to samo novinarska patka, nećemo biti zadovoljni s vama, znate."

Hercule Poirot se nasmiješi više za sebe. Promrmlja."

"Ne, ya ću biti taj koji će biti zadovoljan."

"Što ste rekli? Nisam čuo."

"Ništa, baš ništa."

Spustio je slušalicu.

Ulazeći u poštanski ured nagne se preko pulta. Reče svojim najodlučnijim tonom:

"Možete li mi ikako, madame, reći gdje se sada nalazi sluškinja koja je prije bila kod dr. Oldfielda - Beatrice je njezino kršćansko ime?"

"Beatrice King? Radila je na dva nova mjesta od tada. Sada je kod gospođe Marlev iza banke."

Poirot joj zahvali, kupi dvije razglednice, knjižicu s poštanskim markicama i neku knjigu narodne poezije.

Prilikom isplate, uspio je u razgovor ugurati smrt gospođe Oldfield. Bio je dovoljno brz da primijeti osobito tajnovit pogled koji se omaknuo na licu poštanske službenice. Ona reče:

"Vrlo zanimljivo, zar ne? To je uzrokovalo mnogo priča, kao što ste mogli čuti."

Odsjaj zainteresiranosti pojavio se u njezinim očima kad je upitala:

"Možda je to razlog zašto ste željeli vidjeti Beatrice King? Svi smo smatrali kako je čudno što ju je doktor tako iznenada otpustio. Netko je pomislio daje nešto znala - a možda i jest. Izreklaje neke prilično zanimljive zamisli."

Beatrice King je bila prilično niska, naizgled vrlo prepredena djevojka. Predstavljala je pojavu ravnodušne gluposti, ali njezine su oči bile mnogo inteligentnije nego što bi njeno puko držanje moglo navesti čovjeka da očekuje.

66

neriaiiiovi poavizi

Činilo se, ipak, da se ništa neće moći izvući iz Beatrice King. Ponavljalaje:

"Ne znam ništa ni o čemu... Nije na meni red da kažem što se tamo događalo... Ne znam na što mislite kad kažete da sam načula razgovor između doktora i gospođice Moncrieffe. Ja nisam osoba koja bi slušala iza zatvorenih vrata, i vi nemate nikakvo pravo reći da jesam. Ništa ja ne znam."

Poirotreče:

"Jeste li ikada čuli za trovanje arsenom?"

Treptaj brzog tajnovitog interesa pojavio* se na djevojčinom namrgođenom licu.

Reče:

"Dakle, to je ono stoje bilo u medicinskoj bočici?"

"Kakvoj medicinskoj bočici?"

Beatrice odvrati:

"Jednoj od onih medicinskih boca koje je gospođica Moncrieffe pripremala za gospođu. Sestra je bila jako uznemirena- to sam mogla vidjeti. Okusila je, pomirisala, i onda izlila tu tekućinu u odvod te napunila bocu običnom vodom iz slavine. Mislila sam daje to samo način na koji medicinske sestre postupaju s vremena na vrijeme - ali ne znam - možda je moglo biti i nešto više od toga."

Poirot kinine. Upita:

"Je li vam gospođica Moncrieffe bila draga, Beatrice?"

"Nije mi smetala... možda je bila malo nepristupačna. Dakako,

uvijek sam znala kako je bila dobra prema doktoru. Da ste samo vidjeli kako gaje gledala."

Poirot je ponovo kimnuo glavom. Zatim se vratio u prenoćište. Tamo je Georgeu dao određene naputke.

67

VI.

Dr. Alan Garcia, analitičar Ministarstva unutarnjih poslova, protrlja ruke i pogleda prema Poirotu. Reče:

"Dakle, ovo vam, pretpostavljam, odgovara, gospodine Poirot? Čovjek koji je uvijek u pravu."

Poirot reče: "Vrlo ste ljubazni."

"Što vas je navelo na to? Trač?"

"Kao što kažete - glasina, obojena mnogim jezicima."

Idućeg je dana Poirot još jednom krenuo vlakom do Market Loughborougha.

Market Loughborough brujao je poput pčelinje košnice.

Brujao je blago još otkako je započela procedura ekshumacije.

Sada, kada su iscurile informacije o autopsiji, uzbuđenje je doseglo grozničavu vrućinu.

Poirot je bio u gostionici oko sat vremena i upravo završio s obilnim ručkom koji se sastojao od odreska i kobasice ispranih pivom kad su ga obavijestili da ga čeka jedna dama.

Bila je to sestra Harrison. Njezino je lice bilo bijelo i preplašeno.

Došla je ravno do Poirota.

"Je li to istina? Je li to stvarno istina, gospodine Poirot?"

Posjeo ju je nježno u stolicu.

"Da. Pronađeno je i više nego dovoljno arsena koji bi prouzročio smrt."

Sestra Harrison zavapi:

* "Nikada nisam mislila-ni za trenutak nisam pomislila-", i brižne u plač.

Poirot reče nježno:

"Istina je morala izaći na vidjelo, znate."

Onazamucne:

68

nc;ii\ uiv-»vi

"Hoće li ga objesiti?"

Poirot reče:

"Još uvijek ima mnogo toga što se treba dokazati. Prilika - pristup otrovu - vozilo u kojem je preneseno."

"Ali, pretpostavimo, gospodine Poirot, da on nije imao ništa s tim - apsolutno ništa."

"U tom će slučaju," Poirot slegne ramenima, "biti oslobođen."

Sestra Harrison reče polagano:

"Postoji nešto - nešto što sam vam, pretpostavljam, trebala reći još prije - ali nisam mislila daje to važno. Bio je to samo čudan osjećaj."

"Znao sam da postoji nešto," reče Poirot. "Najbolje da mi odmah kažete."

"Nije to tako strašno. Samo, kad sam jednom prilikom otišla do ljekarne, Jean Moncrieffe je radila nešto doista -čudno."

"Da?"

"Zvuči tako neozbiljno. Ona je punila svoju pudrijeru -onu ružičastu emajliranu -"

"Da?"

"Ali nije ju punila puderom - puderom za lice, to jest. Sipala je u nju nešto iz jedne od boca na polici s otrovima. Kad ine je vidjela, zatvorila je pudrijeru i bacila je u torbu -i brzo stavila bocu natrag na policu tako da nisam uspjela vidjeti stoje to bilo. Nadam se da to ne znači ništa - ali sada kada znam daje gospođa Oldfield zaista bila otrovana -" prekinula je.

Poirot reče: "Ispričajte me na trenutak."

Izašao je van i nazvao detektiva-narednika Greya iz berkshirske policije.

Uskoro se vratio i on i sestra Harrison nastavili su sjediti utišini.

69

Jean Moncrieffe nije željela autopsiju. Ona je imala dovoljno uvjerljivu ispriku, ali činjenica ostaje. Kompetentna djevojka-učinkovita-odlučna. Zaljubljena u čovjeka koji je bio vezan za svoju invalidnu ženu, koja je jednako tako mogla živjeti još godinama.

Hercule Poirot uzdahne.

\

Sestra Harrison upita:

"O čemu razmišljate?"

Poirot odgovori: *

"O žalosnom stanju stvari..."

Sestra Harrison reče:

"Ni na trenutak ne vjerujem daje on bilo što znao o tome."

Poirot reče:

"Ne. Siguran sam da nije."

Vrata su se otvorila i detektiv-narednik Grey je ušao. Imao je nešto u ruci, omotano u svilenu maramu. Odmotao ju je i oprezno položio na stol. Bilaje to svijetlo-ružičasta emajlirana pudrijera. Sestra Harrison reče:

"To je ta koju sam vidjela."

Grevreče:

"Našao sam je sasvim u uglu ladice gospođice Moncrieffe.

Unutar marame. Koliko mogu vidjeti, nema otisaka prstiju, ali bit ću pažljiv."

S maramom preko ruke pritisnuo je otvarač. Pudrijera se rastvorila. Grey primijeti:

"Ovo unutra nije puder za lice."

Uronio je prst i kušao ga oprezno vrškom jezika. r* "Nema nekog određenog okusa."

Poirot primijeti:

"Bijeli arsen nema okusa."

Grevreče:

"Odmah ćemo to dati na analizu." Pogledao je sestru Harrison.

"Možete se zakleti daje to ista pudrijera?"

70

Il^i rvuivs ¥ ■

"Da. Posve. To je pudrijera koju je imala gospođica Moncrieffe u ljekarni otprilike tjedan dana prije smrti gospođe Oldfield."

Narednik Grey pogleda Poirota i kimne. Ovaj potonji pozvoni.

"Pošaljite mog slugu ovamo, molim."

George, savršeni sluga, diskretan, ušao je i upitno pogledao svog gospodara.

Hercule Poirot reče:

"Identificirali ste ovaj pribor za puder kao onaj kojeg ste

vidjeli u posjedu gospođice Moncrieffe prije godinu dana. Biste li se iznenadili da vam kažem daje taj dotični pribor prodan u Woolworthu tek prije nekoliko tjedana, i da su, štoviše, uzorak i boja jednaki onima koji se proizvode tek tri mjesecal"

Sestra Harrison zine u čudu. Zurila je u Poirota, a oči su joj bile tamne i okrugle. Poirot upita:

"Jeste li već prije vidjeli ovu puderijeru, Georges?"

George iskorakne:

"Da, gospodine. Promatrao sam ovu osobu, sestru Harrison, kako je kupuje u Woolwhorthu u petak osamnaestog. Prema vašim instrukcijama, slijedio sam damu kad god bi izašla van. Otišla je autobusom do Darningtona tog dana i kupila ovu puderijeru. Odnijela ju je kući. Kasnije, istog dana, otišla je do kuće u kojoj stanuje gospođica Moncrieffe. U skladu s vašim naputcima već sam bio u kući. Promatrao sam je kako odlazi u spavaću sobu gospođice Moncrieffe i skriva ovo u dubinu ladice. Imao sam dobar pogled kroz pukotinu na vratima. Tada je napustila kuću uvjerena daje nitko nije vidio. Mogu reći da ovdje nitko ne zaključava svoja ulazna vrata, a bio je sumrak."

Poirot se obrati sestri Harrison, a njegov glas je bio težak i otrovan:

71

"Možete li objasniti ove činjenice, sestro Harrison? Mislim da ne. Nije bilo arsena u toj pudrijeri kad je napustila trgovinu, ali gaje bilo kad je napustila kuću gospođice Bristow." Dodao je tiho, "Nije bilo mudro od vas da zadržite zalihu arsena u vašem posjedu."

Sestra Harrison prekrije lice rukama. Reče niskim tupim glasom: "Istina je - sve je istina... Ubila sam je. I sve ni za što — ni za što... bila sam luda."

VII.

Jean Moncrieffe reče:

"Molim vas da mi oprostite, gospodine Poirot. Bila sam tako ljuta na vas - tako jako ljuta na vas. Činilo mi se da vi sve

samo pogoršavate."

Poirot odvrati sa smiješkom:

"To je bio način da počnem. To je kao u onoj staroj legendi o Lernejskoj Hidri. Svaki put kad bi glava bila odsječena, na istom bi mjestu narasle dvije nove. Tako, glasine su se širile i umnožavale. Ali, vidite, moj zadatak, kao i mojeg imenjaka Herkula, bio je dohvatiti prvu -izvornu glavu. Tko je započeo s tim glasinama? Nije mi trebalo dugo da shvatim daje pokretač priče bila sestra Harrison. Otišao sam k njoj. Činila se kao vrlo fina žena -inteligentna i simpatična. Ali gotovo na početku napravila je tešku grešku-ponovila mi je razgovor koji je načula, a koji se odvijao između vas i doktora, a taj je razgovor, vidite, bio potpuno netočan.

Bio je psihološki nevjerojatan. Da ste vi i doktor zajednički planirali ubiti gospođu Oldfield, oboje ste prepametni i ujednačeni da biste vodili takav razgovor u sobi s otvorenim vratima, kojeg bi lako mogao načuti netko

72

nerKuiovi poavizi

na stepenicama ili netko u kuhinji. Štoviše, riječi pripisane vama nisu se uklapale u vašu mentalnu sliku. Bile su to riječi mnogo starije žene, i prilično različitog tipa. To su bile riječi koje bi mogla izmisliti sestra Harrison kad hi se našla u sličnoj situaciji. Sve do tada čitavu sam stvar smatrao vrlo jednostavnom.

Sestra Harrison, mislio sam, bila je prilično mlada i još uvijek zgodna žena - bila je povezana s dr. Oldfieldom gotovo tri godine — doktor joj je bio sklon i zahvalan na njezinoj taktičnosti i simpatiji. Stvorila je dojam da bje, kad bi gospođa Oldfield umrla, doktor zasigurno zaprosio. Umjesto toga, nakon smrti gospođe Oldfield shvaća daje dr. Oldfield zaljubljen u vas. Odmah, vođena ljutnjom i ljubomorom, počinje širiti glasine daje dr. Oldfield otrovao svoju ženu. To je način na koji sam isprva vizualizirao situaciju. Bio je to slučaj ljubomorne žene i lažne glasine. Ali stara fraza 'gdje ima dima, ima i vatre' vratila mi se u svijest značajno. Zapitao sam se je li sestra Harrison učinila i nešto više nego stoje samo

proširila glasine. Određene stvari koje je rekla zazvučale su čudno. Rekla je kako je bolest gospođe Oldfield uglavnom imaginarna - da zapravo nije mnogo patila. Ali sam doktor nije bio u sumnji o stvarnosti patnje svoje supruge. Njega nije iznenadila njezina smrt.

Pozvao je još jednog doktora nedugo prije nego što je umrla i on je ubrzo shvatio kako stoje stvari s njezinim zdravljem. Namjerno sam iznio prijedlog o ekshumaciji... Sestra Harrison je isprva bila prestravljena tom idejom. Tada, gotovo odjednom, njezina ljubomora i mržnja su preuzeli kontrolu nad njom. Neka pronađu arsen - na nju ne bi pala nikakva sumnja. Doktor i Jean Moncrieffe bi bili oni koji bi patili. Postojala je samo jedna nada. Navesti sestru Harrison da se sama izda. Daje postojala šansa

73

da Jean Moncrieffe pobjegne, pomislio sam da bi sestra Harrison učinila sve što može ne bi lije uvukla u zločin. Dao sam naputke svom vjernom Georgesu -jednom od najnenametljivijih ljudi kojeg ona nije poznavala iz viđenja. On ju je trebao pomno slijediti. I tako - sve se dobro svršilo." Jean Moncrieffe reče:

"Divni ste."

Dr. Oldfield se nadoveže. Reče: *

"Da, zaista. Nikada vam neću moći dovoljno zahvaliti. Kakva sam slijepa budala bio!"

Poirot zapita znatiželjno:

"Jeste li i vi bili jednako slijepi, mademoiselle?"

Jean Moncrieffe odvrati sporo:

"Bila sam strašno zabrinuta. Vidite, arsen na polici s otrovom nije označen..."

Oldfield zavapi:

"Jean - nisi valjda mislila -?"

"Ne, ne - ne ti. Ono što sam pomislila bilo je daje gospođa Oldfield nekako došla u posjed arsena - i da ga je uzimala kako bi se razboljela i pridobila pažnju, ali daje onda uzela previše. I bojala sam se da, kada bi bila napravljena autopsija i kada bi se ispostavilo daje bilo arsena, nitko ne bi razmotrio tu

teoriju i svi bi se držali zaključka da si to ti učinio. Zato nikada nisam govorila ništa o nestalom arsenu. Čak sam i spalila knjigu o otrovima! Ali, zadnja osoba na koju bih posumnjala je sestra Harrison."

Oldfield reče:

"Ja također. Bila je tako nježno ženstveno stvorenje. Kao Djevica."

Poirot reče tužno:

74

nerKuiovi poavizi

"Da, bila bi, vjerojatno, dobra žena i majka... Njezine emocije su bile ipak malo prejake za nju."

Uzdahnuo je i promrmljao još jedanput sebi u bradu:

"Šteta."

Tada se nasmiješio sretnom čovjeku srednjih godina i djevojci željnog izraza lica kojaje stajala nasuprot njemu. Reče sam sebi:

"Ovo dvoje je konačno izašlo iz vlastitih sjena na sunce... a ja sam izvršio još jedno Herkulovo djelo."

75

Arkadijski jelen

L

Hercule Poirot gnječio je svoja stopala, tražeći način da ih ugrije. Puhnuo je u prste. Pahulje snijega topile su se i cijedile po rubovima njegovih brkova. Začulo se kucanje na vratima i pojavila se sluškinja. Bila je to seoska djevojka koja je teško disala i gledala je Herculea Poirota s velikom radoznalošću. Moguceje da nikada u svom životu nije vidjela ništa slično njemu.

Upitala je: "Jeste li vi pozvonili?"

"Jesam. Hoćete li biti tako dobri i potpaliti vatru?"

Otišla je van i odmah se vratila natrag s papirima i štapićima. Kleknula je ispred velikog viktorijanskog kamina i počela paliti vatru.

Hercule Poirot je nastavio gnječiti svoja stopala, zamahivati rukama i puhati u prste.

Bio je ljut. Njegov auto - skupi Messarro Gratz - nije se ponio

mehaničkom savršenosti kakvu je on očekivao od vozila. Njegov vozač, mladić koji je uživao više nego pristojnu plaću, nije uspio u popravljajući stvari. Auto je napravio svoje zadnje metre u voznom stanju na sporednoj cesti tri kilometra daleko ni od čega baš kada je počeo padati snijeg. Hercule Poirot, noseći svoje uobičajene patentirane kožne cipele, bio je prisiljen hodati ta tri kilometra kako bi došao do sela imenom Hartlv Dene - sela koje je, iako pokazuje sve znakove života u ljetnom periodu, bilo potpuno beživotno. Crni Labud je, primijetio je, iskazao nešto nalik

76

na očaj po dolasku gosta. Vlasnik je bio gotovo rječit kada je rekao da lokalna garaža može naći automobil kojim bi gospodin mogao nastaviti svoje putovanje.

Hercule Poirot odbije prijedlog s gnušanjem. Njegova latinska štedljivost je bila uvrijeđena. Unajmiti auto? On je već imao automobil - veliki automobil - skupi automobil. Samo je u tom autu i ni u jednom drugom namjeravao nastaviti putovanje natrag do grada. Ali, u bilo kojem slučaju, kad bi popravci i bili brzi, ne bi nastavio po tom snijegu do sljedećeg jutra. Zatražio je sobu, vatru i jelo. Gledajući ga, vlasnik ga je uputio do sobe, poslao sluškinju da naloži vatru i nakon toga se povukao kako bi se sa ženom dogovorio oko jela.

Sat vremena kasnije, nogu protegnutih do ugodnog plamena, Hercule Poirot razmišljao je blago o večeri koju je upravo pojeo. Istina, odrezak je bio i tvrd i pun hrskavice, prokulice su bile velike, blijede i posebno vodene, krumpiri su bili tvrdi kao kamen. Nije se mnogo toga moglo reći ni za kuhane jabuke i zaslađenu kremu od jaja i mlijeka koji su došli nakon toga. Sir je također bio tvrd, a kolačići previše mekani. Ipak, razmišljao je Hercule Poirot, gledajući zahvalno naposkakujuće plamenove i otpijajući delikatno šalicu tekućeg blata koje od milja zovu kava, bolje je biti pun nego prazan, i nakon otresavanja snježnih crta koje su se prilijepile za dno patentiranih kožnih cipela, sjediti ispred vatre je ravno boravku u raj!

Začulo se kucanje na vratima i sluškinja se pojavi.

"Oprostite, gospodine, čovjek iz automehaničarske radionice je ovdje i želio bi vas vidjeti."

Hercule Poirot odgovori ljubazno:

"Neka se popne."

Djevojka se naceri i povuče. Poirot je ljubazno primijetio da bi dojam koji je ostavio na nju njenim prijateljicama omogućio zabave za mnoge nadolazeće zimske dane.

77

Začulo se opet kucanje - različito kucanje - i Poirot poviče:

"Naprijed."

Pogledao je s odobravanjem mladića koji je ušao i stao tamo vrteći kapu na rukama.

Ovdje je, pomislio je, jedan od najljepših primjeraka čovječanstva kojeg je on ikada vidio, jednostavan mladić s izvanjskom sličnošću grčkog boga.

Mladić reče niskim promuklim glasom:

"Što se tiče auta, gospodine, dovezli smo ga. I naišli smo na problem. U pitanju su sati rada."

Poirot upita:

"Što mu je?"

Mladić se gorljivo bacio na tehničke detalje. Poirot je nježno kimao glavom, ali uopće nije slušao. Savršeni fizički izgled je ono čemu se uvelike divio. Rekao je potvrđujući sam sebi:

"Da, grčki bog - mladi pastir u Arkadiji."

Mladić naglo zastane. U tom se trenutku obrve Herculea Poirota skupiše na čas. Njegov je prva reakcija bila estetska, a tek onda mentalna. Njegove se oči suziše znatiželjno dok je gledao gore. Reče:

"Razumijem, da, razumijem." Zastao je i onda dodao: "Moj vozač mi je već rekao sve to o čemu ste vi upravo sada govorili."

Vidio je crvenilo koje se pojavilo na obrazu onog drugog, vidio je prste koji su nervozno držali kapu.

Mladić je zamucnuo: "* "Da - hm - da, gospodine. Znam."

Hercule Poirot nastavi glatko:

"Ali pomislili ste da bi bilo bolje da mi to sami kažete?"

"Pa - da, gospodine, mislio sam da bi bilo bolje."

"To je," reče Hercule Poirot, "bilo vrlo pažljivo od vas. Hvala."

78

^1 I\UIV V • |>SWI » ■&■ ■

Postojala je određena slaba, ali nepogrešiva nota otpusta u posljednjim izrečenim riječima, ali on nije očekivao od mladića da ode i bio je u pravu. Mladić se nije pomaknuo.

Njegovi su se prsti micali grčevito, stišćući svoju kapu, pa reče još uvijek niskim i posramljenim glasom:

"Pa - oprostite, gospodine - ali istina je, nije li, da ste vi detektiv-vi ste gospodin Hercules Pwarrit?" Izgovorio je ime jako pažljivo.

Poirot odvrati: "Tako je."

Crvenilo se mladiću popelo na lice. Reče:

"Čitao sam nešto malo o vama u novinama."

"Da?"

Momak je sada već bio ružičast. Osjećao se nemir u njegovim očima - nemir i privlačnost. Hercule Poirot mu je priskočio u pomoć. Upitao je nježno:

"Da? Što ste me htjeli pitati?"

Sada su riječi izletjele na brzinu.

"Bojim se da ćete misliti daje to prilično drsko od mene, gospodine. Ali pošto ste ovdje, to je šansa koja se ne smije samo tako propustiti. A još sam i čitao o vama, i svim onim pametnim stvarima koje ste učinili. Bilo kako bilo, rekao sam samome sebi da bih vas na kraju ipak mogao pitati. Nema ništa lošega u postavljanju pitanja, zar ne?"

Hercule Poirot odmahne glavom. Reče:

"Vi na neki način tražite moju pomoć?"

Ovaj kimne. Reče, glasom promuklim i posramljenim:

"Radi se - radi se o jednoj mladoj dami. Ako - ako biste je htjeli pronaći za mene."

"Pronaći je? Zar je nestala?"

"Tako je, gospodine."

Hercule Poirot sjedne u svoju stolicu. Reče oštro:

"Mogao bih vam pomoći, možda, da. Ali ispravan bi način bio da odete na policiju. To je njihov posao i oni imaju mnogo više izvora na raspolaganju od mene."

Dečko je zastrugao nogama. Reče čudno:

"Ne mogu to učiniti, gospodine. To uopće nije tako. Sve je to vrlo osobito, tako reći."

Hercule Poirot je zurio u njega. Tada je pokazao na stolicu.

"Eh bien, onda, sjednite - kako se zovete?"

"Williamson, gospodine, Ted Williamson."

"Sjedni, Ted. I ispričaj mi sve."

"Hvala, gospodine." Privukao je stolac naprijed i sjeo oprezno na njegov rub. Njegove su oči još uvijek imale onaj molećivi pseći pogled.

Hercule Poirot reče nježno:

"Reci ini."

Ted Williamson duboko udahne.

"Pa, vidite, gospodine, bilo je to ovako. Nikada je nisam vidio, osim jednom. I ne znam njezino pravo ime ili bilo što. Ali, čudno je to. Cijela stvar, i moja pisma koja su se vraćala i sve ostalo."

"Počni," reče Hercule Poirot, "od početka. Nemoj se požurivati. Samo mi reci sve što se dogodilo."

"Da, gospodine. Pa, možda znate Grasslawn, gospodine, onu veliku kuću niz rijeku odmah nakon što prijeđete most?"

"Ništaja ne znam, zaista."

"Pripada gospodinu Georgeu Sanderfieldu, doista. Koristi je tijekom ljeta za vikende i zabave. Ima prilično veselo društvo. Glumice i ostalo. Bilo je to prošlog lipnja -radio se pokvario pa su me poslali da vidim u čemu je problem."

Poirot kimne.

"Pa sam i otišao. Gospodin je bio vani, pokraj rijeke sa svojim gostima, kuhar je bio vani također, a i sluga im se pridružio kako bi mogao posluživati pića i sve potrebno oko ručka. U kući je bila samo ta djevojka - bila je sluškinja jednoj od gošća. Pustila me unutra, pokazala mi gdje je

radio i ostala sa mnom dok sam ga popravljao. I tako, počeli smo pričati i sve ostalo... Nita joj je bilo ime, rekla mi je, i bila je sluškinja ruskoj plesačici koja je tamo boravila."

"Koje je nacionalnosti djevojka, Engleskinja?"

"Ne, gospodine, bit će dajte Francuskinja, čini mi se. Imala je smiješan naglasak. Ali sasvim je solidno govorila engleski. Bila je - bila je prijatelj ski naklonjena i malo kasnije sam je upitao želi li izaći sa mnom te večeri u kino, ali rekla je da će je njezina gospođa trebati. Ali zatim je rekla kako bi mogla popodne ranije završiti, jer da se oni neće vraćati s rijeke do kasno. Dakle, da skratim priču, uzeo sam slobodno popodne (i zamalo izgubio posao zbog toga) i otišli smo na šetnju uz rijeku."

Zastao je. Mali smiješak se ocrtavao na njegovim usnama.

Njegove su oči bile sanjarske.

Poirot upita blago:

"A bila je lijepa, zar ne?"

"Bila je jednostavno najljepkije stvorenje koje ste ikada vidjeli. Kosa joj je bila poput zlata - sa svake strane se povijala prema gore - poput krila. Ina neki je živahni način skakutala uokolo. Ja - ja - pa, odmah sam se zaljubio, gospodine. Ne pretvaram se dajte bilo nešto drugo."

Poirot kinine.

Mladić nastavi:

"Rekla je kako će njezina gospođa doći ponovno ovdje iduće noći, i dogovorili smo se da ćemo se opet naći tada." Zastao je.

"Ali, nikada se nije pojavila. Čekao sam je na mjestu koje je ona odabrala, ali njoj ni traga. Konačno sam skupio hrabrosti i otišao do kuće raspitati se o njoj. Tamo je zaista boravila ruska gospođa i njezina služavka, rekli su. Poslao sam po nju, ali kada je došla, to uopće nije bila Nita! Samo neka crnomanjasta djevojka. Zvali su je Mane. 'Trebali ste me?' upita, cereći se. Mora dajte primijetila da sam osupnut.

81

'Mi-

Upitao sam je li ona sluškinja ruske gospođe, i nešto o tome da ona nije ta koju sam viđao prije, na što se ona nasmijala i rekla kako je zadnja sluškinja iznenada otpuštena.

'Otpuštena?' reko. 'Zašto?' Ona je slegnula ramenima i ispružila ruke. 'Otkud dajte znam?' reče. 'Nisam bila tamo.'

Pa, gospodine, to me je potpuno osupnulo. U tom se trenutku nisam mogao sjetiti što da kažem. Ali, kasnije, skupio sam hrabrosti i ponovno otišao u posjet toj Marie, i zamolio je za Nitinu adresu. Nisam joj dao da se izvuče zato što nisam znao Nitino prezime. Obećao sam joj poklon ako učini ono što sam je zamolio - ona je bila tip koji ništa ne bi učinio besplatno. Dakle, nabavila mi je adresu - adresu u sjevernom Londonu, i pisao sam Niti tamo - ali pismo se vratilo vrlo brzo - vraćeno preko pošte s napomenom Ne stanuje više na ovoj adresi otisnutom na njemu."

Ted Williamson stane. Njegove oči, te duboke plave mirne oči pogledaše preko do Poirota. Reče:

"Shvaćate kako je to, gospodine? To nije slučaj za policiju. Ali, želim je pronaći. I ne znam kako. Ako - ako biste je vi htjeli pronaći za mene." Boja njegovih očiju je postala dublja.

"Imam - imam nešto sa strane. Možda bih mogao skupiti pet funti - ili možda čak i deset."

Poirot reče ljubazno:

"Nije potrebno da sada raspravljamo o financijskoj strani posla. Usredotočite se na ovo - ta djevojka, ta Nita -je li znala vaše ime i mjesto gdje radite?" * "O da, gospodine."

"Mogla bi komunicirati s tobom daje to željela?"

Ted reče nekako sporije:

"Da, gospodine."

"Ne mislite li onda - možda -"

Ted Williamson ga prekine.

82

nerKuiovi poavizi

"Ono što mislite, gospodine, jest da sam seja zaljubio u nju, ali ona nije u mene? To je možda istina ujednom smislu... Ali, dopao sam joj se-zaista sam joj se sviđao. Njoj to nije bila samo usputna zabava... I razmišljao sam, gospodine, da bi možda mogao postojati razlog svemu ovome. Vidite, gospodine, bila je umiješana u neko vrlo čudno društvo. Možda je u neprilici, ako znate što mislim."

"Mislite li da bi mogla imati dijete? Vaše dijete?"

"Ne moje, gospodine," Ted pocrveni. "Nije bilo ničeg među

nama."

Poirot ga pogleda značajno. Promrmlja:

"I, ako je istina ono što pretpostavljate -još je uvijek želite pronaći?"

Boja šikne u lice Teda Williamsona. Reče:

"Da, želim, i to je to! Želim je oženiti, ako me ona hoće. I nije važno u kakvoj je neprilici! Ako biste samo pokušali i pronašli je za mene, gospodine?"

Hercule Poirot se nasmiješi. Reče, mrmljajući sebi u bradu:

"Kosa kao zlatna krila. Da, mislim daje to treće Herkulovo djelo... Ako se dobro sjećam, to se dogodilo u Arkadiji..."

II.

Hercule Poirot je značajno promatrao list papira na kojem je Ted Williamson radnički napisao ime i adresu.

Gospođica Valetta, Upper Renfrew Lane, broj 17.

Pitao se hoće li saznati išta na toj adresi.

Nekako mu se činilo da neće. Ali, to je bila sva pomoć koju mu je Ted mogao dati.

Upper Renfrew Lane, broj 17, bila je neugledna ali ipak respektabilna ulica. Punašna žena zamagljenih očiju otvorila je vrata na Poirotovo kucanje.

83

"Gospođica Valetta?"

"Otišlaj je davno, da, jest."

Poirot se pomaknuo korak naprijed prema vratima trenutak prije nego što su se ona zatvorila.

"Moždami možete dati njezinu adresu?"

"Ne bih znala. Sigurna sam. Nije ostavila nikakvu adresu."

"Kadaje otišla?"

"Prošlog ljeta, da." *

"Možete li mi reći kada točno?"

Nježno zveckava buka začula se u Poirotovoj desnoj ruci gdje su se dvije kovanice sudarale jedna s drugom na prijateljski način. Žena mutnog pogleda omekšala se na gotovo čaroban način. Postala je sama velikodušnost.

"Rado ću vam pomoći, gospodine. Da vidim. Kolovoz, ne, prije toga - srpanj - da, mora daje srpanj. Otišlaj je u žurbi, da."

Mislim, natrag u Italiju, čini mi se."

"Znači, bilaje Talijanka?"

"Tako je, gospodine."

"I jedno je vrijeme bila sluškinja nekoj ruskoj plesačici, nije li?"

"Tako je. Madame Semoulina ili neko slično ime. Plesala je u Tescianu, svi su ludi za njom. Ona je jedna od zvijezda, da."

Poirot upita:

"Znate li zastoje gospođica Valeta napustila svoj posao?"

Žena je oklijevala nekoliko trenutaka prije nego stoje odgovorila: "* "Ne bih mogla reći, sigurna sam."

"Bilaje otpuštena, nije li?"

"Pa - čini mi se da se diglo malo prašine! Ali, slušajte, gospođica Valetta nije o tome mnogo govorila. Nije bila osoba koja bi odavala svoje osobne tajne. Ali bilaje bijesna

84

zbog toga. Imala je opaki temperament - pravi talijanski - njezine crne oči samo su pucale i gledale kao da bi rado zabile nož u vas. Ne bih joj se ni približavala kad je bila u jednom od takvih svojih raspoloženja!"

"I prilično ste sigurni da ne znate sadašnju adresu gospođice Valette?"

Kovanice su ponovno ohrabrujuće zveknule. Odgovor je bio dovoljno iskren.

"Kad bih barem znala, gospodine, bilo bi mi vrlo drago da vam kažem. Ali, eto - otišla je u žurbi i to je to!"

Poirot reče sam sebi značajno: "Da, to je to..."

III.

Ambrose Vandel, odvrćen od svog entuzijastičkog dojma o decoru kojeg je dizajnirao za nadolazeći balet, vrlo je lako ponudio informacije.

"Sanderfield? George Sanderfield? Opasan tip. Valja se u novcu, ali kažu daje lopov. Tanini konj! Afera s plesačicom? Ali, naravno, dragi moj - imao je aferu s Katrinom. Katrina Samoushenka. Sigurno ste je vidjeli? Oh, dragi moj - kako ukusno. Tako divna tehnika. Labud od Tuolele - taj ste sigurno vidjeli? Moj decor! I onaj drugi od Debussvja ili, je li to možda MannineZa Biche au Boisl Otplesala ga je s

Michaelom Novginom. On je tako veličanstven, nije li?"

"A ona je bila prijateljica gospodina Georgea Sanderfielda?"

"Da, običavala je provoditi vikende u njegovoj kući kraj rijeke. Vjerujem da priređuje odlične zabave."

"Da li bi bilo moguće, mon cher, da me predstavite gospođici Samoushenkoj?"

85

1

"Ali, dragi moj, ona više nije ovdje. Otišla je u Pariz ili negdje drugdje vrlo nenadano. Zna, kažu da je bila boljševički špijun ili tako nešto - nije da ja osobno vjerujem u to - znate da ljudi vole govoriti takve stvari. Katrina se uvijek pretvarala da je bila plemenite krvi - njezin otac je bio princ, ili veliki vojvoda-uobičajena stvar! Tako puno bolje zvuči."

Vandel zastane i vrati se na sebe. "Kao što sam govorio, ako želite osjetiti duh Batshebe, morate se uživjeti u semitsku tradiciju. Jato izražavam pomoću-"

Nastavio je zadovoljno.

IV.

Razgovor koji je Hercule Poirot pokušavao dogovoriti s gospodinom Georgeom Sanderfieldom nije počeo obećavajuće.

"Tamnom konju", kako gaje Ambrose Vandel nazvao, bilo je pomalo neugodno. Sir George bio je nizak četvrtast muškarac s tamnom neuglednom kosom i debelim podvaljkom na vratu. Reče:

"Dakle, gospodine Poirot, što mogu učiniti za vas? Pa-nismo li se već negdje ranije sreli, čini mi se?"

"Ne, nismo se sreli."

"I, o čemu se radi? Priznajem, prilično sam znatiželjan."

"Oh, prilično je jednostavno - pitanje puke informacije."

Ovaj se nelagodno nasmije.

4 "Želite da vam dam neki interni savjet, ha? Nisam znao da vas zanimaju financije."

"Nije to stvar les affaires. Riječ je o određenoj dami."

"O, žena." Sir George se nagne dublje u svoj naslonjač. Činilo se kao da se opustio. Njegov glas je odražavao notu olakšanja.

nerKuiovi

Poirot upita: "Vi poznajete, čini mi se, gospođicu Katrinu Samoushenku?"

Sanderfield se nasmiješi.

"Da. Zadivljujuće biče. Šteta stoje otišla iz Londona."

"Zastoje otišla iz Londona?"

"Dragi moj prijatelju, ne znam. Hrva se s menadžmentom, valjda. Vrlo je temperamentna, znate - vrlo ruska u svojim raspoloženjima. Žao mi je što vam ne mogu pomoći, ali nemam ni najmanju ideju gdje je ona sada. Nismo se uopće čuli."

Osjetila se nota otpusta u njegovom glasu dok je ustajao.

Poirot reče:

"Ali, mademoiselle Samoushenka nije ona koju pratim."

"Nije?"

"Ne, radi se o njezinoj sluškinji."

"Sluškinji!" Sanderfield je zurio u njega.

Poirot reče:

"Da li se vi - možda - sjećate njezine sluškinje?"

Sva Sanderfieldova nelagoda se vratila. Reče čudno:

"Dragi Bože, ne, kako bih se sjećao? Sjećam se da je imala neku sluškinju, naravno... Bila je i opaka, rekao bih. Podmukli tip djevojke. Da sam na vašem mj estu, ne bih nimalo vjerovao onome što ona govori. Taj je djevojka rođena lažljivica."

Poirot promrmlja:

"Dakle, vi se zapravo sjećate mnogo toga o njoj?"

Sanderfield odvrati hitro:

"Samo dojam, to je sve... Ne sjećam se ni njezinog imena. Da vidim, Marie nešto ili nekako drukčije - ne, bojim se da vam ne mogu pomoći daje se domognete. Žao mi je."

Poirot reče ljubazno:

"Već sam doznao ime Marie Hellin iz kazališta - i njezinu adresu. Ali, sir George, ja govorim o sluškinji koja je bila s gospođicom Samoushenkom pri/e Marie Hellin. Govorim o NM Valetti."

Sanderfield je zurio. Reče:

"Nje se uopće ne sjećam. Marie je jedina koje seja sjećam. Mala tamna djevojka s podlim pogledom u očima."

Poirot reče:

"Djevojka na koju mislim je prošlog lipnja bila u vašoj kući Grasslawn."

Sanderfield reče hitro:

"Pa, sve što mogu reći je to da je se ne sjećam. Ne vjerujem daje sa sobom imala sluškinju. Mislim da griješite."

Hercule Poirot odmahne glavom. On nije mislio da griješi. V.

Marie Hellin pogleda Poirota svojim malim inteligentnim očima i jednako tako brzo pogleda u drugom smjeru. Reče otmjenim, jednoličnim tonom:

"Ali ja se savršeno sjećam, monsieur. Gospođica Samoushenka me je zaposlila zadnjeg tjedna u lipnju. Njezina prijašnja sluškinja otišla je u žurbi."

"Jeste li ikada saznali zastoje ta sluškinja otišla?"

"Otišla je iznenada - to je sve što znam! Možda zbog bolesti — nešto takvoga. Madame nije rekla."

Poirot upita:

"Je li vam se vaša gospodarica činila kao osoba s kojom se može dobro slagati?"

Djevojka slegne ramenima.

"Bila je sklona promjenama raspoloženja. Plakala je i srhijala se naizmjenice. Ponekad je znala biti tako potištena da ne bi ni govorila ni jela. Ponekad je bila divlje sretna. One su takve, te plesačice. Temperamente su."

"AsirGeorge?"

Djevojka je zbunjeno pogledala prema gore. U očima joj se pojavi neugodan sjaj.

Herkuiovi podvizi

"Ah, sir George Sanderfield? Željeli biste saznati nešto o njemu? Možda je zapravo to ono što želite saznati? Ovo drugo je bilo samo isprika, ha? Ah, sir George, mogla bih vam reći neke zanimljive stvari o njemu-"

Poirot je prekine: "Nije potrebno."

Zurila je u njega, otvorenih usta, a u očima se naziralo ljutito razočaranje.

VI.

"Ja uvijek kažem da vi znate sve, Alexise Pavlovitchu."

Hercule Poirot promrmlja riječi u njihovoj najlaskavijoj intonaciji.

Razmišljao je kako njegovo treće Herkulovo djelo traži više putovanja i više razgovora nego stoje mogao zamisliti. Ova mala stvar o nestaloj sluškinji pokazala se kao jedan od najdužih i najtežih problema s kojima se morao uhvatiti ukoštac. Svaki trag, nakon stoje provjeren, vodio je točno nigdje.

To ga je ove večeri dovelo do restorana Samovar u Parizu čiji se vlasnik, Alexis Pavlovitch, ponosio time da zna sve što se događa u umjetničkom svijetu.

Kimnuo je vrlo samozadovoljno:

"Da, da, moj prijatelju, ja znam[^]ja uvijek znam. Pitate me gdje je otišla-mala Samoushenka, plesačica? Ah! Ona je bilaje prava stvar, ta mala." Poljubio je vrške svojih prstiju. "Kakva vatra - kakva neusiljenost! Daleko bi dogurala -postala bi primabalerina - i onda, odjednom, sve prestane - ona se povlači - na kraj svijeta - i ubrzo, ah! tako brzo, svije zaborave."

"Gdje je onda?" upita Poirot.

"U Švicarskoj. U Vagrav les Alpes. Tamo odlaze oni koji imaju suhi kašalj i koji postaju svakim danom sve

89

mršaviji. Umrijet će, da, umrijet će! Ima fatalnu bolest.

Zasigurno će umrijeti."

Poirot se nakašlje kako bi razbio tragični urok. Želio je informaciju.

"Vi se, pretpostavljam, ne sjećate sluškinje kojuje imala?

Imenom Nita Valetta?"

"Valetta? Valetta? Sjećam se da sam vidio jednom jednu sluškinju — na stanici kad sam Katrinu otpratio u London.

Bilaje to Talijanka iz Piše, nije li? Da, siguran sam daje to Talijanka koja je došla iz Piše."

Hercule Poirot reče: "U tom slučaju, sada moram otputovati u Pišu."

VII.

Hercule Poirot je stajao na Campo Santu u Piši i gledao dolje prema grobu. Znači, to je mjesto na kojem njegova potraga završava - ovdje pokraj ovog poniznog komadića zemlje. Ispod njega leži radosno stvorenje koje je uzburkalo srce i maštu prostog engleskog mehaničara. Je li to možda bio najbolji način da se prekine ta iznenadna, čudna romansa? Sada će djevojka živjeti zauvijek u mladićevim mislima onako kako ju je on vidio za vrijeme tih nekoliko, začaranih sati jednog lipanjskog popodneva. Sraz suprotnih nacionalnosti, različitih standarda, bol otrežnjenja, sve je to sada bilo zauvijek izgubljeno.

Hercule Poirot je tužno odmahnuo glavom. Njegov um se vratio unazad do razgovora koji je vodio s obitelji Valetta. Majka težačkog lica, uspravni ožalošćeni otac, sestra tamnih tvrdih usana.

"Bilo je to nenadano, signor, bilo je to jako nenadano. Iako je već mnogo godina imala bolove tu i tamo... Doktor nam nije dao izbora - rekao je da mora operirati upalu

90

tierKuiovi poavizi

slijepog crijeva. Primaio ju je i u bolnicu tu i tamo... Si, si, umrla je pod anestezijom. Svijest joj se nikada nije povratila." Majka uzdahne, mrmljajući:

"Bianca je uvijek bila tako pametna djevojka. Užasno je stoje morala umrijeti tako mlada..."

Hercule Poirot je ponovio više za sebe: "Umrla je mlada..." To je poruka koju mora odnijeti mladom čovjeku koji gaje s toliko vjere tražio za pomoć.

"Ona nije za tebe, prijatelju. Umrla je mlada."

Njegova potraga je završila - ovdje gdje je kosi toranj bio smješten nasuprot neba i prvi proljetni cvjetovi su se pokazivali blijedi i kremasti s obećanjem života i radosti koji tek dolaze.

Je li to uzburkanost proljeća koja gaje natjerala da se osjeća

tako buntovnički spremnim da prihvati ovu konačnu presudu? Ili je to bilo možda nešto drugo? Nešto što je kopkalo u pozadini njegovog mozga - riječi - fraza - ime? Nije li cijela stvar završila previše uredno - tako očito? Hercule Poirot uzdahne. Mora otići na još jedno putovanje kako bi sve stvari ostavio izvan bilo kakve moguće sumnje. Mora otići u Vagrav les Alpes.

VIII.

Ovdje, pomislio je, zasigurno mora daj kraj svijeta. Ta školjka snijega - te razbacane kolibe i utočišta gdje u svakom od njih leži nepokretno ljudsko biće boreći se s neumitnom smrću. Tako je na kraju došao i do Katrine Samoushenke. Kad ju je vidio kako leži tamo s upalim obrazima, a u svakom od njih živa crvena mrlja, i duge mršave ruke rastegnute na pokrivaču, u njemu su se probudile uspomene. Nije se sjetio njezinog imena, ali vidio ju je kako pleše - bio je zanesen i

91

fasciniran superiornom umjetnošću koja te može natjerati da zaboraviš na umjetnost. Sjetio je Michaela Novgina, Lovca, skačući i okrećući se u toj izvanrednoj i fantastičnoj šumi koju je zamislio mozak Ambrosa Vandela. I sjetio se ljupke Košute, koja je vječno proganjana, vječno poželjna - predivno zlatno stvorenje s rogovima na glavi i treptavim brončanim stopalima. Sjetio se njezinog konačnog kolapsa, nastrijeljena i ranjena, i Michaela Novgina koji stoji izbezumljen, s tijelom zaklanog jelena na svojim rukama.

Katrina Samoushenka gledala ga je sa slabom znatiželjom.

Reče:

"Nikada vas prije nisam vidjela, jesam li? Što želite od mene?" Hercule Poirot učini mali naklon.

"Prije svega, madame, želim vam zahvaliti - za vašu umjetnost koja mi je jednom podarila večer punu ljepote."

Slabašno se nasmijala.

"Ali, također, ovdje sam po pitanju posla. Dugo sam vremena, madame, tražio jednu posebnu sluškinju koja je radila za vas - njezino je ime bilo Nita?"

"Nita?"

Onaje zurila u njega. Njezine su oči bile velike i staklene. Reče:
"Što znate o- Niti?"

"Reći ću vam."

Govorio joj je večeri kad mu se pokvario auto, i o tome kako je Ted Williamson stajao i gniječio svoju kapu među prstima i izjavljivao svoju ljubav i bol. Slušala ga je pažljivo.

Nakon stoje završio, reče:

"Dirljivo je to - da, zaistaje dirljivo..."

Hercule Poirot kimne.

"Da," reče. "To je priča o Arkadiji, zar ne? Što mi, madame, možete reći o toj djevojci?"

92

ntJIK.UH.JVI

Katrina Samoushenka uzdahne.

"Imala sam sluškinju - Juanitu. Bila je ljupka, da - vesela, blagog srca. Njoj se dogodilo ono isto što se događa i onima koje bogovi vole. Umrla je mlada."

To su bile Poirotove vlastite riječi — konačne riječi — neponovljive riječi - sada ih je ponovno čuo - ali je svejedno inzistirao. Upitao je:

"Mrtvaje?"

"Da, mrtva je."

Hercule Poirot je šutio nekoliko trenutaka, a zatim reče:

"Postoji jedna stvar koju baš posve ne razumijem. Upitao sam gospodina Georgea Sanderfielda o toj vašoj sluškinji i on se doimao uplašeno. Zašto?"

Na licu plesačice se pojavio izraz slabog gađenja.

"Vi ste rekli, mojoj sluškinji. On je valjda mislio na Marie, djevojku koja je došla nakon stoje Juanita otišla. Pokušala ga je ucijeniti. Čini mi se zbog nečega stoje saznala o njemu. Bila je čudna djevojka - vrlo znatiželjna, uvijek je gurala nos u pisma i zaključane brave."

Poirot promrmlja:

"To, znači, objašnjava stvar."

Zastao je na trenutak, a onda nastavio, još uvijek uporno:

"Juanitino je prezime bilo Valetta i ona je umrla zbog operacije slijepog crijeva u Piši. Je li to točno?"

Primijetio je oklijevanje, teško opazivo, ali ipak prisutno, prije no stoje plesačica spustila glavu.

"Da, to je točno..."

Poirot reče meditativno:

"A ipak postoji još jedan detalj - njezina obitelj o njoj nije govorila kao o Juaniti nego kao o Bianci."

Katrina je slegnula svojim mršavim ramenima. Reče:

"Bianca- Juanita, je li uopće važno? Pretpostavljam da joj je pravo ime bilo Bianca, ali ona je mislila daje ime Juanita romantičnije i odlučila se tako prozvati."

93

"Ah, mislite?" Zastao je, a onda, njegov glas se promijenio, i reče:

"Za mene postoji drugo objašnjenje."

"A to je?"

Poirot se nagne prema naprijed. Reče:

"Djevojka koju je Ted Williamson vidio imala je kosu koju je on opisao kao zlatna krila."

Još se malo nagnuo prema naprijed. Njegovi prsti su samo dotaknuli dva razdvojena pramena Katrinine kose.

"Zlatna krila, zlatni rogovi? Ovisi s koje strane to čovjek gleda; ili vas vidi kao vruga ili kao anđela! Možda ste oboje. Ili, jesu li to samo zlatni rogovi na ustrijeljenom jelenu?"

Katrina promrmlja: "Ustrijeljen ijelen..." a nj ezin glas je bio poput glasa bez nade.

Poirot reče:

"Čitavo me je vrijeme mučio opis Teda Williamsona -dozvaao mi je u pamet nešto - a to nešto ste bili vi, kako plešete na vašim treperavim brončanim stopalima kroz šumu. Želite li da vam kažem što ja mislim, mademoiselle? Mislim daje to bio tjedan kad niste imali sluškinju, kada ste sami otišli u Grasslawn, jer Bianca Valetta se vratila u Italiju a vi još niste uspjeli pronaći novu sluškinju. Već ste tada osjećali bolest koja vas je odonda preuzela, i ostali ste u kući jedan dan kada su svi ostali otišli na cjelodnevni izlet na rijeku. Začulo se zvono na vratima, otišli ste do njih i vidjeli - hoćete da vam kažem što ste vidjelil Vidjeli ste mladića koji je bio jednostavan poput

djeteta i zgodan poput boga! I za njega ste izmislili djevojku - ne Juanitu - nego Incognitu - i nekoliko ste sati šetali s njim kroz Arkadiju..."

Nastala je duga stanka. Tada je Katrina rekla niskim umornim glasom:

"Bar sam vam u jednoj stvari rekla istinu. Dala sam vam pravi završetak priče. Nita će umrijeti mlada."

94

"Ah nonV Hercule Poirot se preobrazio. Lupio je rukom po stolu. Odjednom je postao prozaičan, praktičan. Reče:

"To je prilično nepotrebno! Vi ne trebate umrijeti. Možete se boriti za svoj život, ne možete li, isto kao i drugi?"

Odmahnula je glavom - tužno, beznadno.

"Kakav to život može biti za mene?"

"Zasigurno, ne život na pozornici, bien entendu! Ali, razmislite, postoji i drugi život. Hajde, mademoiselle, budite iskreni, je li vaš otac doista bio princ ili veliki vojvoda, ili čak general?"

Iznenada se nasmije. Reče:

"Vozio je kamion u Lenjingradu!"

"Vrlo dobro! A zašto vi ne biste bili žena automehaničarskog pomoćnika na selu? I imali djecu prekrasnu kao bogove, sa stopalima koja će, možda, plesati kao što ste vi jednom plesali."

Katrina uhvati zrak.

"Iskreno, cijela je zamisao fantastična!"

"Ipak," reče Hercule Poirot s velikim samozadovoljstvom,

"vjerujem da će se ostvariti!"

95

Erimantski vepar

I.

Izvršenje trećeg djela Herkulovog dovelo ga je u Švicarsku.

Hercule Poirot je odlučio da bi, pošto je već ovdje, mogao iskoristiti tu činjenicu kako bi posjetio određena mjesta koja su mu do tada bila nepoznata.

Proveo je nekoliko ugodnih dana u Chamoixu, zadržao se dan ili dva u Montreuxu i onda krenuo prema Andermattu, mjestu

koje su mnogi njegovi prijatelji jako hvalili.

Andermatt je na njega, ipak, djelovao neugodno. Nalazio se na kraju doline s tornjevitim, snijegom prekrivenim planinama koje su ga zatvarale. Nerazumno, ali osjetio je da mu je teško disati.

"Nemoguće je ostati ovdje," reče Hercule Poirot samome sebi.

U tom je trenutku spazio uspinjaču. "Moram se penjati."

Uspinjača je, kako je otkrio, najprije išla do Les Avinesa, zatim do Cauroucheta, i konačno do Rochers Neiges, tri tisuće metara iznad razine mora.

Poirot baš i nije odobravao penjanje na takve visine. Les Avines, pomislio je, bio bi sasvim dovoljan da zadovolji njegovu znatiželju.

Uspinjača je krenula kada je kondukter prišao Poirotu i zatražio kartu. Nakon što ju je promotrio i otkucao užasnom klamericom, vratio ju je uz naklon. U tom je trenutku Poirot osjetio mali smotuljakpapira utisnut u njegovu ruku zajedno s kartom.

96

Obrve Herculea Poirota podigle su se malo na njegovom čelu. Trenutno, nenametljivo, bez žurbe, razmotao je smotuljak papira. Ispalo je daje riječ o žurno naškrabanoj poruci napisanoj olovkom.

Nemoguće je zamijeniti te brkove! Pozdravljam te, dragi moj prijatelju.

Ako si voljan, možeš mi biti od velike pomoći. Zasigurno si čitao o aferi Sallev? Vjeruje se da će se ubojica - Marrascuad - sastati s ostalim članovima svoje bande u Rochers Neigesu — od svih ostalih mjesta na svijetu! Dakako, cijela stvar može biti prijevara - ali naša je informacija povjerljiva — uvijek postoji netko tko sve oda, zar ne? Zato, drži oči otvorene, prijatelju. Spoji se s inspektorom Drouetom koji se nalazi na mjestu događaja. On je pametan čovjek — ali ne može se mjeriti s briljantnošću Herculea Poirota. Vrlo je važno, prijatelju, da se Marrascuada privede — i to živog. On nije čovjek - on je divlji vepar - jedan od najopasnijih ubojica današnjice. Nisam se želio izložiti riziku da razgovaram s tobom u Andermattu jer

su me vrlo vjerojatno promatrali, a ti ćeš imati slobodnije ruke ako će te smatrati običnim turistom. Dobar lov!

Tvoj stari prijatelj - Lementeuil.

Značajno, Hercule Poirot promrsi svoje brkove. Da, zaista, nemoguće je zamijeniti brkove Herculea Poirota. Što je sada ovo bilo? U novinama je detaljno čitao ol'affaire Salley - hladnokrvnom ubojstvu dobro poznatog pariškog izdavača knjiga. Identitet ubojice je bio poznat. Marrascaud je bio član poznate bande. Osumnjičen je za mnogo drugih ubojstava - ali ovog je puta njegova krivnja dokazana do kraja. Pobjegao je, iz Francuske, kako se pretpostavljalo, i

97

policija je onda u svakoj zemlji Europe bila u potrazi za njim.

Dakle, Marrascaud bi trebao imati sastanak na Rochers

Neigesu...

Hercule Poirot lagano odmahne glavom. Bio je zbunjen. Jer, Rochers Neiges se nalazio iznad snježne razine. Tamo postoji hotel, ali on je s ostatkom svijeta komunicirao samo preko uspinjače, koja je stajala na dugoj uskoj gredi koja se naslanjala na dolinu. Hotel se otvarao u lipnju, ali rijetki su bili oni koji bi tamo dolazili do srpnja ili kolovoza. Bilo je to mjesto nedovoljno opskrbljeno ulazima i izlazima - kada bi nekoga pratili do tamo, ovaj bi se našao u zamci. Činilo se kao savršeno mjesto za odabir sastanka bande kriminalaca.

Ali ipak, ako je Lementeuil rekao da je njegova informacija povjerljiva, onda je Lementeuil zasigurno bio u pravu.

Hercule Poirot je poštovao švicarskog policijskog namjesnika.

Poznavao gaje kao pametnog i pouzdanog čovjeka.

Neki nepoznati razlog vodio je Marrascauda na ovo sastajalište daleko iznad civilizacije. Uloviti bezosjećajnog ubojicu nije baš bila njegova ideja ugodnog odmora. Umni rad iz naslonjača, pomisli, bio je više u njegovoj liniji sklonosti. Ne da naganja divljeg vepara po planinama.

Divlji vepar - to je bio izraz kojeg je Lementeuil upotrijebio.

Bilaje to zasigurno čudna slučajnost...

Promrmljao je sebi u bradu: "Četvrto djelo Herkulovo.

Erimantejski vepar?"

Oprezno je odmjerio svoje suputnike.

Na sjedalu nasuprot njemu nalazio se američki turist. Uzorak njegove odjeće, kaput, putna torba koju je nosio, čak i turistički vodič u njegovoj ruci, sve gaje to odavalo i proglašavalo malograđanskim Amerikancem koji po prvi puta vidi Europu. Za nekoliko minuta, Poirot je procijenio,

98

nerKuiuvi

upustit će se u razgovor. Nemoguće je ne primijetiti njegov čeznutljivi pasji izraz.

Na drugoj strani nalazio se visok muškarac sijede kose i s velikim zakrivljenim nosom koji je čitao neku njemačku knjigu. Imao je jake, pokretne prste glazbenika ili doktora. Još malo dalje, nalazila su se tri muškarca istog tipa. Kartali su se. Zasigurno bi pozvali stranca da se priključi igri.

U početku bi stranac pobjeđivao. Kasnije, sreća bi krenula drugim putem. Ništa nije bilo neobično što se tiče te trojice. Jedina neobična stvar bilo je mjesto na kojem su se nalazili. Lako bi ih se moglo vidjeti u bilo kojem vlaku koji vodi na utrku - ili na brodu linijske plovidbe. Ali, u gotovo praznoj uspinjači-ne!

U uspinjači je bio još jedan putnik- žena. Bila je visoka i tamna. Imala je prelijepo lice - lice koje je bilo u stanju izraziti cijeli raspon osjećaja - ali koje je umjesto toga bilo zamrznuto u čudnu neizražajnost. Nikoga nije gledala, samo je zurila u dolinu ispod.

Odjednom, kao stoje Poirot i očekivao, Amerikanac je počeo govoriti. Njegovo je ime, kako je rekao, bilo Schwartz. Bio je to njegov prvi posjet Europi. Prizor je, reče, bio fantastičan. Duboko ga se dojmio dvorac Chillon. Nije bio zadivljen Parizom - smatrao gaje precijenjenim -posjetio je Folies Bergeres, Louvre i Notre Dame i zaključio da niti u jednom od restorana i cafea nije čuo dobar jazz. Elizejske poljane su mu se svidjele, a i prizor fontana gaje zadivio.

Nitko nije izašao u Les Avinesu ili Caurochetu. Bilo je jasno da svi u uspinjači idu do Rochers Neiges.

Gospodin Schvvartz je objasnio svoje osobne razloge. On je

oduvijek volio, kazao je, biti visoko u planinama. Tri tisuće metara je bilo sasvim dovoljno.

99

U nevinom prijateljskom pokušaju gospodin Schvvartz je nastojao u razgovor uvući visokog, sjedokosog čovjeka s druge strane uspinjače, ali ovaj gaje samo hladno pogledao preko okvira svojih naočala i vratio se na proučavanje svoje knjige. Gospodin Schwartz je tada ponudio zamjenu mjesta s tamnom damom- ona bi dobila bolji pogled, objasnio je. Poirot se pitao zna li ona uopće engleski. Svejedno, jedva je odmahнула glavom i potonula dublje u krznenu ovratnik svog kaputa.

Gospodin Schvvartz promrmlja Poirotu: "Čini se nekako pogrešno vidjeti ženu kako putuje uokolo sama a da se nitko ne brine za nju. Ženi treba mnogo pažnje dok putuje."

Prisjećajući se određenih žena koje je sreo na kontinentu, Hercule Poirot se složi. Gospodin Schwartz uzdahne. Našao se u neprijateljskom ozračju. I zasigurno, njegove smeđe oči rekoše tužno, malo prijateljstva oko nas nikome ne šteti?

II.

Biti primljen od strane upravitelja hotela korektno obučenog u odijelo i patentirane kožne cipele činilo se pomalo smiješnim u ovom izvansvjetovnom, ili, još bolje, iznadsvjetovnom mjestu. Upravitelj je bio privlačan muškarac važnog držanja. Bio je vrlo ispričavalački nastrojen.

Tako rano u sezoni... sustav s toplom vodom nije bio u funkciji... stvari su jedva bile u pogonu... Naravno, učinit će sve što je u njegovoj moći... još nema ni kompletno osoblje...

Bio je prilično zbunjen neočekivanim brojem posjetitelja. Sve stoje govorio odavalo je njegovu profesionalnost, ali, ipak, Poirotu se činilo daje ispod te fasade uhvatio dojam neke reske nervoze. Ovaj čovjek, usprkos svom opuštenom ponašanju, nije bio opušten. Nešto gaje zabrinjavalo.

100

i-ierioiiovi poavizi

Ručak se posluživao u dugoj sobi s pogledom na dolinu koja se nalazila daleko dolje. Jedini konobar, kojeg su oslovljavali s

Gustave, bio je vješt i okretan. Skakutao je tu i tamo, davao savjete za meni, vadio cjenik vina. Tri muškarca iz uspinjače sjela su zajedno za stol. Smijali su se i pričali na francuskom, a njihovi su glasovi postajali sve jači.

"Dobri stari Joseph! — A stoje s malom Denise, mori vieux! - Sjećaš li se one svinje od čovjeka koja nas je sve iznevjerila u Auteuilu?"

Žena s prelijepim licem sjelaje sama za stol u kutu. Nije gledala nikoga.

Kasnije, dok je Poirot sjedio u predvorju, prišao mu je vlasnik i obratio mu se s povjerenjem.

"Monsieur ne smije prejako osuđivati hotel. Nije sezona. Nitko ne dolazi ovamo do kraja srpnja. Ona dama, monsieur ju je vjerojatno primijetio? Ona dolazi u ovo vrijeme svake godine. Njezin muž je poginuo planinareći prije tri godine. Bilo je vrlo tužno. Bili su jako vezani. Ovdje dolazi uvijek prije početka sezone - kako bi mogla biti u tišini. Bilo je to sveto putovanje. Onaj stariji gospodin je slavni doktor, dr. Karl Lutz, iz Beča. Ovamo je došao, kako je sam rekao, zbog tišine i odmora."

"Mirno je, da," složi se Hercule Poirot. "A ona gospoda tamo?" Pokazao je na trojicu muškaraca. "Mislite li da i oni također traže odmor?"

Vlasnik slegne ramenima. Ponovno se u njegovim očima pojavio onaj zabrinuti pogled. Reče blijedo:

"Ah, turisti, oni uvijek žele nova iskustva... Visina - već je to posve nov osjećaj."

Nije bio, pomisli Poirot, vrlo ugodan osjećaj. Bio je svjestan užurbanih udaraca svog srca.

Schvartz je ušao u predvorje. Njegove se oči razbistriše kad je ugledao Poirota. Priđe mu.

101

"Razgovarao sam s tim doktorom. Govori engleski. Židov je - bio je protjeran iz Austrije od strane nacista. Dakle, ti su ljudi zaista ludi! Taj doktor Lutz je prilično poznat čovjek, kako razumijem - specijalist za živce - psihoanaliza - takve stvari." Njegove oči krenuše prema mjestu gdje je stajala visoka žena i gledala kroz prozor. Spustio je glas.

"Saznao sam njezino ime od konobara. Ona je madame Grandier. Njezin muž je poginuo planinareći. Zato dolazi ovamo. Nekako osjećam, zar ne, da smo dužni učiniti nešto u vezi toga - pokušati joj odvratiti pozornost od nje same?"

Hercule Poirot odgovori:

"Da sam na vašem mjestu, ne bih to pokušavao."

Ali prijateljstvo gospodina Schvvartza bilo je neuništivo.

Poirot je promatrao kako joj prilazi sa svojom ponudom, i vidio je na kakav je način odbijen. Njih su dvoje za trenutak stajali obasjani svjetlošću prema kojoj su bili okrenuti. Žena je bila viša od Schwartz. Glava joj je bila zabačena, a izraz vrlo hladan.

Nije čuo stoje rekla, ali Schvvartz se vratio izgledajući pokunjeno.

"Ništa ne pomaže," reče. Dodao je sjetno: "Čini mi se da, budući da smo svi zajedno ovdje, ne postoji razlog zbog kojeg bismo trebali biti neprijateljski raspoloženi jedni prema drugima. Ne slažete li se sa mnom, gospodine - dakle, ni ne znam vaše ime?"

"Moje je ime," reče Poirot, "Poirer." Dodao je: "Trgovac sam svilom iz Lyona."

"Želio bih vam dati svoju posjetnicu, gospodine Poirer, i ako ikada dođete u Fountaine Springs, možete računati na dobrodošlicu."

Poirot je prihvatio posjetnicu, pljesnuo po vlastitom džepu i promrmljao:

"Ah, trenutno kod sebe nemam posjetnicu..."

102

nerKuiuvi

Te noći, kad je legao u krevet, Poirot je ponovo pažljivo pročitao Lementeuilovo pismo. Pomislio je: "Zanimljivo je to - pitam se..."

III.

Gustave, konobar, donio je Herculeu Poirotu njegov doručak. Ispričavao se zbog kave.

"Monsieur shvaća, zar ne, da je na ovoj nadmorskoj visini nemoguće dobiti stvarno vruću kavu? Brzo se ohladi."

Poirot promrmlja:

"Moramo prihvatiti hirove prirode s hrabrošću."

Gustave promrmlja:

"Monsieur je filozof."

Otišao je do vrata, ali umjesto da napusti sobu, na brzinu je pogledao van, onda ponovno zatvorio vrata i vratio se do kreveta. Reče:

"Gospodin Hercule Poirot? Ja sam Drouet, policijski inspektor."

"Ah," reče Poirot, "toliko sam već i sam posumnjao."

Drouet stiša glas.

"Gospodine Poirot, dogodilo se nešto vrlo čudno. Dogodila se nesreća s uspinjačom!"

"Nesreća?" Poirot se malo uspravi. "Kakva nesreća?"

"Nitko nije ozlijeđen. Dogodilo se tokom noći. Dogodilo se, možda, zbog prirodnih poteškoća- mala lavina koja je za sobom povukla stijene i kamenje. Ali, također je moguće da se radi i o ljudskoj intervenciji. Nije sigurno. Bilo kako bilo, rezultat svega toga je činjenica da će trebati mnogo dana da se popravi šteta, a u međuvremenu mi smo odsječeni ovdje gore. Tako rano u sezoni, kada je snijeg još težak, nemoguće je komunicirati s dolinom ispod nas."

103

Hercule Poirot sjedne na rub kreveta. Reče nježno:

"To je vrlo zanimljivo."

Inspektor kimne.

"Da," reče. "To pokazuje da su informacije našeg namjesnika bile točne. Marrascuad ima sastanak ovdje i pobrinuo se da taj isti ne bude prekinut."

Hercule Poirot zavapi nestrpljivo:

"Ali to je fantastično!"

"Slažem se." Inspektor Drouet podigne ruke. "Nema smisla — ali, eto ga. Marrascuad je, znate, fantastično biće! Ja," kimne, "mislim daje on lud."

Poirot primijeti:

"Luđak i ubojica!"

Drouet reče prodorno:

"Nije zabavno, slažem se."

Poirot reče sporo:

"Ali, ako on ima sastanak ovdje, na ovoj litici punoj snijega visoko iznad svijeta, tada očito slijedi daje sam Marrascuad već ovdje, jer su sve veze sada prekinute."

Drouet reče tiho:

"Znam."

Obojica su šutjela nekoliko trenutaka. Tada Poirot upita:

"Dr. Lutz? Može li on biti Marrascuad?"

Drouet odmahne glavom.

"Mislim da ne. Postoji stvarni dr. Lutz - vidio sam njegove slike u novinama - prepoznatljiv i dobro poznat čovjek. Ovaj čovjek vrlo dobro odgovara tim fotografijama."

Poirot promrmlja: "Ako je Marrascuad umjetnik pr"etvaranja, možda dobro igra svoju ulogu."

"Da, ali, je li on umjetnik pretvaranja? Nikada nisam o njemu čuo kao o nekom stručnjaku za pretvaranje. On nema lukavost i prepredenost zmije. On je divlji vepar, okrutan, užasan, koji udara u slijepom bijesu."

104

Herkuiovi podvizi

Poirot reče:

"Svejedno..."

Drouet se brzo složi.

"Ah, da, on je bjegunac. Zato je i prisiljen pritajiti se. Zato bi mogao - zapravo mora biti - više ili manje prerušen."

"Imate li njegov opis?"

Ovaj je slegnuo ramenima.

"Samo grubi. Službene fotografije i mjere trebale su mi danas biti poslane. Ja samo znam daje on čovjek od nekih trideset, godina, malo iznad prosječne visine i tamne puti. Nema nikakvih određenih obilježja."

Poirot slegne ramenima.

"To se može odnositi na svakoga. A stoje s Amerikancem Schvvartzom?"

"Baš sam vas to htio pitati. Vi ste razgovarali s njim, i živjeli ste, čini mi se, dovoljno dugo s Englezima i Amerikancima."

Na prvi se pogled čini posve normalnim. Njegova putovnica je u redu. Možda je samo čudno to što je odabrao doći ovamo - ali Amerikanci su po tom pitanju prilično neuračunljivi. Što vi osobno mislite?"

Hercule Poirot je odmahnuo glavom u nedoumici.

Reče:

"Na površini, u svakom slučaju, čini se kao bezopasan, možda malo previše prijateljski raspoložen čovjek. Zna biti davež, ali teško da ga se može smatrati opasnim." Nastavio je: "Ali, tu su još tri posjetitelja."

Inspektor kimne, a lice mu se ispuni žestinom.

"Da, i oni jesu tipovi kakve tražimo. Kladim se, gospodine Poirot, da su ta trojica pod svaku cijenu članovi Marrascaudove bande. To su tipični grubijani s trkališta! I jedan od te trojice je vrlo vjerojatno i sam Marrascuad."

Hercule Poirot se zamisli. U sjećanje je dozvao ta tri lica. Jedan je imao široko lice s visećim obrvama i debelom

105

čeljusti — svinjsko, životinjsko lice. Drugi je bio suh i mršav s oštrim uskim licem i hladnim očima. Treći muškarac je bio blijedoliki momak pomalo gizdavog držanja.

Da, jedan od te trojice lako bi mogao biti Marrascaud, ali ako je to točno, pitanje se nameće samo od sebe, zašto! Zašto bi Marrascuad i dva člana njegove bande putovali zajedno i uspeli se u planinsku mišolovku? Sastanak se zasigurno mogao održati u nekom sigurnijem i malo manje veličanstvenom okruženju - u cafeu - na želj ezničkoj stanici - u prepunom kinu - u javnom parku - negdje gdje postoji mnogo izlaza - ne ovdje daleko iznad svijeta u snježnoj divljini.

Nešto od togaje pokušao prenijeti inspektoru Drouetu, a ovaj se prilično spremno složio.

"Ali, da, fantastično je, nema nikakvog smisla."

"Ako je to rendezvous, zašto putuju zajedno? Ne, zaista, nema nikakvog smisla."

Drouet reče, zabrinutog izraza lica:

"U tom slučaju, moramo razmotriti drugu mogućnost. Ova

trojica su članovi Marrascuadove bande i došli su ovdje kako bi se sastali s njim. Tko je onda Marrascuad?"

Poirot upita:

"A stoje s osobljem hotela?"

Drouet slegne ramenima.

"Nema nikakvog osoblja o kojem bi se moglo govoriti. Ima jedna stara žena koja kuha, njezin stari muž Jacques -oni su tu već pedeset godina. I bio je konobar čije sam mjesto zauzeo ja, to je sve."

Poirot reče:

"Upravitelj, on dakako zna tko ste vi?"

"Naravno, njegova suradnja je bila potrebna."

"Je li vam se učinilo," počne Hercule Poirot, "da izgleda zabrinuto?"

106

Herkuiovi poavizi

Ova se primjedba, čini se, dojmila Droueta. Reče značajno:

"Da, to je istina."

"Možda se radi samo o nervozu stoje upleten u policijske poslove."

"Ali vi mislite da bi moglo biti nešto više od toga? Vi mislite da bi on mogao - nešto znati?"

"Samo mi je palo na pamet, to je sve."

Drouet reče zamišljeno: "Pitam se."

Zastao je i onda nastavio:

"Bismo li to mogli izvući iz njega, što mislite?"

Poirot sumnjivo odmahne glavom. Reče:

"Bilo bi možda čak bolje, čini mi se, ne dopustiti mu da sazna za naše sumnje. Držite ga na oku, to je sve."

Drouet kinine. Okrenuo se prema vratima.

"Nemate nikakvih prijedloga, gospodine Poirot? Ja -ja znam za vaš ugled. Čuli smo mi za vas u ovoj našoj zemlji."

Poirot reče u nedoumici:

"Ovog trenutka ne mogu ništa reći. Razlog je taj koji mi stalno izmiče - razlog rendezvonsa na ovom mjestu. Zapravo, razlog rendezvonsa uopće?"

"Novac," odgovori Drouet jezgrovito.

"Bio je opljačkan, a onda i ubijen, taj jadni momak Sallev?"
"Da, imao je vrlo veliku sumu novca kod sebe koja je nestala."
"A sastanak je u svrhu podjele, mislite?"

"To je najočitija ideja."

Poirot je odmahnuo glavom na nezadovoljan način.

"Da, ali zašto ovdje?" Nastavio je polako: "Najgore moguće mjesto za rendezvous kriminalaca. Ali ovo je mjesto, također, gdje netko može doći sresti ženu..."

Drouet napravi gorljivo jedan korak prema naprijed.

107

Reče uzbuđeno:

"Mislite-?"

"Mislim," reče Poirot, "daje madame Grandier vrlo lijepa žena. Mislim da bi se svatko mogao popeti tri tisuće metara zbog nje - dakako, ako bi ona predložila tako nešto."

"Znate," reče Drouet, "to je zanimljivo. O njoj nikada nisam razmišljao kao o nekome tko je povezan s ovim slučajem. Konačno, bila je već nekoliko godina zaredom ovdje."

Poirot reče nježno:

"Da — i zato njezina prisutnost ne bi izazvala komentar. Bio bi to dobar razlog, zar ne, zašto bi Rochers Neiges bio prikladno mjesto?"

Drouet reče uzbuđeno:

"Imate ideju, gospodine Poirot. Promotrit ću to iz tog kuta."

IV.

Dan je prošao bez incidenta. Na sreću, hotel je bio prilično dobro opskrbljen. Upravitelj je objasnio da nije potrebno strahovati. Zalihe su bile osigurane.

Hercule Poirot je uspio započeti razgovor s dr. Karlom Lutzom i bio odbijen. Doktor je otvoreno rekao da je psihologija njegova profesionalna preokupacija i da nema namjeru raspravljati o njoj s amaterima. Sjeo je u kut čitajući veliku njemačku knjigu o podsvijesti i praveći opsežne bilješke i pribilješke.

Hercule Poirot je izašao van i besciljno lutao uokolo do kuhinjskih prostorija. Tamo se upustio u razgovor sa Jacquesom koji je zasigurno bio sumnjičav. Njegova žena,

kuharica, bila je susretljivi] a. Na sreću, objasnila je Poirotu
108

..... • -- -- -- I I C I V U I V V I |
i/WVI« U.I

da postoje velike rezerve konzervirane hrane – ali ona sama nije previše marila za hranu u konzervama. Bila je pokvareno skupa a, opet, kakve hranjivosti može biti unutra? Dobri Bog nikada nije želio da ljudi žive od konzervi.

Razgovor se vratio na temu hotelskog osoblja. Početkom lipnja stigle bi sobarice i malo više konobara. Ali sljedeća tri tjedna neće biti nikoga, ili gotovo nikoga. Većina ljudi koja bi došla i ručala, ponovno bi se vratila natrag. Ona i Jacques i jedan konobar su lako mogli s tim izići na kraj.

Poirot upita:

"Prije Gustavea je već bio zaposlen jedan konobar, nije li?"

"Da, zaista, jadni konobar. Nije bio vješt, nije bio iskusan.

Nikakva klasa."

"Koliko je dugo bio ovdje prije nego što gaje Gustave zamijenio?"

"Tek nekoliko dana - unutar tjedan dana. Naravno, bio je otpušten. Nismo bili iznenađeni. Do toga je moralo doći."

Poirot promrmlja:

"Nije se nepotrebno žalio?"

"A ne, otišao je dosta tiho. Na kraju krajeva, što je mogao očekivati? Ovo je hotel dobre klase. Ovdje mora biti dobra usluga."

Poirot kimne. Upita:

"Kamo je otišao?"

"Mislite, taj Robert?" Slegne ramenima. "Zasigurno natrag u mračni cafe, otkud je i došao."

"Vratio se dolje uspinjačom?"

Pogledala gaje znatiželjno.

"Naravno, monsieur. Kojim bi se drugim putem mogao vratiti?"

Poirot upita:

"Je li ga netko vidio kako odlazi?"

109

Oboje su zurili u njega.

"Ah! Mislite li daje prilično otići vidjeti takvog čovjeka kako odlazi - da mu se pripremaju veliki oproštaji? Imamo mi i vlastitih briga kojima se trebamo baviti."

"Upravo tako," reče Hercule Poirot.

Polagano je odlazio, i dok je to činio, zagledao se u zgradu iznad sebe. Veliki hotel - sa samo jednim otvorenim krilom. U drugim je krilima bilo mnogo soba, zatvorenih i zastrtih od pogleda...

Došao je iza ugla hotela i zamalo se sudario s jednim od trojice kartaša. Bio je to onaj s blijedim licem i blijedim očima.

Bezizražajno pogleda Poirota. Samo su mu se usne malo savinule otkrivajući zube poput opakog konja.

Poirot je prošao pokraj njega i nastavio dalje. Pred njim se nalazila figura – visoka graciozna figura madame Grandier.

Ubrzao je malo svoj korak i sustigao je. Reče:

"Ova nesreća s uspinjačom je vrlo zabrinjavajuća. Nadam se, madame, da vas nije uznemirila?"

Ona odgovori:

"To mi je sasvim svejedno."

Njezinje glas bio vrlo dubok-potpuni alt. Nije pogledala prema Poirotu. Pogledala je sa strane i ušla u hotel kroz mala sporedna vrata.

V.

Hercule Poirot je rano legao. Probudio se malo poslije pSnoći. Netko je petljao nešto oko ključanice.

Sjeo je i upalio svjetlo. U tom se trenutku brava podala manipulaciji i vrata se širom otvoriše. Trojica muškaraca su stajala tamo, trojica kartaša. Bili su, pomisli Poirot, pomalo

110

I ■%*■ ■WI^' V I MVM 1

pijani. Njihova su lica bila budalasta ali ipak zlokobna.

Ugledao je sjaj britve. Veliki zdepasti čovjek krene još više prema naprijed. Reče gromkim glasom:

"Sveta detektivska svinja! Bljak!"

Započne s izljevom svetogrđa. Njih trojica su se svrhovito kretali prema bespomoćnom čovjeku na krevetu.

"Malo ćemo ga isjeckati, dečki. Ha, mali konjići? Razrezat ćemo lice gospodina detektiva malo. Neće biti prvi večeras." Prišli su mu, mirno, s namjerom - britve zabljesnuše...

A onda, zaorivši se u svom oštrom, prekoatlantskom tonu, glas reče:

"Ni makac."

Pogledali su uokolo. Schwartz, odjeven u osobito širok komplet prugaste pidžame stajao je na vratima. U ruci je držao automatski pištolj.

"Bacite ih, dečki. Dobro gađam."

Stisnuo je okidač - i metak je prosvirao pokraj uha velikog čovjeka i zabio se u nišu prozora.

Tri para ruku brzo su bila u zraku.

Schwartz reče: "Mogu li vas malo zagnjaviti, gospodine Poirer?"

Hercule Poirot je munjevito ustao iz kreveta. Pokupio je blještavo oružje i rukom prošao preko tijela trojice muškaraca kako bi provjerio jesu li naoružani.

Schwartz reče:

"Hajde, idemo! Postoji velika ostava niže niz hodnik. Bez prozora."

Natjerao ih je tamo i okrenuo ključ za njima. Okrenuo se prema Poirotu, a njegov je glas odzvanjao zadovoljstvom.

"Nije li to prava stvar? Znate li, gospodine Poirer, daje bilo ljudi u Fountain Springsu koji su mi se smijali kad sam rekao da ću uzeti pištolj sa sobom. 'Kamo misliš da ideš?' pitali su.

'U džunglu?' Pa, gospodine, ipak je sada meni

111

smiješno. Jeste li ikada vidjeli tako odurnu skupinu nasilnika?"

Poirot reče:

"Dragi moj gospodine Schwartz, pojavili ste se baš u pravi trenutak. Mogla se dogoditi drama! Ostajem vam velik dužnik."

"Nije to ništa. Kamo ćemo odavde? Trebali bismo predati ove dečke policiji, a to je upravo ono što ne možemo učiniti! Vrlo zamršen problem. Možda je bolje da se posavjetujemo s

upraviteljem."

Hercule Poirot reče:

"Ah, upravitelj. Mislim da ćemo se prije posavjetovati s konobarom - Gustaveom - alias inspektorom Drouetom. Ali da- konobar Gustave je zaista detektiv."

Schwartz je zurio u njega.

"Znači, to je razlog zašto su to učinili!"

"To je razlog zastoje tko učinio što?"

"Ova banda lopova imala vas je na popisu. Već su izrezali Gustavea."

"ŠtoT

"Pođite za mnom. Doktor baš radi na njemu."

Drouetova soba je bila na zadnjem katu. Dr. Lutz, u kućnom ogrtaču, bio je zaposlen previjanjem lica ozlijeđenog čovjeka. Okrenuo je glavu kad su ušli.

"Ah! To ste vi, gospodine Schvvartz? Odvratan posao, ovo. Kakvi koljači! Kakve nehumane životinje!"

Drouet je ležao mirno, stenjajući slabo.

Schvvartz upita: "Je li u opasnosti?"

"Neće umrijeti ako je to ono što mislite. Ali ne smije govoriti - ne smije biti uzbuđenja. Pobrinuo sam se za rane - nema opasnosti od trovanja."

Svo troje je zajedno napustilo sobu. Schvvartz reče Poirotu:

112

"Rekli ste daje Gustave policajac?"

Hercule Poirot kimne.

"Ali, stoje radio u RochersNeigesu?"

"Bio je uključen u praćenje vrlo opasnog kriminalca."

Ukratko, Poirot je objasnio situaciju.

Dr. Lutz reče:

"Marrascuad? Čitao sam o tom slučaju u novinama. Volio bih sresti tog čovjeka. Postoji neka duboka abnormalnost kod njega! Rado bih želio saznati osobitosti iz njegovog djetinjstva."

"Što se mene tiče," reče Hercule Poirot, "ja bih želio znati gdje je on upravo ovog časa."

Schwartz reče:

"Zar on nije jedan od trojice koje smo zaključali u ostavu?"

Poirot odvrati nezadovoljnim glasom:

"Moguće je - da, ali ja, nisam siguran... Imam ideju -"

Zastao je, gledajući prema tepihu. Bio je svijetlo ružičaste boje i na njemu su se nalazile oznake, tamne, hrđavo smeđe boje.

Hercule Poirot reče:

"Otisci – zastarjeli otisci, koji su se osušili, čini mi se, od krvi.

Hajde - moramo biti brzi!"

Slijedili su ga, kroz pokretna vrata i još dalje kroz prašnjavi hodnik. Prešli su jedan ugao, još uvijek slijedeći oznake na tepihu, sve dok ih tragovi nisu doveli do poluotvorenih vrata. Poirot ih otvori i uđe.

Uskliknuo je oštro, užasnuto.

Ušli su u spavaću sobu. Nasred poda ležalo je tijelo čovjeka.

Bio je malo iznad prosječne visine i napadnut divljačkom i nevjerojatnom svirepošću. Bilo je na desetke rana na njegovim prsima i rukama, a njegovo je lice bilo u potpunosti izgnječeno, gotovo kašasto.

113

Schwartz usklikne nešto i odvrati glavu kao da će mu svaki čas pozliti.

Dr. Lutz uzvikne užasnutu rečenicu na njemačkom.

Schwartz reče slabo:

"Tko je ovo? Zna li netko?"

"Čini mi se," reče Poirot, "daje bio poznat pod imenom Robert, prilično nevješt konobar..."

Lutz se malo više primaknuo, naginjući se nad tijelom. Uperio je prstom.

Na mrtvačevim prsima bio je priboden papir. Na njemu su bila neka slova napisana tintom.

Marrascuad više neće ubijati - niti će okradati svoje prijatelje\

Schwartz reče ekstatično:

"Marrascuad? Dakle, to je Marrascuad? Ali, što gaje dovelo do ovog mjesta? I zašto vi kažete daje njegovo ime Robert?"

Poirot reče:

"On se ovdje predstavljao kao konobar- i, prema svim iskazima, bio je vrlo loš konobar. Tako loš da nitko nije bio

iznenađen kada su ga otpustili. Otišao je - valjda kako bi se vratio u Adermatt. Ali, nitko ga nije vidio kako odlazi."

Lutz reče sporim, gromkim glasom:

"Dakle - a što vi mislite da se dogodilo?"

Poirot odgovori:

"Mislim da ovdje imamo objašnjenje za određene zabrinute izraze na upraviteljevom licu. Marrascuad mu je vjerojatno ponudio veliku sumu novca da mu dopusti da ostane skriven u ovom nekorištenom dijelu hotela..."

Dodao je značajno: "Ali, upravitelju se to nije svidjelo. O, ne, nije mu se ni najmanje svidjelo."

"A Marrascuad je nastavio živjeti u ovom nekorištenom krilu, a da za to nije znao nitko drugi osim upravitelja?"

114

nerKuiovi poavizi

"Tako ispada. To bi moglo biti moguće, znate?"

Dr. Lutz reče:

"A zastoje ubijen? I tko gaje ubio?"

Schwartz zavapi:

"To je barem lako za zaključiti. Trebao je sa svojom bandom podijeliti novac. Ali nije. Prešao ih je. Došao je na ovo neupadljivo mjesto da bi se neko vrijeme pritajio. Mislio je daje to zadnje mjesto na svijetu kojeg bi se sjetili. Ali, bio je u krivu. Nekako su mu ipak doskočili i slijedili ga." Dodirnuo je mrtvo tijelo vrškom svoje cipele. "I oni su sredili njegove račune- ovako."

Hercule Poirot promrmlja:

"Da, to nije bila onakva vrsta redezvousa kakvu smo očekivali."

Dr. Lutz reče iritantno:

"Ovi 'kako' i 'zašto' mogli bi biti vrlo interesantni, ali mene zanima naša trenutna pozicija. Ovdje imamo mrtvaca. Na rukama još imam bolesnog čovjeka i ograničenu zalihu lijekova. A mi smo odsječeni od svijeta! Koliko još?"

Schwartz doda:

"I imamo tri ubojice zaključane u ostavi! To je ono što ja zovem interesantnom situacijom."

Dr. Lutz reče:

"Što ćemo?"

Poirot odvrati:

"Najprije moramo doći do upravitelja. On nije lopov, samo čovjek koji je pohlepan za novcem. K tome je i kukavica.

Učinit će sve što mu kažemo. Moji dobri prijatelji Jacques, ili njegova žena, će pribaviti možda malo užadi. Naše tri ništarije moraju biti smještene negdje gdje ćemo ih moći sigurno čuvati do dana kad stigne pomoć. Mislim da će automatski pištolj gospodina Schwartza biti učinkovit u provedbi bilo kakvih planova koje poduzmemo."

115

Dr. Lutz reče:

"A ja? Što ja moram učiniti?"

"Vi, doktore," reče Poirot ozbiljno, "učinit ćete sve što možete za svog pacijenta. Mi ostali ćemo primijeniti neprestanu budnost- i čekati. Ne preostaje nam ništa drugo."

VI.

Bilo je to tri dana kasnije kad se mala skupina ljudi pojavila ispred hotela u ranim jutarnjim satima.

Hercule Poirot je bio onaj koji im je otvorio vrata sa zadovoljstvom.

"Dobrodošli, mon \ieuxT

Monsieur Lementeuil, policijski namjesnik, uhvatio je objeručke Poirota.

"Ah, prijatelju moj, s kakvom te emocijom pozdravljam! Kakvi čudesni događaji - kroz koje ste vi emocije morali proći! A tek mi dolje, naša ljutnja, naši strahovi - ništa ne znajući - bojeći se svega. Bez telefona - bez ikakvih sredstava komunikacije. To je bio zaista potez genijalnosti s vaše strane."

"Ne, ne," Poirot je nastojao izgledati skromno. "Konačno, onda kad ljudski izumi zakažu, čovjek se ponovno oslanja na prirodu. Uvijek postoji sunce na nebu."

Mala družina je ispunila hotel. Lemeteuil reče:

"Zar nas ne očekuju?" Njegov je osmijeh bio ponešto krut. ^

Poirot se također nasmijao. Reče:

"Ne! Vjeruje se da uspinjača nije ni upola popravljena."

Lementeuil reče emocionalno:

"Ah, ovo je predivan dan. Nema sumnje, kažeš? To je zaista Marrascuad?"

"Marrascuad je, da. Dođite sa mnom."

116

Popeli su se stepenicama. Vrata su se otvorila i na njima se pojavio Schwartz u kućnom ogrtaču. Zurio je kada je ugledao ljude.

"Čuo sam glasove," objasni. "Što, stoje ovo?"

Hercule Poirot reče rječito:

"Stigla je pomoć! Pridružite nam se, monsieur. Ovo je veliki trenutak."

Započeo se penjati novim redom stepenica.

Schwartz reče:

"Idete gore do Droueta? Kako je on, usput?"

"Dr. Lutzje jučer prijavio damuje dobro."

Došli su pred vrata Drouetove sobe. Poirot ih širom otvori.

Izjavi:

"Ovdje je vaš divlji vepar, gospodo. Odvedite ga živog i pobrinite se da ne izbjegne giljotinu."

Čovjek u krevetu, još uvijek s previjenim licem, ustade. Ali policajci su ga uhvatili za ruke prije nego što se uspio pomaknuti.

Schwartz zavapi u nevjerici:

"Ali, to je Gustave, konobar-to je inspektor Drouet."

"To jest Gustave, zaista - ali on nije Drouet. Drouet je bio prvi konobar, konobar Robert koji je bio zatvoren u nekorištenom dijelu hotela i kojega je Marrascuad ubio iste večeri kad je izvršen napad na mene."

VII.

Za doručkom, Poirot je nježno objasnio stvari nevjernom Amerikancu.

"Shvaćate, da postoje određene stvari koje netko zna - zna zasigurno zahvaljujući svojoj profesiji. Netko zna, primjerice, razliku između detektiva i ubojice! Gustave nije

117

bio konobar – ali jednako tako nije bio ni policajac. Cijelog

života sam okružen policajcima i ja to znam. On bi možda mogao proći kao detektiv autsajderu - ali ne i čovjeku koji je i sam bio policajac.

Tako da sam, odmah, postao sumnjičav. Te večeri nisam pio kavu. Bacio sam je. I bio sam mudar. Kasno te večeri, čovjek je ušao u moju sobu, ušao s potpunim pouzdanjem čovjeka koji zna daje onaj čiju sobu pretražuje drogiran. Pregledao mi je stvari, i pronašao pismo u novčaniku - gdje sam mu gaja i podmetnuo! Idućeg jutra Gustave ulazi u moju sobu s mojom kavom. Pozdravlja me imenom i glumi svoju ulogu s potpunom sigurnošću. Ali, ljut je — strašno ljut -jer, na neki način, policija se našla na njegovom tragu! Otkrili su gdje se nalazi, a to je za njega strašna katastrofa. To remeti sve njegove planove. Uhvacanje ovdje kao štakor u zamku."

Schvvartzreče:

"Glup je stoje uopće dolazio ovamo! Zastoje došao?"

Poirot reče ozbiljno:

"To i nije tako glupo kao što mislite. Imao je potrebu, hitnu potrebu za povučeni mjestom, izvan svijeta, gdje bi mogao susresti određenu osobu, i gdje bi se mogao odigrati važan događaj."

"Koju osobu?"

"Dr. Lutza."

"Dr. Lutza? Zar je i on lopov?"

"Dr. Lutz uistinu jest dr. Lutz - ali on nije specijalist za živce - nije psihoanalitičar. On je doktor, prijatelju, doktor koji se specijalizirao za operacije lica. To je razlog zbog kojeg se trebao susresti ovdje s Marrascuadom. On je sada siromašan, prognan iz svoje zemlje. Ponuđena mu je velika svota da se sretne s čovjekom i da mu svojim operativnim sposobnostima promijeni izgled. Možda je posumnjao da

118

je taj čovjek kriminalac, ah ako i jest, zatvorio je oči pred tom činjenicom. Shvatite ovo, on nije želio riskirati ugodan dom u nekoj stranoj državi. Ne, ovdje gore, gdje nitko ne dolazi tako rano u sezoni, gdje je upravitelj čovjek u potrebi za novcem i kojega se može potkupiti, činilo se kao idealno mjesto.

Ali, kao što sam rekao, stvari su pošle po zlu. Marrascuad je bio izdan. Trojica muškaraca, njegovi tjelohranitelji, koji su se ovdje trebali susresti s njim i brinuti se o njemu još nisu stigli, ali Marrascuad je odmah djelovao. Policajac koji se pretvara da je konobar biva otet i Marrascuad zauzima njegovo mjesto. S bandom je dogovoreno da se uspinjača uništi. Bilo je samo pitanje vremena. Iduće večeri, Drouet je ubijen i papir je priboden na mrtvo tijelo. Nadali su se da će, kad se komunikacije sa svijetom opet uspostave, Drouetovo tijelo biti pokopano kao Marrascuadovo. Dr. Lutz obavi svoju operaciju bez odgode. Ali, treba utišati samo jednog čovjeka - Herculea Poirota. Tako je banda poslana da me napadne. Zahvaljujući tebi, prijatelju-"

Hercule Poirot se nakloni zahvalno Schwartzu koji reče:

"Dakle, vi ste zapravo Hercule Poirot?"

"Upravo tako."

"I to vas tijelo nije ni na trenutak zavaralo? Cijelo ste vrijeme znali da to nije Marrascuad."

"Naravno."

"Zašto to niste i rekli?"

Lice Herculea Poirota je odjednom postalo mrko.

"Zato što sam želio biti u potpunosti siguran da policiji predajem pravog Marrascuada."

Promrmlja u dahu:

"Dauhvatim živog divljeg vepra Erimanteje..."

119

Augejeve staje

I.

"Situacija je iznimno delikatna, gospodine Poirot."

Slabi smiješak prijeđe preko usana Herculea Poirota. Gotovo daje odgovorio:

"Uvijek je tako!"

Umjesto toga, složio je svoje lice u nešto što bi se moglo smatrati primjerom iznimne diskrecije.

Sir George Conway nastavi teško. Fraze su jednostavno padale s njegovih usana- ekstremna delikatnost vladajuće pozicije - interesi javnosti - solidarnost stranke - potreba

predstavljanja ujedinjene fronte - moć medija - dobrobit države...

Sve je to zvučalo lijepo - ali nije ništa značilo. Hercule Poirot je osjetio poznatu bol u čeljusti kad čovjek osjeti potrebu za zijevanjem ali pristojnost ne dopušta. Slično se osjećao i čitajući parlamentarne rasprave. Ali u tim okolnostima nije bilo potrebe da suspregne svoje zijevanje.

Odlučio je da će strpljivo izdržati. U isto je vrijeme osjećao simpatiju prema sir Georgeu Conwayu. Čovjek mu je očito pokušavao nešto reći - ali je, izgleda, izgubio umjetnost jednostavne naracije. Riječi su za njega postale sredstvo prikrivanja činjenica - a ne otkrivanja. Bio je stručnjak za korisnu frazu -to jest, frazu koja ugodno prijanya na uho i prilično je prazna značenjem.

120

Herkulovi podvizi

Riječi su se zakotrljale - jadni sir George je postao prilično crven u licu. Odaslao je očajnički pogled drugom čovjeku koji je sjedio na čelu stola, i drugi je čovjek reagirao.

Edward Ferrier reče:

"U redu, George. Ja ću mu reći."

Hercule Poirot skrene svoj pogled od glavnog tajnika prema premijeru. Osjećao je duboko zanimanje za Edwarda Ferriera — zanimanje potaknuto slučajnom frazom jednog osamdesetdvoгодиšnjeg starca. Profesor Fergus MacLeod, nakon što je uklonio poteškoću u osuđivanju ubojice, nakratko se dotaknuo politike. Nakon umirovljenja slavnog i voljenog Johna Hammeta (sada lorda Cornworthyja), njegov zet, Edward Ferrier je bio zamoljen da oformi kabinet. Kao i ostali političari, i on je bio mlad čovjek- ispod pedeset godina. Profesor MacLeod je rekao: "Ferrier je nekoć bio jedan od mojih studenata. On je dobar čovjek."

To je bilo sve, ali Herculeu Poirotu je bilo dovoljno. Ako je MacLeod čovjeka nazvao dobrim, to je bilo svjedočanstvo o karakteru osobe kojem nije trebalo proturječiti.

Poklapalo se, istina, i s popularnom procjenom. Edwarda Ferriera su smatrali dobrim - samo to - ne briljantnim, ne

odličnim, ne posebno elokventnim govornikom, ne čovjekom dubokih nauka. On je bio dobar čovjek - čovjek odgojen u tradiciji - čovjek koji je oženio kćer Johna Hammeta - koji je bio desna ruka Johnu Hammetu i netko tko je uživao povjerenje da može voditi vladu države u tradiciji Johna Hammeta.

Jer, John Hammet je bio posebno drag ljudima i medijima Engleske. On je predstavljao svaku kvalitetu koja je bila draga Englezima. Ljudi su za njega govorili: "Osjeti se daje Hammet iskren." Pričalo se o njegovom jednostavnom obiteljskom životu, o njegovoj sklonosti vrtlarstvu. Tuje bila

121

i poznata Hammetova kabanica. On ju je uvijek nosio -stajala je kao simbol - engleske klime, ponosnog obilježja engleske rase.

Štoviše, na svoj iskren britanski način, John Hammet je bio vrsni govornik. Njegovi govori, tiho i iskreno predstavljeni sadržavali su one jednostavne sentimentalne klišeje koji su tako duboko ukorijenjeni u engleskom srcu. Stranci ih ponekad kritiziraju da su ujedno i licemjerni i nepodnošljivo plemeniti. Johnu Hammetu nije ni najmanje smetalo da bude plemenit.

Štoviše, bio je čovjek ugodne vanjštine, visok, uspravan, dobrog tena i vrlo bistrih plavih očiju. Njegova je majka bila Dankinja, a i on je sam bio mnogo godina prvi lord admiral, stoje i uzrokovalo nadimak "Viking". Kad gaje konačno bolest prisilila da se odrekne vlasti, osjetila se duboka neugoda. Tko će ga naslijediti? Briljantni lord Charles Delafield? (Previše briljantan - Engleska nije trebala briljantnost.) Evan Wliittler? (Pametan - ali možda malo bezobziran.) John Potter? (Tip čovjeka koji se može zamisliti kao diktator - a mi nismo željeli nikakve diktatore u ovoj zemlji, hvala lijepa.) Osjetio se uzdah olakšanja kad je tihi Edward Ferrier zauzeo ured. Ferrier je bio u redu. Njega je učio Stari, oženio se kćerkom Staroga. Hercule Poirot je proučavao tihog tamnopotog čovjeka s ugodnim dubokim glasom. Mršavog, tamnog i umornog. Edward Ferrier reče:

"Možda ste, gospodine Poirot, upoznati s tjednikom nazvanim X-ray NewsT"

"Prolistao sam ga," reče Poirot blago se zacrvenjevši.

Premijer reče:

"Tada više-manje znate od čega se sastoji. Poluklevetničke stvari. Žustri odlomci koji smjeraju na senzacionalnu tajnu povijest. Neki istiniti, neki od njih štetni - ali sve poslužno na sočan način. Povremeno -"

122

HerKuiovi poavizi

Zastao je i onda rekao, još malo dubljim glasom:

"Povremeno čak i nešto više."

Hercule Poirot nije govorio. Ferrier nastavi:

"Već dva tjedna postoje naznake nadolazećeg objavljivanja prvoklasnog skandala u najvišim političkim krugovima.

Zapanjujuća otkrića korupcije i mešetarenja."

Hercule Poirot reče, slijegajući ramenima:

"Uobičajeni trik. Kada dođe do stvarnih otkrića, ona obično razočaraju one koji očajno žude za senzacijama."

Ferrier reče oštro: "Ove ih neće razočarati."

Hercule Poirot upita:

"Vi tada zasigurno znate kakva će ta otkrića biti?"

"S velikom količinom sigurnosti."

Edward Ferrier zastane na trenutak, a tada započne govoriti.

Pažljivo je i metodično iznio priču. To nije bila poučna priča.

Optužbe besramnog šikaniranja, trikova, masovne zloupotrebe stranačkih fondova. Optužbe su podignute protiv prijašnjeg premijera, Johna Hammeta. Prikazivale su ga kao nepoštenog lopova, gigantskog izigravatelja narodnog povjerenja, koji je iskoristio svoju poziciju kako bi sebi prisvojio ogromno privatno bogatstvo.

Tihi premijerov glas je napokon prestao. Tajnik je uzdahnuo.

Provali:

"To je čudovišno - čudovišno! Tog bi momka, Perrvja, koji izdaje novine, trebalo strijeljati!"

Hercule Poirot reče:

"Ta, takozvana X-ray otkrića trebala bi se pojaviti uX-ray

News7'

"Da."

"Kakve korake predlažete poduzeti po tom pitanju?"

Ferrier reče sporo:

"Oni organiziraju privatni napad na Johna Hammeta. Na njemu je da tuži novine za klevetanje."

"Hoće li on to učiniti?"

123

"Ne."

"Zašto ne?"

Ferrier reče:

"Nema ničeg što bi X-ray News radije htjele. Publicitet bi bio ogroman. Njihova obrana bila bi dovoljan komentar i to bi pokazalo da su optužbe istinite. Cijeli bi se posao našao u središtu pozornosti."

"Ipak, kad bi se slučaj okrenuo protiv njih, šteta bi bila iznimno velika."

Ferrier reče sporo: "Možda se neće okrenuti protiv njih."

"Zašto?"

Sir George reče brzo: "Ja stvarno mislim da-"

Ali Edward Ferrier je već počeo govoriti.

"Zato stoje ono što oni žele napisati - istina."

Sir George Conway zavapi:

"Edwarde, moj dragi prijatelju. Mi ne priznajemo, zasigurno-"

Smiješak polako prijeđe preko umornog lica Edwarda

Ferriera. Reče:

"Nažalost, George, postoje vremena u kojima se mora reći prava istina. Ovo je jedno od njih."

Sir George izjavi:

"Vi razumijete, gospodine Poirot, da se sve ovo odvija u privatnosti. Ni riječi -"

Ferrier ga prekine:

"Gospodin Poirot to razumije." Nastavio je polagano, "Ono što on možda ne razumije jest ovo: Čitava budućnost Narodne stranke je u pitanju. John Hammet, gospodine Poirotje bio Narodna stranka. On je predstavljao sve ono što ona znači narodu Engleske - on je predstavljao poštenje i iskrenost."

Nitko nas nikada nije smatrao briljantnima. Mi smo i mutili i posrnuli. Ali mi smo se zalagali za tradiciju - i zalagali smo se, također, za fundamentalno poštenje. Naša

124

katastrofa je u tome što je ispalo - da čovjek koji je naš reprezentator, Iskreni Čovjek Naroda, par excellence -jest ujedno i jedan od najgorih lopova ove generacije."

Sir George zastenje.

Poirot upita:

"Vi ne znate ništa o tome?"

Smiješak je ponovo zabljesnuo na umornom licu. Ferrier reče:

"Možda mi nećete vjerovati, gospodine Poirot, ali, kao i svi ostali, ja sam bio potpuno prevaren. Nikada nisam razumio zanimljivo suzdržano ponašanje koje je moja supruga iskazivala prema svom ocu. Sada razumijem. Ona je znala njegove izvorne osobine."

Zastao je, a onda rekao:

"Kad je istina počela izlaziti na vidjelo, bio sam prestravljen, u nevjerici. Inzistirali smo na tome da moj tast podnese ostavku zbog lošeg zdravlja, a mi smo se prihvatili - čišćenja tog nereda, da tako kažem?"

Sir George uzdahne.

"Augejeve staje!" Poirot započne.

Ferrier reče:

"Ovo će se, bojim se, pokazati preteškim zadatkom za nas. Jednom kada činjenice postanu dostupne javnosti, dignut će se val reakcija po čitavoj zemlji. Vlada će pasti. Raspisat će izbore i, prema svemu sudeći, Everhard i njegova stranka će se vratiti na vlast. A poznata vam je Everhardova politika."

Sir George promrmlja.

"Smutljivac-potpuni smutljivac."

Ferrier reče ozbiljno:

"Everhard ima mogućnost - ali on je nepokolebljiv, ratoboran i potpuno netaktičan. Njegove pristaše su lakovjerne i prevrtljive - to bi praktički bila diktatura."

Hercule Poirot kimne.

125

Sir George reče:

"Kad bi se barem cijela stvar mogla zataškati..."

Premijer je sporo odmahnuo glavom. Bila je to kretnja poraza.

Poirot reče:

"Vi ne vjerujete da se to može zataškati?"

Ferrier odgovori:

"Vi ste mi, gospodine Poirot, posljednja nada. Po mom vlastitom mišljenju, ovaj je posao prevelik, previše ljudi zna za njega, da bi se uspješno sklopio. Jedine dvije metode koje su nam otvorene, da kažem ugrubo, upotreba sile, ili podmićivanje - mislim da ne mogu uspjeti. Ministarstvo je naše probleme usporedilo s čišćenjem Augejevih staja. Potrebno je, gospodine Poirot, silina bujice, razdor velikih prirodnih sila - ništa manje, zapravo, osim čuda."

"Potreban je, zapravo, Herkul," reče Poirot, kimajući glavom sa zadovoljnim izrazom lica.

Dodao je: "Moje ime je, znate, Hercule..."

Edward Ferrier reče:

"Možete li činiti čuda, gospodine Poirot?"

"Zato ste i poslali po mene, zar ne? Jer ste mislili da bih mogao?"

"To je istina... Shvatio sam da, ako spasenje treba biti postignuto, to može doći jedino preko nekog odličnog i potpuno neortodoksnog prijedloga."

Zastao je na trenutak, a onda reče:

"Ali možda, gospodine Poirot, možda možete etički sagledati situaciju? John Hammet je bio lopov, legenda o Johnu Hammetu mora eksplodirati. Može li netko izgraditi poštenu kuću na nepoštenim temeljima? Ne znam baš. Ali znam da želim pokušati." Nasmijao se uz oštru iznenadnu ogorčenost.

"Političar želi ostati u svom uredu -- kao i obično, iz najviših motiva."

Hercule Poirot ustane. Reče:

126

"Monsieur, moje iskustvo u policiji nije mi, možda, dopustilo da o političarima imam visoko mišljenje. Daje John Hammet u uredu - ne bih podigao prst - ne, čak ni mali prst. Ali ja znam

nešto o vama. Rekao mi je čovjek, koji je zaista velik, jedan od najvećih znanstvenika i mozgova današnjice, da ste vi - dobar čovjek. Učinit ću što mogu."

Naklonio se i napustio sobu.

Sir George provali:

"Ma, tako mi svega-"

Ali Edward Ferrier, smijući se, reče:

"To je bio kompliment."

II.

Na svom putu prema dolje, Hercule Poirot je presrela visoka žena prekrasne kose. Reče:

"Molim vas, dođite u moju dnevnu sobu, gospodine Poirot."

On se naklonio i slijedio je.

Zatvorila je vrata, smjestila ga u stolac i ponudila mu cigaretu.

Sjela se nasuprot njemu. Rekla je tiho:

"Upravo ste vidjeli mog muža - i on vam je rekao - o mom ocu."

Poirot ju je gledao s velikom pozornošću. Vidio je visoku ženu, još uvijek zgodnu, s karakterom i inteligencijom koji su se očitovali na njezinom licu. Gospođa Ferrier je bila popularna osoba. Kao žena premijera bilo je posve prirodno da dođe u središte pozornosti. A kao očeva kćer, njezina je popularnost bila još veća. Dagmar Ferrier je predstavljala idealnu sliku engleske žene.

Bila je predana supruga, brižljiva majka, i s mužem je dijelila ljubav prema zemlji. Zanimala se samo za one aspekte javnog života za koje se generalno smatralo da su prikladni

127

za žensku aktivnost. Dobro se odijevala, ali nikada na nametljiv način. Većinu svog vremena i aktivnosti posvećivala je velikim dobrotvornim akcijama, pokrenula je posebne programe za žene nezaposlenih muževa. Čitava se nacija ugledala na nju i ona je bila jedan od glavnih razloga popularnosti stranke. Hercule Poirot reče:

"Mora da ste strašno zabrinuti, madame." "O i jesam - i ne znate koliko. Godinama sam se bojala — nečega."

Poirot upita: "Niste imali pojma što se zapravo događa?"

Odmahnula je glavom.

"Ne, ni najmanje. Znala sam samo da moj otac nije -nije ono što su svi mislili da jest. Shvatila sam, još od vremena kad sam bila dijete daje on - varalica."

Njezin glas je bio dubok i gorak. Reče:

"Ženidbom za mene - Edward će sve izgubiti."

Poirot reče tihim glasom:

"Imate li kakvih neprijatelja, madame?"

Pogledala gaje, iznenađeno.

"Neprijatelja? Mislim da ne."

Poirot reče značajno:

"Ja mislim da imate..."

Nastavio je:

"Imate li hrabrosti, madame? Sprema se velika kampanja - protiv vašeg muža - i protiv vas. Morate se pripremiti na obranu."

Onazavapi:

"Ali nisam/a važna. Samo Edward!"

Poirot reče: "Jedno uključuje drugo. Sjetite se, madame, vi ste Cezarova žena."

Vidio je kako joj boja nestaje. Nagnula se prema naprijed.

Upita:

"Što mi pokušavate reći?"

128

III.

Percy Perry, urednik X-ray Newsa, sjedio je za svojim stolom pušeći.

Bio je to malen čovjek lasičjeg lica.

Rekao je mekanim glasom:

"Dat ćemo im prljavštinu, nego što. Lijepo - lijepo! O da!"

Njegova desna ruka, mršavi, uzorni mladić, upita s nelagodom:

"Nisi nervozan?"

"Očekuješ čvrst odgovor? Ne bih rekao. Nemaju oni živaca. A ne bi im ni koristilo, ovako i onako. Ne na način na koji smo mi to sredili - u ovoj zemlji, na kontinentu i u Americi."

Drugi reče:

"Mora da su u prilično velikoj gabuli. Zar neće ništa poduzeti?"

"Poslat će nekoga da lijepo razgovara-"

Zazvonio je telefon. Percy Perry je podigao slušalicu. Reče:

"Tko, kažeš? U redu, pošalji ga gore."

Spustio je slušalicu — nakesio se.

"Angažirali su onog smiješnog malog Belgijanca. Upravo dolazi ovdje da obavi svoju stvar. Zanima ga, hoćemo li se igrati."

Hercule Poirot uđe. Bio je besprijeckorno odjeven.

Percy Perry reče:

"Drago mi je upoznati vas, gospodine Poirot. Putujete na kraljevski doček u Ascott? Ne? Moja greška."

Hercule Poirot reče:

"Polaskan sam. Svatko se nada ostaviti dobar dojam. Još je važnije," njegove oči stanu kružiti nevino preko urednikova lica i neurednog odijela, "kad netko ima nekoliko prirodnih prednosti."

129

Perry reče kratko:

"Zašto ste me željeli vidjeti?"

Poirot se nagne naprijed, potapša ga po koljenu i reče ozarenim smiješkom:

"Ucjena."

"Kakva, do vraga, ucjena?"

"Čuo sam - ptičica mi je prišapnula - da ste bili na pragu objavljivanja nekih vrlo štetnih izjava u vašim spirituel novinama - onda, dogodio se mali ugodni prihod na vašem bankovnom računu - a na kraj u krajeva, te izjave nisu nikada bile objavljene."

Poirot se naslonio i kimao glavom na neki zadovoljni način.

"Shvaćate li da ono što vi iznosite graniči s klevetom?"

Poirot se pouzdano nasmije:

"Siguran sam da se nećete uvrijediti."

"Alija sam uvrijeđen! Što se tiče ucjene, ne postoje dokazi da sam ikada bilo koga ucjenjivao."

"Ne, ne, u to sam prilično siguran. Niste me razumjeli. Ja vam nisam prijetio. Samo sam vas htio navesti na jednostavno pitanje. Koliko?"

"Ne znam o čemu govorite," reče Percy Perry.

"O stvari koja je od izuzetne nacionalne važnosti, gospodine Perry."

Izmijenili su značajne poglede.

Percy Perry reče:

"Ja sam reformator, gospodine Poirot. Želim vidjeti pročišćenu politiku. Ja se protivim korupciji. Zna li stoje državna politika u ovoj zemlji? Augenske staje, ni više, ni manje."

"Tiens V uzvikne Hercule Poirot. "I vi, također, koristite tu mazu."

"A ono stoje potrebno," nastavi urednik, "kako bi se očistile te staje jest velika pročišćavajuća bujica javnog mijenja."

130

Herkulovi podvizi

Hercule Poirot ustane. Reče:

"Pozdravljam vaše osjećaje."

Doda:

"Šteta je što ne osjećate potrebu za novcem."

Percy Perry reče ubrzano:

"Evo, čekajte malo — nisam točno to rekao..."

Ali Hercule Poirot je već izašao kroz vrata.

IV.

Everitt Dashwood, veseli mladić na čelu lista The Branch, pljesnuo je Herculea Poirota nježno po leđima.

Reče: "Tu ima prljavštine i prljavštine, dječace. Moja prljavština je čista prljavština- to je to."

"Ja nisam rekao da ste vi par Percvju Perrvju."

"Prokleta mala krvopija. On je mrlja u našoj profesiji. Svi bismo ga se riješili kad bismo mogli."

"Ja sam igrom slučaja," reče Hercule Poirot, "trenutačno uključen u raščišćavanje političkog skandala."

"Čistite Augenske staje, ha?" upita Dashwood. "To je previše za tebe, dječace. Jedina nada je izvrnuti tok Temze i oprati Parlament."

"Vi ste cinični," reče Hercule Poirot, odmahujući glavom.

"Ja poznajem svijet, to je sve."

Poirot reče: "Vi ste, čini mi se, baš čovjek kojeg tražim. Imate nepromišljenu ćud, dobar ste čovjek, volite nešto što je izvan uobičajenoga."

"I da sve to poklonim?"

"Imam jednu malu shemu koju bi trebalo ubaciti. Ako su moje ideje točne, uskoro bi se trebala otkriti senzacionalna urota. A to će, moj prijatelju, biti velika dobit za vaše novine."

"Pristajem," reče Dashwood veselo.

131

"Ticat će se sramotne urote protiv jedne žene." "Sve bolje i bolje. Spolne razlike uvijek pale." "Onda sjednite i slušajte." V.

Ljudi su razgovarali, u gostionici u Little Wimplingtonu.

"Ma, ja ne vjerujem. John Hammet, on je uvijek bio pošten čovjek. Ne kao neki od ovih političara danas."

"To kažu za sve lopove prije nego što ih otkriju."

"Kažu daje zgrnuo tisuće, s onim naftnim poslom u Palestini. Podmukla krađa, ništa više."

"Svi su oni očetkani istom četkom. Prljavi lopovi, svi do jednoga."

"Everhard nikada ne bi učinio takvo što. On je pripadnik stare škole."

"Eh, ali ja ne mogu vjerovati daje John Hammet bio loš. Ne možeš vjerovati svemu što te novine pišu."

"Ferrierova žena je njegova kćer. Čuo si što kažu o njoj? Izvadili su slikama prenatrpan primjerak X-ray Newsa: Cezarova žena? Čuli smo da je određena visoko rangirana politička dama viđena u vrlo neobičnom društvu neki dan. Zadovoljna sa svojim žigolom. O, Dagmar, Dagmar, kako si mogla biti tako zločesta?"

r* Grubi glas reče sporo:

"Gospođa Ferrier nije takva. Žigolo? To je jedan od onih digičkih tvorova."

Drugi glas reče:

"Nikada ne znaš sa ženama. Sve su one krive, ako mene pitaš."

Ljudi su razgovarali.

"Ali, draga, to je potpuno istinito. Naomi je to čula od Paula, a on od Andyja. Ona je potpuno izopačena."

"Ali oduvijek je bila tako staromodna i pristojna."

"Samo maska, draga. Kažu da je nimfomanka. Sve piše u X-ray News. Dakako, ne tako izravno, ali može se pročitati između redaka. Ne znam kako su samo došli do tih stvari."

"Što ti misliš o cijelom tom političkom skandalu? Kažu daje njezin otac opljačkao stranačke fondove."

Ljudi su razgovarali.

"Ne želim o tome tako razmišljati, ali to je činjenica, gospođo Rogers. Uvijek sam mislio daje gospođa Ferrier dobra žena."

"Mislite li da su sve te užasne stvari istinite?"

"Kao što rekoh, ne volim o tome razmišljati na taj način. Pa, samo je prošlog lipnja otvorila domjenak u Pelchesteru. Bio sam tako blizu nje kao što sam blizu ovom kauču. I imala je tako ugodan osmijeh."

"Da, ali ono što želim reći jest ovo - tamo gdje ima dima, ima i vatre."

"Pa, naravno daje to istina. O Bože, čini mi se kao da više ne možeš vjerovati ni u koga\ "

Edward Ferrier, bijelog i zategnutog lica, reče Poirotu:

"Ovi napadi na moju ženu! Oni su besramni -potpuno besramni! Poduzet ću korake protiv tih vražjih novina."

Hercule Poirot reče:

"Ne bih vam savjetovao da to učinite."

"Ali te proklete laži treba zaustaviti."

"Jeste li sigurni da su laži?"

"Da, dovraga!"

Poirot upita s glavom nagnutom malo u stranu:

"Što vaša žena kaže?"

Na trenutak gaje Ferrier pogledao osupnuto.

"Ona kaže daje najbolje ne obazirati se... Alija to ne mogu- svi pričaju o tome."

Hercule Poirot primijeti: "Da, svi pričaju o tome."

IX.

I onda je stigla mala obavijest u svim novinama.

Gospođa Ferrier je imala blagi živčani slom. Otišla je u Škotsku na oporavak.

Nagađanje, glasine - pouzdani izvori kažu da gospođa Ferrier nije u Škotskoj, i da nikada nije bila u Škotskoj.

Priče, skandalozne priče, gdje je gđa Ferrier doista bila...

I opet su ljudi razgovarali.

"Kažem ti da ju je Andy vidio. Na strašnom mjestu! Bila je pijana ili pod utjecajem droge u društvu užasnog argentinskog žigola- Ramona. Znaš, ne!"

I još razgovora.

Gospođa Ferrier je otišla s argentinskim plesačem. Viđena je u Parizu, drogirana. Godinama je konzumirala drogu. Bila je poznata pijanica.

134

Polagano se krepostan um Engleske, najprije u nevjerici, okrenuo protiv gospođe Ferrier. Činilo se kao da zaista u tome mora biti nešto! To nije bila vrsta žene koja bi bila premijerova supruga.

"Jezebel, to je ono stoje ona, ništa bolja od Jezebel!"

A onda su stige i slike.

Gospođa Ferrier fotografirana u Parizu - ležala je u noćnom klubu, njezina ruka obavijena ugodno oko ramena tamnoputog mladića.

Druge fotografije - polugola na plaži - a njezina glava na ramenu profesionalnog plesača.

A ispod toga:

"Gospođa Ferrier se dobro zabavlja..."

Dva dana kasnije, podignuta je optužba za klevetu protiv X-ray Newsa.

X.

Slučaj je otvorio sir Mortimer Inglewood. Bio je dostojanstven

i prepun kreposne srdžbe. Gospođa Ferrier je bila žrtva zloglasne urote - urote koja se još jedino može usporediti sa slavnim slučajem Kraljičine ogrlice poznate čitateljima Alexandrea Dumasa.

Ta je urota bila organizirana kako bi kraljicu Mariju Antoinettu ponizili u očima naroda. Ova je urota, također, bila organizirana kako bi se diskreditiralo plemenitu i kreposnu ženu koja je u ovoj zemlji igrala ulogu Cezarove žene. Sir Mortimer je govorio s gorkim kuđenjem o fašistima i komunistima, od kojih su jedni i drugi tražili svaki mogući način da uguše demokraciju svim poznatim sredstvima. Tada je krenuo s pozivanjem svjedoka.

Prvi je bio biskup Northumbrie.

135

Dr. Henderson, biskup Northumbrie, bio je jedan od najpoznatijih engleskih crkvenih figura, čovjek velike svetosti i postojanog karaktera. Bio je širokih nazora, tolerantan i dobar propovjednik. Voljeli su ga i poštovali svi oni koji su ga znali.

Sjeo je u klupu i zakleo se da se između navedenih datuma gospodin Ferrier zajedno sa svojom suprugom nalazio u njegovoj palači. Izmorena svojim dužnostima u obavljanju dobrih djela, predloženo joj je da se temeljito odmori. Njezin je posjet ostao tajna kako bi se otklonila zabrinutost medija.

Mjesni liječnik opće prakse dao je dokaze da se on brinuo za gospođu Ferrier u palači.

Sljedeći pozvani svjedok bila je Thelma Andersen. Uzbuđenje se osjetilo u sudnici kada je ona pristupila klupi za svjedoke.

Svi su odjednom shvatili kakvu nevjerojatnu sličnost posjeduje s gospođom Ferrier.

"Vaše je ime Thelma Andersen?"

"Da."

"Vi ste danska državljanka?"

"Da. Kopenhagen je moj dom."

"A prije ste radili u cafe baru tamo?"

"Da, gospodine."

"Molim vas, ispričajte nam svojim riječima što se dogodilo 18.

ožujka."

"Postoji jedan gospodin tamo koji je dolazio za moj stol - engleski gospodin. Rekao mi je da radi za engleske novine — X-ray News."

"Sigurni ste dajte spomenuo to ime -X-rayNews?"

"Da, sigurna sam - zato što, vidite, najprije sam pomislila da se radi o medicinskim novinama. Ali ne, čini se da nije tako.

Onda mi kaže da postoji jedna engleska filmska glumica koja želi naći 'dvojnica', i da sam baš ja taj tip. Ne odlazim

136

Herkulovi podvizi

prečesto u kino i nisam prepoznala to ime koje mi je on rekao, ali on me uvjerava daje ona slavna, i da se ne osjeća dobro i da zato želi da se netko pojavi kao ona na javnim mjestima, i da će mi za to puno platiti."

"Koliko vam je ponudio taj gospodin?"

"Petsto engleskih funti. Isprva nisam vjerovala - mislila sam daje neki trik, ali u tom trenutku on mi je isplatio polovicu ukupne svote."

Priča se nastavlja. Odveli su je u Pariz, opskrbili lijepom odjećom, i ponudili joj "pratnju"-vilo zgodnog argentinskog gospodina- vrlo cijenjenog, jako pristojnog.

Bilo je jasno daje žena u potpunosti uživala. Odletjela je u London i tamo ju je njezin tamnopusi kavalir odvodio u određene noćne klubove. Slikali su je s njim u Parizu. Neka od mjesta koja su posjećivali, priznaje nisu bila ugodna... Zaista, nisu bila ugledna! A također i određene slike nisu bile lijepe. Ali te su stvari, kako su joj rekli, bile potrebne za "oglašavanje" - a senor Ramon je uvijek bio pristojan.

Izjavila je da u svemu tome nikada nije bilo spomenuto ime gospođe Ferrier i ona nije imala nikakvog pojma daje to ta žena koju je trebala zamijeniti. Nije mislila učiniti nikakvo zlo. Identificirala je određene fotografije koje su joj pokazali kao one koji su je slikali u Parizu i na Rivijeri.

Činilo se daje Thelma Andersen u potpunosti iskrena.

Zasigurno je bila ugodna, ali i malo priglupa žena. Njezina reakcija i šok na cijelu stvar, sada kad ju je shvatila, bili su očiti

svima.

Obrana je bila neuvjerljiva. Mahnito poricanje da su imali bilo kakve veze s Andersenovom. Dvojbene fotografije donesene su u londonsku policiju; vjerovalo se da su originalne. Završni govor sir Mortimera podignuo je entuzijazam. On je cijelu stvar opisao kao gadnu političku urotu, organiziranu u cilju diskreditiranja premijera i njegove supruge.

137

Presuda, zaključak, donijeti su odmah. Štete su bile namještene na gotovo enormne iznose. Kad su gospođa Ferrier, njezin muž i otac napustili sudnicu, bili su dočekani pobjedničkim uzvicima velike gomile.

XI.

Edward Ferrier primi Poirotu toplo za ruku.

Reče:

"Zahvaljujem vam, gospodine Poirot, tisuću puta. Eto, to je kraj X-ray News. Prljave male novine. Potpuno su nestale. To im i treba za kuhanje takve besramne urote. Također i protiv Dagmar, najljupkijeg stvorenja na svijetu. Hvala Bogu da ste uspjeli cijelu stvar prikazati kao podlu spletku što i jest... Što vas je navelo na ideju da možda koristite dvojnika?"

"Nije to nova ideja," podsjeti ga Poirot. "To je bilo uspješno iskorišteno u slučaju Jeanne de la Motte kad je ona utjelovila Mariju Antoinettu."

"Znam. Moram ponovno pročitati Kraljičinu ogrlicu. Ali, kako ste zapravo našli ženu koju su zaposlili?"

"Tražio sam je po Danskoj, i tamo sam je i našao."

"Ali zašto Danska?"

"Zato stoje baka gospođe Ferrier bila Dankinja, a i ona je također pomalo danski tip. A bilo je i drugih razloga."

"Sličnost je zaista fascinantna. Kakva vražja ideja! Pitam se samo kako se taj mali štakor uspio dosjetiti toga?"

Poirot se nasmijao.

"Ali, nije se dosjetio."

Potapšao se po prsima.

"Ja sam se dosjetio!"

Edward Ferrier je zurio u njega.

nef kuiuvi

"Ne razumijem. Kako to mislite?"

Poirotreče:

"Moramo se vratiti jednoj starijoj priči od Kraljičine ogrlice - čišćenju Agenskih staja. Ono što je Herkul upotrijebio bila je rijeka-to jest jednu od glavnih sila prirode. Modernizirajte to! Stoje velika sila prirode? Seks, žarne? Seksualni aspekt je onaj koji prodaje sve novine, koji čini vijesti. Dajte ljudima skandal povezan sa seksom i to izazove mnogo više pozornosti nego bilo koja uobičajena politička prijevara.

Eh bien, to je bio moj zadatak! Najprije da stavim vlastite ruke u blato kao što je to učinio Herkul kako bi sagradio nasip koji bi preusmjerio tok rijeke. Pomogao mi je prijatelj novinar. Pretražio je cijelu Dansku dok nije pronašao odgovarajuću osobu koja bi pokušala glumiti dvojnicu. Pristupio joj je, usputno spomenuo X-rayNews, nadajući se da će ona to zapamtiti. I zapamtila je.

I onda, što se dogodilo? Blato - puno blata! Cezarova žena je prekrivena njime. To je mnogo interesantnije odbilo kakvog političkog skandala. A rezultat? Ne, reakcija! Krepost obranjena! Čista žena očišćena!

Kad bi sve novine u zemlji sada objavile pronevjeru Johna Hammeta, nitko to ne bi vjerovao. To bi se odbacilo kao još jedna politička zavjera kojoj je cilj diskreditirati Vladu."

Edward Ferrier je duboko udahnuo.

"Moja žena! Usudili ste se iskoristiti je -"

U tom je trenutku u sobu ušla gospođa Ferrier.

"Dakle," reče. "To je dosta dobro prošlo."

"Dagmar, jesi li - cijelo vrijeme znala za ovo?"

"Naravno, dragi," reče Dagmar Ferrier.

Nasmiješila se, nježni, majčinski osmijeh vjerne žene.

"I nikada mi nisi rekla!"

"Ali, Edwarde, ti nikada ne bi dopustio gospodinu Poirotu da to učini."

"Zaista ne bih!"

Dagmar se nasmiješi:

"To smo i mislili."

"Mi?"

"Gospodin Poirot i ja."

Nasmiješila se Herculeu Poirotu i svome mužu.

Dodalaje:

"Provela sam se zaista ugodno s dragim biskupom -sada se osjećam puna energije. Žele da krstim novi ratni brod u Liverpoolu sljedeći mjesec - mislim da će to biti vrlo zabavno."

140

Stimfalske ptice

i.

Harold Waring ih je najprije primijetio kako hodaju stazom od jezera. Sjedio je na terasi hotela. Danje bio lijep, jezero je bilo plavo, a sunce je sjalo. Harold je pušio lulu i osjećao daje svijet prilično lijepo mjesto.

Njegova politička karijera je dobro napredovala. Mjesto podtajnika bilo je nešto čime se, sasvim opravdano, mogao ponositi. Čuo je, osim toga, daje premijer rekao nekome "kako će mladi Waring daleko dogurati". Harold je bio, posve razumljivo, ponosan. Život mu se predstavljao u ružičastim bojama. Bio je mlad, dovoljno zgodan, u prvoklasnoj kondiciji, i prilično neopterećen romantičnim sponama.

Odlučio je otići na odmor kako bi skrenuo s dobro utabanog puta i dobro se odmorio od svih i svega. Hotel na jezeru Stempka, iako malen, bio je udoban i ne prenapučen. Gosti su bili uglavnom stranci. Jedinu Englezi uz njega bili su jedna starija žena, gospođa Riče i njezina udana kćer, gospođa Clavton. Haroldu su se obje dopadale. Elsie Clavton je bila lijepa na jedan staromodan način. Malo je govorila, ako uopće jest, bila je nježna i prilično sramežljiva. Gospođa Riče je bila ono što bi se moglo nazvati žena s karakterom. Bila je visoka, s dubokim glasom i gospodskim držanjem, ali imala je smisla za humor i bila je ugodno društvo. Njezin je život zasigurno bio povezan sa životom njezine kćeri.

141

Harold je proveo ugodno vrijeme u društvu majke i kćeri, ali

one nisu pokušavale upravljati njime i odnosi između njih su ostali prijateljski i neodređeni.

Ostali ljudi nisu uspjeli zaokupiti Haroldovu pažnju. Ostali bi ovdje jednu ili dvije noći i onda nastavili dalje. Jedva da je primijetio ikog drugog – do ovog popodneva.

One su se uspele gore prilično sporo, i dogodilo se da je, baš u trenutku kad je Haroldova pažnja bila skrenuta na njih, oblak zaklonio sunce. Malo se trznuo.

Tada je pogledao. Zasigurno mora daje nešto čudno oko ovih žena? Imale su duge, zakrivljene noseve, poput ptica, a njihova lica, koja su bila začudno slična, bila su prilično nepokretna. Preko ramena nosile su ogrtače koji su se vijorili na vjetru poput krila dviju velikih ptica.

Harold pomisli u sebi:

"One su poput ptica -" dodao je gotovo nehotično, "ptica zlosutnica."

Žene su došle do terase i prošle vrlo blizu njega. Nisu bile mlade - možda bliže pedesetima nego četrdesetima, a sličnost među njima bila je tako velika da su očito bile sestre. Izraz njihovih lica bio je zabrinjavajući. Kad su prošle pokraj Harolda, njihove su oči zastale za trenutak na njemu. Bio je to znatiželjan, procjenjivački pogled - gotovo nečovječan.

Haroldov dojam zla sve je više rastao. Primijetio je ruku jedne od sestara, poput kandže... Pomisli:

"Užasna stvorenja. Poput ptica grabljivca..."

Od tih zamišljanja odvrtila gaje žurnost gospođe Riče iz hotela. Skočio je i privukao joj stolac. Uz izraze zahvalnosti sjela je, i, kao i obično, počela energično plesti.

Harold upita:

"Jeste li vidjeli ove dvije žene koje su upravo ušle u hotel?"

142

----- nci ivuivr v i yj\j\A v ici

"One s ogrtačima? Da, prošla sam pored njih."

"Izvanredna stvorenja, zar ne?"

"Pa - da, možda su malo čudne. Stigle su tek jučer, čini mi se.

Jako su slične - mora da su blizanke."

Harold reče:

"Možda si umišljam, ali sam jasno osjetio da ima nešto zlo u njima."

"Zanimljivo, moram ih pogledati поближе i vidjeti slažem li se s vama."

Dodala je:

"Od vratara ćemo saznati tko su. Pretpostavljam, nisu Engleskinje?"

"O, ne."

Gospođa Riče pogleda na sat. Reče:

"Vrijeme je za čaj. Možete li otići unutra i pozvoniti, gospodine Waring?"

"Naravno, gospođo Riče."

Učinio je to. Nakon što se vratio, upitao je:

"Gdje vam je kći danas?"

"Elsie? Otišle smo zajedno u šetnju. Pola puta oko jezera i onda smo se vratile natrag kroz borovu šumu. Zaista je bilo lijepo."

Konobar je izašao i primio narudžbe za čaj. Gospođa Riče nastavi, a njezina je igla i dalje žestoko poskakivala:

"Elsie je dobila pismo od svog supruga. Možda neće sići dolje na čaj."

"Od supruga?" Harold je bio iznenađen. "Znate, uvijek sam mislio daje udovica."

Gospođa Riče mu uputi oštar pogled. Reče ozbiljno:

"O, ne, Elsie nije udovica." Dodala je s naglaskom: "Nažalost!"

Harold je bio zaprepašten.

Gospođa Riče, kimajući strogo glavom, reče:

143

"Piće je odgovorno za mnoge nesreće, gospodine Waring."

"Pije li on?"

"Da. I još mnogo toga. On je luđački ljubomoran i ima osobito nasilni karakter." Uzdahne.

"Težak je svijet, gospodine Waring. Ja sam posvećena Elsie, ona je moja jedinica- i teško podnosim stoje moram gledati nezadovoljnu."

Harold reče emotivno:

*

"Ona je tako nježno biće."

!

"Možda malo prenježno."

"Mislite-"

Gospođa Riče reče sporo:

"Elsieina nježnost proistječe, mislim, iz osjećaja poraženosti.

Život je bio previše za nju."

Harold upita s laganim oklijevanjem:

"Kako je došlo do toga da se udala za tog svog supruga?"

Gospođa Riče odgovori:

"Philip Clavton je bio vrlo privlačna osoba. Bio je (i još jest) vrlo šarmantan, posjedovao je određeno bogatstvo - i nije bilo nikoga tko bi nam ukazao na njegovu pravu osobnost. Ja sam udovica mnogo godina. Dvije žene koje žive same ne prosuđuju baš najbolje muški karakter."

Harold reče značajno:

"Da, teškaje to situacija."

Osjetio je da ga je pomeo val gnjeva i sažaljenja. Elsie Clavton ne može imati više od dvadeset i pet godina. Prisjetio se čistog prijateljstva njezinih plavih očiju, meke otvorenosti njezinih usta. Shvatio je, iznenada, daje njegovo zanimanje za nju prešlo granice prijateljstva.

A ona je bila vezana za nasilnika...

144

II.

Te večeri, Harold se pridružio majci i kćeri nakon večere. Elsie Clavton je nosila mekanu ružičastu haljinu.

Njezini kapci, kako je primijetio, bili su crveni. Plakala je-

Gospođa Riče reče resko:

"Saznala sam tko su vaše dvije ptičice, gospodine Waring.

Poljakinje - iz vrlo dobre obitelji, kako vratar kaže."

Harold je pogledao preko puta sobe na mjesto gdje su sjedile dotične dame. Elsie upita zainteresirano:

"One dvije žene tamo? Izgledaju nekako prilično zlokobno - ne znam zašto."

Harold reče pobjedonosno:

"To je upravo ono što sam i ja pomislio."

Gospođa Riče reče kroz smijeh:

"Mislim da oboje pričate gluposti. Ne možete samo na osnovi nečijeg izgleda zaključiti kakve su one."

Elsie se nasmije. Reče:

"Možda ne, ali ipak, ja mislim da su one grabežljivice!"

"Koje mrtvacima vade oči!" usklikne Harold.

"O, nemojte tako," reče Elsie.

Harold brzo doda:

"Oprostite."

Gospođa Riče reče smij ešeći se:

"Ionako nije vjerojatno da će doći k nama."

Elsie istakne:

"Mi nemamo nikakvih tajni!"

"Možda gospodin Waring ima," nadoveže se gospođa Riče trepćući.

Harold se nasmije, zabacujući glavu unatrag.

Reče:

"Niti jednu tajnu. Moj je život otvorena knjiga."

145

I prostrujilo mu je mozgom:

"Kakve su budale ljudi koji napuste pravi put. Čista savjest - to je sve što netko treba u životu. S tim se možete suprotstaviti svijetu i reći svakome tko se zavadi s vama da ide do vraga!"

Odjednom se osjetio vrlo živ - vrlo jak - i u velikoj mjeri gospodarom svoje sudbine.

III.

Harold Waring, poput mnogih drugih Engleza, bio je loš poznavatelj jezika. Njegov francuski je zapinjao i bio prepoznatljivo britanski u intonaciji. Od njemačkog i talijanskog nije znao ništa.

Sve do sada te ga jezične nesposobnosti nisu zabrinjavale. U većini hotela na kontinentu govorili su engleski, pa zašto se uopće mučiti?

Ali u ovom nepoznatom mjestu, gdje se govorila neka vrsta slovačkog i gdje je čak i vratar govorio samo njemački, bilo mu je ponekad mrsko kad bi mu jedna od njegovih dviju ženskih prijateljica bila prevoditelj. Gospođa Riče, koja je voljela jezike, znala je govoriti čak i malo slovačkog.

Harold je odlučio da će početi učiti njemački. Odlučio je da će nabaviti neke priručnike i provesti svakog jutra nekoliko sati u usavršavanju jezika.

Jutro je bilo lijepo i nakon stoje napisao neka pisma, Harold pogleda na sat i shvati da ima još vremena za iskoristiti prije ručka. Otišao je dolje prema jezeru i onda skrenuo postrance u borovu šumu. Hodao je možda pet minuta kada je začuo nepogrešiv zvuk. Nedaleko od njega, netko je plakao - očito je bila riječ o ženi.

Harold zastane na trenutak, a onda krene u smjeru zvuka.

Žena je bila Elsie Clavton i sjedila je na srušenom

146

Herkuiovi poavizi

stablu s rukama na licu a njezina su se ramena tresla od siline plača.

Harold je oklijevao trenutak, a onda joj je prišao. Reče nježno:

"Gospođo Clavton - Elsie?"

Trgnula se nasilno i pogledala ga.

On reče s iskrenim suosjećanjem:

"Mogu li vam kako pomoći? Ikako?"

Odmahnulaje glavom.

"Ne - ne - vrlo ste ljubazni. Ali nitko mi ne može pomoći."

Harold upita prilično plašljivo:

"Ima li to veze s - vašim suprugom?"

Kimnula je. Onda je obrisala oči i uzela svoj pribor za puder, nastojeći povratiti kontrolu nad sobom. Reče drhtavim glasom:

"Nisam htjela da se majka brine. Ona se jako uzruja kad me vidi nesretnu. Zato sam došla ovdje da se dobro isplačem.

Smiješno je, znam. Plakanje ne pomaže. Ali - ponekad -čovjek jednostavno osjeti daje život prilično nepodnošljiv."

Harold reče:

"Jako mi je žao."

Bacila je pogled pun zahvalnosti prema njemu. Onda je rekla:

"To je, naravno, moja greška. Ja sam se svojevrijeme udala za Philipa. Ali - ispalo je loše, mogu kriviti samo sebe."

Harold reče:

"Vrlo ste hrabri kad to kažete."

Elsie odmahne glavom.

"Ne, nisam hrabra. Uopće nisam hrabra. Ja sam velika kukavica. To je djelomično problem s Philipom. Ja ga se bojim - nevjerojatno bojim - kad se nađe u jednom od svojih faza bijesa."

Harold uzvikne energično:

147

"Trebali biste ga ostaviti!"

"Ne usudim se. On - on mi to ne bi dopustio."

"Besmislica! A razvod?"

Sporo je odmahнула glavom.

"Nemam temelja." Ispravila je ramena. "Ne, moram nastaviti dalje. Provodim dovoljno vremena s mamom, znate. Philipu to ne smeta. Posebno kada odemo u neko manje mjesto kao stoje ovo." Dodala je, a boja je postajala sve izražajnija u njezinim obrazima, "Vidite, dio problema je u tome što je on strašno ljubomoran. Kad - kad toliko razgovaram s drugim muškarcem kao što sada činim s vama, on napravi strašnu scenu."

Haroldov bijes je jačao. Čuo je mnoge žene kako se žale na ljubomoru svojih muževa, i dok privlače simpatiju, potajno smatraju da se muževi opravdano tako osjećaju. Ali Elsie Clavton nije bila jedna od tih žena. Nikada mu nije uputila čak ni zavodljiv pogled.

Elsie se odmaknula od njega uz blagi trzaj. Pogledalaje prema nebu.

"Sunce se sakrilo. Prilično je hladno. Najbolje da se vratimo u hotel. Sigurno je već vrijeme ručka."

Ustali su i okrenuli se u smjeru hotela. Hodali su možda minutu kada su spazili figuru koja se kretala u istom smjeru. Prepoznali su je prema lepršavom ogrtaču koji je nosila. Bila je to jedna od sestara Poljakinja.

Prošli su pored nje, a Harold joj je uputio mali naklon. Ona nije odvrátila, ali njezine su oči zastale na njima na trenutak i nazirala se određena procjenjivačka odlika u pogledu koji je u Haroldu odjednom uzrokovao osjećaj vrućine. Pitao se je li ga

ta žena vidjela daje sjedi s Elsie na stablu. Ako jest, onda je vjerojatno pomislila...

Pa, izgledala je kao daje pomislila... Preplavio gaje val bijesa!

Kakve iskvarene misli neke žene imaju!

Nekako, Harold je osjetio blagu nelagodu.

148

neiKuiovi poavtzj

IV.

Te večeri, Harold je otišao u svoju sobu malo iza deset.

Engleska sobarica je stigla i on je primio velik broj pisama, od kojih su neka zahtijevala brze odgovore.

Obukao je pidžamu i kućni ogrtač i sjeo za stol kako bi se pozabavio sa svojom poštom.

Napisao je tri pisma i upravo je započinjao četvrto kad su se vrata naglo otvorila i Elsie Clavton je banula u sobu.

Harold poskoči, zaprepašten. Elsie je zatvorila vrata za sobom i stajala uhvativši se za dršku ladice. Teško je dolazila do zraka, a njezino lice je bilo boje krede. Bila je nasmrt prestrašena.

Jedva je izrekla: "Moj muž! Stigao je neočekivano. Mislim - mislim da će me ubiti. Lud j e - prilično lud. Došla sam k vama. Ne - nemojte mu dopustiti da me nađe."

Učinila je korak ili dva naprijed, ljuljajući se tako jako daje umalo pala. Harold je ispružio ruku kako biste pridržao.

Dok je to činio, vrata su se širom otvorila i na ulazu je stajao muškarac. Bio je srednje visine s gustim obrvama i s glatkom, tamnom glavom. U ruci je nosio teški mehaničarski ključ. Glas mu je bio jak i tresao se od bijesa. Umalo da nije vrištao.

"Znači, ona Poljakinja je bila u pravu! Ti stvarno nešto mutiš s ovim tipom!"

Elsie poviče:

"Ne, ne, Philipe. Nije istina. U krivu si."

Harold je brzo gurnuo djevojku iza sebe, dok je Philip Clavton nasrtao na njih oboje. Ovaj zavapi:

"U krivu, je li? Zašto si onda u njegovoj sobi? Ti ženski vraže, ubit ću te zbog toga."

Brzim, postraničnim pokretom izmaknuo je Haroldovu ruku.

Elsie, vrišteći, otrči s druge Haroldove strane koji se, pak, okrenuo pokušavajući srušiti Clavtona.

149

Međutim, Philip Claytonje imao samo jednu stvarna pameti, a to je domoći se svoje žene. Opet je zamahnuo. Elsie, prestravljena, istrči iz sobe. Philip Clavton krene za njom, a Harold ga, bez trenutka oklijevanja, nastavi slijediti.

Elsie se zaletjela u svoju sobu na kraju hodnika. Harold je mogao čuti zvuk ključa koji se okretao u bravi, ali se nije okrenuo dovoljno brzo. Prije nego stoje uspjela zaključati, Clavton je razvalio vrata. Nestao je u sobi, a Harold je začuo Elsiein uplašeni vrisak. Za tren, Harold je provalio u sobu. Elsie je stajala kod zavjesa. Kad je Harold ušao, Philip Clavton je navalio na nju vitlajući ključem. Užasnuto je zavapila, i zgrabivši teški držač papira koji se nalazio na stolu pokraj nje, bacila ga na njega.

Clavton je pao kao klada. Elsie vrisne. Harold zastane osupnut na ulazu. Djevojka je pala na koljena kraj svog suprug. Ležao je prilično mirno tamo gdje je pao.

Izvana u prolazu, začuo se zvuk otvaranja vrata. Elsie poskoči i dotrči do Harolda.

"Molim vas - molim vas -" njezin je glas bio dubok i bez daha.

"Vratite se u sobu. Doći će - naći će vas ovdje."

Harold kimnu. Shvatio je ozbiljnost situacije kao munja.

Elsiein vrisak su čuli i drugi. Da ga zateknu u njezinoj sobi, to bi samo prouzročilo sramotu i nesporazum. Ni u kom slučaju nije smjelo doći do skandala.

Tiho koliko je mogao, potrčao je hodnikom do svoje sobe. Baš kad je došao do nje, čuo je zvuk vrata koja su se otvarala.

Sjedio je u svojoj sobi gotovo pola sata, čekajući. Nije se usudio izaći van. Prije ili kasnije, bio je siguran, Elsie će doći.

Začulo se lagano kucanje na njegovim vratima. Harold je poskočio kako bi ih otvorio.

No, umjesto Elsie, na vratima se pojavila njezina majka.

Harold je bio izvan sebe kad ju je ugledao. Izgledalaje mnogo

150

ntMKUIUVI [JVSUVU.I

starija. Njezina sijeda kosa bila je raščupana i imala je duboke tamne krugove ispod očiju. Požurio je i pomogao joj da sjedne. Harold reče brzo: "Izgledate strašno, gospođo Riče. Mogu li vam donijeti nešto?"

Odmahnula je glavom.

"Ne. Ne brinite se za mene. Ja sam dobro, zaista. To je od šoka, gospodine Waring. Dogodile su se užasne stvari."

Harold upita:

"Je li Clavton jako ozlijeđen?"

S teškoćom je odvratila:

"Još gore. Mrtav je..."

V.

Soba se okrenula.

Harold je ponovio tupo:

"Mrtav?"

Gospođa Riče kimnu.

Odvratila je slomljenim glasom:

"Kut onog mramornog držača papira zahvatio gaje baš po sljepoočnici i pao je glavom na željeznu rešetku. Ne znam stoje od toga bilo kobno za njega - ali zasigurno je mrtav. I prečesto sam se susretala sa smrću tako da dobro znam."

Katastrofa - to je bila riječ koja je odzvanjala u Haroldovom mozgu. Katastrofa, katastrofa, katastrofa...

Reče naglo:

"To je bila nesreća... Ja sam to vidio."

Gospođa Riče reče oštro:

"Naravno da je bila nesreća. Ja to znam. Ali - ali -hoće li još netko povjerovati u to? Ja sam - iskreno, ja sam prestrašena, Harolde! Ovo nije Engleska."

151

Harold reče sporo:

"Ja mogu potvrditi Elsieinu priču."

Gospođa Riče reče:

"Da, i ona može potvrditi vašu. To - to je sve!"

Haroldov mozak, bridak i oprezan, shvatio je poantu onoga stoje rekla. Sagledao je čitavu stvar i počeo uviđati slabost njihova položaja.

Elsie i on proveli su dovoljno vremena zajedno. Tu je zatim bila i činjenica da ih je jedna od Poljakinja vidjela zajedno u borovoj šumi pod onim ponešto neobičnim okolnostima. Poljakinje očito nisu govorile engleski, ali su ga mogle ipak malo razumjeti. Žena bi mogla, primjerice, znati značenje riječi "ljubomora" i "suprug" daje slučajno načula njihov razgovor. Bilo kako bilo, jasno je daje Clavtonu rekla nešto što je probudilo njegovu ljubomoru. A sada - njegova smrt. Kad je Clavton umro, on, Harold, bio je u sobi Elsie Clayton. Ništa ne ukazuje na to da on nije namjerno napao Philipa Clavtona držačem za papir nakon što ih je ovaj zatekao zajedno u sobi. Samo njegova i Elsieina riječ. Hoće li im vjerovati? Uhvatio gaje hladni strah.

On nije zamišljao - n zaista nije zamišljao — da su ili on ili Elsie u opasnosti da budu osuđeni na smrt zbog ubojstva koje nisu počinili. Zasigurno, u bilo kom slučaju, mogli bi ih samo optužiti za ubojstvo iz nehaja. (Postoji li ubojstvo iz nehaja u tim stranim zemljama?) Ali čak kad bi i bili oslobođeni krivnje, trebalo bi biti ispitivanja- a to bi bilo popraćeno u svim novinama. Englez i Engleskinja optuženi -ljubomorni muž -političar u usponu. Da, to bi značilo kraj njegove političke karijere. Nikada ne bi preživjela takav skandal. Rekao je impulzivno:

152

Herkulovi podvizi

"Zar se ne možemo nekako riješiti tijela? Zakopati ga negdje?" Zacrvenio se vidjevši zapanjen i osoran pogled gospođe Riče. Ona reče:

"Dragi moj Harolde, to nije detektivska priča! Pokušati takvo što bilo bi prilično suludo."

"Da, valjda bi," promrmlja. "Što možemo učiniti? Moj Bože, što možemo učiniti?"

Gospođa Riče odmahne bespomoćno glavom.

Harold upita:

"Zar ne postoji ništa što bismo mogli učiniti? Bilo što, što bi zaustavilo ovu strašnu katastrofu?"

Evo, izašla je - katastrofa! Strašna - nepredvidljiva -potpuno

štetna.

Pogledali su se. Gospođa Riče odvratila hrapavim glasom:

"Elsie - moja mala curica. Učinila bih sve... Ubit će je ako će morati proći kroz takvo što." I dodala je: "Vi također, vaša karijera, sve."

Harold je uspio reći:

"Nisam ja važan."

Ali to nije doista i mislio.

Gospođa Riče nastavi gorko:

"I sve je tako nepravedno - tako potpuno neistinito! Kao da je ikada bilo nešto između vas. Ja to znam vrlo dobro."

Harold predloži, hvatajući se za slamku spasa:

"Barem ćete to moći reći - sve je bilo savršeno u redu."

Gospođa Riče primijeti gorko:

"Da, kad bi mi vjerovali. Ali znate kakvi su ovi ljudi ovdje!"

Harold se složio sumorno. Prema kontinentalnom shvaćanju, nedvojbeno je postojala krivična veza između njega i Elsie, i svo poricanje gospođe Riče smatralo bi se kao besramna laž u korist vlastite kćeri.

153

Harold reče:

"Da, nismo u Engleskoj, još gore."

"Ah!" Gospođa Riče podigne glavu. "To je istina... nije to Engleska. Pitam se postoji li sada nešto što bismo mogli učiniti-"

"Da?" Harold je pogleda gorljivo.

Gospođa Riče reče naglo:

"S koliko novaca raspolazete?"

"Nemam baš mnogo sa sobom." Doda: "Mogao bih poslati po novac, naravno."

Gospođa Riče reče keseći se:

"Treat će nam povećati svotu. Ali, mislim da se isplati pokušati."

Harold osjeti navalu očaja. Upita:

"Kakvu ideju imate?"

Gospođa Riče odgovori odlučno:

"Mi sami nemamo šanse prikriti smrt, ali mislim da postoji i

šansa da se ona zataška službeno!"

"Stvarno to mislite?" upita Harold uz nevjericu.

"Da, barem će upravitelj hotela biti na našoj strani. On bi najradije zataškao stvar. Moje je mišljenje da u ovim zanimljivim pokrajinskim balkanskim zemljama možeš potkupiti svakoga i sve - a policija je vjerojatno najkorumpiranij a!"

Harold reče sporo:

"Znate, mislim da ste u pravu."

Gospođa Riče nastavi:

"Na sreću, mislim da nitko u hotelu nije ništa čuo."

"Tko ima sobu pokraj Elsieine, preko puta vaše?"

"Dvije Poljakinje. One nisu ništa čule. Izašle bi na hodnik da jesu. Philip je kasno stigao, nitko ga nije vidio osim noćnog portira. Znate, Harolde, vjerujem da će biti moguće zataškati cijelu stvar - i srediti da se Philipova smrt označi kao prirodna smrt! To je samo pitanje visine potplate - i

154

rierKuiovi poavizi

pronalaženja pravog čovjeka - najvjerojatnije načelnika policije!"

Harold se slabo nasmije:

"To je komedija, nije li? Pa, ipak, ne preostaje nam ništa drugo nego pokušati."

VI.

Gospođa Riče je bila utjelovljena energija. Najprije je pozvala upravitelja. Harold je ostao u svojoj sobi. On i gospođa Riče dogovorili su se kako je bolje da ispričana priča bude ona o svađi između muža i žene. Elsieina mladost i ljepota izazvat će više simpatija.

Slj edećeg su jutra u hotel stigli razni policijski dužnosnici i bili su upućeni u Elsieinu sobu. Otišli su oko podneva. Harold je nazvao za novac, ali osim toga nije sudjelovao u procedurama - zaista, bio bi u nemogućnosti učiniti bilo što jer nitko od tih dužnosnika nije govorio engleski.

U dvanaest sati, gospođa Riče je došla u njegovu sobu.

Izgledala je blijedo i umorno, ali olakšanje na njezinom licu

govorilo je svoju vlastitu priču. Reče jednostavno:

"Upalilojer

"Hvala nebesima! Stvarno ste odlični! Čini se nevjerojatnim!"

Gospođa Riče reče značajno:

"Kako je lako proteklo, mogli biste gotovo pomisliti da je sve bilo prilično normalno. Oni su praktički odmah digli ruke. To je - to je prilično odvratno, zaista!"

Harold reče suho:

"Ovo nije vrijeme da se prepiremo s korupcijom javnih službi. Koliko?"

"Cifra je prilično visoka."

Pročitala je popis osoba.

155

Načelnik policije. Commissaire. Agent. Doktor.

Upravitelj hotela. Noćni portir.

Harold je samo prokomentirao:

"Noćni portir ne dobiva puno, zar ne?"

Gospođa Riče je objasnila:

"Upravitelj je rekao da se smrt nikada nije niti smjela dogoditi u njegovom hotelu. Službena priča će biti ta daje Philip imao srčani udar u vlaku. Otišao je u hodnik zbog svježeg zraka - a znate kako uvijek ostavljaju ta vrata otvorena - i pao je na prugu. Divno je što sve policija može učiniti kad se potruži!" "Dakle," reče Harold. "Hvala Bogu da naša policija nije takva." I tako je u britanskom, superiornom raspoloženju otišao dolje na ručak.

VII.

Nakon ručka, Harold se kao i obično pridružio gospođi Riče i njezinoj kćeri na kavi. Odlučio je da neće mijenjati ništa u svom uobičajenom ponašanju.

Ovo je prvi puta da vidi Elsie nakon prošle noći. Bila je vrlo blijeda i očito je još uvijek patila od šoka, ali učinila je galantni napor kako bi se ponašala normalno, izgovarajući male primjedbe o vremenu i okolišu.

Komentirali su novog gosta koji je upravo stigao, pokušavajući pogoditi njegovu nacionalnost. Harold je smatrao da takvi brkovi moraju biti francuski - Elsie reče

rivi ivuiv v ■ | ^vvi v ■«.■

njemački - a gospođa Riče je mislila da bi mogao biti Španjolac.

Osim njih na terasi nije bilo nikoga drugog s iznimkom dviju poljskih dama koje su sjedile na samom kraju, obje se baveći ručnim radom.

Kao i uvijek kad bi ih vidio, Haroldje osjetio neugodni trzaj straha kako prolazi kroz njega. Ta nepomična lica, ti zakrivljeni kljunovi od noseva, te duge kandžaste ruke... Pristupio je konobar i rekao gospođi Riče daje traže. Onaje ustala i otišla za njim. Naulazuuhotel vidjeli su kako se susreće s policijskim dužnosnikom u uniformi.

Elsie zastane dah.

"Ne mislite - da je nešto pošlo po zlu?"

Harold ju je brzo razuvjerio:

"O, ne, ne, ništa takvoga."

Ali i on sam je osjetio iznenadni ubod straha.

Reče:

"Vaša majkaje divna!"

"Znam. Majkaje veliki borac. Nikada se neće prepustiti porazu." Elsie se trgne. "Ali, sve je to užasno, zar ne?"

"Hej, nemojte misliti o tome. To je sad gotovo."

Elsie reče tihim glasom:

"Ne mogu zaboraviti - da sam ja bila ta koja gaje ubila."

Harold reče hitno:

"Nemojte razmišljati na taj način. Bila je to nesreća. Vi to znate."

Njezino je lice postalo malo sretnije. Harold doda:

"A, još k tome, to je prošlost. Prošlost je prošlost. Pokušajte više nikada ne razmišljati o tome."

Gospođa Riče se vratila. Po izrazu njezinog lica vidjeli su da je sve prošlo dobro.

"Prilično sam se uplašila," reče gotovo veselo. "Ali to je bila samo formalnost zbog nekih papira. Sve je u redu, djeco."

Mi smo izvan sjene. Mislim da u to ime možemo naručiti

liker."

Liker je bio naručen i ubrzo je stigao na njihov stol. Podigli su čaše.

Gospođa Riče nazdravi: "Za budućnost!"

Harold se nasmije Elsie i reče:

"Za vašu sreću!"

Ona mu se nasmiješi i reče dok je podizala čašu:

"I vama – vašem uspjehu! Sigurna sam da ćete biti uistinu velik čovjek."

Od reakcije straha osjećali su se veselo, gotovo bezbrižno.

Sjena je nestala! Svejebiloureditu...

Na kraju terase dvije pticolike žene ustadoše. Pažljivo su smotale svoj ručni rad. Prošle su preko kamenog pločnika.

Uz male naklone, sjele su pored gospođe Riče. Jedna od njih počela je govoriti. Druga je pustila da joj oči počivaju na Elsie i Haroldu. Pojavio se mali smiješak na njezinim usnama. Ali to nije bio, pomisli Harold, ugodan smiješak...

Pogledao je gospođu Riče. Ona je slušala Poljakinju i premda nije mogao razumjeti niti riječi, izraz na licu gospođe Riče je bio dovoljno jasan. Sva stara tjeskoba i očaj su se vratili.

Slušala je, i povremeno ubacila kratku primjedbu.

Odjednom, dvije sestre ustadoše, i uz ukočene male naklone upute se u hotel.

Harold se nagne naprijed. Reče hrapavo:

"Stoje bilo?"

Gospođa Riče mu odgovori tihim beznadnim tonom očaja:

"Ove će nas žene ucjenjivati. Čule su sve prošle noći. A sada kada smo mi sve pokušali zataškati, to cijelu stvar čini još gorom..."

158

VIII.

Harold Waring je stajao pokraj jezera. Hodao je grozničavo više od jednog sata, pokušavajući pukom fizičkom energijom umiriti očaj koji gaje spopao.

Konačno je stigao i do mjesta gdje je prvi puta primijetio dvije tamne žene koje su njegov i Elsiein život držale u zlim kandžama. Reče naglas:

"Proklete bile! Proklete bile te dvije vražje krvopije!"

Blagi kašalj gaje natjerao da se okrene. Našao se licem u lice s raskošno brkatim strancem koji je upravo izašao iz sjene drveća.

Haroldu se učinilo teškim reći bilo što. Ovaj mali čovječuljak je zacijelo načuo ono stoje on upravo rekao.

Harold, izgubljen, reče smiješno:

"Oh-e- dobar dan."

Na savršenom engleskom, ovaj odgovori:

"Ali za vas, bojim se, nije dobar dan?"

"Pa - e - ja -" Harold se ponovno našao u poteškoćama.

Mali čovječuljak reče:

"Vi ste, pretpostavljam, u neprilici, monsieur? Mogu li vam kako pomoći?"

"O, ne hvala, ne hvala! Samo se ispuhujem, znate."

Ovaj reče uljudno:

"Ali mislim da vi znate da bih vam ja mogao pomoći. U pravu sam, zar ne, kad povezujem vaše probleme s one dvije dame koje su maloprije sjedile na terasi?"

Harold je zurio u njega.

"Znate li nešto o njima?" Doda: "Tko ste vi, uopće?"

Kao da se poziva na kraljevski rod, mali čovječuljak odvrati:

"Ja sam Hercule Poirot Hoćemo li malo prošetati šumom, a vi mi ispričati vašu priču? Kao što rekoh, mislim da vam mogu biti od pomoći."

159

Još dan danas, Harold nije siguran što gaje natjeralo da odjednom ispriča cijelu priču čovjeku s kojim je razgovarao tek nekoliko minuta. Možda je to bila napetost. Bilo kako bilo, dogodilo se. Ispričao je cijelu priču Herculeu Poirotu.

Ovaj je sve tiho slušao. Jednom ili dvaput ozbiljno je kimnuo glavom. Kada je Harold završio, ovaj je rekao sanjarski:

"Stimfaleanske ptice, sa željeznim kljunovima, koje se hrane ljudskim mesom i žive kraj Stimfaleanskog jezera... Da, sve se poklapa prilično dobro."

"Pardon," reče Harold zureći.

Moždaje, pomisli, ovaj mali čovjek zanimljivog izgleda, lud!

Hercule Poirot se nasmiješi.

"Čini mi se daje to sve. Ja imam svoje načine na koje gledam stvari, razumijete. A sada, o ovom vašem poslu. Vi se nalazite u vrlo neugodnoj situaciji."

Harold reče nestrpljivo:

"Ne trebate mi i vi to govoriti."

Hercule Poirot nastavi:

"To je ozbiljna stvar, ta ucjena. Te strvinarke će vas prisiliti da platite - i platite - i ponovno platite! A ako se oglušite o njih, pa, što se događa?"

Harold reče ogorčeno:

"Cijela stvar izlazi na vidjelo. Moja karijera je uništena, a jedna djevojka koja nikada nije nikome učinila ništa nažao, proći će kroz pakao, i bog zna kakav će biti kraj svega toga!" ^

"Stoga," reče Hercule Poirot, "moramo nešto poduzeti!"

Harold upita beznadno:

"Što?"

Hercule Poirot se nagne, napola zatvarajući oči. Reče (i opet sumnja o njegovoj prisebnosti prođe Haroldovom glavom):

160

"Sada je trenutak za brončane kastanjete."

Harold reče:

"Jeste li vi ludi?"

Ovaj odmahne glavom. Odvrat:

"Mais mon! Ja samo pokušavam slijediti primjer svog velikog prethodnika, Herkula. Imajte strpljenja još nekoliko sati, prijatelju. Možda ću vas već sutra moći osloboditi od vaših progonitelja."

IX.

Harold Waring se vratio idućeg jutra i zatekao Herculea Poirota kako sam sjedi na terasi. Unatoč samome sebi, Harold je bio impresioniran obećanjima Herculea Poirota.

Pristupio mu je i upitao ga zabrinuto:

"Dakle?"

Hercule Poirot ga prostrijeli pogledom.

"Dobro je."

"Kako to mislite?"

"Sve se sredilo savršeno."

"Ališto se dogodilo!"

Hercule Poirot odgovori sanjarski:

"Upotrijebio sam brončane kastanjete. Ili, moderno govoreći, uzrokovao sam da metalne žice propjevaju -ukratko, upotrijebio sam telegraf! Vaše stimfalske ptice, monsieur, premještene su tamo gdje neće biti u mogućnosti prakticirati svoju dovrtljivost, neko vrijeme."

"Tražila ih je policija? Uhićene su?"

"Upravo tako."

Harold duboko udahne.

"Kako čudesno! Ja na to nikada nisam pomislio." Ustade.

"Moram pronaći gospođu Riče i Elsie da im kažem."

161

"One znaju."

"O, dobro onda." Harold ponovno sjedne. "Recite mi točno što -"

Zastao je.

Stazom koja vodi od jezera dolazile su dvije figure s klopotaćućim ogrtačima, nalik pticama.

On reče:

"Ali, mislio sam da ste rekli da su uhićene!"

Hercule Poirot je slijedio njegov pogled.

"Ah, ove dame? One su prilično bezopasne; dame su iz dobre obitelji, kao što vam je portir i rekao. Njihov izgled, možda, nije baš ugodan, ali to je sve."

"Ali, ne razumijem!"

"Ne, ne razumijete! Radi se o druge dvije dame koje je policija tražila - snalažljivu gospođu Riče i plačljivu gospođu Clayton! One su te dobro poznate ptice grabežljivice. Njih dvije zarađuju za život ucjenom, mon cher."

Harold je imao osjećaj kako se svijet vrti oko njega. Reče slabo:

"Ali čovjek - čovjek koji je ubijen?"

"Nitko nije ubijen. Nije bilo nikakvog čovjeka!"

"Alija sam ga vidio\ "

"O, ne. Visoka gospođa Riče dubokog glasa vrlo je uspješna imitatorica. Ona je bila ta koja je odigrala ulogu supruge."

Nagnuo se prema naprijed i potapšao ovog po koljenu.
"Kroz život ne smijete kročiti previše uvjereni, prijatelju.
Policijajedne zemlje nije tako lako potkupljiva - vjerojatno
uopće nije potkupljiva - posebno ne onda kada je u pitanju
ubojstvo! Te žene trguju iskorištavajući nepoznavanje stranih
jezika prosječnog Engleza. Zato što govori francuski ili
njemački uvijek je ona, gospođa Riče, ta koja razgovara s
upraviteljem i vodi glavnu riječ u cijeloj aferi. Policija dolazi,
162

nerKuiovi poavizi

i ulazi u njezinu sobu, da! Ali što se zapravo događa? Vi to ne
znate. Možda kaže daje izgubila iglu - nešto tog tipa. Bilo
kakvu izliku kako bi policija došla tako da biste je vi mogli
vidjeti. A za ostatak, što se događa? Vi nazovete za novac,
mnogo novca, i predate ga gospođi Riče koja upravlja svim
pregovorima! I to je to! Ali, one su pohlepne, te ptice
grabežljivice. Uvidjele su da ste stvorili neobjašnjivu averziju
prema ove dvije nesretne Poljakinje. Te dame, dolaze i održe
potpuno nevin razgovor s gospođom Riče, a ona ne može
odoljeti da ne ponovi igru. Ona zna da vi ne možete razumjeti
o čemu se radi. Tako da ćete morati poslati još više novca za
kojeg će gospođa Riče odglumiti da ga daje novim ljudima."
Harold duboko udahne. Reče:

"AElsie-Elsie?"

Hercule Poirot zakoluta očima.

"Onaje svoju ulogu vrlo dobro odigrala. Kao i uvijek.
Neostvarena mala glumica. Sve je vrlo čisto - vrlo nevino. Ona
ne igra na kartu seksa, nego kavalirstva."

Hercule Poirot doda sanjarski:

"A to uvijek prolazi kod Engleza."

Harold Waring duboko udahne. Reče hrapavo:

"Primit ću se posla i naučit ću sve europske jezike koji postoje!
Nitko neće praviti budalu od mene sljedeći put!"

163

Kretski bik

i.

Hercule Poirot značajno pogleda svoju posjetiteljicu.

Vidio je blijedo lice s bradom kojaje izgledala odlučno, oči koje su bile više sive nego plave, i kosu kojaje imala tu pravu cmo-plavu sjenu koja se tako rijetko viđa - uvojci stare Grčke.

Primijetio je lijepo sređeno, ali također i iznošeno, seosko odijelo, otrcanu torbicu, i nesvjesnu aroganciju u ponašanju koja se nazirala iza očite nervoze djevojke. Pomislio je:

"O, da, ona je plemkinja - ali bez novca! I mora da se dogodilo nešto neočekivano što ju je dovelo k meni."

Diana Maberlv reče, a glas joj je malo podrhtavao:

"Ja - ja ne znam možete li mi pomoći ili ne, gospodine Poirot. To - to je vrlo neobična stvar."

"Ali, da? Ispričajte mi?"

Diana Maberlv reče:

"Došla sam k vama jer ne znam što bih učinila! Ja čak ni ne znam može li se tu išta učiniti!"

"Hoćete li mi dopustiti da ja prosudim o tome?"

Boja je odjednom šiknula u njezino lice. Reče brzo i bez daha:

"Došla sam k vama zato stoje čovjek za kojeg sam bila zaručena više od godinu dana raskinuo naše zaruke."

Završila je i odmjerila ga zavodljivo.

"Mora da mislite," reče, "da sam potpuno luda."

Hercule Poirot sporo odmahne glavom.

164

puuvui

"Naprotiv, mademoiselle, ja nemam nikakvih dvojbi da ste vi iznimno inteligentni. Zasigurno, moj meiter u životu nije zakrpavati ljubavničke svađe, i ja znam da ste vi prilično svjesni toga. Stoga, mora da se radi o nečemu vrlo neobičnom što se tiče raskida tih zaruka. Je li to istina?"

Djevojka kimne. Reče:

"Hugh je raskinuo naše zaruke jer misli da postaje lud. On smatra da se ludi ljudi ne bi trebali ženiti."

Obrve Herculea Poirota se malo nadigoše.

"A vi se s tim ne slažete?"

"Ne znam... Što zapravo znači, biti lud? Svi su pomalo ludi."

"Tako kažu," Poirot se oprezno složi.

"Tek onda kada počneš misliti da si kuhano jaje ili tako nešto,

oni te moraju zatvoriti."

"A vaš zaručnik još nije dosegnuo taj stupanj?"

Diana Maberiv odvratila:

"Ne vidim da nešto nije u redu s Hughom. Onje, oh, on je najnormalnija osoba koju znam. Dobar - možete se osloniti na njega -"

"A zašto onda on misli da postaje lud?"

Poirot zastane na trenutak prije nego štoje nastavio.

"Je li moguće daje bilo ludila u njegovoj obitelji?"

Diana je nesigurno zatresla glavom. Reče:

"Njegov djed je imao mentalnih problema, čini mi se - i neka njegovapratičnica ili netko drugi. Ali ono što želim reći jest daje svaka obitelj imala nekoga čudnog. Znači, pomalo čaknutog ili osobito inteligentnog ili neštoV

Njezine su oči bile privlačne.

Hercule Poirot odmahne tužno glavom. Reče:

"Jako mi vas je žao, mademoiselle."

Zavapi:

"Ne želim da me vi žalite! Želim da učinite nešto!"

"Što biste htjeli da učinim?"

165

"Ne znam - ali nešto nije u redu."

"Hoćete li mi, mademoiselle, reći sve o svome zaručniku?"

Diana reče brzo:

"Njegovo ime je Hugh Chandler. Ima dvadeset i četiri godine. Njegov otac je admiral Chandler. Žive u Lyde Manoru. U Chandlerovoj obitelji je tako još od vremena kraljice Elizabete. Hugh je jedini sin. Otišao je u mornaricu - svi Chandleri su mornari - to je više kao tradicija - od tada. Sir Gilbert Chandler je plovio sa sir Walterom Raleighom. Hugh je otišao u mornaricu zbog tradicije. Njegov otac nije htio čuti ništa drugo. A ipak - ipak, njegov otac je bio taj koji je inzistirao na tome da ga se premjesti!"

"Kadajetobilo?"

"Prije gotovo godinu dana. Prilično iznenada."

"Je li Hugh Chandler bio zadovoljan svojom profesijom?"

"Apsolutno."

"Nije se dogodio nikakav skandal?"

"S Hugom? Apsolutno ništa. Napredovao je izvrsno. On - on nije mogao razumjeti svog oca."

"Koje je razloge naveo sam admiral Chandler?"

Diana reče sporo:

"On nikada nije naveo razlog. Oh! Rekao je da je potrebno da Hugh nauči upravljati imanjem - ali to je bila samo fraza. Čak je i George Frobisher to shvatio."

"Tko je George Frobisher?"

"Pukovnik Frobisher. On je najstariji prijatelj admirala Chandlera i Hughov kum. On najviše vremena provodi dolje u Manoru."

"A što je pukovnik Frobisher mislio o inzistiranju admirala Chandlera da njegov sin treba napustiti mornaricu?"

"Bio je zaprepašten. Uopće nije mogao shvatiti. Nitko nije."

"Čak ni sam Hugh Chandler?"

166

nerKuiovi puuvizj

Diana nije odmah odgovorila Poirot je pričekao trenutak, a onda nastavio:

"U tom je trenutku, možda, i on sam bio zaprepašten. Ali sada? Zar nije ništa rekao - uopće ništa?"

Diana promrmlja nećkajući se:

"Rekao je - prije tjedan dana - da - da je njegov otac bio u pravu - daje to jedina stvar koja se mogla učiniti."

"Jeste li ga upitali zašto?"

"Naravno. Ali nije mi htio reći."

Hercule Poirot se zamisli minutu-dvije. Onda reče:

"Je li bilo kakvih neobičnih događaja u vašem kraju? Koji su počeli, možda, prije godinu dana? Nešto što je uzrokovalo mnogo lokalnih tračeva i nagađanja?"

Odvrati panično: "Ne znam na što mislite!"

Poirot reče tiho, ali s dozom autoriteta u svom glasu:

"Bolje da mi kažete."

"Nije bilo ničega- ništa takvog što vi mislite."

"Kakvog onda?"

"Mislim da ste jednostavno odvratni! Čudne stvari se često

dogadaju na farmama. To je osveta - ili seoski idiot ili netko drugi."

"Što se dogodilo?"

Ona reče oklijevajući:

"Bilo je problema oko nekih ovaca... Bila su im prerezana grla. Oh! Bilo je užasno! Pripadale su jednom farmeru, a on je vrlo težak Čovjek."

"Nisu uhvatili osobu koja je to učinila?"

"Ne."

Dodala je žurno. "Ali ako mislite-"

Poirot podigne ruku. Reče:

"Vi ne znate ni najmanje što ja mislim. Recite mi ovo, je li se vaš zaručnik posavjetovao s doktorom?"

"Ne, sigurna sam da nije."

167

"Zar to ne bi bila najjednostavnija stvar koju bi mogao učiniti?"

Diana odgovori sporo:

"Neće. On - on mrzi doktore."

"A njegov otac?"

"Mislim da admiral također ne vjeruje previše u doktore. Kaže da su oni hrpa podmuklih trgovaca."

"Kako vam se admiral čini? Je li dobro? Sretan?"

Diana reče tihim glasom:

"Ostaro je strašno u - u -"

"Prošloj godini?"

"Da. Uništenje potpuno - kao sjena onoga stoje bio."

Poirot kinine značajno. Onda upita:

"Je li odobravao zaruke svog sina?"

"O, da. Vidite, imanje moje obitelji je odmah pokraj njegovog. Mi smo tamo već generacijama. Bio je zadovoljan kada smo ih ja i Hugh objavili."

"A sada? Što kaže na to da su vaše zaruke raskinute?"

Glas djevojke je malo zadrhtao. Ona reče:

"Srela sam ga jučer ujutro. Izgledao je poput duha. Uhvatio me je za ruku. Rekao je:

"Teško ti je, mala moja. Ali dečko čini pravu stvar -jedinu koju

može."

"I tako ste," reče Hercule Poirot, "došli k meni?"

Kimnulaje. Upita: "Možete li što učiniti?"

Hercule Poirot odgovori:

"Ne znam. Ali mogu barem otići i pogledati."

II.

Veličanstven fizički izgled Hugh Chandlera je više od bilo čega drugog impresionirao Herculea Poirota. Visok, sjajnih proporcija, s odvažnim prsima i ramenima te

168

nerkuiovi poavizi

žutosmeđom glavom punom kose. Oko njega se osjećao dah snage i muževnosti.

Po dolasku u Dianinu kuću, ona je odmah nazvala admirala Chandlera, a nakon toga su otišli do Lyde Manora gdje su ih dočekali s čajem na dugoj terasi. A tu su se zatekle i tri osobe. Admiral Chandler, bijele kose, izgledao je starije nego stoje to doista bio, njegova remena savijena kao da su pretrpana velikim teretom, s tamnim i skupljenim očima. Potpuna suprotnost njemu bio je njegov prijatelj pukovnik Frobisher; isušeni, kruti, mali čovjek s crvenkastom kosom koja je na sljepoočicama već bila sivkasta. Nemiran, razdražljiv, hitar čovječuljak, više nalik terijeru - ali i vlasnik para iznimno mudrih očiju. Imao je naviku nabirati svoje obrve i spuštati glavu, gurati je naprijed, dok su vas te iste mudre male oči oštro proučavale. Treća osoba je bila Hugh.

"Dobar primjerak, ha?" reče pukovnik Frobisher.

Govorio je tihim glasom, zamijetivši Poirotovo proučavanje mladog čovjeka.

Hercule Poirot kimne glavom. On i Frobisher sjedili su jedan blizu drugome. Ostalo troje imalo je stolice na udaljenoj strani stola i razgovaralo je na živahan, ali pomalo umjetan način. Poirot promrmlja: "Da, onje veličanstven-veličanstven. On je mladi bik - da, moglo bi se čak i reći bik posvećen Posejdonu... Savršen primjerak zdrave muškosti. Izgleda prilično napet, žarne?"

Frobisher uzdahne. Njegove mudre male oči pogledaju

postrance Hercuela Poirota. Reče:

"Ja znam tko ste vi, znate."

"Ah, to nije tajna!"

Poirot odmahne rukom. On nije bio incognito, pokret kao da je to govorio.

Nakon par minuta, Frobisher upita: "Je li vas djevojka dovela ovdje - zbog posla?"

169

"Posla-?"

"Posla s mladim Hughom... Da, vidim da znate sve o tome. Ali ne razumijem baš zastoje otišlak vama... Nikada ne bih pomislio da su ovakve stvari u vašoj liniji i rada - mislim to je više medicinska stvar."

"Svakakve stvari su u mojoj liniji rada... Bili biste iznenađeni."

"Mislim, ne shvaćam stoje očekivala da ćete vi moći učiniti?"

"Gospođica Maberly," reče Poirot, "je borac."

Pukovnik Frobisher kimne u toplom suglasju.

"O da, ona je pravi borac. Ona je dobro dijete. Neće se predati. Ali ipak, postoje neke stvari protiv kojih se ne možete boriti..." Njegovo je lice iznenada izgledalo staro i umorno.

Poirot je još malo spustio svoj glas. Promrmljao je diskretno:

"Postoji - ludilo, kako sam shvatio, u obitelji?"

Frobisher kimne:

"Pojavi se tu i tamo," promrmlja. "Preskoči jednu ili dvije generacije. Hughov djed je bio posljednji."

Poirot je bacio brzi pogled na ostalo troje. Diana je dobro vodila razgovor, smijući se i šaleći se s Hughom. Reklo bi se da njih troje nemaju nikakvih briga na svijetu.

"Kakav je oblik poprimilo to ludilo?" Poirot upita mekano.

"Starije momak postao prilično nasilan na kraju. Bio je savršeno normalan sve do tridesete - normalan koliko je mogao biti. Onda je počeo polagano biti čudan. Prošlo je podosta vremena dok ljudi to nisu primijetili. Zatim su počele kružiti glasine. Ljudi su redovito govorili o tome. Dogodile su se stvari koje su bile ušutkane. Ali ■-" podignuo je ramena, "završio je potpuno lud, jadni vrag! Morali su ga proglasiti ludim."

i-ierKuiovi poavizi

Zastao je na trenutak a onda dodao:

"Doživio je duboku starost, i vjerujem... To je ono čega se Hugh boji, naravno. To je razlog zbog kojeg ne želi vidjeti doktora. Boji se da će biti zatvoren i da će ostati zatvoren godinama. Ne mogu reći da ga krivim. Ja bih se osjećao jednako tako."

"A admiral Chandler, kako se on osjeća?"

"To gaje potpuno slomilo," reče Frobisher kratko.

"On je vrlo sklon svom sinu?"

"Posve. Vidite, njegova se žena utopila u brodskoj nesreći kad je dečko imao samo deset godina. Od tada, on živi samo za svoje dijete."

"Je li bio jako vjeran svojoj ženi?"

"Obožavao ju je. Svi su je obožavali. Ona je bila-ona je bila jedna od najljupkijih žena koje sam ikada upoznao." Zastao je na trenutak, a onda rekao šaljivo: "Želite li vidjeti njezin portret?"

"Rado bih ga vidio."

Frobisher je odgurnuo svoju stolicu i ustao. Reče glasno:

"Idem pokazati gospodinu Poirotu nekoliko stvari, Charles. On je pomalo znatiželjan."

Admiral je podigao slabu ruku. Frobisher se vukao po terasi, a Poirot gaje slijedio. Na trenutak je Diani pala maska veselosti i prostrijelila gaje pogledom punim očaja. Hugh, također, podigne glavu i pogleda mirno malog čovjeka s velikim crnim brkovima.

Poirot je otpratio Frobishera u kuću. Isprva, dolazeći iz svjetla, bilo je tako mračno da je jedva mogao razabrati jedan predmet od drugoga. Ali shvatio je daje kuća puna starih i lijepih stvari.

Pukovnik Frobisher je predvodio put do galerije slika. Na pločastim zidovima visjele su slike mrtvih i nestalih Chandlera. Lica tvrda i vesela, muškarci u sudskim haljama ili mornaričkim uniformama. Žene u satenu i biserima.

Napokon je Frobisher zastao ispod portreta na kraju galerije. "Naslikao ju je Orpen," reče grubo. Stajali su promatrajući visoku ženu kestenjaste kose s izrazom zračeće vitalnosti. "Dečko je pljunuta ona," reče Frobisher. "Žarne?" "U nekim stvarima, da." "Nema njezinu delikatnost - njezinu ženstvenost, naravno. On je muško izdanje - ali u svim esencijalnim stvarima —" Zastao je. "Šteta stoje od Chandlera naslijedio jednu stvar bez koje bi mogao..." Utihnuli su. U zraku i svuda oko njih osjećala se melankolija — kao da su mrtvi Chandleri udahnuili mrlju koja leži u njihovoj krvi i koju su, bez kajanja, s vremena na vrijeme prenosili... Hercule Poirot okrene svoju glavu kako bi pogledao svog sudruga. George Frobisher je i dalje gledao lijepu ženu na zidu iznad njega. I Poirot reče mekano: "Dobro ste je poznavali..." Frobisher reče šaljivo: "Mi smo bili momak i djevojka. Otišao sam kao niži činovnik u Indiju kad je imala šesnaest... Kad sam se vratio - bila je udana za Charlesa Chandlera." "I njega ste dobro poznavali?" "Charles je jedan od mojih najstarijih prijatelja. On je moj najbolji prijatelj - uvijek je i bio." "Jeste li ih još viđali - nakon braka?" "Običavao sam provoditi većinu svojih dopusta ovdje. Ovo mjesto nije kao drugi dom. Charles i Caroline su mi uvijek čuvali sobu- spremnu i čistu..." Podigao je ramena, odjednom pogurnuvši glavu prema naprijed. "Zato sam sada ovdje - kako bih bio spreman ako me zatrebaju. Ako me Charles zatreba- ovdje sam." Ponovno se sjena tragedije nadvila nad njih.

172

"I što vi mislite - o svemu ovome?" upita Poirot. Frobisher je stajao ukočeno. Skupio je obrve. "Da budem iskren, ne shvaćam što vi radite u ovom poslu, gospodine Poirot. Ne shvaćam zašto vas je Diana upregnula i

dovela ovamo."

"Vi ste svjesni da su zaruke Diane Maberly i Hugh Chandlera raskinute?"

"Da, znam za to."

"A znate li razlog tome?"

Frobisher odgovori kruto:

"Ne znam ništa o tome. Mladi ljudi te stvari uređuju među sobom. Nije moj posao da se miješam."

Poirot reče:

"Hugh Chandler je rekao Diani da nije u redu da se vjenčaju jer on počinje silaziti s uma."

Vidio je da kapljice znoja počinju izbijati na Frobisherovom čelu. Frobisher reče:

"Moramo li razgovarati o toj proklesoj stvari? Što vi mislite da možete učiniti? Hugh je učinio pravu stvar, jadni vrag. To nije njegova krivica, to je nasljedno - bakterijska plazma- moždane stanice... Ali jednom kad je saznao, pa, stoje drugo mogao učiniti nego raskinuti zaruke? To je jedna od onih stvari koje se jednostavno moraju učiniti."

"Kad bih barem bio uvjeren u to -"

"Vjerujte mi."

"Ali vi mi niste ništa rekli."

"Kažem vam da ne želim razgovarati o tome."

"Zašto je admiral Chandler prisilio sina da napusti mornaricu?"

"Zato stoje to bila jedina stvar koja se mogla učiniti."

"Zašto?"

Frobisher je jogunasto odmahnuo glavom.

Poirot promrmlja blago:

"Je li to bilo povezano s nekim ubijenim ovcama?"

173

Ovaj reče ljutito:

"Znači, čuli ste i za to?"

"Diana mi je rekla."

"Bolje je da ta djevojka drži usta zatvorena."

"Ona nije mislila daje to povezano s time."

"Ona ne zna."

"Ne zna što?"

Nevoljko, ljutito, Frobisher reče:

"Padobro, ako baš morate sve znati... Chandler je čuo buku te večeri. Mislio je da bi to mogao biti netko tko je ušao u kuću. Izašao je van istražiti. Primijetio je svjetlo u dečkovoj sobi. Chandler je ušao unutra. Hugh je spavao na krevetu - mrtav umoran - u svojoj odjeći. Spazio je krv na odjeći, te lavor pun krvi. Nije mogao nikako probuditi sina. Idućeg je jutra čuo o ovcima kojima su prerezana grla. Ispitao je Hughu. Dečko nije ništa znao o tome. Nije se sjećao daje izašao van - ni cipela koje su pronađene kraj sporednih vrata ugaženih u blato. Nije mogao objasniti krv u lavoru. Ništa nije mogao objasniti. Jadni vrug nije znao, razumijete.

Charles je došao k meni, pričali smo o tome. Što bi bilo najbolje učiniti? Onda se dogodilo ponovno - tri noći kasnije. Poslije toga - vidjeli ste sami. Dečko je morao napustiti službu. Dok je bio ovdje, pod Charlesovim nadzorom, on bi mogao paziti na njega. Nije si mogao priuštiti skandal u mornarici. Da, to je jedina stvar koja se mogla učiniti."

Poirot upita: "A od tada?"

Frobisher reče hirovito, "Ja ne odgovaram više ni na kakva pitanja. Ne mislite li da Hugh najbolje zna svoj vlastiti posao?" Hercule Poirot nije odgovorio. Nikada nije bio sklon priznati da bi bilo tko mogao znati bolje od Herculea Poirota.

174

I I\ VIIIV V 1 f^! ** • % ** v ■ *-■

III.

Kad su ušli u hodnik, sreli su admirala Chandlera kako ulazi. Zastao je za trenutak, tamna figura izložena jakom vanjskom svjetlu.

On reče niskim, gubim glasom:

"O, tu ste obojica. Gospodine Poirot, želio bih razgovarati s vama. Pođite u moju sobu."

Frobisher je izašao kroz otvorena vrata, a Poirot je slijedio admirala. Imao je osjećaj daje pozvan na brod kako bi dao osobne informacije.

Admiral je ponudio Poirotu da sjedne na jedan od velikih

laganih stolaca, a on sam je sjeo na drugi. Poirot, dok je bio s Frobisherom, bio je impresioniran njegovom nemirnošću, nervozom i iritiranošću-- svim naznakama intenzivne mentalne napetosti. Kod admirala Chandlera osjetio je bespomoćnost tihog, dubokog očaja...

Chandler reče duboko udahnuvši:

"Ne mogu si pomoći a da mi ne bude žao što vas je Diana uvukla u ovo... Jadno dijete, znam kako joj je teško. Ali - iskreno - to je naša vlastita privatna tragedija, i mislim da će te razumjeti, gospodine Poirot, da ne želimo autsajdere."

"Mogu shvatiti kako se osjećate, jasno."

"Diana, jadno dijete, ne može vjerovati... Ni ja nisam mogao ispočetka. Vjerojatno još uvijek ne bih vjerovao da nisam znao -"

Zastao je.

"Znali što?"

"Daje to u krvi. Mrlja, mislim."

"A složili ste se sa zarukama?"

Admiral Chandler pocrveni.

"Mislite, da sam onda morao stati tome na kraj. Ali u to vrijeme nisam imao pojma. Hugh nalikuje svojoj majci -
175

ništa na njemu vas ne može podsjetiti na Chandlere. Nadao sam se da će sve preuzeti od nje. Od djetinjstva na dalje, nikada nije bilo traga abnormalnostima, sve do sada. To nisam mogao znati - k vragu sve, trag ludila postoji u gotovo svakoj obitelji!"

Poirot reče mekano: "Niste se posavjetovali s doktorom?"

Chandler rikne: "Ne, i ne namjeravam! Dečko je dovoljno siguran ovdje sa mnom kad ga čuvam. Neće ga zatvoriti među četiri zida kao divlju zvijer..."

"On je ovdje siguran, kažete. Ali, jesu li drugi sigurni?"

"Što ste time htjeli reći?"

Poirot nije odgovorio. Mirno je gledao u tužne, tamne oči admirala Chandlera.

Admiral reče gorko:

"Svakome njegovo. Vi tražite kriminalca! Moj dečko nije

kriminalac, gospodine Poirot."

"Ne još."

"Što mislite pod 'ne još'?"

"Te se stvari pogoršavaju... One ovce-"

"Tko vam je rekao za ovce?"

"Diana Maberly. Također i vaš prijatelj pukovnik Frobisher."

"Georgeu bi bilo mnogo bolje da šuti."

"On je vaš stari prijatelj, nije li?"

"Moj najbolji prijatelj," reče grubo admiral.

"A bio je i prijatelj - vaše žene također?"

Chandler se nasmiješi.

"Da, George je bio zaljubljen u Caroline, vjerujem. Dok je bila jako mlada. Nikada se nije oženio. Mislim daje to razlog.

Ah, ja sam bio sretnik - ili sam barem tako mislio.

Osvojio sam je - samo kako bih je izgubio."

Uzdahnuo je i spustio ramena.

176

nt;ii\ .un~»vi

Poirot reče: "Pukovnik Frobisher je bio s vama kada se vaša žena - utopila?"

Chandkrkimne.

"Da, bio je s nama dolje u Cornwallu kad se to dogodilo. Ona i ja smo zajedno bili na čamcu - ispalo je da je on ostao kod kuće taj dan. Nikada nisam shvatio kako se taj čamac mogao prevrnuti... Mora da se pojavila iznenadna rupa. Baš smo bili u zaljevu - bili smo čvrsto vezani. Držao sam je koliko god sam mogao..." Glas mu je pukao. "Njezino je tijelo nađeno dva dana kasnije. Hvala Bogu da nismo povelu malog Huhga! Barem sam tako mislio u tom trenutku. Sada - pa - bilo bi bolje za Huhga, jadni vrag, možda, daje bio s nama. Ako je sve za njega bilo gotovo..."

I opet se pojavio duboki, beznadni uzdah.

"Mi smo posljednji od Chandlerovih, gospodine Poirot. Više neće biti Chandlerovih u Lydeu kad ne bude nas. Kada se Hugh zaručio s Dianom, ponadao sam se - ma, nema koristi razmišljati o tome. Hvala Bogu da se nisu oženili. To je sve što mogu reći!"

IV.

Hercule Poirot sjeo je na stolicu u vrtu punom ruža. Pored njega se smjestio Hugh Chandler. DianaMaberlv ih je upravo napustila.

Mladić je okrenuo privlačno, izmučeno lice prema svom sudrugu.

Reče:

"Morate je urazumiti, gospodine Poirot."

Zastao je na trenutak i nastavio:

"Vidite, Di je borac. Neće se predati. Neće prihvatiti ono što bi morala prihvatiti. Ona - ona će i dalje nastaviti vjerovati da samja-pri zdravoj pameti."

177

"Dok ste vi sami prilično uvjereni da ste - ispričavam se -ludi?"

Mladić se tržne. Reče:

"Zapravo, još nisam beznadno sišao s uma - ali pogoršava se. Diana to ne zna, blago njoj. Ona me je jedino vidjela kad sam - u redu."

"A kad niste - u redu, što se dogodi?"

Hugh Chandler duboko udahne. Onda reče:

"Kao prvo - sanjam. A kad sanjam, ja sam lud. Prošle noći, primjerice - više nisam bio čovjek. Prvo sam bio bik -pobješnjeli bik - trčeći po plamtećem suncu - razabirući prašinu i krv u ustima - prašinu i krv... A onda sam bio pas - veliki slinavi pas. Imao sam hidrofobiju - djeca su se raštrkala i razbježala kad sam došao - ljudi su me pokušali upucati - netko mi je pristavio veliku zdjelu vode, a ja nisam mogao piti. Nisam mogao piti...'1"

Zastao je.

"Probudio sam se. I znao sam daje istina. Otišao sam do stolića za umivanje. Usta su mi bila opržena - zastrašujuće opržena - i suha. Bio sam žedan. Ali nisam mogao piti, gospodine Poirot... nisam mogao gutati... O, moj Bože, nisam bio u stanju piti..."

Hercule Poirot je nježno promrmljao nešto.

Hugh Chandler je nastavio s pričom. Njegove su ruke bile prilijepljene za koljena. Njegovo je lice bilo istureno prema

naprijed, a oči su mu bile poluzatvorene kao da je vidio da nešto dolazi prema njemu.

"A ima i stvari koje nisu snovi. Stvari koje vidim kad sam potpuno budan. Odvratne, strašne oblike. Cere mi se. A ponekad sam u stanju letjeti, napustiti svoj krevet, i letjeti zrakom, jahati na vjetrovima - a demoni mi prave društvo!"

"Tcc, tcc," reče Hercule Poirot.

Bila je to nježna, neodobravajućabuka.

Hugh Chandler se okrene prema njemu.

178

Herkuiovi podvizi

"Oh, nema sumnje. To mi je u krvi. To je moje obiteljsko nasljedstvo. Ne mogu pobjeći. Hvala Bogu da sam to otkrio na vrijeme! Prijenego sam oženio Dianu. Da smo, na primjer, imali dijete i da smo na njega prenijeli tu strašnu stvar!"

Položio je ruku na Poirotovu.

"Morate je urazumiti. Morate joj reći. Mora zaboraviti. Mora. Već će se naći netko drugi. Evo, mladi Steve Graham - on je lud za njom i užasno je dobar momak. S njim bi bila sretna — i sigurna. Želim — da ona bude sretna. Graham je malo napet, naravno, kao stoje i njezina obitelj, ali kad ne bude mene, oni će biti dobro."

Prekinuo gaje glas Herculea Poirota.

"Zašto će oni biti dobro kad ne bude vas?"

Hugh Chandler se nasmiješi. Bio je to nježan, ljupki smiješak.

Reče:

"U pitanju je novac moje majke. Ona je bila nasljednica, znate. To je prešlo na mene. Sve sam ostavio Diani."

Hercule Poirot se nasloni. Reče: "Ah!"

Onda reče:

"Ali vi možete doživjeti prilično duboku starost, gospodine Chandler."

Hugh Chandler odmahne glavom. Odvрати oštro:

"Ne, gospodine Poirot. Neću doživjeti duboku starost."

Onda se odmaknuo uz iznenađni trzaj.

"Moj Bože, pogledajte!" zurio je preko Poirotovog ramena.

"Tamo - stoji pokraj vas... kostur - njegove se kosti tresu.

Poziva me - zove -"

Njegove oči, jako proširene zjenice, zurile su u svjetlost.

Iznenada se nagnuo postrance kao da će pasti.

Onda, okrećući se prema Poirotu, reče gotovo dječjim glasom:

"Niste vidjeli -ništa?"

179

Sporo, Hercule Poirot odmahne glavom.

Hugh Chandler reče promuklo:

"To mi ne smeta toliko - priviđanje stvari. Krv je ta koje se bojim. Krv u mojoj sobi - na mojoj odjeći... imali smo papagaja. Jednog jutra je bio u mojoj sobi prerezanog grla - a ja sam ležao na krevetu sa žiletom u ruci. Ruka mi je bila mokra od njegove krvi!"

Nagnuo se bliže prema Poirotu.

"Čak i u posljednje vrijeme pronalaze ubijena trupla," šaputao je. "Svuda uokolo - u selu - na pašnjacima. Ovce, mlada janjad - škotski ovčar. Otac me zaključava u sobu po noći, ali, ponekad - ponekad - vrata su otvorena ujutro. Mora da negdje imam skriveni ključ, samo ne znam gdje sam ga sakrio. Ne znam. Nisam/a onaj koji radi te stvari -to je netko drugi koji ulazi u mene - koji me zaposjedne -koji me pretvara iz čovjeka u divlje čudovište koje želi krv i ne može piti vodu..."

Odjednom, zagnjuri lice u ruke.

Nakon minute ili dvije, Poirot upita:

"Ja još uvijek ne razumijem zašto niste otišli kod doktora?"

Hugh Chandler odmahne glavom. Reče:

"Zar zaista ne razumijete? Fizički sam jak. Jak kao bik. Možda bih mogao poživjeti — godinama — zatvoren u četiri zida! To ne mogu podnijeti! Bilo bi bolje da odem kompletno... Ima načina, znate. Nesreća, čišćenje puške, takve stvari. Diana će razumjeti... Radije bih pronašao vlastiti izlaz!"

Pogledao je izazovno Poirotu, ali Poirot nije odgovorio izazovu. Umjesto toga, upitao ga je blago:

"Što jedete i pijete?"

Hugh Chandler je zabacio glavu natrag. Viknuo je kroz smijeh.

"Noćne more nakon probave? Na to mislite?"

Poirot je samo ponovio uljudno:

"Što jedete i pijete?"

"Sve ono što i drugi jedu i piju."

"Nema posebnog lijeka? Nešto protiv bolova? Pilule?"

"Dragi Bože, ne. Zar stvarno mislite da bi obične pilule izliječile moj problem?" Citirao je podrugljivo: "Ne možete li onda izliječiti bolesni um?"

Poirot reče prodorno:

"Pokušavam. Da li itko u vašoj kući pati od problema s vidom?"

Hugh Chandler je zurio u njega. Odvрати:

"Ocu njegove oči zadaju prilično mnogo problema. Često mora posjećivati okulista."

"Ah!" Poirot se zamisli na trenutak. Onda reče:

"Pukovnik Frobisher je, pretpostavljam, proveo većinu svog života u Indiji?"

"Da, bio je u indijskoj vojsci. Vrlo je strastven kad je u pitanju Indija — puno priča o njoj - domorodačke tradicije - i sve to."

Poirot se ponovo oglasi s "Ah!"

Onda je primijetio:

"Vidim da ste se porezali na bradi."

Hugh podigne ruku.

"Da. Prilično gadan rez. Otac me je malo pogurnuo neki dan dok sam se brijao. Pomalo sam nervozan ovih dana, znate. I prilično sam bio nagao prema svojoj bradi i vratu. To otežava brijanje."

Poirot reče:

"Trebali biste koristiti balzarn."

"Oh, i koristim. Ujak George mi je dao jedan."

Odjednom se nasmijao.

"Razgovaramo kao u ženskom salonu ljepote. Losioni, balzami, pilule, očni problemi. Kamo to sve vodi? Na što ciljate, gospodine Poirot?"

Poirot reče tiho:

"Pokušavam učiniti najbolje što mogu za Dianu Maberly."

Hughovo raspoloženje se promijenilo. Njegovo lice se smrknulo. Položio je svoju ruku na Poirotovu.

"Da, učinite sve što možete za nju. Recite joj da mora zaboraviti. Recite joj da nema svrhe nadati se... Recite joj nešto od ovoga što sam vam ja rekao... Recite joj - ma, recite joj, za Boga miloga, da se drži podalje od mene! To je jedina stvar koju može sada učiniti za mene. Ne približavaj se - i pokušaj zaboraviti!"

V.

"Imate li hrabrosti, mademoiselle? Puno hrabrosti? Trebat će vam."

Diana zavapi oštro:

"Onda, znači, istina je. Istina je? On je lud?"

Hercule Poirot reče:

"Ja nisam psihijatar, mademoiselle. Ja nisam taj koji može reći, 'Ovaj čovjek je lud. Ovaj čovjek je zdrav.'"

Približila mu se.

"Admiral Chandler misli da je Hugh lud. George Frobisher misli daje lud. Sam Hugh misli daje lud -"

Poirot ju je gledao.

"A vi, mademoiselle?"

"Ja? Ja kažem da nije lud! Zato sam -" ■'** Zastala je.

"Zato ste došli k meni?"

"Da. Nisam mogla imati niti jedan drugi razlog da dođem k vama, jesam li?"

"To je," reče Hercule Poirot, "upravo ono što sam ja pitao samoga sebe, mademoiselle!"

1.82

"Ne razumijem vas."

"Tko je Stephen Graham?"

Zurilajeunjega.

"Stephen Graham? O, on je - on je samo netko."

Uhvatila gaje za ruku.

"Što vam je naumu? Na što mislite? Vi samo stojite tu -iza tih svojih velikih brkova - trepćete očima na sunčevo svjetlo, i ne govorite mi ništa. Plašite me - užasno me plašite. Zašto me plašite?"

"Možda," reče Poirot, "zato što se i sam bojim."

Duboke sive oči se širom otvoriše, zureći u njega. Reče šapatom:

"Čega se bojite?"

Hercule Poirot uzdahne - duboko uzdahne. Odvрати:

"Mnogo je lakše uhvatiti ubojicu nego spriječiti ubojstvo."

Ona zavapi: "Ubojstvo? Nemojte koristiti tu riječ."

"Ipak," reče Hercule Poirot, "koristim je."

Spustio je glas, govoreći brzo i autoritativno.

"Mademoiselle, potrebno je da vi i ja zajedno provedemo noć u Lyde Manoru. Obraćam se vama da uredimo stvar. Možete li to učiniti?"

"Ja - da - valjda. Ali zašto -?"

"Zato što ne smijemo gubiti vrijeme. Rekli ste mi da imate hrabrosti. Dokažite sada tu hrabrost. Učinite ono što od vas tražim i ne postavljajte pitanja."

Kimnula je bez riječi i okrenula se.

Poirot ju je slijedio u kuću nakon par trenutaka. Čuo je njezin glas u knjižnici i glasove trojice muškaraca. Prošao je širokim stepenicama.

Nikoga nije bilo na gornjem katu.

Sobu Hugh'a Chandlera pronašao je prilično lagano. U kutu sobe nalazio se lavor s toplom i hladnom vodom. Iznad njega, na staklenoj polici, nalazile su se razne tube i bočice.

183

Hercule Poirot se brzo i odlučno prihvatio posla...

«

Ono što je trebao učiniti nije mu oduzelo mnogo vremena. Bio je u prizemlju kad je Diana izašla iz knjižnice, izgledajući uzbuđeno i buntovno. ■

"Sve je u redu," reče.

Admiral Chandler odvukao je Poirotu u knjižnicu i zatvorio vrata. Reče: "Pazite, gospodine Poirot. Ne sviđa mi se to."

"Što vam se ne sviđa, admirale Chandler?"

"Diana je inzistirala da vi i ona ovdje provedete noć. Ne želim biti negostoljubiv-"

"To nije pitanje negostoljubivosti."

"Kao što rekoh, ne želim biti negostoljubiv - ali, iskreno, ne sviđa mi se to, gospodine Poirot. Ja - ja to ne želim. I ne razumijem koji je razlog tome. Kakvo dobro može iz toga proizaći?"

"Hoćemo li reći da je to što ja pokušavam, eksperiment?"

"Kakav eksperiment?"

"To je, ispričavam se, moja stvar..."

"Pazite, gospodine Poirot, ja vas uopće nisam pozvao da dođete ovamo -"

Poirot ga prekine.

"Vjerujte mi, admirale Chandler, japrilično razumijem i cijenim vaše stajalište. Ja sam ovdje jedino i samo zbog svojeglavosti zaljubljene djevojke. Rekli ste mi određene stvari. Pukovnik Frobisher mi je rekao određene stvari. Sam Hugh mi je rekao određene stvari. Sada - želim se sam uvjeriti."

"Da, ali uvjeriti u što? Kažem vam, nemate što vidjeti! Ja zaključavam Hughu u njegovu sobu svaku noć i to je to."

"A ipak - ponekad - kaže mi, da vrata ujutro nisu zaključana?"

"Što?"

184

nerKUiovi poavizi

"Jeste li vi sami pronašli vrata otključana?"

Chandler je bio mrk.

"Uvijek sam mislio da ih George otključava - što mislite?"

"Gdje ostavljate ključ - u bravi?"

"Ostavim ga na ormaru. Ja, ili George, ili Whitters, sluga, ga uzimamo ujutro. Rekli smo Whittersu daje to zato što Hugh hoda u snu... Bojim se da on zna više od toga - ali on je vjeran momak, sa mnom je već godinama."

"Postoji li drugi ključ?"

"Ne, koliko ja znam."

"Ali jedan takav je mogao biti napravljen."

"Ali tko-"

"Vaš sin misli da on sam ima jedan skriven negdje, iako nije svjestan toga u svom budnom stanju."

Pukovnik Frobisher se javi iz udaljenog kraja sobe:

"Ne sviđa mi se to, Charles... Djevojka-"

Admiral Chandler reče brzo: "Upravo ono što sam i mislio.

Djevojka se ne smije vratiti s vama. Vratite se sami, ako želite."

Poirot upita: "Zašto ne želite gospođicu Maberlv ovdje večeras?"

Frobisher reče tihim glasom:

"Prerizično je. U ovakvim slučajevima – "

Zastao je.

Poirot reče: "Hugh joj je odan..."

Chandler zavapi: "To je upravo razlogzašto! Prokletstvo, čovječe, sve je naopako kada je gospođica u pitanju. Hugh to zna. Diana ne smije doći ovamo."

"Što se toga tiče," reče Poirot, "Diana mora sama odlučiti."

Izašao je iz knjižnice. Diana je čekala vani u autu. Viknula je:

"Uzet ćemo ono što nam treba za noć i vratit ćemo se do večere."

185

Dok su se vozili dugom cestom, Poirot joj je ponovio razgovor koji je upravo vodio s admiralom i pukovnikom Frobisherom.

Ona se prezrivo nasmije.

"Zar misle da bi me Hugh ozlijedio?"

Nakon odgovora, Poirot ju je upitao može li stati kod ljekarne u selu. Zaboravio je, kako je rekao, uzeti četkicu za zube.

Ljekarna se nalazila u sredini mirne seoske ulice. Diana je čekala u autu. Činilo joj se da Hercule Poirot malo predugo odabire četkicu za zube...

VI.

U velikoj spavaćoj sobi s teškim elizabetanskim hrastovim namještajem, Hercule Poirot je sjeo i čekao. Ništa se nije moglo učiniti nego /Čekati. Sve pripreme su bile obavljene.

Tek rano ujutro začuli su se prvi krikovi. Na zvuk koračanja Poirot je povukao kvaku i otvorio vrata. U hodniku su se nalazila dvojica muškaraca — dvojica srednjovječnih muškaraca koji su izgledali stariji nego što su zapravo bili. Admiral je bio napetog lica i tmuran, pukovnik Frobisher se tresao.

Chandler reče jednostavno:

"Hoćete li poći s nama, gospodine Poirot?"

Šćućurena figura ležala je ispred vrata spavaće sobe gospođice Maberly. Svjetlo je palo na neurednu smeđu glavu. Hugh Chandler je ležao tamo hropćući. Bio je u svom ogrtaču i papučama. U njegovoj desnoj ruci nalazio se oštro zakrivljen, sjajeći nož. Nije se cijeli sjajio -tu i tamo bio je oskrvnut ljeskajućim crvenim mrljama.

Hercule Poirot usklikne tiho:

"Mondieu\ "

186

Frobisher reče oštro:

"Ona je dobro. Nije ju ni dotaknuo." Podignuo je glas i zazvao:

"Diana! To smo mi! Pusti nas unutra!"

Poirot je čuo kako admiral stenje i gundā s uzdahom:

"Moj mali. Jadni moj mali."

Začuo se zvuk kvake koja se povlačila. Vrata su se otvorila i tamo je stajala Diana. Njezino je lice bilo mrtvački blijedo.

Provalilaje:

"Što se dogodilo? Bio je netko - pokušavao je ući -čula sam ga - osjetila sam vrata - kvaka - grebanje na pločama- Oh! Bilo je užasno... poput životinje..."

Frobisher reče oštro:

"Hvala Bogu da su vrata bila zaključana!"

"Gospodin Poirot nije rekao da ih zaključam."

Poirot reče:

"Podignite ga i odnesite ga unutra."

Dvojica muškaraca su se sagnula i podignula onesvijestienog čovjeka. Diana je zadrhtala kad su prošli pokraj nje.

"Hugh? Je li to Hugh? Stoje to - na njegovim rukama?"

Ruke Hughā Chandlera bile su ljepljive i mokre od malih crvenili mrlja.

Diana upita teško dišući: "Je li to krv?"

Poirot upitno pogleda prema dvojici muškaraca. Admiral kimne. Reče:

"Nije ljudska, hvala Bogu! Mačka! Našao sam je dolje u hodniku. Prerezanog grla. Nakon toga mora daje došao ovdje-"

"Ovdje!" Dianin glas je bio tih i ispunjen užasom. "Kod mene?" Čovjek na stolici se probudio - progundao. Gledali su ga, fascinirani. Hugh Chandler se uspravio. Zatreptao je.

187

"Zdravo," njegov glas je bio ošamućen - hrapav. "Što se dogodilo? Zašto sam -"

Zastao je. Zurio je u nož koji je još uvijek čvrsto držao uručiti.

Reče tihim, tankim glasom:

"Što sam učinio?"

Njegove su oči išle od jednog do drugog. Zadržale su se na kraju na Diani koja je bila naslonjena na zid. Reče tiho:

"Jesam li napao Dianu?"

Njegov otac odmahne glavom. Hugh reče:

"Recite mi što se dogodilo? Moram znati!"

Rekli su mu - rekli su mu nevoljko - sa zadržkom. Njegova tiha upornost je to izvukla iz njih.

Na prozoru se pojavilo sunce. Hercule Poirot je razmaknuo zavjese.

Lice Hugh Chandlera bilo je mirno, a njegov glas postojan.

Reče:

"Shvaćam."

Onda je ustao. Nasmiješio se i protegnuo. Njegov je glas bio prilično prirodan kada je rekao:

"Predivno jutro, zar ne? Mislim da ću otići u šumu i pokušati uhvatiti zeca."

Izašao je iz sobe ostavljajući ih kako zure za njim.

Onda je admiral istupio. Frobisher ga je uhvatio za ruku.

"Ne, Charles, ne. To je najbolji način - za njega, jadni vrag, ako ni za koga drugog."

Diana se bacila na krevet ricajući.

Admiral Chandler reče neujednačenim glasom:

"U pravu si, George - u pravu si, znam. Dečko ima hrabrosti..."

Frobisher primijeti, a i njegov je glas također bio slomljen:

188

Herkuiovi poavizi

"On je muškarac..."

Nastupio je trenutak šutnje, a onda Chandler reče:

"K vragu, gdje je prokleti stranac?"

VII.

U oružarnici, Hugh Chandler je podigao pištolj sa stalka i upravo bio u procesu punjenja kada je ruka Herculea Poirota pala na njegovo rame.

Glas Herculea Poirota rekao je samo jednu riječ s pomalo čudnim autoritetom:

"Ne\ "

Hugh Chandler je zurio u njega. Reče tankim, ljutitim glasom:

"Mičite ruke s mene. Nemojte se miješati. Dogodit će se nesreća, kažem vam. To je jedini izlaz."

Opet, Hercule Poirot ponovi istu riječ:

"Ne."

"Zar ne shvaćate da bih, u slučaju da vrata slučajno nisu bila zatvorena, prerezao Dianino grlo - Dianino! - s tim nožem?"

"Ne shvaćam ništa takvoga. Ne biste ubili gospođicu

Maberlv."

"Ubio sam mačku, nisam li?"

"Ne, niste ubili mačku. Niste ubili papagaja. Niste ubili ovce."

Hugh je zurio u njega. Reče:

"Jeste liv/ludi, ili ja?"

Hercule Poirot odgovori:

"Nijedan od nas dvojice nije lud."

U tom trenutku uđoše admiral Chandler i pukovnik

Frobisher. Iza njih je ušla Diana.

Hugh Chandler reče slabim mutnim glasom:

189

"Ovaj gospodin kaže da nisam lud..."

Hercule Poirot reče:

"Sretan sam što vam mogu reći da ste u cijelosti i potpuno zdravi."

Hugh se nasmijao. Bio je to smijeh kakvog bi, popularno zamišljeno, mogao proizvesti samo luđak.

"To je vraški smiješno! Potpuno je normalno i zdravo, nije li, rezati grla ovcima ili životinjama? Ja sam bio pri zdravoj pameti, nisam li, kad sam ubio papagaja? I mačku noćas?"

"Kažem vam da vi niste ubili ni ovce - ni papagaja - ni mačku."

"A tko je onda?"

""Netko kome je glavni cilj bio dokazati da vi niste normalni. U svakoj prilici vam je dan težak uspavljujući lijek i krvlju umrljan nož ili žilet koji su vam bili podmetnuti. Netko drugi je prao svoje krvave ruke u vašem laboru."

"Ali zašto?"

"Zato da vi učinite ono što ste upravo htjeli učiniti kada sam vas zaustavio."

Hugh je zurio. Poirot se okrenuo prema pukovniku Frobisheru.

"Pukovniče Frobisher, vi ste dugo godina živjeli u Indiji. Niste li nikada naišli na slučajeve u kojima su ljude namjerno naveli na ludilo uporabom droga?"

Lice pukovnika Frobishera zaiskri. Reče:

"Nikada osobno nisam naišao na takav slučaj, ali često sam slušao o njima. Datura trovanje. Završava sa zaludivanjem osobe."

"Upravo tako. Aktivni princip dature je vrlo blisko povezan, ako ne i u cijelosti, s alkaloidnim antropinom -koji se također može dobiti iz beladone ili smrtonosnog velebilja. Preparati beladone su široko primjenjivi, a antropin sulfat se prepisuje slobodno za liječenje očiju.

190

nerKuiuvi

Udvostručavanjem doze na različitim mjestima može se proizvesti velika količina otrova bez da se izazove sumnja. Alkaloid se može izdvojiti, a onda se može umetnuti u, recimo - balzam za brijanje. Nanošen izvana, može uzrokovati osip, što može ubrzo dovesti do oljuštenja kod brijanja i stoga bi droga mogla neprestano ulaziti u sistem. To bi izazvalo određene simptome - suhoću u ustima i grlu, poteškoće u gutanju, halucinacije, vizije — sve simptome, zapravo, koje je gospodin Chandler iskusio."

Okrenuo se prema mladiću.

"A kako bih otklonio i zadnju sumnju iz svoje glave, reći ću vam da to nije pretpostavka nego činjenica. Vaš balzam za brijanje je jako zasićen antropin sulfatom. Uzeo sam uzorak i

dao ga testirati."

Blijed, tresući se, Hugh upita:

"Tko je to učinio? Zašto?"

Hercule Poirot odgovori:

"To je ono što sam i ja proučavao otkako sam stigao ovdje.

Tražio sam motiv za ubojstvo. Diana Maberly bi profitirala financijski vašom smrću, ali nju nisam shvaćao ozbiljno-

Hugh Chandler se uzbudi:

"I ja mislim!"

"Preispitao sam još jedan mogući motiv. Vječni trokut; dva muškarca i žena. Pukovnik Forbisher je bio zaljubljen u vašu majku, admiral Chandler ju je oženio."

Admiral Chandler zavapi:

"George? George! Ne želim vjerovati!"

Hugh reče gotovo smiješnim glasom:

"Mislite li da bi ta mržnja mogla prijeći - na sina?"

Hercule Poirot reče:

"Pod određenim okolnostima, da."

Forbisher zavapi:

"To je prokleta laž! Ne vjeruj mu, Charles."

191

Chandler se odmaknuo od njega. Gundao je za sebe:

"Datura... Indija - da, vidim ... A mi nikada nismo posumnjali na otrov - ne nakon zabilježenih slučajeva ludila u obitelji..."

"Mais oui\ " glas Herculea Poirota se uzdigao i kriknuo.

"Ludilo u obitelji. Luđak - nagnan na osvetu - lukav --kao što luđaci i jesu, prikrivajući svoje ludilo godinama." Okrenuo se prema Forbisheru. "Mon dieu, vi ste morali znati, morali ste posumnjati dajte Hugh vaš sin? Zašto mu to niste nikada rekli?"

Forbisher promuća, zagrcne se.

"Nisam znao. Nisam mogao biti siguran... Vidite, Caroline je jednom došla k meni - bila je preplašena zbog nečega — u velikoj neprilici. Ne znam, nikada nisam znao, stoje sve to bilo. Ona -ja - izgubili smo glave. Nakon toga, ja sam odmah otišao - to je bila jedina stvar koju sam mogao učiniti, oboje smo znali da moramo igrati igru. Ja -pa, pitao sam se, ali

nisam mogao biti siguran. Caroline nikada nije rekla ništa što bi me navelo da pomislim daje Hugh moj sin. A onda kada se ovaj - ovaj napad ludila pojavio, to je riješilo stvari u potpunosti, mislio sam."

Poirot reče:

"Da, to je riješilo stvari! Vi niste primijetili način na koji dečko gura lice prema naprijed i kako nabire obrve - trik koji je naslijedio od vas. Ali Charles Chandler je to uvidio. Vidio je to još prije mnogo godina - i saznao je istinu od svoje žene. Mislim da ga se bojala - počeo joj je pokazivati ispade ludila - to je razlog koji ju je doveo u vaše naručje -vama kojega je oduvijek voljela. Charles Chandler je planirao svoju osvetu. Njegova je žena umrla u nesreći s čamcem. On i ona su bili sami u čamcu i on zna kako se nesreća dogodila. Onda je odlučio rasplamsati svoju koncentriranu mržnju na dječaka koji je nosio njegovo ime, ali nije bio njegov sin. Vaše indijske priče stavile su ideju u

192

njegovu glavu o trovanju daturom. Hugh bi postepeno trebalo izluđivati. Izluđivati do stupnja u kojem bi sam sebi oduzeo život u očaju. Pohlepa za krvlju bila je admirala Chandlera, a ne Hughova. Charles Chandler je onaj koji je prerezao grla ovaca u osamljenim poljima. Ali Hugh je trebao biti taj koji bi platio za zlodjela!

Znate li kada sam posumnjao? U trenutku kada je admiral Chandler trebao svog sina uvjeriti da posjeti doktora. Hughov prigovor što se toga tiče je bio sasvim prirodan. Ali otac! Moguće je urediti tretman kojim bi njegov sin bio spašen - bilo je na stotine razloga zastoje on trebao tražiti doktorovo mišljenje. Ali ne, doktoru nije smjelo biti dopušteno da vidi Hughu Chandlera - u slučaju da ne otkrije daje Hugh potpuno zdrave pametiV

Hugh reče jako tiho:

"Zdrav... Ja sam zdrav?"

Zakoračio je prema Diani. Frobisher reče grubim glasom:

"Ti si zdrav, naravno. U našoj obitelji nema mrlja."

Diana reče:

"Hugh..."

Admiral Chandler podigne Hughov pištolj. Reče:

"Sve same besmislice! Mislim da ću provjeriti mogu li uhvatiti zeca-"

Frobisher nahrupi prema naprijed, ali ruka Herculea Poirota ga zaustavi. Poirotreče:

"Sami ste rekli - maloprije - daje to najbolji način..."

Hugh i Diana izadoše iz sobe.

Dvojica muškaraca, Englez i Belgijanac, gledali su posljednjeg Chandlera kako prelazi park i odlazi u šumu.

Ubrzo, začuli su pucanj...

193

Diomedovi konji

I.

Telefon je zazvonio.

"

*

"Halo, Poirot, jeste li to vi?"

Hercule Poirot je prepoznao glas mladog dr. Stoddarta. Volio je Michaela Stoddarta, sviđalo mu se sramežljivo prijateljstvo njegovog osmijeha, zabavljao gaje njegov naivni interes za zločin, i poštovao gaje kao marljivog i mudrog čovjeka u njegovoj izabranoj profesiji.

"Ne želim vas mučiti -" glas je nastavio i oklijevao.

"Ali nešto vas muči?" Hercule Poirot mu izađe u susret.

"Točno," odvrati Michael Stoddart s olakšanjem. "Pogodili ste iz prve!"

"Eh bien, što mogu učiniti za vas, prijatelju?"

Stoddart je zvučao nepovjerljivo, plašljivo. Zamuckivao je malo dok je odgovarao:

"Pretpostavljam da bi bilo užasno d-d-drsko kad bih vas pozvao da me posjetite u ovo doba noći... A-a-ali ja sam pomalo u k-k-kaši."

"Naravno, doći ću. Do vaše kuće?"

"Ne - zapravo ja sam u ulici Mews. Conningbv Mews. Broj je 17. Biste li zaista mogli doći? Bio bih vam beskrajno zahvalan."

"Stižem odmah," odgovori Hercule Poirot.

194

II.

Hercule Poirot je hodao mračnom ulicom Mews pogledavajući gore prema brojevima. Prošlo je jedan sat poslije ponoći, a većina stanovnika Mews, činilo se, otišla je na spavanje, iako je još uvijek bilo svjetla najednom ili dva prozora.

Kad je stigao do broja 17, vrata kuće su se otvorila i dr.

Stoddart je stajao na njima gledajući van.

"Dobri čovječe!" reče. "Pođite gore, hoćete li?"

Male stepenice, poput ljestava, vodile su na gornji kat.

Nadesno se nalazila prilično velika soba namještena sofama, debelim vunenim pokrivačima, trokutastim srebrnim jastučićima i velikim brojem boca i čaša.

Sve je bilo više-manje u zbrci, posvuda su bili opušci i bilo je mnogo razbijenih čaša.

"Ha!" reče Hercule Poirot. "Moj dragi Watsone, zaključujem daje ovdje bila zabava!"

"Bila je zabava, da," reče Stoddart smiješeći se. "I to kakva zabava!"

"Dakle, vi joj niste prisustvovali?"

"Ne, ja sam ovdje po strogo službenoj dužnosti."

"Što se dogodilo?"

Stoddart odvrati:

"Ova kuća pripada ženi imenom Patience Grace -gospođi Patience Grace."

"Zvuči vrlo," reče Hercule Poirot, "šarmantno."

"Nema ničeg šarmantnog oko gospođe Grace. Ona je zgodna na jedan tvrd način. Promijenila je nekoliko muževa, a sada ima momka za kojeg sumnja daje želi prevariti. Počeli su ovu zabavu pićem, a završili drogom - kokainom da budem precizniji. Kokainje stvar koja počne tako da izazove da se osjećate odlično i sasvim ljupko. Digne vas i čini vam se da možete učiniti dvostruko više nego inače. Uzmite

195

previše i dobit ćete mentalno uzbuđenje, iluzije i delirij.

Gospođa Grace je imala gadnu svađu sa svojim momkom, neugodnom osobnom imenom Hawker. Rezultat, on je otišao od nje, a ona se nagnula kroz prozor i slučajno zapucala na njega potpuno novim revolverom kojeg joj je dao netko

dovoljno lud."

Obrve Herculea Poirota se nadigoše,

"Je li ga pogodila?"

"Ne njega! Metak je prošao nekoliko metara dalje, rekao bih. Ono stoje ona pogodila bio je jadni skitnica koji se povlačio ulicom pregledavajući kante za smeće. Pogodila gaje u ruku. Onje podigao uzbunu, naravno, a gomila gaje na brzinu ugurala ovdje, a zatim su pozvali mene."

"Da?"

"Ja sam ga dobro zakrpao. Nije bilo ništa ozbiljno. Tada su ga jedan ili dvojica muškaraca počeli obrađivati i na kraju se složio da za nekoliko novčanica od pet funti neće pričati o ovome. To mu je, jadničku, i odgovaralo. Nevjerojatan udarac sreće."

"A vi?"

"Ja sam imao još posla. Gospođa Grace je do tada već zapala u stanje manične histerije. Dao sam joj injekciju i otpravio je u krevet. Bila je još jedna djevojka koja bi više-manje umrla - pa sam se pobrinuo i za nju. Do tada su se već svi razbježali."

Zastao je.

"A onda," reče Poirot, "imali ste vremena razmisliti o situaciji."

"Upravo tako," reče Stoddart. "Da je to bila obična pijanka, pa, to bi bio kraj svega. Ali s drogom je drukčije."

"Sigurni ste u svoje činjenice?"

"O, apsolutno. Nema greške. To je kokain. Našao sam nešto u lakiranoj kutiji - šmrkali su ga, znate. Pitanje je, odakle dolazi? Sjetio sam se da ste govorili neki dan o

196

HerKuiovi poavizi

velikom, novom valu uzimanja droge i povećanju broja ovisnika."

Hercule Poirotkimne. Reče:

"Policiju će zanimati ova večerašnja zabava."

Michael Stoddart reče nesretno:

"O tome se i radi..."

Poirot ga pogleda sa znatiželjom.

Reče:

"Ali vas - vas zabrinjava činjenica da bi policija trebala biti zainteresirana?"

Michael Stoddart progundā:

"Nevini ljudi postanu umiješani u stvari... veliki pritisak je na njima."

"Je li gospođa Patience Grace ta za koju ste toliko zabrinuti?"

"Dragi Bože, ne. Ona je tvrdokorna koliko može biti!"

Hercule Poirot reče nježno:

"Onda, mora dāe druga - djevojka?"

Dr. Stoddart odgovori:

"Naravno, i ona je tvrdokorna, također, na neki način. Mislim, predstavlja se kao takva. Ali ona je zapravo mlada - malo divlja i sve to - ali to je samo dječja zaslijepljenost. Ona završi upletena u ovakve stvari jer misli dāe to pametno, popularno ili tome slično."

Na Poirotovim se usnama pojavi slabi smiješak. Upita blago:

"Ta djevojka, jeste lije sreli i prije ove večeri?"

Michael Stoddart kimne. Izgledao je vrlo mlado i posramljeno.

"Naletio sam na nju u Mertonshireu. Na lovačkom balu.

Njezin otac je umirovljeni general. Ima četiri kćeri i sve su one pomalo divlje - valjda su se ugledale na oca, rekao bih. A i pokrajina u kojoj žive je loša - tvornice oružja rade u

197

blizini i ima mnogo novca - ništa od dobrog starog seoskog osjećaja - bogata gomila i većina je prilično opaka."

Hercule Poirot gaje značajno gledao nekoliko minuta. Onda reče:

"Sada shvaćam zašto ste željeli moju prisutnost. Želite da preuzmem taj slučaj?"

"Biste li? Osjećam da bih morao poduzeti nešto što se toga tiče - ali, priznajem, volio bih sačuvati Sheilu Grant od pompe, kad bih mogao."

"To bi se moglo urediti, mislim. Želio bih vidjeti mladu damu."

"Pođite sa mnom."

Poveo gaje izvan sobe. Iza susjednih vrata začulo se užasnuto zazivanje.

"Doktore - za Boga miloga, doktore, poludjet ću."

Stoddart je ušao u sobu. Poirot gaje slijedio. Bila je to spavaća soba u potpunom stanju kaosa - zdjele i staklenke posvuda, razbacana odjeća. Na krevetu se nalazila žena neprirodno plave kose i praznog, opakog lica. Zazvala je:

"Insekti gmižu po meni... Jesam. Kunem se, jesam. Poludjet ću... Za Boga miloga, dajte mi injekciju ili nešto."

Dr. Stoddart je stajao pokraj kreveta, njegov glas je bio blag - profesionalan.

Hercule Poirot je tiho izašao iz sobe. Nasuprot njemu nalazila su se još jedna vrata. Otvorio ih je.

Bila je to mala sobica — više djelić sobe -jednostavno namješten. Na krevetu, mršava, djevojačka figura ležala je nepokretno.

Hercule Poirot je na prstima prešao do ruba kreveta i pogledao prema djevojci.

Tamna kosa, dugo, blijedo lice - i - da, mlada - jako mlada...

Bijelo svjetlo se pojavilo između djevojčinih vjeđa. Njezine se oči otvoriše, uznemirene, preplašene oči. Zurila

198

Herkuliovi poavizi

je, sjela, protresla glavom pokušavajući zabaciti tešku grivu plavo-crne kose. Izgledala je kao preplašena ždrebica -stisnula se malo - kao što se i divlja životinja stisne kada sumnja na stranca koji joj nudi hranu.

Reče - a njezin glas je bio mlad, tanak i isprekidan:

"Tko ste, dovraga, vi?"

"Ne bojte se, mademoiselle."

"Gdjejedr. Stoddart?"

Ovaj je ušao u sobu tog trenutka. Djevojka reče s notom olakšanja u glasu:

"Oh! Tuste! Tko je ovo?"

"To je moj prijatelj, Sheila. Kako se sada osjećaš?"

Djevojka reče:

"Užasno. Glupo... Zašto sam uzela onu krivu stvar?"

Stoddart reče prodorno:

"Ja to ne bih ponovno učinio, da sam na vašem mjestu."

"Ja-ja neću više."

Hercule Poirot upita:

"Tko vam gaje dao?"

Njezine se oči proširiše, njezina gornja usna se malo nabora.

Reče:

"Bilo je to ovdje - na zabavi. Svi smo mi to probali. Bilo je - bilo je predivno na početku."

Hercule Poirot reče blago:

"Je li to prvi put da uzimate kokain, mademoiselle?"

Kimnulaje.

"Bolje da vam to bude zadnji," reče Stoddart odrješito.

"Da-pretpostavljam- ali bilo je prilično lijepo."

"Gledajte, Sheila Grant," reče Stoddart. "Ja sam liječnik i znam što govorim. Kad jednom počnete s praksom uzimanja droge, naći ćete se u nevjerojatnom jadu. Vidio sam ponešto toga i znam. Droga uništava ljude, tijelo i dušu. Opijanje je blagi piknik u usporedbi s drogom. Prestanite odmah s time."

199

Vjerujte mi, nije smiješno! Što mislite što bi vaš otac rekao na ovo večeras?"

"Otac?" Glas Sheile Grant se povisio. "Otac?" Počela se smijati.

"Već mogu vidjeti očevo lice! On ne smije znati za ovo. Dobio bi napad!"

"I s pravom," reče Stoddart.

"Doktore - doktore -" dugačko zavijanje gospođe Grace dopre iz susjedne sobe.

Stoddart progunđa nešto neprimjereno sebi u bradu i izađe iz sobe.

Sheila Grant je još jednom počela zuriti u Poirota. Bila je zbunjena. Reče:

"Tko ste vi zapravo? Niste bili na zabavi."

"Ne, nisam bio na zabavi. Ja sam prijatelj dr. Stoddarta."

"I vi ste također liječnik? Ne izgledate tako."

"Moje ime," reče Poirot, pokušavajući kao i obično da jednostavne rečenice zazvuče kao podizanje zastora prije početka prvog čina, "moje ime je Hercule Poirot..."

Izjava je ostavila traga. Povremeno bi Poirot bio neugodno

iznenađen kada bi otkrio da ova mlađa generacija nikada nije čula za njega.

Ali bilo je evidentno daje Sheila Grant čula za njega. Bilaje zgranuta -u nevjerici. Zurila je i zurila...

III.

Kaže se, sa ili bez opravdanja, da svatko ima tetku u T6rquayu.

Također se kaže da svatko ima barem još jednog rođaka u Mertonshireu. Mertonshire se nalazi na razumnoj udaljenosti od Londona, razvijeni su lov, pecanje i pucanje, ima nekoliko vrlo slikovitih sela, postoji dobar sustav željeznica i nova cesta kojom prolaze prijevozna sredstva u

200

Herkulovi podvizi

i izvan metropole. Sluge se na njega žale manje nego na neka druga, više ruralna, područja britanskih otoka. Kao rezultat, praktički je nemoguće živjeti u Mertonshireu osim ako nemate prihod od četiri ili pet znamenki.

Hercule Poirot, postoje bio stranac, nije imao nikakvih drugih rođaka u toj pokrajini, ali je do sada uspio steći velik krug prijatelja i nije mu bio problem dobiti pozivnicu za posjet u taj dio svijeta. Štoviše, kao domaćicu je izabrao dragu damu čije je glavno zadovoljstvo bilo vježbati svoj jezik na temu svojih susjeda -jedini nedostatak toga bila je činjenica da se Poirot morao pomiriti sa slušanjem o ljudima koji ga uopće nisu zanimali, prije nego što bi na red došli oni koji su ga zanimali. "Grantovi? O da, ima ih četvero. Četiri djevojke. Ne sumnjam da ih jadni general ne može kontrolirati. Što može učiniti čovjek s četiri djevojke?"

Ruke gospođe Carmichael polete elokventno prema gore.

Poirot reče: "Zaista, što?"

Gospođa nastavi:

"Prije je provodio disciplinu u svojim vojnim jedinicama, tako mi je rekao. Ali te su ga djevojke potukle. To nije kao kad sam ja bila mlada —"

(Dugi izlet u dogodovštine Sandvsevih djevojaka i ostalih prijatelja iz mladosti gospođe Carmichael.)

"Slušajte," reče gospođa Carmichael, osvrćući se na svoju prethodnu temu. "Ja ne kažem da ima nešto stvarno loše u tim djevojkama. Samo su živahni duhovi. Ovo se mjesto stubokom promijenilo. Najčudniji ljudi dolaze ovamo. Nije ostalo ništa od onoga što biste mogli nazvati 'pokrajina'. To je sve sada samo novac, novac, novac. A i mogu se čuti najčudnije priče! Za koga ste pitali? Anthonv Hawker? O, da, poznajem ga. Ono što ja zovem vrlo neugodnim mladićem. Ali očito je da se valja u novcu. Ovdje dolazi

201

loviti - i drži zabave - i to prilično osobite zabave, ako čovjek može vjerovati svemu što čuje - nije da ja uvijek vjerujem, jer mislim da su ljudi toliko zlosretni. Uvijek vjeruju u najgore. Znae, postalo je prilično pomodno reći da čovjek pije i drogira se. Netko ini je neki dan rekao da su mlade djevojke rođene alkoholičarke, a ja stvarno mislim da to nije lijepo za reći. A ako je itko malo poseban ili čudan u ponašanju, svi kažu 'droge' a i to je nepošteno. To kažu za gospođu Larkin, ali iako me nije briga za tu ženu, mislim da se ne radi ni o čem drugom osim o nerazumnosti. Ona je veliki prijatelj vašem Anthonvu Hawkeru, i to je razlog, ako mene pitate, zašto se ona tako okomila na te Grantove djevojke - kaže da su žderačice muškaraca! Ja bih rekla da one trče malo za muškarcima, ali zašto ne? To je prirodno, na kraju krajeva. A još su k tome i zgodni primjerci."

Poirot ubaci pitanje.

"Gospođa Larkin? Dragi moj čovječe, nije dobro što mene pitate tko je ona? Tko je uopće danas što? Kažu da se dobro drži i daje očito bogata. Muž joj je bio nešto u gradu. Mrtav je, nisu razvedeni. Nije dugo ovdje, došla je odmah nakon Grantovih. Uvijek sam mislila da ona™"

Stara gospođa Carmichael zastane. Njezina se usta otvoriše, a oči izbuljiše. Naginjući se naprijed udarila je Poirota po osjetljivom mjestu s rezačem papira kojeg je držala.

Zanemarujući njegov bolni trzaj usklikne uzbuđeno:

"Pa naravno! Znači, zato ste došli ovamo! Vi podlo, zavaravajuće stvorenje, inzistiram dami kažete sve o tome."

"Ali o čemu vam moram sve kazati?"

Gospođa Carmichael je pokušala zadati još jedan zaigrani udarac kojeg je Poirot vješto izbjegao.

"Nemojte biti ostriga, Hercule Poirot! Vidim da vam brkovi podrhtavaju. Naravno, zločin je taj koji vas dovodi ovamo - a vi me besramno zatrpavate pitanjima! Čekajte

202

Herkuliovi podvizi

da vidim, može li biti u pitanju ubojstvo? Tko je umro u zadnje vrijeme? Samo stara Louisa Gilmore koja je imala osamdeset i pet godina i bila je bolesna. Ne može biti ona. Jadni Leo Staverton je slomio vrat na lovištu i on je potpuno završio u gipsu - a to ne može biti to. Možda nije ubojstvo. Kakva šteta. Ne mogu se sjetiti nikakvih posebnih pljački draguljarnica u zadnje vrijeme... Možda se radi samo o kriminalcu kojeg pratite... Je li to možda Beryl Larkin? Je li otrovala svog muža? Možda je kajanje to koje ju čini tako čudnom."

"Madame, madame," zavapi Hercule Poirot. "Idete prebrzo."

"Besmislica. Vi smjerate na nešto, Hercule Poirot."

"Jeste li upoznati s klasicima, madame?"

"Kakve veze imaju klasici s tim?"

"Imaju veze s ovim. Ja oponašam svog velikog prethodnika Herkula. Jedno od Herkulovih djela sastoji se u kroćenju divljih Diomedevinih konja."

"Nemojte mi reći da ste došli ovamo trenirati konje - u vašim godinama - i uvijek nosite patentne kožne cipele! Ne izgledate mi kao da ste ikada u životu bili na konju!"

"Konji, madame, su simbolični. To su bili divlji konji koji sujeli ljudsko meso."

"Kako neljubazno od njih. Oduvijek mi se činilo da su ti stari Grci i Rimljani bili jako neljubazni. Ne mogu razumjeti zašto ti svećenici tako vole citirati klasike - kao prvo, nitko ne razumije što oni znače i uvijek mi se čini da cijela ta materija klasika nije prikladna za svećenike. Toliko mnogo incesta, i svi oni kipovi bez čega na sebi - nije da to meni osobno smeta, ali znate kakvi su svećenici - prilično se uzbude ako djevojke

dođu u crkvu bez čarapa - da vidim, gdje sam ono stala?"

"Nisam baš siguran."

203

"Pretpostavljam, vi huljo, vi ini jednostavno ne želite reći je li gospođa Larkin ubila svog supruga? Ili možda je li Anthonv Havvker brightonski ubojica kamiondžija?"

Pogledala gaje s nadom, ali lice Hercuela Poirotaje ostalo nepokretno.

"Moglo bi biti krivotvorenje," nagađala je gospođa Carmichael. "Vidjela sam gospođu Larkin u banci neki dan, i baš je podigla ček od pedeset funti za sebe - to mi se u ono vrijeme činilo kao mnogo novca kojeg bi netko tražio za sebe. O ne, to je krivo — kad bi ona bila krivotvoritelj, ona bi uplaćivala novac, zar ne? Hercule Poirot, ako ćete sjediti tu kao sova i ništa ne reći, bacit ću nešto na vas."

"Morate imati malo strpljenja," reče Hercule Poirot.

IV.

Ashlev Lodge, rezidencija generala Granta, nije bila velika kuća. Bila je smještena kraj brežuljka. Imala je dobre staje, i raštrkan, prilično zapušten vrt.

Iznutra, to je bilo ono što bi agent za prodaju kuće opisao kao "potpuno namješteno". Kipovi Buda prekriženih nogu cerili su se iz prikladnih niša, brončani pladnjevi i stolovi iz Benaresa zakrčili su podni prostor. Procesijski slonovi ukrašavali su prekrivene dijelove, a različiti brončani predmeti stajali su na zidovima. U središtu tog anglo-indij skog doma ustoličio se general Grant u velikom pohabanom naslonjaču stavljajući jednu nogu, umotanu u zavoje, na drugi stolac.

"Giht," objasnio je. "Jeste li ikada imali giht, gospodine - hm - Poirot? To čovjeka čini lošim! To je sve krivica mog oca. Cijeli je život pio porto - kao i moj djed. A i mene je to prevarilo. Želite li piće? Pozvonite na ovo zvonice, hoćete li, za onog mog momka?"

204

Pojavi se sluga s turbanom. General Grant gaje oslovio s Abdul i naručio je da donese viski i sok. Kad je došao, Poirotu je natočio prilično velikodušnu porciju tako daje ovaj bio

primoran protestirati.

"Ne mogu vam se pridružiti, bojim se, gospodine Poirot."

General je tužno pogledao na bocu.

"Moj doktor kaže daje za mene otrov dotaknuti tu stvar.

Mislim da ništa ne zna. Neznalice su ti doktori. Uživaju odvrćati ljude od hrane i pića i stavljati ih na neke kuhane ribe - kuhane ribe - ha!"

U svom bijesu general je neoprezno pomaknuo svoje bolesno stopalo i ispustio krik agonije zbog trzaja koji je uslijedio.

Ispričao se zbog svojih riječi.

"Poput medvjeda s glavoboljom, to sam ja. Moje djevojke su me izbjegavale u širokom krugu kad sam dobio napad gihta. Ne znaju da ih krivim zbog toga. Sreli ste jednu od njih, čujem."

"Imao sam to zadovoljstvo, da. Imate nekoliko kćeri, žarne?"

"Četiri," odvrati general. "Niti jednog momka među njima.

Četiri treperave cure. Malo svojeglave, ovih dana."

"Sve su prilično šarmantne, čujem?"

"Nisu loše - nisu loše. Zamislite, nikada ne znam što smišljaju. Ne možete kontrolirati te djevojke danas. Popustljiva vremena - previše popustljivosti posvuda. Što čovjek može učiniti? Ne mogu ih zaključati, zar ne?"

"Vjerojatno su prilično popularne u susjedstvu?"

"Neke starije dame ih ne vole," reče general Grant. "Ovdje ima mnogo mladoliko odjevenih žena. Čovjek mora biti oprezan. Jedna od onih plavookih udovica me je umalo uhvatila - običavala je dolaziti ovdje predući poput mačića. 'Jadni generale Grant- mora da ste imali jako interesantan život.'"

205

General je mahnuo i stavio jedan prst na nos.

"Malo preočito, gospodine Poirot. Pa dobro, kada sve uzmete u obzir, pretpostavljam da ovo i nije tako loš dio svijeta.

Podite malo dalje i to je sve prebučno za moj ukus. Volio sam zemlju dok je još bila zemlja — a ne sve te motore i jazz i taj prokleti, vječni radio. Ja ne želim te stvari ovdje, i djevojke to znaju. Čovjek ima pravo na malo mira u svom vlastitom domu."

Poirot je razgovor uljudno usmjerio na Anthonvja Hawkera. "Hawker? Hawker? Ne poznajem ga. Da, poznajem ga, ipak. Opasan momak s malo previše skupljenim očima. Nikada ne vjeruj čovjeku koji te ne može gledati u lice."

"On je prijatelj, nije li, vaše kćeri Sheile?"

"Sheile? To nisam znao. Djevojke mi nikada ništa ne govore."

Guste obrve skupile su se oko nosa - prodorne plave oči gledale su ravno u Herculeu Poirota.

"Dakle, gospodine Poirot, o čemu se tu zapravo radi? Hoćete li mi reći zašto ste me trebali?"

Poirot reče sporo: "To će biti teško - možda ni sam ne znam. Reći ću samo ovo: vaša kći Sheila- možda sve vaše kćeri - su stekle neke nepoželjne prijatelje."

"Ušle su u loše društvo, je li? Malo sam se bojao toga. Čovjek čuje riječ tu i tamo." Patetično je gledao Poirota.

"Ali što ja tu mogu učiniti, gospodine Poirot? Što ja mogu učiniti?"

Poirot je zbunjeno odmahivao glavom.

General Grant nastavi:

"Što nije u redu s tom gomilom s kojom se druže?"

Poirot je odgovorio drugim pitanjem.

"Jeste li primijetili, generale Grant, daje koja od vaših kćeri umorna, uzbuđena, pa onda depresivna - nervozna - nesigurna u svom ponašanju?"

206

"K vragu, gospodine, govorite kao doktor. Ne, nisam primijetio ništa takvog."

"To je dobro," reče Poirot ozbiljno.

"Stoje, dovraga, značenje svega ovoga, gospodine?"

"Droge!"

"Što!"

Riječ je zagrmjela.

Poirot reče:

"Izveden je pokušaj da se vašu kćer Sheilu navede da postane ovisnik o drogama. Ovisnost o kokainu se stvori vrlo brzo.

Tjedan ili dva će biti dovoljno. Jednom kada je navika stvorena, ovisnik će platiti sve, učiniti sve, kako bi dobio

daljnu zalihu droge. Shvaćate kako bogat može postati čovjek koji trguje drogom."

U tišini je poslušao pogrdne, prezirne riječi koje su se slijevale iz starčevih usana. Onda, nakon što su se strasti smirile, s konačnim odabirom opisa točno onoga što bi on, general, učinio tom pasjem sinu kad bi ga se domogao, Hercule Poirot reče:

"Moramo najprije, kako gospođa Beeton koja vam se uvelike divi kaže, uhvatiti zeca. Jednom kad uhvatimo našeg opskrbljivača drogom, predat ću ga vama s najvećim zadovoljstvom, generale."

Ustao je, prešao preko do malog izrezbarenog stolića, ponovno uspostavio ravnotežu uhvativši se za generala, i promrmljao:

"Tisuću puta oprostite, i ako vas mogu zamoliti, generale - razumijete - molim vas - o svemu ovome nemojte ništa reći svojim kćerima."

"Što? Želim istinu od njih, to je ono što ću i dobiti!"

"To je upravo ono što nećete dobiti. Sve što ćete dobiti je laž."

"Ali dovraga, gospodine -"

207

"Uvjeravam vas, generale Grant, morate držati jezik za zubima. To je važno - razumijete li? Važno!"

"Pa, dobro, učinite to kako želite," progundā stari vojnik.

Bio je poslušan ali ne i uvjeren.

Hercule Poirot je pažljivo odabrao svoj put kroz benaresku broncu i izašao van.

V.

Soba gospođe Larkin bila je puna ljudi.

Sama gospođa Larkin miješalaje koktele na pomoćnom stolu.

Bila je to visoka žena s blijedom kestenjastom kosom, te zelenkasto-sivim očima s velikim, crnim zjenicama. Kretala se lagano, s nekom zlokobnom gracioznošću. Izgledala je kao daje u ranim tridesetima. Jedino je pobliže promatranje otkrivalo bore na rubovima očiju i davalo naznake daje deset godina starija nego što izgleda.

Živahna, sredovječna žena, prijateljica gospođe Cannichael,

dovela je Herculea Poirota na ovo mjesto. Našao se kako mu daju koktel i upućuju ga da sjedne pored djevojke koja je sjedila ispod prozora. Djevojka je bila sitna i privlačna - njezino je lice bilo ružičasto i bijelo, nalik na anđeosko. Njezine su oči bile, stoje Hercule Poirot odmah primijetio, oprezne i sumnjive.

Reče:

"Vašem daljnjem dobrom zdravlju, mademoiselle."

Ona je kimnula i otpila. Onda reče isprekidano: ** "Vi poznajete moju sestru."

"Vašu sestru? Ah, vi ste jedna od gospođica Grant?"

"Ja sam Pam Grant."

"A gdje je vaša sestra danas?"

"Vani, u lovu. Trebala bi se ubrzo vratiti."

"Upoznao sam je u Londonu."

208

"Znam."

"Rekla vam je?"

Pam Grant kimne. Ponešto oklijevajući započne:

"Je li Sheila bila u neprilici?"

"Znači, nije vam sve rekla?"

Djevojka odmahne glavom. Upita:

"Je li Tony Hawker bio tamo?"

Prije nego stoje Poirot bio u stanju odgovoriti, otvore se vrata i u sobu uđuše Hawker i Sheila Grant. Bili su u lovačkim odijelima i Sheila je imala malo blata na obrazu.

"Zdravo ljudi, došli smo na piće. Tonyjeva čaturica je prazna."

Poirot promrmlja:

"Govor anđela-"

Pam Grant nadoda:

"Vragova, mislite."

Poirot reče oštro:

"Je li tako?"

Beryl Larkin im je pristupila. Reče:

"Izvoli, Tony. Pričaj mi o lovu? Je li bilo uspješno?"

Odvukla ga je vješto do sofe koja se nalazila pokraj kamina.

Poirot je vidio kako okreće glavu i gleda prema Sheili prije

nego stoje otišao.

Sheila je spazila Poirota. Oklijevala je minutu, a onda se pridružila dvojcu kod prozora. Reče isprekidano:

"Dakle, vi ste navratili jučer do kuće?"

"Je li vam otac rekao?"

Odmahnula je glavom.

"Abdul vas je opisao. Ja-ja sam pogodila."

Poirot reče:

"Ali - da. Mi imamo - neke zajedničke prijatelje."

Pam reče oštro:

"Ne vjerujem."

209

"U što ne vjerujete? Da vaš otac i ja možemo imati zajedničkog prijatelja?"

Djevojka je živnula.

"Ne budite glupi. Mislila sam - to nije bio vaš pravi razlog-"

Okomila se na sestru.

"Zašto ti ne kažeš nešto, Sheila?"

Sheila nastupi. Reče:

"To nije - to nije imalo veze s Tonvjem Hawkerom?"

"Zašto bi imalo?" upita Poirot.

Sheila pocrveni i ode natrag preko sobe do ostalih.

Pam reče s iznenadnom žestinom:

"Ne sviđa mi se Tony Hawker. Ima nešto - nešto zlokobno oko njega - i oko nje - gospođe Larkin, mislim. Pogledajte ih."

Poirot je slijedio njezin pogled.

Hawkerova je glava bila blizu glave njegove domaćice. Činilo se kao daje miluje. Njezin se glas povisi, "- ali ja ne mogu čekati. Želim to odmah!"

Poirot reče uz mali smiješak:

"Les femmes - što god da bilo - one to uvijek žele sada, zar ne?"

Ali Pam nije odgovorila. Pognula je glavu i stala gužvati svoju suknju od tvida.

Poirot promrmlja razgovorljivo:

"Vi ste prilično drukčiji od vaše sestre, mademoiselle."

Podigla je glavu, u nestrpljivom pokretu. Upita:

"Gospodine Poirot. Stoje to Tony davao Sheili? Stoje fb čini - drukčijom?"

Pogledao je izravno prema njoj. Upita:

"Jeste li ikada uzimali kokain, gospođice Grant?"

Odmahnula je glavom.

"O ne! Znači o tome se radi? Kokain? Ali, nije li to jako opasno?"

210

nerKuiovi poavizi

Pristupila im je Sheila Grant, s pićem u ruci. Upita:

"Stoje opasno?"

Poirot odvrati:

"Razgovaramo o posljedicama konzumiranja droge. O postupnom umiranju uma i duha - uništenju svega onoga stoje istinito i dobro u ljudskom biću."

Sheila Grant zadrži dali. Piće u njezinoj ruci se zanjihalo i prosulo po podu.

Poirot nastavi:

"Dr. Stoddart vam je, čini mi se, razjasnio što takva smrt znači u životu. Osoba koja namjerno profitira na raspadanju i jadu drugih ljudi je vampir koji se hrani ljudskom krvlju i mesom." Okrenuo se. Iza sebe je začuo glas Pam Grant: "Sheila!" i uhvatio je šapat- mali šapat- Sheile Grant. Bio je tako tih da ga je jedva čuo.

"Čaturica..."

Hercule Poirot se pozdravio s gospođom Larkin i izašao u hodnik. Na stolu u hodniku nalazila se lovačka čaturica zajedno s bičem i šeširom. Poirot ju je podigao. Na njoj su bili urezani inicijali: A. H.

Poirot promrmlja za sebe:

"Tonvjeva čaturica je prazna?"

Protresao ju je nježno. Nije bilo zvuka tekućine. Odvrnuo je čep.

Čaturica Tonvja Hawkera nije bila prazna. Bila je puna -bijelog praha...

VI.

Hercule Poirot je stajao na terasi kuće gospođe Carmichael i

očijukao s djevojkom. Reče:

211

"Vi ste vrlo mladi, mademoiselle. Moje je uvjerenje da vi niste znali, niste zaista znali, stoje to što ste vi i vaše sestre činile. Vi ste se hranile, poput Diomedeevih konja, ljudskim mesom."

Sheila je zadrhtala i zašmrcala. Reče:

"Zvuči užasno, postaviti to na taj način. A ipak, istina je! To nisam shvatila sve do one noći u Londonu kad je dr. Stoddart razgovarao sa mnom. Bio je tako ozbiljan - tako iskren. Tada sam vidjela kako je bila užasno to što sam radila... Prije toga, mislila sam - Oh! To je više kao piće u kasnim noćnim satima - nešto što bi ljudi rado platili da mogu imati, ali ne nešto stoje stvarno bilo tako važnoV

Poirot reče:

"A sada?"

Sheila Grant reče:

"Učinit ću sve što kažete. Ja - ja ću razgovarati s drugima," dodalaje... "Pretpostavljam da dr. Stoddart više nikada neće htjeti razgovarati sa mnom..."

"Naprotiv," reče Hercule Poirot. "Obojica, i dr. Stoddart i ja, spremni smo vam pomoći na bilo koji način koji je u našoj moći da počnete ispočetka. Možete nam vjerovati. Ali jedna stvar mora biti učinjena. Jedna osoba mora biti uništena - uništena potpuno, a samo vi i vaše sestre ga možete uništiti. Vaš i samo vaš dokaz je taj koji će ga osuditi."

"Mislite - mog oca?"

"Ne vašeg oca, mademoiselle. Nisam li vam rekao da Hercule Poirot zna sve? Vi ste Sheila Kelly - uporna mlada kradljivica koja je poslana u popravni dom prije nekoliko godina. Kada ste izašli iz tog popravnog doma, pristupio vam je čovjek koji sebe naziva generalom Grantom i ponudio ovu ulogu - ulogu 'kćeri'. Obećao vam je mnogo novca, puno zabave i dobrog provoda. Vaša je zadaća bila ponuditi drogu vašim prijateljima, pretvarajući se uvijek da ste je

212

nerKuiovi poavizi

dobili od nekog drugog. Vaše 'sestre' su bile u istoj poziciji kao

i vi."

Zastao je i rekao:

"Mademoiselle - ovaj čovjek mora biti otkriven i osuđen.

Poslije toga -"

"Da, a poslije?"

Poirot se nakašlje. Reče sa smiješkom:

"Bit ćete posvećeni služenju bogovima..."

VII.

Michael Stoddart je zadivljeno zurio u Poirota. Reče:

"General Grant? General Grant?"

"Upravo tako, mon cher. Sve one kulise, kipovi Bude, bronca iz Benaresa, indijski sluga! I još k tome giht! To je prošlost, giht. Samo stara, jako stara gospoda imaju giht - ne očevi mladih dama od devetnaest godina.

Štoviše, uvjerio sam se. Dok sam izlazio, namjerno sam zateturao i uhvatio se za njegovo bolesno stopalo. Bio je toliko uznemiren onim što sam govorio da čak nije ni primijetio. O da, on je jako, jako lažan, taj general! Toutde metne, to je pametna ideja. Umirovljeni anglo-indijski general skrasi se - ne među ostalim umirovljenim anglo-indijskim vojnim oficirima - o ne, on odlazi u milje koji je preskup za običnog umirovljenog vojnog časnika. Tamo su bogati ljudi, ljudi iz Londona, izvrsno polje na kojem se može trgovati dobrima. A tko bi posumnjao na četiri živahne, privlačne, mlade djevojke? Ako nešto iskrasne, njih će smatrati žrtvama - to zasigurno!"

"Koja je bila vaša ideja kad ste otišli vidjeti starog vruga? Jeste li ga htjeli zastrašiti?"

"Da, želio sam vidjeti što će se dogoditi. Nisam želio više čekati. Te su djevojke imale svoje naredbe. Anthonv

213

Hawker, zapravo jedna od njihovih žrtava, trebao je biti njihovo žrtveno janje. Sheila mi je pokušavala reći o čuturici u hodniku. Zamalo se nije mogla prisiliti da to učini - ali druga je djevojka viknula ljutito 'Sheila' na nju i ona se jednostavno izlanula."

Michael Stoddart ustade i počne koračati gore-dolje. Reče:

"Znate, neću izgubiti tu djevojku iz vida. Imam dobru teoriju

o tim adolescentnim kriminalnim težnjama. Ako pogledate nečije obiteljsko stablo, gotovo uvijek ćete pronaći -"

Poirot ga prekine:

"Mon cher, ja imam duboko poštovanje za vašu znanost.

Uopće ne sumnjam da će vaše teorije funkcionirati zadržavajući što se tiče gospođice Sheile Kelly."

"I drugih, također."

"I drugih, možda. Moguće. Ali jedina za koju sam siguran je mala Sheila. Ukrotit ćete je, nema sumnje u to! Zapravo, već vam sada jede iz ruke..."

Crven u licu, Michael Stoddart reče:

"Kakve besmislice govorite, Poirot."

214

nerKuiovi poavizi

Hipolitin pojas

i.

Jedna stvar vodi drugoj, kako Hercule Poirot voli reći bez previše originalnosti.

Dodaje da se to nigdje ne očituje bolje nego u slučaju ukradenog Rubensa.

On sam nikada nije bio previše zainteresiran za Rubensa.

Jedno je sigurno, Rubens nije slikar kojemu se on divi, a i okolnosti krađe su bile prilično obične. Uzeo je slučaj samo zato što se obvezao pomoći Alexanderu Simpsonu koji je bio njegov prijatelj, i iz nekih njemu određenih privatnih razloga povezanih s klasicima!

Nakon krađe, Alexander Simpson je poslao po Poirota i iznio pred njega sve svoje brige i nedaće. Slika je bila nedavno otkriće, do sada nepoznato remek-djelo, ali nije bilo sumnje u njenu autentičnost. Bila je izložena u Simpsonovoj galeriji i ukradena usred bijela dana.

Bilo je to u vrijeme kad su nezaposleni slijedili svoju uobičajenu taktiku ležanja na raskršćima i provaljivanja u Ritz. Jedna je grupa ušla u Simpsonovu galeriju i legla na pod sa sloganom "Umjetnost je luksuz. Nahranite gladne." Poslali su po policiju, gomila se okupilau gorljivoj znatiželji, i tek nakon što su prosvjednici bili nasilno odstranjeni, primijećeno

je da je novi Rubens otmjeno izrezan iz okvira i ukraden!
"To je bila prilično mala slika, vidite," objašnjavao je gospodin Simpson. "Čovjek ju je mogao staviti pod ruku i izaći dok su svi gledali te jadne nezaposlene idiote."

215

Ljudi o kojima se govori, kako je otkriveno, bili su plaćeni za svoj nevini udio u pljački. Oni su samo trebali prosvjedovati pred Simpsonovom galerijom i do samoga kraja nisu znali ništa o pravim razlozima.

Hercule Poirot je pomislio daje to zabavan trik, ali nije mu bilo jasno stoje on mogao učiniti po tom pitanju. Policiji se, naznačio je, može vjerovati u rješavanju jednostavne pljačke.

Alexander Simpson reče:

"Slušajte me, Poirot. Ja znam tko je ukrao sliku i kamo ona ide."

Prema riječima potonjeg, slika je ukradena od strane internacionalnih lopova na nalog određenog milijunaša koji se ne libi nabavljati umjetnine po iznenađujuće niskim cijenama - i to bez pitanja! Rubens bi, reče Simpson, bio prokrijumčaren u Francusku gdje bi prešao u milijunašev posjed. Engleska i francuska policija su upozorene, međutim Simpson je smatrao da oni neće uspjeti.

"A jednom kada prijeđe u posjed tog prljavog psa, bit će još teže. Prema bogatašima se treba odnositi s poštovanjem. A tu upadate vi. Situacija će biti delikatna. Vi ste čovjek za to."

Konačno, bez entuzijazma, Hercule Poirot je bio nagovoren da prihvati zadatak. Složio se da odmah pođe u Francusku. Kako nije bio previše zainteresiran za ovaj slučaj, predstavljen mu je, posve nenadano, slučaj nestale školarke koji gaje zaista zaintrigirao.

Prvi put je o tome čuo od glavnog inspektora Jappa koji je navratio u posjet baš kada je Poirot nadgledao pakiranje svog sluga.

"Ha," reče Japp. "Idete u Francusku, žarne?"

Poirot reče:

"Mon cher, vi ste nevjerojatno dobro informirani u ScotlandYardu."

Herkulovi podvizi

Japp se nasmiješi. Reče:

"Imamo mi svoje špijune! Simpson vas je uvukao u ovaj posao oko Rubensa. Nama ne vjeruje, čini se! To nije tako važno, noja bih želio da učinite nešto posve drukčije. Pošto ionako idete u Pariz, pomislio sam da bi bilo dobro kad biste ubili dvije muhe jednim udarcem. Tamo je detektiv Hearn koji i surađuje s Fracuzima - poznajete Hearnu? Dobar momak- ali ne previše maštovit. Želio bih čuti vaše mišljenje o tom poslu."

"O čemu se radi u tom poslu o kojem govorite?"

"Nestalo je dijete. Bit će u novinama večeras. Čini se daje oteta. Kanonikova kćer. King, tako joj je ime, Winnie King."

Nastavio je s pričom.

"Winnie je bila na putu za Pariz kako bi se pridružila odabranom društvu djevojaka koje su pohađale školu gospođice Pope. Winnie je došla iz Cranchestera ranim vlakom - u Viktoriji je isporučena gospođici Burshaw, zamjenici gospođice Pope, a nakon toga je, zajedno s još osamnaest djevojaka, napustila Viktoriju brodom. Devetnaest djevojaka je prešlo kanal, prošlo kroz carine Calaisa, ušlo u vlak za Pariz, ručalo u restoranu vlaka. Ali onda, nadomak Pariza, kad je gospođica Burshaw prebrojila glave, otkriveno je da se može pronaći samo osamnaest djevojaka!"

"Aha," Poirot kimne. "Je li vlak gdje stajao?"

"Stao je u Amiensu, ali u to su vrijeme djevojke bile u restoranu vlaka i sve potvrđuju daje Winnie tada bila s njima. Izgubili su je, takoreći, na povratku u svoje kupee. Dakle, to znači da ona nije ušla u svoj vlastiti kupe s ostalih pet djevojaka koje su bile unutra. One nisu posumnjale da nešto nije u redu, jednostavno su mislile daje u jednom od ostalih kupea."

Poirot kimne.

"Zadnji put je bila viđena - kada točno?"

"Otprilike desetak minuta nakon što je vlak napustio Amiens."

Japp se skromno nakašljao.

"Zadnji put je viđena - pa - dok je ulazila u toalet."

Poirot promrmlja:

"Vrlo prirodno." Nastavi: "Ništa više?"

"O da, još jedna stvar." Jappovo lice bilo je mrko. "Njezin šeširje pronađen pokraj pruge-u mjestu približno četrnaest milja od Amiens."

"Ali nema tijela?"

"Nema tijela."

Poirot upita:

"Što vi mislite?"

"Teško je znati što treba misliti! A još k tome nema ni traga njezinom tijelu - nije mogla pasti iz vlaka."

"Je li vlak uopće stao nakon stoje napustio Amiens?"

"Ne. Usporio je jednom - za signal, ali nije stao i sumnjam daje usporio toliko da bi netko mogao skočiti neozlijeđen. Mislite daje mala bila u panici i daje pokušala pobjeći? To je bilo njezino prvo putovanje i mogla je osjetiti nostalgiju za domom, dakako, ali ona ima petnaest i pol godina - osjetljivo razdoblje, i bila je u prilično dobrom raspoloženju cijelim putem, čavrljajući i sve to."

Poirot upita:

"Je li netko pretražio vlak?"

"O da, pročešljali su ga prije nego što je dospio do stanice Nord. Djevojka nije bila u vlaku, to je sigurno."

Japp doda ogorčeno:

"Samo je nestala - u zrak! To nema smisla, gospodine Poirot. To je ludo!"

"Kakva je ona bila djevojka?"

"Obična, normalni tip što se mene tiče."

"Mislim - kako izgleda?"

"Imam njezinu sliku ovdje. Nije baš rascvjetana ljepota."

218

Herkuiovi poavizi

Predao je sliku Poirotu koji ju je proučavao u tišini.

Slika je predstavljala mršavu djevojku s dvjema obješenim pletenicama. To nije bila namještena fotografija, očito je bila snimljena bez znanja djevojke. Jela je jabuku, usne su joj bile

rastavljene, pokazujući pomalo isturene zube omotane aparatićem za zube. Nosila je naočale.

Japp reče:

"Prosječno dijete - ali one i jesu prosječni u toj dobi! Bio sam kod svog zubara jučer. U Sketchu sam vidio sliku Marcije Gaunt, ovosezonske ljepotice. Sjećam je se kad je imala petnaest godina. Uočljivi, čudni zubi, stršali su prema van, kosa sva tanka i nikakva. One prerastaju u ljepotice preko noći - ne znam kako im to uspijeva! To je poput čuda."

Poirot se nasmije.

"Žene," reče on, "su doista čudesan spol! A što je s djetetovom obitelji? Imaju li oni što za dodati?"

Japp odmahne glavom.

"Ništa što bi moglo pomoći. Majka joj je invalid. Jadni stari kanonik King je potpuno skršen. Kune se daje djevojka gorljivo željela otići u Pariz - radovala se tome. Željela je učiti slikanje i glazbu - takve stvari. Djevojke gospođice

Popesupravi izbor kad je umjetnost u pitanju.

Kao što vjerojatno znate, škola gospođice Pope je nadaleko poznata. Mnoge djevojke iz društva idu tamo. Ona je stroga - pravi zmaj - vrlo skupa - i iznimno izbirljiva što se tiče onih koje odabere."

Poirot uzdahne.

"Znam taj tip. A gospođica Burshaw koja je djevojke dovela iz Engleske?"

"Nije baš previše pametna. Prestrašena je da će gospođica Pope reći daje to njezina krivica."

Poirot reče značajno:

"U pitanju nije neki mladić?"

Japp je gestikulirao prema slici.

219

"Izgleda li vam ona tako?"

"Ne, ne izgleda. Ali ako zanemarimo njezin izgled, možda ima romantično srce. Petnaest i nije tako mlado."

"Pa," reče Japp. "Ako ju je romantično srce nadahnulo da ode iz tog vlaka, ja ću početi čitati ženske pisce."

Pogledao je Poirota s nadom.

"Ništa vas ne može začuditi — ha?"

Poirot je sporo odmahnuo glavom. Odvрати:

"Nisu li, kojim slučajem možda, našli njezine cipele također pokraj pruge?"

"Cipele? Ne. Zašto cipele?"

Poirot promrmlja:

"Samo ideja..."

II.

Hercule Poirot je upravo silazio dolje do svog taksija kada je zazvonio telefon. Podigao je slušalicu.

"Da?"

Jappov glas progovori:

"Drago mi je što sam vas uhvatio. Otpada sve, stari. Našao sam poruku u Yardu kad sam se vratio. Našli su djevojku. Pokraj glavne ceste, petnaestak kilometara od Amiensa. Ona je ošamućena i ne mogu izvući nikakvu povezanu priču iz nje. Doktor kaže daje drogirana. Bilo kako bilo - dobro je. Nije joj ništa."

Poirot reče sporo:

"Dakle, vi onda nemate potrebe za mojim uslugama?"

"Bojim se da ne! Ustvari - ispričavam se što ste bili uznemiravani."

Japp se nasmijao i spustio slušalicu.

Hercule Poirot se nije smijao. Polagano je odložio slušalicu.

Bio je vrlo zabrinut.

220

III.

Inspektor Hearn gledao je znatiželjno Poirota.

Reče:

"Nisam imao pojma da ćete biti tako zainteresirani, gospodine."

Poirot reče:

"Saznali ste od glavnog inspektora Jappa da bih se želio posavjetovati s vama što se tiče ovog slučaja?"

Hearn kimne.

"Rekao je da dolazite ovamo po nekom poslu i da ćete nam pomoći u ovoj zagonetki. Ali nisam vas očekivao sada kad je

sve raščišćeno. Mislio sam da ćete biti zaokupljeni svojini vlastitim zadatkom."

Hercule Poirot reče:

"Moj vlastiti posao može pričekati. Mena zanima ova afera. Vi ste je nazvali zagonetkom, a kažete daje završena. Ali zagonetka je još uvijek ovdje, čini se."

"Pa, gospodine, vratili smo dijete. I nije ozlijeđena. To je glavna stvar."

"Ali time nije riješen problem kako ste je vratili natrag, zar ne? Što ona sama kaže? Liječnik ju je pregledao, nije li? Stojce rekao?"

"Ona je drogirana. Još osjeća posljedice. Očito je da se ne može sjetiti mnogo toga otkako je otišla iz Cranchestera. Svi kasniji događaji su, čini se, izbrisani. Liječnik kaže daje moguće daje imala mali potres mozga. Postoji masnica na stražnjoj strani glave. Kaže da bi to moglo objasniti potpuni gubitak pamćenja."

Poirot reče:

"Stojce vrlo prigodno za-nekoga!"

Inspektor Hearn reče sumnjivim glasom:

"Ne mislite valjda da laže, gospodine?"

"Avi?"

221

"Ne, ja sam siguran da ne laže. Ona je dobro dijete -malo premlada za svoje godine."

"Ne, ne laže." Poirot odmahne glavom. "Ali želio bih saznati kako je sišla s vlaka. Želim znati tko je odgovoran - i zašto!"

"Što se tiče razloga, mislim da se radi o pokušaju otmice, gospodine, Namjeravali su je zadržati za ucjenu."

"Ali nisu!"

"Izgubili su živce sa zavijanjem i plakanjem - i ostavili je na brzinu kraj ceste."

Poirot upita skeptično:

"A što su mogli očekivati da će dobiti od kanonika cranchersterske katedrale? Dostojanstvenici engleske crkve nisu milijunaši."

Inspektor Hearn naglasi zadovoljno:

"Zakrpao sam čitavu stvar, gospodine, po mom mišljenju."

"Ah, to je vaše mišljenje."

Hearn upita, pomalo crven u licu:

"A koje je vaše, gospodine?"

"Ja želim znati što ju je natjeralo da siđe iz tog vlaka?"

Lice policajca se namrgodilo.

"To je prava misterija, zaista. U jednom je trenutku bila tamo, sjedeći u restoranu, čavrljajući s ostalim djevojkama. Pet minuta kasnije je nestala - hokus-pokus - poput mađioničarskog trika."

"Upravo tako, poput mađioničarskog trika! Tko je još bio u onom dijelu vlaka gdje su bili rezervirani kupei gospođice Pope?"

Inspektor Hearn kinine.

"To je dobro pitanje, gospodine. To je važno. Radilo se o zadnjem vagonu vlaka i odmah nakon što su se svi ljudi vratili iz restorana, vrata između vagona su bila zaključana - zapravo kako bi spriječili ljude da se guraju u restoranu i da

222

naručuju čaj prije nego što počiste ručak i da sve bude spremno. Winnie King se vratila u vagon s ostalima - škola je imala tri rezervirana kupea."

"A u ostalim kupeima vagona?"

Hearn izvadi svoj blok.

"Gospođica Jordan i gospođica Butters - dvije srednjovječne usidjelice na putu za Švicarsku. S njima je sve u redu, dobro su poznate u Hampshireu odakle dolaze. Dva francuska trgovačka putnika, jedan iz Lyona, drugi iz Pariza. Obojica su poštovani muškarci srednjih godina.

Mladić, James Elliot, i njegova žena - vrlo privlačna. On ima lošu reputaciju, policija ga sumnjiči daje umiješan u neke upitne transakcije - ali nikada nije bio ni blizu otmicama. Bilo kako bilo, njegov je kupe pretražen i ništa pronađeno u njegovoj prtljagi nije ukazivalo na to da bi on mogao biti povezan s otmicom. Još jedna osoba, američka dama, gospođa Van Suvder, putovala je u Pariz. O njoj se ništa ne zna. Izgleda dobro. To je sudbina."

Hercule Poirot reče:

"I vlak sigurno nije stao nigdje nakon stoje otišao iz Amiensa?"

"Apsolutno. Usporio je jednom, ali ne dovoljno da omogući nekome da skoči - ne bez raznih ozljeda i rizika od smrti."

Hercule Poirot progundā:

"To je ono što ovaj problem čini tako osobito interesantnim. Školarka nestaje u čisti zrak upravo izvan Amiensa. Onda se ponovno pojavi ni od kuda upravo izvan Amiensa. Gdje je bila u međuvremenu?"

Inspektor Hearn odmahne glavom.

"Zvuči suludo, shvatite to tako. 01 usput, rekli su mi da ste pitali nešto o cipelama - cipelama te djevojke. Imala je cipele na sebi kad su je pronašli, da, ali bio je ijedan par cipela na pruži, momak koji radi na signalizaciji ih je

223

pronašao. Ponio ih je sa sobom kući jer se činilo da su u dobrom stanju. Debele crne cipele."

"A," reče Poirot. Izgledao je zadovoljno.

Inspektor Hearn reče znatiželjno:

"Ne razumijem značenje cipela, gospodine? Znače li one išta?"

"One potvrđuju teoriju," reče Hercule Poirot. "Teoriju o tome kako je izveden mađioničarski trik."

IV.

Škola gospođice Pope bila je, kao i druge takve škole, smještena u Neuillvu. Hercule Poirot, promatrajući štovanja vrijednu fasadu, odjednom se nađe preplavljen navalom djevojaka koje su nahrupile na vrata.

Prebrojio ih je dvadeset i pet, svejednako obučene u tamno-plave kapute i suknje s neuglednim britanskim tamnoplavim svilenim šeširima na njihovim glavama, oko kojih su bile vezane ružičasta i zlatna vrpca po izboru gospođice Pope.

Godine su varirale od četrnaest do osamnaest, debele i mršave, zgodne i mračne, čudne i obične. Na kraju, hodajući s jednom mlađom djevojkom, spazio je sjedokosu, kićenu ženu za koju je prosudio da bi mogla biti gospođica Burshaw.

Poirot je zastao, promatrajući na trenutak taj prizor, a onda je pozvonio i zatražio gospođicu Pope.

Gospođica Lavina Pope bila je posve drukčija osoba od svoje zamjenice, gospođice Burshaw. Gospođica Pope je imala osobnost. Iako je bila naklonjena roditeljima, ipak je zadržala tu očitu superiornost prema ostatku svijeta što se pokazalo snažnom prednošću jedne školske ravnateljice.

224

Njezina siva kosa bila je skladno uređena, a kostim kojeg je nosila bio je vrlo moderan. Odisala je kompetentnošću.

Soba u kojoj je primila Poirota bila je soba kulturne i obrazovane žene. Imala je graciozan namještaj, vaze s cvijećem, te uokvirene potpisane fotografije onih učenica koje su ostavile traga u svijetu. Na zidovima su visjele kopije svjetskih umjetničkih remek-djela. Čitavo je mjesto bilo čisto i ispolirano do zadnje mrvice. Ni zrnice prašine, osjećalo se, ne bi imalo drskosti da se nastani u takvom svetištu.

Gospođica Pope je primila Poirota sa stavom osobe čija je prosudba rijetko pogrešna.

"Gospodin Hercule Poirot? Čula sam za vas, naravno.

Pretpostavljam da ste došli zbog one nesretne afere s Winne King. Vrlo uznemirujući incident."

Gospođica Pope nije izgledala potresena. Prihvatila je katastrofu onako kako bi ona i trebala biti prihvaćena, kompetentno se noseći s njome, umanjujući je gotovo do nevažnosti.

"Takva se stvar," reče gospođica Pope, "ovdje nikada prije nije dogodila." ("I više se nikada neće!" činilo se kao da govori svojim držanjem.)

Hercule Poirot upita:

"To je bio prvi djevojčin posjet ovdje, zar ne?"

"Bio je, da."

"Jeste li već prije razgovarali s Winnie - i njezinim roditeljima?"

"Ne u posljednje vrijeme. Prije dvije godine, odsjela sam pored Cranchestera - s biskupom, zapravo -"

(Držanje gospođice Pope je govorilo: "Zapamtite ovo, molim vas. Ja nisam osoba koja ostaje s biskupima!")

"Dok sam bila tamo, upoznala sam kanonika i gospođu King.

Gospođa King je, usput rečeno, invalid. Tada sam srela i Winnie. Dobro odgojena djevojka, sa smislom za

225

umjetnost. Rekla sam gospođi King da bih je rado prihvatila ovamo kroz godinu ili dvije — kad ona završi svoju redovnu školu. Mi se ovdje specijaliziramo, gospodine Poirot, u umjetnosti i glazbi. Djevojke vodimo u operu, u kazališta, prisustvuju predavanjima u Louvreu. Samo najbolji učitelji dolaze ovdje kako bi ih podučavali glazbi, pjevanju, i slikanju. Šira kultura, to je naš cilj."

Gospođica Pope se odjednom sjetila da Poirot nije roditelj i dodala brzo:

"Što mogu učiniti za vas, gospodine Poirot?"

"Bilo bi mi drago kada bih saznao koja je trenutna pozicija što se tiče Winnie?"

"Kanonik King je stigao u Amiens i vodi Winnie natrag sa sobom. Najmudrija stvar koju čovjek može učiniti nakon šoka koje je dijete pretrpjelo."

Nastavilaje:

"Mi ne prihvaćamo osjećajne djevojke. Nemamo posebnih ustanova koje bi se brinule o invalidima. Rekla sam kanoniku da bi, po mom mišljenju, postupio ispravno kad bi dijete poveo kući sa sobom."

Hercule Poirot upita grubo:

"Što se po vašem mišljenju zapravo dogodilo, gospođice Pope?"

"Nemam ni najmanjeg pojma, gospodine Poirot. Čitava stvar, kako mi je rečeno, zvuči nevjerovatno. Stvarno ne vidim kako bi članica moje ekipe mogla biti na bilo koji način kriva- osim stoje mogla, možda, ranije otkriti nestanak djevojke." ^

Poirot upita:

"Vas je, možda, posjetila policija?"

Blagi trzaj prijeđe preko aristokratske figure gospođice Pope. Reče ledeno:

"Monsieur Lefarge iz prefektуре je zvao da me želi vidjeti, da vidi mogu li baciti neko svjetlo na situaciju."

226

nerKuiovi pouvizi

Naravno, ja to nisam mogla. Ondaje zahtijevao da pretraži Winniein kovčeg koji je, naravno, stigao ovamo s prtljagom drugih djevojaka. Rekla sam mu daje to već naredio jedan drugi pripadnik policije. Njihovi odjeli su se, valjda, preklopili. Dobila sam poziv, ubrzo nakon toga, koji je tvrdio da im nisam predala sve djevojčine stvari. Odlučno sam im odgovorila. Čovjek se ne smije dati navlačiti zanos od strane činovništva."

Poirot duboko udahne. Reče:

"Posjedujete stav, divim vam se zbog toga, mademoiselle. Pretpostavljam da Winniein kovčeg nije bio otvoren po dolasku?"

Gospođica Pope se doimala pomalo smetenom.

"Rutina," reče. "Mi živimo strogo po rutini. Kovčezi djevojaka su bili raspakirani po dolasku, a njihove stvari odložene na način na koji ja očekujem da budu čuvane. Winnieine stvari su raspakirane zajedno s onima drugih djevojaka. Naravno, one su poslije prepakirane, tako daje njezin kovčeg bio predan točno onako kao stoje i stigao."

Poirot reče: "Točno?"

Prošetao se do zida.

"Ovo je zasigurno slika slavnog cranchesterskog mosta s katedralom koja se nazire u daljini."

"U pravu ste, gospodine Poirot. Winnie je to naslikala očito kako bi me iznenadila. Bila je u njezinom kovčegu omotana u papir i s posvetom za mene."

"Ah!" reče Poirot. "I što mislite o njoj - kao o slici?"

Sam je vidio mnoštvo slika cranchesterskog mosta. To je predmet koji se svake godine iznova slika na Akademiji -ponekad u ulju - ponekad u tehnici vodene boje. Vidio ga je lijepo naslikanog, naslikanog po osrednjoj modi, naslikanog dosadno. Ali nikada ga nije vidio tako sirovo prikazanog kao na ovoj slici ovdje.

Gospođica Pope se ugodno smiješila. Reče:

227

"Čovjek ne smije obeshrabriti djevojke, gospodine Poirot.

NVinnie će biti stimulirana da napravi bolju sliku, naravno."

Poirot reče značajno:

"Bilo bi prirodnije, ne bi li, kada bi ona slikala vodenim

]

bojama?"

"Da. Nisam znala daje pokušavala slikati u ulju."

"Ah," reče Hercule Poirot, "dopustit ćete mi, mademoiselle?"

Skinuo je sliku i odnio je do prozora. Proučio ju je, onda, gledajući gore, reče:

"Zamoliti ću vas, mademoiselle, da mi date ovu sliku."

"Ali, stvarno, gospodine Poirot-"

"Ne možete se pretvarati da ste joj previše privrženi. Slika je odvratna."

"O, nema umjetničku vrijednost, slažem se. Ali to je učenički rad i –"

"Uvjeravam vas, mademoiselle, daje to najneprikladnija slika koja može visjeti na vašem zidu."

"Ne znam zašto to kažete, gospodine Poirot."

"Dokazat ću vam za trenutak."

Uzeo je bocu, spužvu i neke rupčice iz džepa. Reče:

"Najprije ću vam ispričati jednu malu priču, mademoiselle.

Dostaje slična priči o ružnom paceru koje se pretvori u labuda."

Radio je užurbano dok je pričao. Miris terpentina je ispunio sobu.

"Ne odlazite, možda, često na kazališne predstave?"

"Ne, zaista, čine mi se tako trivijalnima..."

"Trivijalnima da, ali znaju biti i poučne. Gledao sam jednu glumicu kako mijenja svoju osobnost na najčudesniji način. U jednom prizoru, ona je zvijezda u cabaretu, iznimna i glamurozna. Desetak minuta kasnije, ona je podcijenjeno, anemično dijete s polipima odjevena u gimnazijsku tuniku -

228

nerKuiovi poavizi

nakon sljedećih desetak minuta, ona je otrcana ciganka koja proriče sudbinu pokraj karavanskih kola."

"Prilično moguće, bez sumnje, ali ne vidim -" "Ali pokazujem

vam kako funkcionira mađioničarski trik u vlaku. Winnie, školarka, sa svojim lijepim pletenicama, naočalama, neuglednom zubarskom navlakom - odlazi u toalet. Za četvrt sata izlazi kao - da upotrijebim riječi detektiva inspektora Hearn - "dobar komad". Potpuno glatke čarape, visoke pete - kaput koji pokriva školsku uniformu, mali komadić baršuna navučen na njezine kovrče - i lice - o da, lice. Rumenilo, puder, ruž za usne, maskara! Koje je pravo lice tog artista? Vjerojatno samo Bog zna! Ali vi, mademoiselle, vi ste često viđali kako se čudna školarka promijeni gotovo čudesno u privlačnu i vrlo dotjeranu debitanticu."

Gospođica Pope se trgne: "Zar vi mislite da se Winnie King prerusila u -" "Ne Winnie King - ne. Winnie je oteta još na putu za London. Naš artist je zauzeo njezino mjesto.

Gospođica Burshaw nikada nije ni vidjela Winnie King - kako je ona mogla znati da školarka s tankim pletenicama i aparatićem na zubima nije Winnie King? Tada je još sve bilo u redu, ali uljez si nije mogao priuštiti da dođe ovamo, jer ste vi poznavali pravu Winnie. Stoga, hokus-pokus, Winnie nestaje u toaletu i izlazi kao žena čovjeka pod imenom Jim Elliot čijaputovnica uključuje i suprugu! Lijepe pletenice, naočale, čarape, zubarski umetak - sve to može stati u mali prostor. Ali debele i neglamurozne cipele i šešir - taj tako neugledni britanski šešir - toga se treba riješiti negdje drugdje - idu van kroz prozor. Kasnije je prava Winnie dovedena preko kanala - nitko ne traži bolesno, poludrogirano dijete koje je dovedeno iz Engleske u Francusku i koje je tiho odloženo sa strane glavne ceste. Ako su je stalno drogirali skopolaminom, onda će se sjetiti malo toga što se dogodilo."

229

Gospođica Pope je zurila u Poirota. Tražila je odgovor.

"Ali zašto? Koji bi bio razlog takve bezosjećajne maskarade?"

Poirot odgovori ozbiljno:

"Winnieina prtljaga! Ti su ljudi nastojali prokrijumčariti nešto iz Engleske u Francusku - nešto za čim je svaki trgovac u potrazi - zapravo, ukradenom robom. Ali koje je mjesto sigurnije od školarkinog kovčega? Vi ste dobro poznati,

gospođice Pope, vaša škola je jednostavno slavna. U Gare du Nord kovčezi malih gospođica se predaju en bloc. No, nakon otmice, stoje prirodnije učiniti nego poslati i pokupiti djetetovu prtljagu - tobože u ime prefektуре?"

Hercule Poirot se nasmiješi:

"Ali, na sreću, u školi postoji rutina raspakiravanja kovčega po dolasku — a poklon za vas od Winnie — nije onaj isti koji je zapakirala u Cranchesteru."

Krenuo je prema njoj.

"Dali ste mi ovu sliku. Pazite sada, morate priznati da nije prikladna za vašu respektabilnu školu!"

Držao je platno.

Kao čarolijom, cranchesterski je most nestao. Umjesto njega pojavila se klasična scena u bogatim, tamnim bojama.

Poirot reče nježno:

"Hipolitin pojas. Hipolita daje svoj pojas Herkulu - sliku je naslikao Rubens. Veliko umjetničko djelo - ali ne previše zgodno za vašu sobu."

Gospođica Pope je malko pocrvenila.

Hipolitina je ruka bila na njezinom pojasu - nije nosila ništa drugo... Herkul je imao lavlju kožu prebačenu preko ramena. Rubensovo meso je bogato, pohotno meso...

Gospođica Pope reče, po vrativši svoje držanje:

230

"Lijepo umjetničko djelo... Ipak - kao što kažete -nakon svega, čovjek mora uzeti u obzir tankočutnost roditelja. Neki od njih su stvoreni da budu uski... ako me razumijete..."

V.

Upravo kada je Poirot napuštao kuću, dogodio se snažan juriš. Bio je okružen, priklješten, preplavljen gomilom djevojaka, debelim, mršavim, tamnim i lijepim.

"Mon dieuV promrmljao je. "Ovo je zaista napad Amazonki!" Visoka zgodna djevojka je zavapila:

"Glasine se šire-"

Pohrlile su bliže. Hercule Poirotje bio opkoljen. Nestao je u valu mlade, silovite ženstvenosti.

Dvadesetpetero glasova se podiglo, ugođenih u različitim

tonalitetima, ali izgovarajući istu irazu.

"Gospodine Poirot, hoćete li napisati svoje ime u moju autogram-knjižicu...?"

231

Gerionovo stado

i.

"Zaista se ispričavam što upadam ovako, gospodine Poirot."

Gospođica Camabv je rukama uhvatila svoju torbu i nagnula se prema naprijed, gledajući znatiželjno u Poirotovo lice. Kao i obično zvučala je kao da ne može doći do daha.

Obrve Herculea Poirota se podignuše.

Reče tjeskobno:

"Sjećate me se, zar ne?"

Znak prepoznavanja pojavi se u očima Herculea Poirota.

Odgovori:

"Sjećam vas se kao j ednog od najuspj ešnijih kriminalaca koje sam ikada susreo!"

"O, jadna ja, gospodine Poirot, zar zaista morate govoriti takve riječi? Bili ste tako ljubazni prema meni. Emily i ja često pričamo o vama, i ako vidimo bilo što o vama u novinama, odmah to izrežemo i zalijepimo u knjigu. A što se tiče Augustusa, naučili smo ga novi trik. Kažemo, 'Lezi za Sherlocka Holmesa, lezi za gospodina Fortuna, lezi za sir Henrvja Merrivalea, i onda lezi za gospodina Herculea Poirota', i on legne i leži kao klada - leži potpuno mirno sve dok mu ne kažemo nešto!"

"To me veseli," reče Poirot. "A kako je ce cher Auguste?"

Gospođica Carnabv je prekrižila ruke i stala nadugačko hvaliti svogpekinezera.

232

Herkuiovi poavizi

"O, gospodine Poirot, on je pametniji nego ikada. Zna sve. Zna li, neki dan sam se divila djetetu u kolicima i odjednom sam osjetila trzaj i vidjela sam Augustusa kako se trudi najviše što može da pregrize svoju uzicu. Nije li to bilo pametno?"

Poirotove odvrati veselo:

"Čini mi se da Augustus dijeli te kriminalne težnje o kojima

smo upravo sada govorili!"

Gospođica Carnaby se nije smijala. Umjesto toga, njezino lijepo podbuhlo lice je postajalo zabrinutije i ružnije. Reče dahtajući:

"Oh, gospodine Poirot, tako sam zabrinuta."

Poirot upita ljubazno:

"Stoje?"

"Znate li, gospodine Poirot, bojim se - ja se zaista bojim - da sam postala okorjeli kriminalac - ako mogu upotrijebiti takav izraz. Dolaze mi zamisli!"

"Kakve zamisli?"

"Najneobičnije zamisli! Primjerice, jučer mi je pala na pamet zaista najpraktičnija shema pljačkanja pošte. Nisam razmišljala o tome - samo je došla! I još jedan vrlo genijalni način izbjegavanja carinskih obaveza... Prilično sam uvjerena - da bi to funkcioniralo."

"Vjerojatno bi," reče Poirot prodorno. "To i jest opasnost vaših zamisli."

"Zabrinuta sam, gospodine Poirot. Pošto sam odgojena prema strogim principima, jako me uznemiruje što takve ilegalne - takve zaista pokvarene - ideje dolaze k meni. Problem je djelomično, mislim, što sada imam mnogo slobodnog vremena. Napustila sam gospođu Hoggin i angažirana sam od jedne stare gospođe da joj čitam i da joj svaki dan pišem pisma. Pisma budu brzo gotova, a istog časa kada joj počnem čitati, ona zaspi, tako da ostanem

233

samo sjediti - s besposličarskim umom - a svi mi znamo zašto vrag koristi besposličarenje."

"Tc,tc," reče Poirot.

"Nedavno sam čitala knjigu - vrlo modernu knjigu, prevedenu s njemačkog. Baca interesantno svjetlo na kriminalne težnje. Čovjek mora, kako sam razumjela, pročitati svoje impulse! To je, zapravo, razlog zbog kojeg sam došla k vama."

"Da?" reče Poirot.

"Vidite, gospodine Poirot. Mislim da se ne radi toliko o pokvarenosti koliko o žudnji za uzbuđenjem! Moj je život,

nažalost, bio vrlo dosadan. Pa – kampanja s pekinezerima, ponekad mi se čini, bilo je jedino vrijeme kada sam zaista živjela. To je vrijedno osude, naravno, ali, kao što kaže moja knjiga, čovjek ne smije okrenuti svoje leđa istini. Došla sam k vama, gospodine Poirot, jer sam se nadala da bi moglo biti moguće da - da pročistim tu žudnju za uzbuđenjem koristeći je, ako tako mogu reći, na strani anđela."

"Aha," reče Poirot. "Dakle, predstavljate se kao kolegica u struci?"

"To je drsko od mene, znam. Ali bili ste tako dragi-'
Zastala je. Njezine oči, bistre plave oči, nalikovale su psećima.

"To je ideja," reče Hercule Poirot sporo.

"Ja nisam, naravno, tako pametna," objasnila je gospođica Carnabv. "Ali moje moći pretvaranja su dobre. Moraju biti - inače bi čovjek odmah bio isključen s položaja kolege. A ja sam shvatila da, kad se čovjek prikazuje glupljim nego što to doista jest, to donosi dobre rezultate."

Hercule Poirot se nasmije:

"Vi me oduševljavate, mademoiselle."

"O Bože, gospodine Poirot, kako ste vi ljubazan čovjek. Onda, znači, hrabrite me da se nadam? Dogodilo se da sam baš primila jednu malu ostavštinu -jako malu, ali to

234

HerKuiovi podvizi

omogućava mojoj sestri i meni da održavamo i hranimo se na skroman način tako da nisam u potpunosti ovisna o onome što zaradim."

"Moram razmisliti," reče Poirot, "gdje bi vaši talenti mogli biti najbolje iskorišteni. Vi sami nemate ideju, pretpostavljam?"

"Znate, vi zaista čitate misli, gospodine Poirot. Zabrinuta sam u zadnje vrijeme za svoju prijateljicu. Htjela sam vas konzultirati. Naravno, možete reći da je sve to samo umišljanje stare sluškinje - puka mašta. Čovjek je sklon, možda, pretjerivanju, i sklon je vidjeti plan tamo gdje se može dogoditi samo slučajnost."

"Mislim da nećete pretjerivati, gospođice Carnabv. Recite mi što vas muči."

"Imam prijateljicu, vrlo dragu prijateljicu, iako je baš nisam viđala često proteklih nekoliko godina. Njezino je ime Emmeline Clegg. Udala se za čovjeka na sjeveru Engleske, a on je umro prije nekoliko godina ostavljajući je prilično osiguranu. Bila je nesretna i usamljena nakon njegove smrti, a bojim se daje u neku ruku prilično budalasta i smiješna žena. Religija, gospodine Poirot, može biti velika pomoć i podrška™ ali pod time mislim na ortodoksnu religiju."

"Mislite na pravoslavnu crkvu?" upita Poirot.

Gospođica Carnabv je izgledala šokirano.

"O, ne. Englesku crkvu. I iako ne odobravam rimokatolike, oni su barem poznati. I metodisti i kongregacionalisti - to su sve dobro poznata i cijenjena tijela. Ja govorim o onim čudnim sektama. Samo izviru. Imaju nekakav emocionalni prizvuk, ali ponekad mi se jave vrlo ozbiljne sumnje o tome ima li iza njih imalo istinskog religijskog osjećaja."

"Mislite da vam je prijateljica žrtvajedne takve sekte?"

"Da. Oh! Zasigurno da. Pastirovo Stado, tako se nazivaju.

Njihovo je središte u Devonshireu - vrlo lijep

235

posjed kraj mora. Sljedbenici idu onamo na ono što oni zovu Povečerje. To je razdoblje dana posvećeno religijskim službama i ritualima. Postoje tri velika festivala u godini, Dolazak Pašnjaka, Puni Pašnjak i Žetva Pašnjaka."

"Ovo nema smisla," reče Poirot. "Pašnjak se ne žanje."

"Čitava stvar nema smisla," reče gospođica Carnabv toplo.

"Cijela se sekta vrti oko glavešine pokreta, Velikog Pastira, kako ga zovu. Dr. Andersen. Vrlo zgodan muškarac, vjerujem, s karizmom."

"Koji je privlačan ženama, žarne?"

"Bojim se daje tako," gospođica Carnabv uzdahne. "Moj otac je bio vrlo zgodan muškarac. Ponekad je znalo biti zaista čudno u župi."

Odmahnula je glavom prisjećajući se.

"Jesu li pripadnici Velikog Stada uglavnom žene?"

"Barem tri četvrtine njih, čini mi se. Muškarci su tamo uglavnom samo čudacil O ženama ovisi uspjeh pokreta i — i o

fondovima koje one podastiru."

"Ah," reče Poirot. "Sada smo došli do toga. Iskreno, vi mislite daje cijela stvar podvala?"

"Iskreno, gospodine Poirot, mislim. A brine me još jedna stvar. Znam daje mojjadna prijateljica toliko vezana za tu religiju tako daje nedavno napravila oporuku u kojoj sve svoje vlasništvo ostavlja pokretu."

Poirot reče:

"Je li joj to bilo -predloženo?"

"Uza svo poštenje, ne. To je u cijelosti bila njezina ideja. Veliki Pastir joj je pokazao nov način života - tako da sve ono stoje imala, nakon njene smrti, ode Velikom Uzroku.

Ono što me zaista zabrinjava je -"

"Da-nastavite-"

"Među sljedbenicama je bilo i nekoliko bogatih žena. U protekloj su godini njih tri umrle."

236

"Ostavljajući sav svoj novac ovoj sekti?"

"Da."

"Njihova rodbina nije protestirala?"

"Vidite, gospodine Poirot, obično su usamljene žene te koje pripadaju sekti. Ljudi koji nemaju baš blisku rodbinu ili prijatelje."

Poirot kimne značajno. Gospođica Carnabv se požurila:

"Naravno, ja govorim posve laički. Koliko sam uspjela otkriti, nije bilo ništa pogrešno vezano uz te smrti. Jedna je bila pripisana upali pluća, druga gripi, a treća čiru na želucu.

Uopće nije bilo sumnjivih okolnosti, ako razumijete na što mislim, i smrti se nisu dogodile u svetištu Green Hills, nego u njihovim vlastitim domovima. Ja ne sumnjam daje sve to prilično u redu, ali svejedno ja - pa -ja ne bih željela da se bilo što dogodi s Emmie."

Prekrižila je ruke, a pogled joj je bio usmjeren prema Poirotu. Sam Poirot je šutio nekoliko minuta. Kada je progovorio, osjetila se promjena u njegovom glasu. Bio je ozbiljan i dubok. Reče:

"Hoćete li mi dati, ili ćete vi za mene pronaći, imena i adrese

ovih članica sekte koje su nedavno umrle?"

"Da, svakako, gospodine Poirot."

Poirot reče sporo:

"Mademoiselle, ja mislim da ste vi žena velike hrabrosti i odlučnosti. Imate dobre glumačke sposobnosti. Jeste li voljni učiniti jedan posao koji se može smatrati opasnim?"

"Ništa ne bili voljela više," reče avanturistički raspoložena gospođica Carnabv.

Poirot reče upozoravajući:

"Ako uopće postoji rizik, to će biti ozbiljan rizik. Shvaćate - to je ili dječja igra ili je ozbiljno. Kako bismo saznali stoje od toga, bit će potrebno da vi sami postanete

237

član Velikog Stada. Predlažem da preuveličate količinu ostavštine koju ste nedavno naslijedili. Sada ste dobrostojeća žena bez nekog određenog cilja u životu. Svađajte se sa svojom prijateljicom Emmeline oko te religije koju je prihvatila - uvjerite je da su to sve besmislice. Neka vas nagovori da odete do svetišta Green Hills. I tamo postanite žrtva uvjerljivih snaga i privlačnog utjecaja dr. Andersena. Mislim da mogu bez brige taj dio ostaviti vama?"

Gospođica Carnabv se nasmiješila skromno. Promrmlja:

"Mislim da to mogu srediti, da!"

II.

"Onda, prijatelju moj, što imate za mene?" Glavni inspektor Japp pogleda značajno na malog čovjeka koji je postavio pitanje. Reče pokajnički:

"Ništa što sam želio, Poirot. Mrzim te dugokose, religijske čudake kao otrov. Pune žene s tim glupostima. Ali ovaj momak je oprezan. Ništa mu se ne može prišiti. Sve zvuči pomalo čaknuto, ali bezopasno."

"Jeste li saznali štogod o tom dr. Andersenu?" "Prekopao sam po njegovoj prošlosti. Bio je obećavajući kemičar, ali je izbačen iz nekog njemačkog sveučilišta. Čini se da mu je majka Židovka. Uvijek je bio zainteresiran za proučavanje orijentalnih mitova i religija, napisao je mnogo članaka na tu temu - neki od njih mi zvuče prilično ludo."

"Dakle, moguće je daje on genijalni fanatik?" r* "Moram reći da se čini daje tako!" "A što je s onim imenima i adresama koje sam vam dao?" "Ništa od toga. Gospođica Everitt je umrla od čira na želucu. Doktor je prilično uvjeren da tu nisu u pitanju nikakve prljave igre. Gospođa Lloyd je umrla od upale pluća. Gospođa Western je umrla od gripe. Gospođica

238

Lee je umrla od tifusa - što se pripisuje nekoj salati koju je jela negdje na sjeveru Engleske. Tri su se razboljele i umrle u vlastitim domovima, a gospođa Lloyd je umrla u hotelu na jugu Francuske. Što se tih smrti tiče, nema ništa što bih ih povezalo s Velikim Stodom ili Andersenovim stanom u Devonshireu. Čista slučajnost. Sve je potpuno u redu i prema propisima."

Hercule Poirot uzdahne. Reče:

"A ipak, mon cher, imam osjećaj da je ovo deseto Herkulovo djelo, i daje ovaj doktor Andersen čudovište iz Gerijona, i moja je misija da ga uništim."

Japp ga pogleda tjeskobno.

"Gledajte, Poirot, vi sami niste čitali nikakvu čudnu literaturu u zadnje vrijeme, jeste li?"

Poirot reče dostojanstveno:

"Moje primjedbe su, kao i uvijek, primjenjive, dobre i idu u srž problema."

"Vi biste mogli započeti svoju vlastitu religiju," reče Japp, "uz kredom: 'Nitko nije tako pametan kao Hercule Poirot, Amen!'"

III.

"Mir je ono što me se ovdje tako snažno doima," reče gospođica Carnaby, dišući teško i u ekstazi.

"Rekla sam ti, Amy," reče Emmeline Clegg.

Dvije prijateljice sjedile su na obronku brežuljka s kojeg se pružao pogled na duboko i lijepo plavo more. Trava je bila živo zelena, zemlja i stijene duboki, žarko crveni. Malo imanje, sada poznato kao svetište Green Hills, bilo je rt koji je obuhvaćao šest jutara zemlje. Samo ga je uski vrat povezivao s obalom.

Gospođa Clegg promrmlja sentimentalno:

"Crvena zemlja - zemlja sjaja i obećanja - gdje se postiže trojedna sudbina."

Gospođica Carnaby udahne duboko i reče:

"Mislim daje Učitelj sve tako lijepo uredio jučer na službi."

"Čekaj samo," uključi se njezina prijateljica, "večerašnji festival."

"Veselim se tome," reče gospođica Carnaby.

"Vidjet ćeš daje to jedno predivno duhovno iskustvo," obeća njezina prijateljica.

Gospođica Carnaby je stigla u svetište Green Hills tjedan dana ranije. Njezino držanje po dolasku je bilo sljedeće:

"Ma, kakve su to sada gluposti? Zaista, Emmie, osjećajna žena kao što si ti — itd., itd."

Na uvodnom razgovoru s dr. Andersenom, svjesno je razjasnila svoju poziciju.

"Ne želim osjećati da se ovdje nalazim zbog lažnih pretenzija, dr. Andersen. Moj otac je bio svećenik Engleske crkve i nikada nisam posumnjala u svoju vjeru. Ja se ne petljam u poganske doktrine."

Krupni, zlatokosi čovjek joj se smiješio -jako sladak smiješak s puno razumijevanja. Gledao je zadovoljno na punašnu, dobroćudnu figuru koja je sjedila u svom stolcu.

"Draga gospođice Carnaby," reče, "vi ste prijateljica gospođe Clegg i kao takva ste dobrodošli. I vjerujte mi, naše doktrine nisu poganske. Ovdje su dobrodošle sve religije, i jednako su cijenjene."

"Onda ne bi smjele biti," reče nepokolebljiva kćer starog svećenika Thomasa Carnabija.

Naginjući se prema natrag u svom stolcu, Učitelj je promrmljao svojim bogatim glasom:

"U Domu moga Oca mnogo je stanova... Upamtite to, gospođice Carnaby."

Kad su ga napustile, gospođica Carnaby promrmlja svojoj prijateljici: "On je uistinu vrlo zgodan muškarac."

"Da," reče Emmeline Clegg. "I tako predivno duhovan."

Gospođica Carnabv se složi. To je bila istina- osjetila je - auru nesvjetovnosti - duhovnosti...

Pribrala se. Ona nije ovdje kako bi postala žrtvom fascinacije, duhovne ili neke druge, Velikog Pastira. Dočarala sije sliku Herculea Poirota. On joj se činio jako dalekim, i zanimljivo, svjetovnim...

"Amy," reče gospođica Carnabv sama sebi. "Saberu se. Sjeti se zbog čega si ovdje..."

Ali kako su dani prolazili, nalazila se kako se previše lako prepušta čarima Green Hillsa. Mir, jednostavnost, ukusna iako jednostavna hrana, ljepota službe s napjevima Ljubavi i Obožavanja, jednostavne ganutljive riječi Učitelja, koje se pozivaju na sve ono najbolje u čovječanstvu - ovdje su svi razdori i ružnoća svijeta bili odbačeni. Ovdje je bila samo Ljubav i Mir....

A večeras je bio veliki ljetni festival, Festival Punog Pašnjaka. I na njemu je, Amy Carnabv, trebala biti inicirana - kako bi postala dio Stada.

Festival se održavao u bijeloj, sjajnoj, betonskoj zgradi, prozvanoj Sveti Tor. Ovdje su se poklonici sakupili malo prije zalaska sunca. Nosili su ovčje krzno i sandale na nogama. Njihove ruke su bile gole. U središtu Tora na povišenoj platformi stajao je dr. Andersen. Krupan čovjek, zlatokos i plavook, sa svojom lijepom bradom i svojim privlačnim profilom nikada nije izazvao više oduševljenja. Bio je obučen u zeleni talar i nosio je zlatni pastirski štap.

Podigao ga je u vis i nad skup se nadvila mrtvačka tišina.

"Gdje su moje ovce?"

Odgovor je došao od gomile.

"Ovdje smo, o Pastiru."

"Napunite svoja srca radošću i zahvalnošću. Ovo je Gozba Radosti."

"Gozba Radosti i mi smo radosni."

241

"Za vas više neće biti jada, više neće biti boli. Sve je radost!"

"Sve je radost...1"

"Koliko glava ima Pastir?"

"Tri glave, glavu od zlata, glavu od srebra, i glavu od lijepe bronce."

"Koliko tijela imaju ovce?"

"Tri tijela, tijelo od mesa, tijelo od korupcije, i tijelo od svjetla."

"Kako ćete biti prihvaćeni u Stado?"

"Sakramentnom Krvi."

"Jeste li spremni za taj Sakrament?"

"Jesmo."

"Zavežite oči i podignite vašu desnu ruku."

Gomila je poslušno zavezala oči zelenim povezima koji su im bili pripremljeni u tu svrhu. Gospođica Carnabv, kao i ostali, podigla je svoju ruku ispred sebe.

Veliki Pastir se kretao uz redove svojeg Stada. Čuli su se jecaji, stenjanje boli ili ekstaze.

Gospođica Camabv reče sama sebi živahno:

"To je sve bogohulno, cijela stvar! Ovu vrstu religijske histerije bi trebalo istražiti. Ostat ću potpuno mirna i promatrati reakcije ostalih ljudi. Neću biti zanesena – neću..."

Veliki je Pastir došao do nje. Osjetila je kako joj uzima ruku, pridržava je, osjetila je oštru bol poput uboda iglom. Pastirov je glas promrmljao:

"Sakrament Ki~vi donosi radost..."

Otišao je dalje. ^ Odjednom je došla zapovijed:

"Odvežite oči i uživajte u zadovoljstvima duha!"

Sunce je upravo zalazilo. Gospođica Carnabv je pogledala uokolo. S drugima se kretala polagano izvan Stada. Odjednom se osjetila uzdignutom, sretnom. Potonula je na mekani, travnati obronak. Zašto lije ikada pomislila

242

Herkulovi podvizi

daje usamljena, neželjena, sredovječna žena? Život je bio predivan - ona sama je bila predivna! Imala je snagu misli -snagu sna. Nije bilo ničega što ona ne bi mogla postići!

Velika navala uzbuđenja kolala je njezinim bićem. Promatrala je svoje prijatelje poklonike koji su se nalazili oko nje - činilo se kao da su svi jako narasli.

"Kao hodajuća stabla..." reče gospođica Carnabv govoreći

sama sebi.

Podigla je svoju ruku. Bila je to namjerna gesta - s njom je mogla upravljati zemljom. Cezar, Napoleon, Hitler, sve su to jadni, mali momci! Oni ne znaju ništa o tome stoje ona, Amy Carnabv, u stanju učiniti! Sutra će urediti sve za svjetski mir, za međunarodno bratstvo. Više neće biti ratova - neće biti siromaštva - neće više biti bolesti. Ona, Amy Carnabv, uredit će novi Svijet.

Ali ne treba se žuriti. Vrijeme je bilo beskonačno...

Minuta je slijedila minutu, sat je slijedio sat! Udovi gospođice Carnabv bili su teški, ali njezin umje bio slobodan. Mogao je po volji upravljati cijelim svemirom. Spavala je -ali iako je i spavala, ona je sanjala... Velika prostranstva... ogromne zgrade... novi predivni svijet.

Postepeno, svijet se budio, gospođica Carnabv je zijevnula. Pomaknula je svoje ukrućene udove. Što se dogodilo jučer? Prošle noći je sanjala...

Bio je pun mjesec. Pomoću njegove svjetlosti, gospođica Carnabv je uspjela razlučiti tek kazaljke na svom satu. Na njezino zaprepaštenje, kazaljke su pokazivale petnaest do deset. Sunce, koliko ona zna, zašlo je u osam i deset. Samo prije sat i trideset pet minuta? Nemoguće. A ipak - "Jako čudno," reče gospođica Carnabv sama sebi.

243

IV.

Hercu! e Poirot reče:

"Morate poslušati moje naputke jako pažljivo. Razumijete?"

"O, da, gospodine Poirot. Možete se osloniti na mene."

"Govorili ste o svojoj namjeri da pomognete kultu?"

"Da, gospodine Poirot, razgovarala sam s Učiteljem -oprostite, s dr. Andersenom. Rekla sam mu vrlo emocionalno kakvo je predivno otkrivenje sve to - kako sam došla izrugivati se, a ostala vjerovati. Ja — zaista se činilo prirodno reći takve stvari. Dr. Andersen ima, znate, mnogo privlačnog šarma."

"To sam shvatio," reče Hercule Poirot prodorno.

"Njegovo ponašanje je vrlo uvjerljivo. Čovjek zaista ima osjećaj da njega novac uopće ne brine. 'Dajte što možete,'

rekao je smiješeći se na taj svoj predivan način, 'ako ne možete dati ništa, nema veze. Vi ste dio Stada bez obzira na to.' 'Oh, dr. Andersen,' rekoh, 'ja nisam u tako lošem stanju. Upravo sam naslijedila značajnu sumu novca od dalekog rođaka i premda ne mogu dirnuti novac dok nisu riješene sve formalnosti, ima jedna stvar koju želim odmah učiniti.' Onda sam objasnila da sam napravila oporuku i da želim sve što imam ostaviti Stadu. Objasnila sam da nemam bliske rodbine."

"A on je velikodušno prihvatio ponudu?"

"Bio je nezainteresiran što se toga tiče. Rekao je da bi moglo proći mnogo dugih godina prije nego što ja umrem, i da može reći da vidi da sam ja predodređena za dugi život radosti i duhovnog ispunjenja. On zaista govori vrlo dirljivo."

"Tako se čini."

Poirotov glas je bio suh. Nastavio je:

244

nerKuiovi poavizi

"Jeste li spomenuli svoje zdravlje?"

"Da, gospodine Poirot. Rekla sam mu da sam imala problema s plućima, i da se to ponavljalo više puta, ali daje zadnje liječenje u sanatoriju bilo vrlo uspješno."

"Odlično!"

"Ali ne vidim zašto je potrebno da kažem kako sumnjam kad su mi pluća upravo savršeno zdrava?"

"Budite sigurni daje potrebno. Spomenuli ste svoju prijateljicu?"

"Da. Rekla sam mu (strogo u povjerenju) da će draga Emmeline, osim stoje bila dovoljno sretna da naslijedi veliku količinu novca od svog muža, naslijediti još veću sumu od svoje tetke koja joj je jako privržena."

"Eh bien, to bi trebalo gospođu Clegg očuvati za sada!"

"Oh, gospodine Poirot, zar stvarno mislite da tu ima nešto pogrešno?"

"To je ono što ću pokušati saznati. Jeste li sreli gospodina Colea dolje u svetištu?"

"Gospodin Cole je bio tamo zadnji put kada sam bila ondje."

Prilično osobit čovjek. Nosi zelene kratke hlače i ne jede ništa osim zelja. Zadrži vjernik."

"Eh bien, sve dobro napreduje - imate moje komplimente za posao koji ste obavili - sada je sve spremno za Jesenski Festival."

V.

"Gospođice Carnabv - samo trenutak."

Gospodin Cole se zakačio za gospođicu Carnabv, njegove su oči bile jarke i grozničave.

"Imao sam viziju-nevjerojatnu viziju. Zaista vam moram ispričati o tome."

245

Gospođica Carnaby uzdahne. Ona se prilično bojala gospodina Colea i njegovih vizija. Bilo je trenutaka kada je bila mišljenja da je gospodin Cole lud.

I te njegove vizije je smatrala ponekad vrlo sramotnima.

Prisjetile su ju na neke određene retke iz njezine vrlo modeme njemačke knjige o podsvjesnom umu koju je čitala prije nego stoje došla u Devonshire.

Gospodin Cole, sa svijetlećim očima, s nabranim usnama, počeo je uzbuđeno govoriti.

"Meditirao sam - razmišljajući o Punini Života, o Najvećoj Radosti Jedinstva - i onda, znate, moje oči su se otvorile i ja sam vidio -"

Gospođica Carnabv se napela i nadala da ono što je gospodin Cole vidio neće biti jednako onome stoje vidio i zadnji put - a što je bio, očito, Ritualni Brak u drevnom Sumeru između boga i božice.

"Vidio sam", gospodin Cole se nagnuo prema njoj, teško dišući, njegove su oči izgledale (da, zaista jesu) prilično lude -

"proroka Iliju kako silazi s nebesa u svojim vatrenim kolima."

Gospođica Carnabv je odahnula s olakšanjem. Ilija je bio mnogo bolji, Ilija joj nije smetao.

"Ispod," nastavi gospodin Cole, "su bili oltari Baala-stotine i stotine njih. Glas je zavapio prema meni: 'Gledaj, piši i budi svjedokom onoga što ćeš vidjeti -'"

On je zastao, a gospođica Carnabv je promrmrljala pristojno:

"Da?"

"Na oltaru su se nalazile žrtve, zavezane, bespomoćne, čekajući nož. Djevice - stotine djevica - mladih, predivnih, golih djevica -"

Gospodin Cole je zatvorio svoje usne, a gospođica Carnabv se zacrveni.

"Tada su došli gavrani, Odinovi gavrani, sa sjevera. Sreli su Ilijine gavrane - zajedno su kružili nebom - sletjeli su se,
246

(juuvić.1

iskopali su oči žrtvama - bilo je jadikovanja i škr gutanja zubima-i Glas je zavapio: 'Pogledaj žrtvu -jer na ovaj će dan Jehova i Odinpotpisati krvno srodstvo!' Onda su se svećenici obušili na svoje žrtve, podignuli su svoje noževe - počeli su sakatiti svoje žrtve -"

Očajno je gospođica Carnabi prekinula svog mučitelja kojemu je već sada curila slina iz usta:

"Ispričajte me na trenutak."

Ona se žurno obratila Lipscombu, čovjeku koji je bio predstavnik Lože koja daje pristup Green Hillsu.

"Pitam se," reče ona, "jeste li možda našli moj broš. Mora da mi je ispao negdje na pod."

Lipscomb, koji je bio čovjek imun na uobičajenu ljubaznost i svjetlo Green Hillsa, jednostavno je progundao da nije vidio nikakav broš. Nije njegov zadatak da uokolo traži stvari.

Pokušao se otarasiti gospođice Carnabv, ali ona mu se pridružila, blebećući o svom brošu, sve dok nije ostvarila povoljnu udaljenost između sebe i pohote gospodina Colea. U tom trenutku, sam Učitelj je izašao iz Velikog Stada, i, opremljena svojim dobroćudnim smiješkom, gospođica Carnabv mu se odlučila povjeriti.

Misli li on daje gospodin Cole prilično - daje prilično - Učitelj je položio ruku na njezino rame.

"Morate istjerati Strah," reče. "Savršena Ljubav tjera Strah..."

"Ali meni se čini daye gospodin Cole lud. Te vizije koje ima-"

"Ali on," reče Učitelj, "vidi Nesavršeno kroz Zrcalo svoje vlastite Mesnate Prirode. Ali doći će dan kad će vidjeti

Duhovno - Licem u Lice."

Gospođica Carnaby je bila osupnuta. Naravno, tako postavljeno... Pokušala je učiniti mali protest.

247

"I doista," reče ona, "mora li Lipscomb biti tako odvratno grub?"

Ponovno je Učitelj podario svoj Nebeski Smiješak.

"Lipscomb je," reče on, "vjerni pas čuvar. On je sirova - primitivna duša - ali vjerna - potpuno vjerna."

Produžio je dalje. Gospođica Carnaby ga je vidjela kako susreće gospodina Colea, zastaje, stavlja ruku na rame gospodina Colea. Nadala se da bi Učiteljev utjecaj mogao izmijeniti opseg njegovih budućih vizija.

U svakom slučaju, sada je preostao samo jedan tjedan do Jesenskog Festivala.

VL

Tog popodneva koje je prethodilo Festivalu, gospođica Carnaby je susrela Herculeu Poirotu u malom kafiću u uspavanom gradiću po imenu Newton Woodbury. Gospođica Carnaby je bila crvena u licu i gotovo bez daha. Sjela je nalijevajući čaj i stišćući tvrdo pecivo s grožđicama među prstima.

Poirot je pitao nekoliko pitanja na koje je ona odgovorila vrlojednoslojno.

Onda on reče:

"Koliko će ih biti tamo na Festivalu?"

"Stotinu i dvadeset mislim. Emmiline je tamo, naravno, i gospodin Cole -- zaista, bio je vrlo čudan u posljednje vrijeme. Ima vizije. Opisao mi je neke od njih - zaista vrlo čudno - nadam se, zaista se nadam, da nije lud. Bit će tamo dosta novih članova - oko dvadesetak."

"Dobro. Znate što morate učiniti?"

Nastupio je trenutak pauze prije nego stoje gospođica Carnaby rekla vrlo čudnim glasom:

"Znam ono što ste mi vi rekli, gospodine Poirot..."

248

Herkulovi podvizi

"Itesbienl"

Tada Amy Carnabv reče jasno i odlučno:

"Alija to neću učiniti."

Hercule Poirot je zurio u nju. Gospođica Carnabv je ustala na noge. Njezin glas je bio brz i histeričan.

"Poslali ste me ovdje kako bih špijunirala dr. Andersena.

Osumnjičili ste ga za svakakve stvari. Ali onje divan čovjek - veliki Učitelj. Vjerujem u njega srcem i dušom! I više ne namjeravam voditi vaš špijunski posao, gospodine Poirot! Ja sam jedna od Pastirovih Ovaca. Učitelj ima novu poruku za svijet i od sada, ja pripadam njemu tijelom i dušom. I platit ću svoj čaj, molim."

Kakvim je blagim antiklimaksom gospođica Carnabv bacila sitni novac i odjurila iz kafića.

Konobarica gaje dvaput oslovila prije nego stoje shvatio da mu daje račun. Susreo je zanimljiv pogled čovjeka za susjednim stolom, zacrvenio se, platio račun, ustao i otišao. Bio je vrlo bijesan.

VII.

Još jednom, Ovce su bile okupljene u Velikom Toru.

Ritualna pitanja i odgovori su bili otpjevani.

"Jeste li spremni za Sakrament?"

"Jesmo."

"Zavežite oči i podignite svoju desnu ruku."

Veliki Pastir, veličanstven u svom zelenom talaru, kretao se uz redove. Vizionar gospodin Cole, stojeći pokraj gospođice Carnabv, bolno proguta slinu kadje igla probušila njegovo meso.

Veliki Pastir je zastao kod gospođice Carnabv. Njegove ruke su dodirnule njezinu...

"£', nećete. Ništa od toga..."

249

Nevjerojatne riječi - nečuvane. Natezanje, rika, ljutnja. Zeleni povezi bili su rastrgani s očiju - da bi posvjedočili nevjerojatnom prizoru - Veliki Pastir se pokušava istrgnuti iz čvrstog stiska gospodina Colea odjevenog u ovčje krzno i još jednog poklonika.

Brzim, profesionalnim tonom, dosadašnji gospodin Cole reče: "- a ja imam ovdje nalog za vaše uhićenje. Moram vas upozoriti da sve što kažete može biti upotrijebljeno protiv vas na vašem suđenju."

Sada su se pred vratima Velikog Tora pojavile i druge figure – figure u plavim uniformama.

Netko je zavapio: To je policija. Odvode Učitelja. Odvode Učitelja...

Svi su bili šokirani -prestravljeni... njima je Veliki Pastir bio mučenik; koji pati, kao i svi ostali veliki mučenici, zbog neznanja i progona izvanjskog svijeta...

U međuvremenu, detektiv inspektor Cole je oprezno podizao hipodermičku iglu koja je ispala Velikom Pastiru iz ruke.

VIII.

"Hrabri moj kolega!"

Poirot je toplo stisnuo ruku gospođici Carnabv i upoznao je s glavnim inspektorom Jappom.

"Prvoklasan posao, gospođice Carnabv," reče glavni inspektor Japp. "Mi to ne bismo uspjeli obaviti bez vas i to je činjenica."

"Oh, Bože!" gospođica Carnabv je bila polaskana. "Jako je ljubazno od vas što to kažete. Bojim se, znate, da sam zaista uživala u svemu tome. Uzbuđenje, znate, i to što

250

HerKuiovi poavizi

sam igrala svoju ulogu. Ponekad se stvarno zanesem. Istinski sam osjećala da sam bila jedna od onih glupavih žena."

"To je upravo ono gdje leži vaš uspjeh," reče Japp. "Vi ste bili genijalni primjer. Ništa manje od toga ne bi privelo tog gospodina! On je prilično prepreden podlac."

Gospođica Carnabv se okrene prema Poirotu.

"Ono je bio užasan trenutak u kafiću. Nisam znala što bih učinila. Morala sam djelovati bez razmišljanja."

"Bili ste veličanstveni," reče Poirot toplo. "Za trenutak sam pomislio da smo ili vi ili ja napustili naš razum. Na jedan mali trenutak sam pomislio da ste vi to doista mislili."

"Bio je to velik šok," reče gospođica Camabv. "Upravo onda kada smo pričali povjerljivo. U čaši sam vidjela tog

Lipscomba, koji čuva Ložu Svetišta, kako sjedi iza mene. Sada ne znam je li to bila slučajnost ili me je zaista pratio. Kao što rekoh, morala sam učiniti najbolje što sam mogla u tom trenutku i vjerovati da ćete vi razumjeti."

Poirot se nasmiješi.

"Ja sam razumio. Samo je jedna osoba sjedila dovoljno blizu da bi mogla načuti razgovor i čim sam napustio kafić, uredio sam da ga netko slijedi. Kada je otišao natrag do Svetišta, shvatio sam da se mogu osloniti na vas i da me nećete razočarati - ali bojao sam se jer je to povećalo opasnost za vas."

"Je li -je li stvarno bilo opasnosti? Stoje bilo u toj igli?"

Japp reče:

"Hoćete li vi objasniti, ili ću ja?"

Poirot reče ozbiljno:

"Mademoiselle, taj dr. Andersen je usavršio shemu eksploatacije i ubojstva -znanstvenog ubojstva. Većinasvog života proveo je u proučavanju bakterija. Posjeduje kemijski laboratorij u Sheffieldu. Tamo proizvodi razne kulture bacila. Njegov je običaj bio da na Festivalima u svoje sljedbenike

251

uštrca malu ali dovoljnu dozu kanabisa. To uzrokuje iluzije veličine i ugodnog uživanja. To veže njegove poklonike za njega. To su bile Duhovne Radosti koje im je obećao."

"Stvarno nevjerojatno," reče gospođica Camabv. "Zaista nevjerojatan osjećaj."

Hercule Poirot kimne.

"To je bio njegov uobičajeni način trgovanja -dominantna osobnost, moć stvaranja masovne histerije i ostale reakcije kao posljedice te droge. Ali imao je on i drugi cilj u glavi.

Usamljene žene, u svojoj zahvalnosti i pohoti, pisale su oporuke u kojima sav svoj novac ostavljaju kultu. Jedna po jedna, te su žene umirale. Umirale su u svojim vlastitim domovima, navodno prirodnom smrću. Pokušat ću vam to objasniti. Moguće je proizvesti pojačane kulture određene bakterije. Bacil coli communis, primjerice, uzrok je želučanih tegoba. Bacili tifusa mogu također biti uvedeni u organizam. Također i pneumokoki. Osim toga, postoji nešto što se zove

stari tuberkulin koji je bezopasan za zdravog čovjeka, ali može stimulirati pojavu tuberkuloze tako da ona postane ponovo aktivna. Shvaćate li pamet ovog čovjeka? Te bi se smrti događale u različitim dijelovima zemlje, s različitim doktorima koji bi im prisustvovali i bez rizika da izazovu bilo kakvu sumnju. On je, također, kako shvaćam, uzgojio supstancu koja je imala mogućnost odgode ali i pojačavanja djelovanja odabranog bacila."

"Ako ima vraga, onda je on vrag!" uzvikne glavni inspektor Japp.

Poirot nastavi:

"Po mojim naredbama, rekli ste mu da ste болоvali od tuberkuloze. U toj se igli nalazio stari tuberkulin kad gaje Cole uhitio. Pošto ste zdravi, to vam ne bi naštetilo, i to je bio razlog zbog kojeg sam vas prisiljavao da mu kažete o svojem problemu s tuberkulozom. Pribojavao sam se da će

252

nerKuiovi puuvmi

vam možda dati neku drugu bakteriju, ali poštovao sam vašu hrabrost i pustio sam vas da preuzmete rizik."

"O, nije to ništa," reče gospođica Carnabv vedro. "Ne smeta mi preuzimanje rizika. Bojim se jedino bikova u poljima i takvih stvari. Ali imate li vi dovoljno dokaza da osudite ovu užasnu osobu?"

Japp se nasmije.

"Pregršt dokaza," reče. "Imamo njegov laboratorij, njegove kulture i sve!"

Poirot reče:

"Moguće, je, mislim, daje počinio niz ubojstava. A razlog zbog kojeg je morao napustiti ono njemačko sveučilište nije bio što mu je majka Židovka. To je poslužilo samo kao prigodna priča koja bi opravdala njegov dolazak ovamo i kako bi prikupio simpatije. Zapravo, čini mi se da je čistokrvni Arijevac."

Gospođica Carnabv uzdahne.

"Što vas muči?" upita Poirot.

"Razmišljala sam," reče gospođica Carnabv, "o predivnom snu kojeg sam imala na prvom Festivalu - droga, pretpostavljam.

Uredila sam prelijepo čitavi svijet! Bez ratova, siromaštva, bez bolesti, bez ružnoće..."

"Mora daje to bio lijep san," reče Japp zavidno.

Gospođica Carnabv poskoči. Reče:

"Moram ići kući. Emily se jako brine. I dragom Augustusu sam jako nedostajala, kako čujem."

Hercule Poirot reče sa smiješkom:

"Bojao se, možda, da ćete i vi, poput njega umrijeti* za Herculea Poirota!"

* Riječ die odnosi se na smrt, ali također se može upotrijebiti i kao naredba psu da legne, što je korišteno na prethodnim stranicama, a tiče se psa Augustusa. (op. prev.)

253

Hesperidine jabuke

i.

Hercule Poirot pogleda značajno u lice čovjeka iza stola od mahagonija. Primijetio je velikodušno čelo, opaka usta, grabežljivu liniju čeljusti i prodorne, vizionarske oči. Shvatio je, samo promatrajući čovjeka, zastoje Emery Power postao tako velika financijska sila kakva je bio.

Onda su njegove oči pale na njegove duge nježne ruke, posebno oblikovane, koje su ležale na stolu; shvatio je također zašto je Emery Power postigao slavu kao veliki kolekcionar. Bio je poznat s obje strane Atlantika kao vrhunski poznavatelj umjetničkih djela. Njegova strast za umjetničkim išla je ruku pod ruku s njegovom strašću za povijesnim. Za njega nije bilo dovoljno da stvar bude samo lijepa - on je također zahtijevao da iza nje stoji tradicija.

Emery Power je govorio. Njegov je glas bio tih - mali, prepoznatljivi glas koji je bio učinkovitiji nego što bi bilo koja druga jačina glasa mogla biti.

"Vi, znam, ne preuzimate mnogo slučajeva ovih dana. Ali mislim da ćete preuzeti ovaj."

"To onda mora biti stvar od velike važnosti?"

EmeryPowerreče:

"Od velike važnosti za mene."

Poirot je zadržao upitno držanje, njegova glava je bila lagano

nagnuta u stranu. Izgledao je kao zamišljeni crvendać.

Ovaj nastavi:

254

"Tiče se povratka umjetničkog djela. Da budem precizniji, zlatom optočenog pehara, još iz vremena renesanse. Kažu da je taj pehar koristio papa Alexander VI. - Roderigo Borgia. Ponekad bi nudio gostima da piju iz njega. Ti bi gosti, gospodine Poirot, obično umrli."

"Lijepa povijest," promrmlja Poirot.

"Njegova je karijera uvijek povezana s nasiljem. Bio je ukraden nekoliko puta. Trag prolivene krvi slijedio gaje kroz stoljeća."

"Zbog njegove urođene vrijednosti ili zbog nekih drugih razloga?"

"Njegova urođena vrijednost je zasigurno značajna. Izrada je bila sjajna (kaže se da gaje napravio Benvenuto Cellini). Dizajn predstavi) a drvo oko kojeg se sklopčala zmija od dragog kamenja, ajabuke drveta su oblikovane prelijepim smaragdima."

Poirot promrmlja uz vidljivo zanimanje:

"Jabuke?"

"Smaragdi su djelomično dobri, kao što su i rubini u zmiji, ali prava vrijednost kaleža je u njegovim povijesnim asocijacijama. Na prodaju ga je ponudio markiz di San Veratrino 1929. godine. Kolekcionari su počeli s licitacijom i ja sam ga osigurao napokon za sumu koja je iznosila (u tadašnjoj valuti) trideset tisuća funti."

Poirot podigne svoje obrve. Promrmlja:

"Zaista prinčevska suma! Markiz di San Veratrino je bio sretan."

Emery Power reče:

"Kada zaista nešto želim, voljan sam to i platiti, gospodine Poirot."

Hercule Poirot reče nježno:

"Vi ste bez sumnje čuli španjolsku uzrečicu: 'Uzmi što želiš — i plati to, reče Bog.'"

255

Na trenutak se bankar namrgodio - brzi bljesak ljutnje pojavio

se u njegovim očima. Reče hladno:

"Vi ste pomalo filozof, gospodine Poirot."

"Stigao samu godine promišljanja, monsieur."

"Sumnjam. Ali promišljanje neće vratiti moj pehar."

"Mislite da neće?"

"Čini mi se da će biti potrebna akcija."

Hercule Poirot kimne mirno.

"Mnogo ljudi čine istu grešku. Ali, molim vas da me ispričate, gospodine Power, odlutali smo od teme. Govorili ste da ste kupili kalež od markiza di San Veratrina?"

"Točno. No, moram vam reći daje pehar bio ukraden prije nego stoje došao u moje vlasništvo."

"Kako se to dogodilo?"

"U markizovu je palaču provaljeno iste noći kad je bila prodaja i ukradeno je osam do deset komada značajne vrijednosti, uključujući i pehar."

"Stoje učinjeno po tom pitanju?"

Power slegne ramenima.

"Policija je, naravno, preuzela stvar. Pljačka je prepoznata kao djelo dobro poznate bande internacionalnih lopova. Dvojica njih, Francuz imenom Dublav i Talijan zvan Riccovetti, uhvaćeni su i izvedeni pred sud - neka ukradena dobra pronađena su u njihovom vlasništvu."

"Ali ne i pehar?"

"Tako je. Policija smatra kako su, zapravo, tri osobe umiješane u pljačku - dvojica koju sam upravo spomenuo i treći, Irac imenom Patrick Casey. Ovaj posljednji bio je pravi pljačkaš profesionalac. On je zapravo ukrao stvari. Dublav je bio mozak grupe koji je planirao sve njihove poteze, a Riccovetti je vozio auto."

"A ukradena dobra? Jesu li i ona podijeljena na tri dijela?"

256

nc?ii\ .un-»vi

"Moguće. S druge strane, predmeti koji su vraćeni bili su niže vrijednosti. Čini se da su sve vrednije stvari žurno prokrijumčarene izvan zemlje."

"A što je s tim trećim čovjekom, Casevem? Zar on nikada nije

doveden pred lice pravde?"

"Ne na način na koji vi mislite. Nije baš bio, kako se kaže, u cvijetu mladosti. Dva tjedna nakon pljačke pao je s petog kata zgrade i ostao je na mjestu mrtav."

"Gdje se to dogodilo?"

"U Parizu. Pokušavao je opljačkati kuću milijunaša Duvaugliera."

"I od tada pehar više nije viđen?"

"Točno."

"I nikada nije bio ponuđen na prodaju?"

"Prilično sam siguran da nije. Ne samo da gaje policija tražila, nego su i privatni istražitelji tragali za njim."

"A stoje s novcem kojeg ste izdvojili za njega?"

"Markiz, vrlo osjetljiv čovjek, ponudio mi je povrat novca jer je pehar ukraden iz njegove kuće."

"Ali vi niste prihvatili?"

"Ne."

"Zašto?"

"Recimo da volim imati stvari u svojim rukama."

"Mislite, da ste prihvatili markizovu ponudu, pehar bi, nakon što bi bio pronađen, bio njegovo vlasništvo, dok je sada zakonski vaš?"

"Upravo tako."

"Što se to krije iza vašeg držanja?"

Emery Power reče sa smiješkom:

"Dopirete do srži, vidim. Dakle, gospodine Poirot, prilično je jednostavno. Mislio sam da znam tko zaista posjeduje pehar."

"Jako interesantno. A tko je to bio?"

257

"Sir Reuben Rosenthal. On ne samo da je kolega kolekcionar, nego je u to vrijeme bio i osobni neprijatelj. Bili smo rivali u nekolicini velikih poslova - i, u cjelini, ja sam izašao kao pobjednik. Naša netrpeljivost je kulminirala u ovom rivalstvu nad peharom. I jedan i drugi bili smo vrlo odlučni da ga pribavimo. To je bilo više-manje pitanje časti. Naši predstavnici borili su se na dražbi jedan protiv drugog."

"I zadnja cijena vašeg predstavnika je osigurala blago?"

"Ne baš. Radi opreza sam angažirao drugog agenta. Niti jedan od nas dvojice nije bio voljan popustiti onom drugom, ali dopustiti trećoj strani da uzme pehar s mogućnošću pristupanja toj trećoj strani tiho nakon toga -to je već bila druga stvar."

"Zapravo, unepetite deceptcion."

"Točno."

"Koja je bila uspješna - odmah nakon toga, sir Reuben je otkrio kako je bio prevaren?"

Power se nasmiješi.

Bio je to smiješak koji je sve otkrivao.

Poirot reče: "Sada shvaćam vašu poziciju. Vjerovali ste daje sir Rueben, odlučan da ne bude pobijeđen, namjerno počinio krađu?"

Emery Power podigne ruku.

"Oh, ne, ne! To ne bi bilo tako sirovo. Svodi se na ovo - ubrzo nakon toga sir Rueben bi kupio renesansni pehar nepoznatog porijekla. Pehar ne bi bio prikazan naočigled sviju."

"Mislite li da bi sir Ruebenu bilo dovoljno da samo zna da ga je posjedovao?"

"Da. Štoviše, da sam prihvatio markizovu ponudu - to bi omogućilo sir Ruebenu da zaključi ugovor s njim kasnije, dopuštajući tako da pehar zakonski prijeđe u njegove ruke."

Zastao je minutu, a onda rekao:

258

HerKuiovi poavizi

"Ali moje zadržavanje zakonskog vlasništva još mijе uvijek otvaralo neke mogućnosti za povratak mog posjeda."

"Mislite," reče Poirot hladno, "da biste vi mogli urediti da ga poslije ukradu sir Ruebenu."

"Ne ukradu, gospodine Poirot, ja bih jednostavno povratio svoje vlasništvo."

"Ali očito niste bili uspješni?"

"I to s dobrim razlogom. Rosenthal nikada nije imao pehar u svojem posjedu!"

"Kako znate?"

"Nedavno je došlo do spajanja naših interesa. Rosenthalovi

interesi i moji se sada poklapaju. Mi smo saveznici a ne neprijatelji. Razgovarao sam s njime iskreno po tom pitanju, a on me je odmah uvjerio da pehar nikada nije bio u njegovom posjedu."

"A vi mu vjerujete?"

"Da."

Poirot reče značajno:

"Tada ste, gotovo deset godina, kako kažu, optuživali pogrešnu osobu?"

Bankar reče ogorčeno:

"Da, to je upravo ono što sam radio!"

"I sada - sve treba početi iz početka?"

Ovaj kimne.

"I tu ja upadam? Ja sam pas kojeg ste vi naveli na hladan trag - vrlo hladan trag."

Emery Power reče prodorno:

"Daje stvar lagana, ne bi bilo potrebe da šaljem po vas.

Naravno, ako vi mislite daje nemoguće -"

Pronašao je pravu riječ. Hercule Poirot se približio. Reče hladno:

"Ja ne prepoznajem riječ nemoguće, monsieur! Ja se samo pitam -je li ova stvar dovoljno interesantna da je ja preuzmem?"

259

Emery Power se ponovno nasmiješi, Reče:

"Interes je ovaj - možete ponuditi vašu vlastitu cijenu."

Mali je čovjek gledao velikog čovjeka. Reče meko:

"Zar tako žarko želite to umjetničko djelo? Zasigurno ne!"

Emery Power odvrati:

"Recimo to tako, da ja, poput vas, ne priznajem poraz."

Hercule Poirot pogne glavu. Reče:

"Da- rečeno tako - razumijem..."

II.

Inspektor Wagstaffe je bio zainteresiran.

"Veratrinov pehar? Da, sjećam se svega. Bio sam glavni ondje.

Pomalo govorim talijanski, znate, i otišao sam tamo i pregovarao s Macaronijem. Pehar se nikada nije pojavio.

Zanimljiva stvar."

"Koje je vaše objašnjenje? Privatna prodaja?"

VWagstaffe odmahne glavom.

"Sumnjam. Naravno, moguće je... Ne, moje objašnjenje je mnogo jednostavnije. Stvar je sakrivena - a jedini čovjek koji je znao gdje je, sada je mrtav."

"Mislite Casey?"

"Da. Mogao ga je sakriti negdje u Italiji, ili ga je uspio prokrijumčariti izvan zemlje. Ali on ga je sakrio, i kamo god da ga je sakrio, još uvijek se nalazi tamo."

Hercule Poirot uzdahne.

"To je romantična teorija. Zrnca umetnuta u gipsane kalupe - koj a je to priča - Uhićenje Napoleona, nije li? Ali u ovom se slučaju ne radi o draguljima - radi se o velikom, čvrstom zlatnom peharu. A njega nije baš lako sakriti, netko bi pomislio."

260

MerKuiovi poavizi

Wagstaffe reče:

"Oh, ne znam. Moglo bi se to napraviti, pretpostavljam. Ispod podnih ploča - nešto tog tipa."

"Ima li Casey svoju vlastitu kuću?"

"Da - u Liverpoolu." Nacerio se. "Nismo ga našli pod podnim pločama tamo. To smo provjerili."

"A njegova obitelj?"

"Supruga je bila poštena žena - imala je tuberkulozu. Bila je nasmrt zabrinuta zbog načina života svog muža. Bila je religiozna - pokorni katolik - ali nije se mogla odlučiti da ga ostavi. Umrla je prije nekoliko godina. Kći se ugledala na nju - postala je časna sestra. Sinje bio drukčiji - on je krhotina starog bloka. Zadnje što sam čuo o njemu bilo je da služi kaznu u Americi."

Hercule Poirot je u svoju malu bilježnicu zapisao. Amerika.

Reče:

"Je li moguće daje Caseyev sin mogao znati skrovište?"

"Ne vjerujem da zna. To bi već došlo u ruke zatvorenika do sada."

"Peharje mogao biti rastopljen."

"Mogao je. Lako moguće, rekao bih. Ali ne znam -pehar mnogo znači kolekcionarima - a oko njih se događa tako puno smiješnih stvari - bili biste iznenađeni! Ponekad," reče Wagstaffe kreposno, "mislim da ti kolekcionari nemaju nikakvog morala."

"Ah! Biste li bili iznenađeni kada bih vam rekao daje sir Rueben Rosenthal, primjerice, umiješan u ono što ste vi opisali kao smiješan posao?"

Wagstaffe se naceri.

"Njega ne bih mogao preskočiti. Za njega se ne očekuje da bude previše obziran kad su u pitanju umjetnička djela."

"A stoje s ostalim članovima bande?"

"Riccovetti i Dublay su obojica dobila debele kazne. Mislim da će izaći ubrzo."

261

"Dublay je Francuz, nije li?"

"Da, on je bio mozak bande."

"Je li bilo još članova bande?"

"Bila je djevojka - običavali su je zvati Crvena Kate. Zaposlila se kao sobarica i saznala sve o policama - gdje su stvari stajale i to. Otišla je u Australiju, vjerujem, nakon što se banda raspala."

"Još netko?"

"Momak zvan Yougouianje osumnjičen daje bio s njima. On je trgovac. Sjedište mu je u Istanbulu, ali ima trgovinu u Parizu. Ništa mu nije dokazano."

Poirot uzdahne. Pogledao je u svoju malu bilježnicu. U njoj je bilo napisano: Amerika, Australija, Italija, Francuska, Turska... Promrmlja:

"Stavit ću pojas oko zemlje —"

"Pardon?" reče inspektor Wagstaffe.

"Razmišljao sam," odvrati Hercule Poirot, "o tome da je svjetska turneja na vidiku."

III.

Hercule Poirot je običavao o osobitostima svojih slučajeva raspravljati sa svojim sposobnim slugom, Georgeom. To jest,

Hercule Poirot bi iznio određena svoja viđenja na koja bi George odgovarao sa svjetovnom mudrošću koju je sakupio tijekom svoje karijere.

"Da se susretnoš, Georges," reče Poirot, "s potrebom provođenja istrage na pet različitih dijelova svijeta, kako bi se pripremio za to?"

"Pa, gospodine, putovanje zrakom je vrlo brzo, iako neki kažu da uznemiruje želudac. Me bih sam mogao reći."

262

nerKuiuvi

"Čovjek se pita," reče Hercule Poirot, "što bi Herkul učinio?"

"Mislite, onaj momak u cirkusu, gospodine?"

"Ili," nastavi Hercule Poirot, "čovjek se jednostavno pita, stoje on učinio? A odgovor, Georges, je taj daje on putovao energično. Ali na kraju je bio prisiljen pribaviti informaciju -kako neki kažu - od Prometeja - drugi pak od Nereusa."

"Zaista, gospodine?" reče George. "Nikada nisam čuo ni za jednog od te gospode. Jesu li oni putničke agencije, gospodine?"

Hercule Poirot, uživajući u zvuku vlastitog glasa, nastavi:

"Moj klijent, Emery Power, razumije samo jednu stvar - akciju! Ali beskorisno je trošiti energiju nepotrebnom akcijom. U životu postoji zlatno pravilo, Georges, nikada nemoj činiti nešto što netko drugi može učiniti za tebe."

"Napose," doda Hercule Poirot, podižući se i krenuvši prema polici s knjigama, "kada trošak nije u pitanju!"

S police je uzeo spis označen slovom D i otvorio ga kod riječi "Detektivske agencije - Povjerljivo."

"Modemi Prometej," promrmlja. "Budi tako dobar, Georges, i zapisi mi određena imena i adrese. Gospoda Hankerton, New York. Gospoda Laden i Boshier, Sydney. Signor Giovanni Mezzi, Rim. Gospodin Nahum, Istanbul. Gospoda Roget i Franconard, Pariz."

Napravio je malu pauzu dok George nije završio. Onda reče:

"A sada budi tako ljubazan i pogledaj kada idu vlakovi za Liverpool."

"Da, gospodine, idete u Liverpool, gospodine?"

"Bojim se daje tako. Moguće je, Georges, da ću morati ići čak i dalje. Ali ne još sada."

263

IV.

Tri mjeseca kasnije Hercule Poirot je stao na kamen i promatrao Atlantski ocean. Valovi su se uzdizali i ponovno spuštali uz melankolične jecaje. Zrak je bio mekan i vlažan. Hercule Poirot je imao osjećaj, posve uobičajen za sve one koji posjete Inishgowlen po prvi put, daje došao na kraj svijeta. Nikada u svom životu nije zamišljao nešto tako udaljeno, tako izolirano i napušteno. Imalo je ljepotu, melankoliju, proganjajuću ljepotu, ljepotu daleke i nevjerojatne prošlosti. Ovdje, na zapadu Irske, Rimljani nikada nisu marširali, nikada nisu podigli logor, nikada nisu izgradili dobro uređenu, korisnu cestu. To je bila zemlja u kojoj su razum i red bili nepoznati.

Hercule Poirot je pogledao dolje na vrške svojih patentnih kožnih cipela i uzdahnuo. Osjećao se zapostavljenim i samim. Standardi po kojima je živio ovdje nisu bili cijenjeni.

Njegove su oči lagano češljale gore-dolje napuštenom obalom, onda još jednom prema moru. Negdje ovdje, tako kaže legenda, bili su otoci Blesta, Zemlje Mladosti...

Promrmljao je sam sebi:

"Drvo Jabuke, Pjevanje i Zlato..."

I odjednom, Hercule Poirot je ponovno bio on sam -urok je skinut, bio je još jednom u harmoniji sa svojim patentnim kožnim cipelama, i urednom, tamno-sivom gospodskom odjećom.

U daljini je začuo zvonjavu zvona. Razumio je to zvono. To je bio zvuk kojeg je poznao još od rane mladosti.

Uputio se energično uzduž stijene. Za otprilike desetak minuta spazio je zgradu na stijeni. Okruživao ju je visoki zid na kojem su se nalazila velika drvena vrata pribijena čavlima. Hercule Poirot je došao do tih vrata i pokucao. Oprezno je povukao za hrđavi stari lanac i malo je zvonce resko

264

Herkuiovi poavizi

zazvonilo s unutarnje strane vrata.

Navratima se pojavilo lice. Bilo je to sumnjičavo lice, uokvireno bijelo. Na gornjoj su se usnici nazirali uočljivi brkovi, ali glas je bio ženski. Bio je to glas koji je Hercule Poirot nazvao femme užas.

Posao je trebalo obaviti.

"Je li ovo Samostan sv. Marije i Svih Anđela?"

Užasna žena reče osorno:

"A što bi drugo bilo?"

Hercule Poirot nije imao namjeru odgovoriti na to. Rekao je zmaju:

"Želio bih vidjeti časnu majku."

Zmaj nije bio voljan, ali je ipak popustila. Rešetke su bile povučene natrag, vrata se otvorila i Hercule Poirot je bio uveden u malu голу sobu gdje su posjetitelji samostana obično bili primani.

Istog časa časna je skliznula u sobu, s krunicom koja se njhala oko struka.

Hercule Poirot je bio katolik po rođenju. Shvaćao je atmosferu u kojoj se našao.

"Ispričavam se što vam smetam, majko," reče, "ali vi imate ovdje, čini mi se, religieuse koja se, u svijetu, zvala Kate Casey."

Časna majka je pognula glavu. Reče:

"Tako je. Sestra Mary Ursula."

Hercule Poirot reče: "Postoji određeno zlo koje se mora ispraviti. Vjeruj em da bi mi sestra Mary Ursula mogla pomoći. Ona ima informacije koje bi mogle biti vrlo vrijedne."

Časna majka odmahne glavom. Njezino je lice bilo mimo, glas smiren i dalek. Reče:

"Sestra Mary Ursula vam ne može pomoći."

"Ali uvjeravam vas -"

Zastao je. Časna majka reče:

"Sestra Mary Ursula je umrla prije dva mjeseca."

265

V.

U salonskom baru hotela Jimmyja Donovana Hercule Poirot

se neudobno smjestio preko puta zidu. Hotel nije ispunio njegova očekivanja. Krevet je bio uništen - kao i dva prozorska krila - na taj način omogućujući dotok noćnog zraka kojemu Hercule Poirot nije mogao vjerovati. Topla voda koja su mu donijeli bilaje mlačna, a obrok koji je pojeo proizvodio je zanimljive bolne osjećaje u njegovoj unutrašnjosti.

U baru je bilo petero ljudi i svi su oni razgovarali o politici. Hercule Poirot uglavnom nije razumio ono što su govorili. U svakom slučaju, nije mu bilo ni previše stalo.

Odjednom je pronašao jednog od tih ljudi kako sjedi pored njega.

Rekao je s velikim dostojanstvom:

"Kažem vam, gospodine. Kažem vam - Pegeenov Ponos nema šanse, nema šanse... određenje da završi izvan trkališta - potpuno izvan trkališta. Možete uzeti moj savjet... svi bi trebali uzimati moje savjete. Znae tko sam ja, gospodine, znate li, kažem vam? Atlas, to sam - Atlas dublinskog sunca... kladio sam se na pobjednike cijelu sezonu... Slijedite Atlasa i nećete pogriješiti."

Hercule Poirot gaje promatrao čudnom naklonošću.

Reče, a glas mu je drhtao:

"Mon dieu, to je znamenje!"

IV.

Nekoliko sati kasnije. Mjesec se pokazivao s vremena na vrijeme, koketno vireći iza oblaka. Poirot i njegov novi prijatelj hodali su nekoliko kilometara.

Poirot je šepao. Prođe mu glavom da ipak, nakon svega, postoje i druge cipele - pogodnije za seosku šetnju od

266

Herkulovi podvizi

patentnih-kožnih. "Lijep par bakandži," je ono stoje George rekao.

Hercule Poirot nije mario za tu ideju. Volio je da njegova stopala izgledaju lijepo i budu dobro obućena. Ali sada, hodajući ovom kamenitom stazom, shvatio je bilo i drugih cipela...

Njegov sudrug reče odjednom:

"Je li to nešto za što će me svećenik proganjati poslije? Ne želim imati smrtni grijeh na savjesti."

Hercule Poirot reče: "Vi samo vraćate Cezaru ono što je njegovo."

Došli su do samostanskog zida. Atlas je bio spreman izvršiti svoj dio.

Zastenjao je bolno.

Hercule Poirot progovori s autoritetom:

"Budite tiho. Nije težina svijeta ta koju morate nositi -samo težina Herculea Poirota."

VII.

Atlas je primao dvije nove novčanice od pet funti.

Rekao je s nadom:

"Možda se ujutro neću sjećati načina na koji sam ovo zaradio.

Brine me to da će me otac O'Reilly tražiti."

"Zaboravite sve, prijatelju. Sutra će svijet biti vaš."

Atlas promrmlja:

"A na što ću se kladiti? Imamo Working Lad, on je pravi konj, lijep konj, to jest! A imamo i Sheilu Boyne. Staviti ću 7 prema 1 na nju."

Zastao je:

"Je li to bila samo moja mašta ili sam vas čuo da izgovarate ime poganskog boga? Herkul, rekli ste, i slava Bogu, Herkul trči sutra u pola četiri."

267

"Prijatelju," reče Hercule Poirot, "stavite svoj novac na tog konja. Kažem vam, Herkul ne može iznevjeriti."

I istina je daje idućeg dana Herkul gospodina Rosslvina neočekivano pobijedio na bovnanskim stazama, s početnom pozicijom 60 prema 1.

VIII.

Hercule Poirot je nečujno raspakirao uredno složenu kutijicu.

Najprije smeđi papir, onda omot, i na kraju vlaknasti papir.

Na stol ispred Emervja Powera položio je svijetleći zlatni pehar. Učvršćene na njemu nalazile su se tri rodne jabuke načinjene od zelenih smaragda.

Novčar je duboko udahnuo. Reče:

"Čestitam vam, gospodine Poirot."

Hercule Poirot se nakloni.

Emery Power ispruži ruku. Dodirnuo je rub pehara, obavivši prst oko njega. Rekao je dubokim glasom:

"Moj!"

Hercule Poirot se složi.

"Vaš!"

Ovaj uzdahne. Naslonio se u svom naslonjaču. Upitao je poslovnim glasom:

"Gdje ste ga pronašli?"

Hercule Poirot reče:

"Pronašao sam ga na oltaru."

Emery Power je zurio.

Poirot nastavi.

"Caseveva kćer je bila časna sestra. Pripremala se na konačne zavjete u vrijeme kada je umro njezin otac. Bila je neupućena, ali vjerna djevojka. Pehar je bio skriven u njegovoj kući u Liverpoolu. Uzela gaje u samostan želeći,

268

nerituiovi pouvizi

barem mislim, okajati očeve grijehe. Dala gaje da se koristi na slavu Božju. Mislim da same časne sestre nisu shvatile njegovu pravu vrijednost. Uzele su ga, vjerojatno, kao predmet iz obiteljske baštine. U njihovim je očima to bio kalež i one su ga upotrebljavale kao takvog."

Emery Power reče:

"Izvanredna priča!" Doda: "Što vas je navelo da odete onamo?"

Poirot slegne ramenima.

"Možda - proces eliminacije. A onda je još bila i izvanredna činjenica da se nitko nije želio riješiti pehara. To je izgledalo kao da se nalazi na mjestu gdje vrijednost običnih materijala ne igra nikakvu ulogu. Sjetio sam se daje kćer Patricka Caseva bila časna sestra."

Power reče srčano:

"Pa, kako rekoh, čestitam vam. Recite mi vašu cijenu i napisat ću vam ček."

Hercule Poirot reče:

"Nema cijene."

Ovaj je zurio u njega.

"Kako to mislite?"

"Jeste li ikada čitali bajke dok ste bili dijete? Kralj bi u njima rekao: Traži od mene što želiš?"

"Dakle, vi tražite nešto?"

"Da, ali ne novac. Samo jednostavan zahtjev."

"No, koji je to? Želite li savjete o tržištu?"

"To bi bio samo novac u drugom obliku. Moj zahtjev je mnogo jednostavniji od toga."

"Koji?"

Hercule Poirot položi ruke na pehar.

"Pošaljite ga natrag u samostan."

Nastala je pauza. Onda Emery Power reče:

"Jeste li vi poludjeli?"

Hercule Poirot odmahne glavom.

269

CA rf

"Ne, nisam lud. Vidite, pokazat ću vam nešto."

Podigao je pehar. Svojim je noktom pritisnuo snažno u otvorene čeljusti zmije koja je bila sklupčana oko drveta. Unutar pehara mali dio zlatom obložene unutrašnjosti skliznuo je u stranu ostavljajući pukotinu u praznoj drški.

Poirotreče:

"Vidite? Ovo je bio kalež za piće pape Borgia. Kroz ovu malu rupu otrov je prolazio u piće. Sami ste rekli daje povijest pehara zla. Nasilje, krv i zle strasti preuzele su vlast nad njime. Zlo će možda doći i do vas."

"Praznovjerje!"

"Moguće. Ali zašto ste vi bili tako željni da ga posjedujete? Ne zbog njegove ljepote. Ne zbog njegove vrijednosti. Imate, stotine - možda čak i tisuće - predivnih i rijetkih stvari. Željeli ste ga kako bi održao vaš ponos. Bili ste odlučni da ne budete poraženi. Eh bien, niste poraženi. Vi pobjeđujete! Pehar je u vašem posjedu. Ali sada, zašto ne učiniti veliku - najveću gestu? Pošaljite ga tamo gdje je u miru boravio približno deset godina. Neka njegovo zlo bude pročišćeno

tamo. Nekada je pripadao Crkvi - neka se i vrati Crkvi. Neka još jednom stoji na oltaru, pročišćen i razriješen, dok se mi nadamo da će jednako tako i duše ljudi biti pročišćene i odriješene od svojih grijeha."

Nagnuo se prema naprijed.

"Dopustite mi da vam opišem mjesto gdje sam ga našao - vrt mira, koji gleda preko Južnog mora prema zaboravljenom raj u mladosti i vječne ljepote."

I dalje je govorio, jednostavnim riječima opisujući daleke čari Inishgowlana.

Emery Power se naslonio, jednom je rukom prekrpio oči.

Napokon reče:

"Rođen sam na zapadnoj obali Irske. Otišao sam još kao dječak u Ameriku."

270

Poirot reče nježno:

"Čuo sam."

Bankar se uspravi. Njegove su oči bile ponovno mudre. Reče s blagim smiješkom na usnama:

"Vi ste čudan čovjek, gospodine Poirot. Bit će po vašem.

Uzmite pehar natrag u samostan kao dar u moje ime. Prilično skup dar. Trideset tisuća funti - a što ću dobiti za uzvrat?"

Poirot reče ozbiljno:

"Časne će dati služiti mise za vašu dušu."

Smiješak bogataša se proširio - divlji, gladni smiješak. Reče:

"Znači, to bi, nakon svega, ipak mogla biti investicija! Možda, najbolja investicija koju sam ikada napravio..."

IX.

U malom predvorju samostana, Hercule Poirot je ispričao svoju priču i vratio pehar časnoj majci.

Ona promrmlja:

"Recite mu da mu zahvaljujemo i da ćemo se moliti za njega."

Hercule Poirot reče nježno:

"On treba vaše molitve."

"On je, znači, nesretan čovjek?"

Poirot reče:

"Toliko nesretan da je zaboravio što sreća zapravo znači."

Toliko nesretan da ne zna daje nesretan."

Časna reče mekano:

"Ah, bogat čovjek..."

Hercule Poirot nije rekao ništa -jer znao je da tu nije bilo ništa više za reći...

271

Hvatanje Kerbera*

I.

Hercule Poirot, njišući se naprijed-nazad u vagonu vlaka, pomisli kako ima previše ljudi na svijetu!

Zasigurno, bilo je previše ljudi u podzemnom svijetu Londona baš u ovom trenutku. Vrućina, buka, gužva i dodirivanje - nepovoljni pritisak ruku, nogu, tijela i ramena!

Prikliješten i stisnut među strancima - sve u svemu (pomislio je neukusno) obična i neinteresantna skupina stranaca!

Čovječanstvo viđeno kao en masse nije bilo privlačno. Kako rijetko čovjek vidi lice koje sjaji inteligencijom, kako rijetko femme bien misel Kakvaje to strast morala natjerati ženu da plete pod najneobičnijim uvjetima? Žena nije izgledala kao da plete najbolje što može; upijanje, staklene oči, nemirni, zaposleni prsti! Čovjeku je trebala agilnost divlje mačke, i snaga volje kakvu je imao Napoleon da bi uspio pletiti u krcatom vagonu, ali žena je uspjela! Ako su uspjeli u zadržavanju sjedećeg položaja, izašle bi male crte blijedocrveno ružičaste boje i klik, igle su napravile klik! Nema mirnoće, pomisli Poirot, nema ženstvene gracioznosti! Njegova stara duša bila je revoltirana stresom i užurbanošću modernog svijeta. Sve te mlade žene

27(272

koje su ga okruživale - tako jednolične, tako lišene šarma, nedostaje im bogate, zavodljive ženstvenosti! On je zahtijevao plemenitu izazovnost. Ah, vidjeti femme du monde, chic, simpatičnu, spirituelle - ženu s bujnim kovrčama, ženu odjevenu neobično i ekstravagantno! Nekoć je bilo takvih žena. Ali sada- sada-

Vlak je stao na stanici; ljudi su nahrupili van, gurajući Poirota ponovno prema vrhovima igli za pletenje; nahrupiše unutra,

gnječeći ga svojini tijelima. Vlak je ponovo krenuo, uz trzaj, Poirot je bio gurnut na neku punašnu ženu, reče "Pardon!", naleti ponovno u visokog krupnog muškarca čija ga je aktovka zahvatila po leđima. Reče "PardonV još jednom. Osjetio je kako njegovi brkovi postaju nezgrapni i neuredni. Quel enfer! Na svu sreću, sljedeća stanica je bila njegova. To je također bila, kako se činilo, i stanica za sto i pedeset drugih ljudi, jer je slučajno ispalo da to bude Piccadilly Circus. Poput velikog plimnog vala iscurili su van. Istog trena Poirot se našao u škripcu na pomičnim stepenicama koje su ga nosile prema površini zemlje.

Gore, pomisli Poirot, iz paklenih područja... Kako lije izvanredno bolan bio kovčeg priklješten u njegovo koljeno na uzlazećim pokretnim stepenicama!

U tom trenutku, neki je glas zazvao njegovo ime. Iznenađen, podigao je oči. Na suprotnim pokretnim stepenicama, onima silaznima, njegove nevjerne oči vidješe viziju iz prošlosti.

Žena pune i plemenite figure; njezina raskošna crvena kosa okrunjena malim ukrasom slame na koji je bio zakačen red briljantno perjastih malih ptica. Egzotično krzno stršalo je s njezinih ramena.

Njezina grimizna usta širom otvorena, njezin bogat glas zvučno je odjeknuo. Imala je dobra pluća.

"Jesti" vrisnula je. "Ali jest! Mon cher Hercule Poirot! Moramo se ponovno susresti Inzistiram!"

273

Ali sama sudbina nije mogla biti nemilosrdnija što je spojila tako dvoje putnika na pomičnim stepenicama koji se kreću u suprotnim smjerovima. Mirno, bez kajanja, Hercule Poirot je bio povučen prema gore, a kontesa Vera Rossakof prema dolje.

Okrećući se postrance, naginjući se preko ograde, Poirot zavapi očajno:

"Chere madame - gdje vas mogu pronaći?"

Njezin mu je odgovor došao slabašno iz dubina. Bio je neočekivan, ali ipak se u tom trenutku činio čudno prikladnim.

"U Paklu..."

Hercule Poirot je trepnuo. Odjednom se spotaknuo.

Nesvjestan da je stigao do vrha - zanemario je pravilno iskoračiti. Gomila se raspršila oko njega. Malo sa strane, gusta gomila pritiskala je silazne pokretne stepenice. Treba li im se pridružiti? Je li to bilo kontesino značenje? Nema sumnje daje putovanje u dubine zemlje u to vrijeme bio pakao. Ako je to bilo kontesino značenje, nije se mogao ne složiti s njom...

Poirot je odlučno prešao preko, stišćući se između spuštajuće gomile i odveden ponovno u dubine. Kad je sišao s pokretnih stepenica, nije bilo ni traga kontesi. Poirotu je ostavljen izbor da slijedi plava, jantarna svjetla.

Je li kontesa zauzela red za Bakerloo ili Piccadilly? Poirot je, kako bi to provjerio, posjetio oba. Bio je okružen gomilom koja je punila i praznila vlakove, ali nigdje nije spazio plemenitu rusku figuru, kontesu Veru Rossakof.

Izmoren i beskrajno zlovoljan, Hercule Poirot se još jednom popeo na razinu tla i iskoračio na graju Piccadilly Circusa.

Stigao je kući u raspoloženju ugodnog uzbuđenja.

Poirot nikada nije bio u stanju riješiti se fatalne fascinacije kontesom. Iako ju je posljednji put vidio prije nešto više od dvadeset godina, čarolija je još bila tu. Spazivši da njezina šminka sada odražava umjetnikov zalazak sunca, Herculeu

274

Poirotu ona je još uvijek predstavljala ono privlačno i zavodljivo. Mali buržuj je još uvijek bio očaran njenom aristokratskom figurom. Sjećanje na način na koji je ukrala dragulje podigao je staro divljenje. Sjetio se veličanstvenog samopouzdanja kojim je priznala svoj zločin. Jedna od tisuću - od milijun! A on ju je ponovno sreo - i izgubio!

"U Paklu" rekla je. Očito ga uši nisu prevarile? To je rekla?

Ali stoje mislila time? Je li mislila na londonsku podzemnu željeznicu? Ili se njezine riječi trebaju shvatiti u religioznom smislu? Zaista, čak iako je njezin način života postavio pakao kao najvjerojatnije odredište njezinog života, zasigurno - zasigurno njezina ruska uljudnost ne bi predlagala da je i Hercule Poirot nužno vezan za isto mjesto?

Ne, mora da je mislila na nešto potpuno drukčije. Vjerojatno je mislila - Hercule Poirot se nakratko našao u nevjerici. Kakva intrigantna, kakva nepredvidiva žena! Neke bi viknule Ritz ili Claridge's. Ali Vera Rossakof je viknula značajno i nemoguće: "Pakao!"

Poirot uzdahne. Ali nije bio poražen. U svojoj zbunjenosti krenuo je najjednostavnijim i najizravnijim putem idućeg jutra, upitao je svoju tajnicu, gospođicu Lemon.

Gospođica Lemon je bila nevjerojatno ružna i nevjerojatno učinkovita. Poirota nije smatrala nekom osobitom prilikom - on je jednostavno bio njezin poslodavac. Ona mu je pružala izvrsne usluge. Njezine privatne misli i snovi bili su usredotočeni na novi komplet za turpijanje kojeg je polako usavršavala u procesima svog uma.

"Gospođice Lemon, mogu li vas nešto pitati?"

"Svakako, gospodine Poirot," gospođica Lemon je odmaknula svoje prste s tipki pisaće mašine i pažljivo čekala.

"Kad bi vas prijatelj zamolio da se nađete s njom - ili s njim - u Paklu, što biste učinili?"

275

Gospođica Lemon, kao i obično nije čekala. Znala je, kako kaže uzrečica, sve odgovore.

"Bilo bi preporučljivo, mislim, rezervirati stol," reče.

Hercule Poirot je zurio u nju na glupav način.

Reče, staccato, "Vi - biste - rezervirali - stol?"

Gospođica Lemon kimne i privuče telefon bliže k sebi.

"Večeras?" upita, i shvaćajući šutnju kao dopuštenje pošto on nije govorio, odrješito počne birati.

"Temple Bar 14578? Je li to Pakao? Hoćete li molim vas rezervirati stol za dvoje. Gospodin Hercule Poirot U jedanaest."

Spustila je slušalicu i njezini su prsti pohrlili natrag na tipke njezine pisac mašine. Blagi - vrlo blagi izgled nestrpljivosti dao se nazrijeti na njezinom licu. Obavila je svoj dio, činilo se da izgled kaže, njezin biju poslodavac, zasigurno mogao sada ostaviti da nastavi s onim stoje radila?

Ali Hercule Poirot je zahtijevao objašnjenja.

"Stoje onda, taj Pakao?" zahtijevao je odgovor.

Gospođica Lemon ga pogleda pomalo iznenađena.

"Oh, niste znali gospodine Poirot? To je noćni klub -prilično nov i trenutačno pod udarom bijesa - vodi ga neka Ruskinja, čini mi se. Mogu urediti da postanete član do večeras prilično lako."

Zato stoje potrošila (a stoje očito pokazala) prilično vremena, gospođica Lemon se vratila rutini tipkanja.

U jedanaest sati te večeri Hercule Poirot je prošao kroz vrata nad kojima je neonski natpis diskretno pokazivao slovo po slovo. Gospodin s crvenim repom gaje primio i skinuo mu kaput.

Gesta gaje uputila na široke stepenice koje su vodile prema dolje. Na svakom je koraku bila napisana fraza. Prva je glasila: "Htio sam dobro..."

Druga:

"Očisti svoju prošlost i počni ispočetka..."

276

Herkulovi podvizi

Treća:

"Mogu odustati kad god želim..."

"Dobre namjere koje popločuju put u Pakao," Hercule Poirot promrmlja. "C'est bien imagine, ga!"

Sišao je niz stepenice. Na donjem djelu se nalazio bazen vode prekriven grimiznim ljiljanima. Bio je to most oblikovan kao čamac. Poirot gaje prešao.

Sa njegove lijeve strane poput mramorne pećine sjedio je najveći, najružniji i najcrnji pas kojeg je Poirot ikada vidio! Sjedio je vrlo uspravno i nepomično. Možda, pomislio je, (i nadao se), nije pravi. Ali u tom trenutku pasje okrenuo svoju okrutnu iružnu glavu i iz dubine njegovog tijela, nisko, grmljavinsko rezanje je bilo ođaslano. Bio je to užasan zvuk. A tadaje Poirot primijetio ukrašenu košaru malih okruglih pasjih kolačića. Bili su etiketirani kao, "Mito za ušutkivanje Kerbera!"

Na njima su bile usidrene pseće oči. Još jednom čulo se malo nisko grmljavinsko rezanje. Poirot je užurbano uzeo kolačić i

bacio ga prema velikom psu.

Crvena mesožderska usta su se otvorila; onda se začuo pucketaj dok su se moćne čeljusti ponovno zatvarale. Kerber je prihvatio svoj mito!

Poirot je nastavio kroz otvorena vrata.

Soba nije bila velika. Bila je ukrašena malim stolićima, plesni podij u sredini. Bila je osvijetljena malim crvenim lampicama, na zidovima su bile freske, a na udaljenom kraju bio je veliki grill za kojim su radili kuhari obučeni u vragove s repovima i rogovima.

Sve je to Poirot uspio upiti prije nego što se, u svoj svojoj impulzivnosti, kontesa Vera Rossikof, predivna u svojoj grimiznoj večernjoj haljini, nije objesila na njega svojim raširenim rukama.

"Ah, došli ste! Dragi moj - moj vrlo dragi prijatelju! Kakva je radost vidjeti vas opet! Poslije tolikih godina -

277

toliko puno — koliko puno? — Ne, nećemo reći koliko puno! Meni se čini kao daje bilo jučer. Vi se niste promijenili -niste se ni najmanje promijenili!"

"Ni vi, chere amie," Poirot usklikne, poklonivši se njezinoj ruci.

Ipak, bio je u potpunosti svjestan daje dvadeset godina uistinu dvadeset godina. Kontesa Rossakof se možda ne bi mogla opisati kao ruševina. Ali bila je barem spektakularna ruševina.

Raskoš, punokrvno uživanje u životu je još uvijek bilo prisutno, a ona je znala, kao nitko, kako polaskati muškarcu. Odvukla je Poirota do stola za kojim je sjedilo još dvoje ljudi.

"Moj prijatelj, moj proslavljeni prijatelj, gospodin Hercule Poirot," najavila je. "On koji je strah i trepet svih zločinaca! Ja sam jednom bila uplašena, ali sada vodim život iznimne, kreposne dosade. Nije li tako?"

Visoki mršavi čovjek kojemu se obraćala reče: "Nikad ne recite dosadan, konteso."

"Profesor Liskeard," kontesa ga najavi. "On koji zna sve o prošlosti i koji mi je dao vrijedne savjete što se tiče ukrasa ovdje."

Arheolog blago zadrhšće.

"Da sam samo znao što namjeravate učiniti!" promrmlja.

"Rezultat je tako zapanjujuć."

Poirot je pobliže promotrio freske. Na zidu, svirali su Orfej i njegov jazz bend. Na suprotnom zidu Oziris i Isis činilo se, priređuju egipatsku podzemnu zabavu na čamcima. Na trećem zidu nekolicina vedrih mladih ljudi uživala je u grupnom kupanju.

"Zemlja Mladih," objasnila je kontesa i dodala u istom dahu, završavajući svoja upoznavanja:

"A ovo je moja mala Alice."

278

nerKuiovi poavizi

Poirot se poklonio drugom članu stola, mladoj djevojci u kockastom kaputu i suknji. Nosilaje naočale uokvirene u obliku rogova.

"Ona je jako, jako pametna," reče kontesa Rossakof. "Ona ima diplomu i psihijatar je i zna sve razloge zbog kojih su luđaci, luđaci! To nije zbog toga, mogli biste pomisliti, zato što su ludi! Ne, postoji mnogo drugih razloga! Smatram daje to vrlo zanimljivo."

Djevojka imenom Alice nasmijala se ljubazno ali pomalo oprezno. Pitala je profesora odlučnim glasom je li raspoložen za ples. On je bio polaskan ali i u nedoumici.

"Draga moja mlada gospođice, bojim se da plešem samo valcer."

"To je valcer," reče Alice strpljivo.

Ustali su i plesali. Nisu plesali dobro.

Kontesa Rossakof uzdahne. Slijedeći tijek svojih misli, promrmlja, "A ipak nije zaista ružna..."

"Ona ne izvlači ono najbolje iz sebe," reče Poirot prosuđivački.

"Iskreno," zavapi kontesa, "ne mogu razumjeti mlade ljude današnjice. Oni se više ne trude zadovoljiti - uvijek, u svojoj mladosti, ja sam pokušavala - boje koje su mi odgovarale - korzet stisnut snažno oko struka - kosa, možda, zanimljivije sjenilo -"

Zabacila je svoje teške kovrče s čela - bilo je nepobitno da se

ona, barem, još uvijek trudi i trudi!

"Biti zadovoljan onime što vam je priroda dala, to -to je glupo! To je također i arogantno! Mala Alice, ona piše velike stranice dugim riječima o seksu, ali koliko joj često, pitam ja vas, muškarac predlaže da bi trebali otići u Brighton preko vikenda? Sve su to samo duge riječi i rad, dobrobit radnika, i budućnost svijeta! Sve je to vrlo vrijedno, ali pitam vas, je li to veselo! I pogledajte, pitam vas, kako su ovi

279

mladi ljudi učinili svijet sumornim! Sve su to uredbe i zabrane! Tako nije bilo kad sam ja bila mlada."

"To me podsjetilo, kako je vaš sin, madame?" U zadnjem je trenutku rekao "sin", umjesto "mali dječčić", imajući na umu daje prošlo dvadeset godina.

Kontesino je lice zasjalo.

"Ljubljani anđeo! Tako je velik sada, kakva ramena, tako zgodan! Onje u Americi. Tamo gradi- mostove, banke, hotele, policijske stanice, željeznice, sve što Amerikanci žele!"

Poirot ju pogleda malko zbunjen.

"Onje onda inženjer? Ili arhitekt?"

"Je li to važno?" reče kontesa. "Onje predivan! Sav je u željeznim gredama, mašineriji... Nešto što nikada nisam mogla ni najmanje razumjeti. Ali mi se obožavamo - uvijek se obožavamo! I tako ja za njega obožavam malu Alice. Ali da, oni su zaručeni. Susretnu se na avionu, ili brodu ili vlaku, i zaljube se, sve to za vrijeme razgovora o dobrobiti radnika. A kad dođe u London, jaje svesrdno prigrlim." Kontesa prekriži ruke preko svog velikog poprsja, "I kažem -"Ti i Niki se volite - pa i ja volim tebe - ali ako ga voliš, zašto ga ostavljaš u Americi?" A ona priča o "poslu" i o knjizi o kojoj piše, i o svojoj karijeri, a iskreno ja ne razumijem, ali uvijek sam govorila:

"Čovjek mora biti tolerantan." Dodala je sve u jednom dahu, "1 što mislite cherami, o svemu ovome što sam rekla?"

"Dobro ste to rekli," reče Poirot, gledajući oko sebe s odobravanjem. "To je chic\ "

Mjesto je bilo puno i imalo je u sebi taj nepogrešiv zrak uspjeha kojemu se ne može usprotiviti. Bilo je mlitavih parova

u punoj večernjoj opremi, boema u trapericama, punašne gospode u poslovnim odijelima. Bend, nazvan vragovi, svirao je vruću muziku. Nema sumnje, pravi Pakao.

280

"Imamo ih ovdje svakakvih," reče kontesa. "To je onako kako bi trebalo biti, zar ne? Vrata Pakla su otvorena svakome?"

"Osim, moguće, siromašnima?" Poirot predloži.

Kontesa se nasmije. "Žarne kažu daje bogatašu teško ući u Kraljevstvo Nebesko? Prirodno je stoga, da on ima prioritete u Paklu."

Profesor i Alice su se vraćali prema stolu. Kontesa je us tata.

"Moram razgovarati s Aristidom."

Razmijenila je nekoliko riječi s glavnim konobarom, mršavim Mefistofelom, onda je išla od stola do stola, razgovarajući s gostima.

Profesor, brišući svoje čelo i otpijajući čašu vina, primijeti:

"Ona je osobnost, nije li? Ljudi to osjećaju."

Ispričao se kad je otišao razgovarati s nekim za drugi stol.

Poirot, ostavljen nasamo s Alice, osjećao se pomalo posramljenim kada je susreo hladnu plavu boju njezinih očiju. Shvatio je daje ona zapravo prilično zgodna, ali ju je doživio i kao posebno uznemirujuću.

"Ja još uvijek ne znam vaše prezime," promrmlja.

"Cunningham. Dr. Alice Cunningham. Vi ste poznavali Veru u prošlosti, ako sam dobro razumjela?"

"Prije dvadeset godina."

"Smatram daje ona zanimljiva za proučavanje," reče dr. Alice Cunningham. "Naravno, ona me zanima kao majka čovjeka za kojeg ću se udati, ali me također zanima i s profesionalnog stajališta."

"Zaista?"

"Da. Pišem knjigu o kriminalnoj psihologiji. Ovaj noćni život nalazim izrazito izazovnim. Imamo nekoliko kriminalnih tipova koji ovdje dolaze redovito. Razgovarala sam o njihovim ranijim životima. Naravno, vi već znate sve o Verinim kriminalnim težnjama- mislim to što krade?"

281

"Pa, naravno - znam to," reče Poirot, prilično osupnut.

"Ja to zovem kompleks svrake. Ona uzima, znate, uvijek sjajne stvari. Nikada novac. Uvijek dragulje. Saznala sam daje kao dijete bila mažena i pažena, ali također i jako štićena. Život je za nju bio neizdržljivo dosadan - dosadan i siguran. Njezina priroda je zahtijevala dramu - čeznula je za kaznom. To je u korijenu njezinog zadovoljstva u krađi. Ona želi važnost, želi biti slavna po tome stoje kažnjenaV

Poirot je prigovorio, "Njezin život sigurno nije mogao biti dosadan u vrijeme revolucije u Rusiji budući da je pripadala plemstvu?"

Izgled blage zabavljenosti se nazirao u blijedim plavim očima gospođice Cunningham.

"Ali," reče. "Član plemstva? To vam je ona rekla?"

"Ona je neporecivo aristokrat," reče Poirot čvrsto, boreći se s određenim nelagodnim sjećanjima.

"Čovjek vjeruje u ono u što želi vjerovati," zapazi gospođica Cunningham, bacajući profesionalno oko na njega.

Poirot se osjetio uznemirenim. Za trenutak, osjetio je, reći će mu koji je njegov kompleks. Odlučio je unijeti rat u protivnički tabor. Uživao je u zabavi kontese Rossakof zbog njezinog aristokratskog porijekla, i neće dozvoliti da mu užitak prekine mala djevojka s naočalama, hladnim nepoželjnim očima i diplomom iz psihologije!

"Znate li što me zadivljuje?" upitao je.

Alice Cunningham nije priznala u mnogo riječi da nije znala. Zadovoljila se samo s time da izgleda dosadno i zadovoljno.

Poirot nastavi:

"Zadivljuje me da vi - koja ste mlada, i koja biste mogli izgledati lijepo da se malo potrudite - pa, zadivljuje me da se ne trudite! Nosite teški kaput i suknju s velikim džepovima kao da se spremate odigrati partiju golfa. Ali ovdje nema zastavica za golf, to je podzemni podrum s visokim

282

HerKuiovi poavizi

temperaturama, a vaš je nos vruć i sjaji se, ali vi ga ne pudrate, a ruž za usne stavljate na svoje usne bez interesa, bez

naglašavanja zakrivljenosti usana! Vi ste žena, ali ne obraćate pažnju na činjenicu da jeste žena. A ja vam kažem "■Zašto neV To je šteta!

Za trenutak je imao zadovoljstvo vidjeti Alice Cunningham da izgleda ljudski. Čak je vidio i iskru ljutnje u njezinim očima. Onda je povratila prijašnje držanje.

"Dragi moj gospodine Poirot," započela je, "bojim se da se nalazite izvan okvira moderne ideologije. Temelji su oni koji su važni - a ne ukrasi."

Pogledala je prema gore kad im je prišao tamni i vrlo privlačan muškarac.

"Ovo je najinteresantniji tip," promrmljalaje pikantno.

"Paul Varesco! Živi od žena i ima čudno usmjerene žudnje! Pokušavam ga nagovoriti da mi kaže nešto više o medicinskoj sestri koja gaje čuvala kad je imao tri godine."

Trenutak ili dva kasnije, plesala je s mladićem. On je plesao božanstveno. Kad su se približili Poirotovom stolu, Poirot ju je čuo kako kaže: "I nakon ljeta u Bognoru, dala ti je igračku dizalicu? Dizalicu - da, to je vrlo sugestivno."

Za trenutak Poirot se igrao s nagađanjem da bi interes gospođice Cunningham za kriminalnim tipovima mogao jednoga dana dovesti do njezinog unakaženog tijela koje bi bilo pronađeno u osamljenoj šumi. Nije volio Alice Cunningham, ali bio je dovoljno iskren da shvati kako to proizlazi iz činjenice daje ona bila potpuno neimpresionirana HerculeomPoirotom! Njegova taština je patila!

Onda je vidio nešto što je na trenutak izbacilo Alice Cunningham iz njegove glave. Na stolu sa suprotne strane podija, sjedioje čovjek s lijepom kosom. Nosioje večernje odijelo, njegovo cjelokupno ponašanje bilo je ponašanje onoga koji živi životom lagode i ugone. Preko puta njega sjedioje pravi primjer skupe djevojke. Gledao ju je blesavim

283

i glupim pogledom. Svatko tko bi ih vidio mogao je promrmljati: "Idilično bogati!" Bez obzira na to, Hercule Poirot je dobro znao da mladić nije niti bogat niti idiličan. On je bio, zapravo, detektiv inspektor Charles Stevens, i Poirot je shvatio

da je detektiv inspektor Charles Stevens zasigurno ovdje poslovno...

Idućeg jutra Poirot je posjetio Scotland Yard i svog starog prijatelja glavnog inspektora Jappa.

"Ti stari lišče!" reče Japp razdragano. "Kako dolaziš do tih stvari, to me ubija. Ti želiš znati sve o tom mjestu Pakaol Pa, na površini je to samo još jedna od onih stvari. Krenulo im je! Mora da zarađuju mnogo novca, iako su i troškovi prilično visoki. Tobože ga vodi jedna Ruskinja, naziva se kontesa nešto _"

"Upoznat sam sa kontesom Rossakof," reče Poirot hladno. "Mi smo stari prijatelji."

"Ali ona je luda," Japp nastavi. "Ona nije dala novac. Mogao bi biti glavni konobar, Aristid Papopolous - on je zainteresiran za to - ali ne vjerujemo zaista daje to njegovo maslo. Zapravo, mi ne znamo čije je to maslo!"

"A inspektor Stevens to istražuje?"

"Oh, vidio si Stevensa, zar ne? Sretni pas sletio je na posao na trošak poreznih obveznika! Mnogo je toga pronašao dosada!"

"Što sumnjate da ćete tamo pronaći?"

"Drogu! Veliku prodaju droge. A za drogu se ne plaća novcem nego dragim kamenjem."

"Aha?"

"Tako to ide. Dama X - ili kontesa Štogod - teško dolazi do novca - i u bilo kom slučaju ne želi izvlačiti velike sume iz banke. Ali ima dragulje - obiteljsko nasljeđe! Oni se nose na mjesto gdje se pročišćavaju - a tamo se vade iz svojih paketa i zamjenjuju lažnim draguljima. Premješteni dijamanti se prodaju ovdje ili na kontinentu. Sve je to puko

284

HerKuiovi poavizi

jedrenje - nema pljačke, nema žalosti ni plaća za njima. Mislite li da se prije ili kasnije otkrije daje određena tijara ili ogrlica lažna? Gospođa X je sva nevina i zaprepáštena - ne može zamisliti kako ili kada bi se zamjena mogla zbiti — ogrlica nikada nije napustila njezin posjed! Pošalje jednu policiju na lov na divlje guske nakon stoje otpustila sluškinje, ili sumnjive

konobare, ili sumnjive čistače prozora.

Ali mi nismo tako glupi kao što te društvene ptice misle!

Imali smo nekoliko slučajeva jedan za drugim – i pronašli smo zajednički faktor - sve žene su pokazivale znakove droge - živci, iritantnost - trzanje, zjenice oka proširene, itd. Pitanje je bilo: Od koga su dobivale drogu i tko je vodio tu smicalicu?"

"A odgovor je, mislite, mjesto zvano Pakao?"

"Mi vjerujemo daje to središte čitave trgovine. Otkrili smo gdje se obavlja posao s draguljima - mjesto zvano Golconda Ltd. - prilično cijenjena na površini, prvoklasne imitacije dragulja. Tamo se nalazi podmukli tip zvan Paul Varesco - ah, vidim da ga poznaješ?"

"Vidio sam ga - u Paklu"

"Tamo bih ga i želio vidjeti - ali u pravom! On je loš koliko može biti - ali žene - čak i pristojne žene -jedu mu iz ruke! Ima neke veze s Golconda Ltd. i prilično sam siguran da on taj koji stoji iza Pakla. Idealan je za njegovu svrhu -svi dolaze tamo, žene iz visokog društva, profesionalni lopovi -toje savršeno sastajalište."

"Misliš da se i razmjena - dragulji za drogu - odvija tamo?"

"Da. Znamo Golcondinu stranu - sada želimo drugu -drogerašku stranu. Želimo znati tko snabdijeva robu i odakle dolazi."

"A za sada nemate nikakvih naznaka?"

"Mislim daje Ruskinja- ali nemamo nikakvih dokaza."

285

Prije nekoliko tjedana smo mislili da smo na nekakvom tegu. Varesco je otišao do Golconde, pokupio nekoliko dragulja i vratio se ravno natrag u Pakao. Stevens gaje pratio, ali nije zapravo vidio kako ovaj predaje robu. Kada je Varesco otišao, mi smo ga pokupili - dragulji nisu bili kod njega. Upali smo u klub, pretražili smo sve! Rezultat, nema kamenja, nema droge!"

"U stvari, fijasko?"

Japp kimne. "Meni kažete! Mogli smo se naći u škripcu, ali na sreću u redu smo uhvatili Peverela (znate, onog Batterseavog ubojicu). Čista sreća, on je trebao otići u Škotsku. Jedan od

naših pametnih narednika opazio gaje na svojim slikama. Tako, sve je dobro što se dobro svrši -slava nama - strašna propaganda nj ima - bio je krcat više nego ikad!"

Poirot reče:

"Ali to ništa ne ubrzava istragu o drogi. Možda postoji mjesto za prikrivanje?"

"Mora biti. Ali nismo ga mogli pronaći. Pročešljali smo mjesto četkicom za zube. A između nas, prijatelju, bila je i neslužbena istraga. Bez uspjeha, naš čovjek je umalo završio rastrgan na komadiće od onog okrutnog velikog psa! On spava na drogi."

"Aha, Kerber?"

"Da. Glupo ime za psa - nazvati ga po paketu soli."

"Kerber," promrmlja Poirot značajno.

"A da se vi okušate u tome, Poirot," predloži Japp.

"To je lijep problem i vrijedan pokušaja. Mrzim poslove s drogom, to uništava ljudsko tijelo i dušu. loje zaista pravi Pakao!"

Poirot promrmlja zamišljeno: "To bi zaokružilo stvari -da. Zna li koje je bilo dvanaesto Herkulovo djelo?"

"Nemam pojma "

"Hvatanje Kerbera. To je prikladno, zar ne?"

286

Herkulovi podvizi

"Ne znam o čemu govorite, stari."

"Želio bih najozbiljnije razgovarati s vama," reče Poirot

Bilo je rano, klub je bio gotovo prazan. Kontesa i Poirot sjeli su za mali stol pokraj vrata.

"Alija se ne osjećam ozbiljno," ona je protestirala. "La petite Alice, ona je uvijek ozbiljna i, entre nous, menije to vrlo dosadno. Jadni moj Niki, kakvu će on zabavu imati?"

Nikakvu."

"Ja prema vama osjećam veliku naklonost," reče Poirot mimo.

"I ne želim vas vidjeti u onom što se zove škripac."

"Ali apsurdno je ono što kažete! Ja sam na vrhu svijeta, novac se samo slijeva!"

"Vi ste vlasnik ovog mjesta?"

"Naravno," odgovori ona.

"Ali imate partnera?"

"Tko vam je to rekao?" upita kontesa oštro.

"Je li vaš partner Paul Varesco?"

"Oh! Paul Varesco! Kakva ideja!"

"On ima loš - kriminalni dosje. Shvaćate li da ovim mjestom prolaze kriminalci?"

Kontesa se stane smijati.

"Evo, govori bon bourgeois! Naravno da shvaćam! Zar ne vidite da je to pola privlačnosti ovog mjesta?"

Ti mladi ljudi iz Mavfaira- dosadilo im je gledati svoju vlastitu vrstu u West Endu. Oni dolaze ovamo, gledaju kriminalce; lopova, ucjenjivača, pronevjeritelja- možda, čak, i ubojicu- čovjeka koji će idući tjedan biti u nedjeljnim novinama.

Uzbudljivo je to - misle da gledaju život! To radi bogati čovjek koji cijeli tjedan prodaje tenisice, čarape, korzete! Koja promjena za njegov cijenjeni život i njegove cijenjene prijatelje! A onda, još jedno uzbuđenje - tamo /a stolom, frčuci svoje brkove, sjedi inspektor iz Scotland Yarda - inspektor u fraku!"

"Znači, znali ste za to?" reče Poirot mekano.

287

Njezine oči sretnu njegove i ona se nasmiješi.

"Mon Cher amiy ja nisam tako jednostavna kako vi pretpostavljate!"

"Da li ovdje također prodajete drogu?"

"Ah, ga nol" Kontesa progovori oštro. "To bi bilo odvratno!"

Poirot je pogleda na nekoliko trenutaka, onda uzdahne.

"Vjerujem vam," reče. "Ali u tom slučaju bolje je dami kažete tko je zapravo vlasnik ovog mjesta."

"Ja sam vlasnik," ona otpili.

"Na papiru, da. Ali postoji netko iza vas."

"Znate li, mon ami, čini mi se da ste preznatiželjni? Nije li malo preznatiželjan, Dou dou?"

Njezin se glas pretvorio u gugukanje kad je izgovorila zadnje riječi i bacila pačju kost iz tanjura velikom crnom psu koji ju je uhvatio s divljim škljocajem čeljusti.

"Kako zovete tu životinju?" upita Poirot.

"C'est mon petit Dou dou!"

"Ali to je smiješno, takvo ime!"

"AH on je neodoljiv! On je policijski pas! On može napraviti sve - sve - Čekajte!"

Ustala je, pogledala oko sebe, i odjednom zgrabila tanjur s velikim sočnim odreskom koji je upravo bio postavljen pred gosta na obližnjem stolu. Prošetala je do mramorne niše i postavila tanjur dolje ispred psa, u isto vrijeme izgovarajući nekoliko riječi na ruskom.

Kerber je zurio ispred sebe. Odrezak nije morao ni postojati.

"Vidite? I ne radi se samo o minutama! Ne, ostat će ovako i satima ako bude potrebno!"

Onda je promrmljala riječ i poput munje Kerber je savio svoj dugi vrat i odrezak je nestao kao čarolijom.

Vera Rossakof obavila je ruke oko psećeg vrata i strastveno ga zagrlila, podižući se na vrške prstiju kako bi to postigla.

288

"Vidite kako može biti nježan!" zavapi. "Prema meni, prema Alice, prema svojim prijateljima - mogu raditi što žele! Treba ga samo opomenuti i hokus-pokus! Uvjeravam vas da bi rastrgao-policijskog inspektora, primjerice-na sitne komadiće! Da, na sitne komadiće!"

Provalila je u smijeh.

"Ja samo trebam reći riječ -"

Poirot je prekine. Nije razumio kontesin smisao za humor.

Inspektor Stevens bi mogao biti u velikoj opasnosti.

"Profesor Liskeard želi razgovarati s vama."

Profesor je stajao pokraj njezinog lakta.

"Uzeli ste moj odrezak," požalio se. "Zašto ste uzeli moj odrezak? Bio je to dobar odrezak!"

"U četvrtak navečer, stari," reče Japp. "Onda će balon poletjeti. Andrewsov golub, naravno - Odjel za narkotike -ali on će biti počašćen da mu se pridružiš. Ne, hvala, neću nikakve vaše kičaste sirupe. Moram voditi računa o svom želucu. Vidim li to viski ondje? To je već bolje!"

Uzimajući čašu, nastavi:

"Riješili smo problem, čini mi se. Postoji još jedan put iz kluba - a mi smo ga pronašli!"

"Gdje?"

"Iza grilla. Jedan dio se vrti."

"Ali zasigurno biste vidjeli -"

"Ne, stari dječake. Kad se prepad dogodio, svjetla su se ugasila - ugašena na glavnom prekidaču - i trebalo nam je minutu-dvije da ih ponovno upalimo. Nitko nije pobjegao na prednja vrata jer su bila nadgledana, ali sada je jasno da je netko mogao nestati kroz tajni prolaz s robom. Istraživali smo kuću iza kluba - i tako smo otkrili trik."

"I ti predlažeš da učinimo - što?"

Japp mahne.

289

^ ti

"Neka se sve odvija prema planu - policija se pojavi, svjetla nestaju — a netko čeka na drugoj strani tog tajnog prolaza da vidi tko će izaći. Ovog puta ih imamo!"

"Zašto četvrtak?"

Ponovno Japp mahne.

"Golcondu smo snimili prilično dobro. Tamo će roba krenuti u četvrtak. Smaragdi gospođe Carrington."

"Dopuštate," reče Poirot, "da i ja uredim nekoliko dogovora?"

Sjedeći za svojim uobičajenim malim stolom blizu ulaza u četvrtak navečer, Poirot je proučavao okruženje. Kao i obično, Pakao je bio hit!

Kontesa bi bila čak sjajnije pripremljena nego obično daje to bilo moguće. Večeras je bila vrlo ruska, plješčući rukama i vrišteći od smijeha. Paul Varesco je stigao. Ponekad je nosio nepogrešivo večernje odijelo, ponekad, kao večeras, odlučio se predstaviti u tijesno zakopčanom kaputu, sa šalom oko vrata. Izgledao je okrutno i privlačno. Odvajajući se od punašne, sredovječne žene optočene dijamantima, nagnuo se preko do Alice Cunningham koja je sjedila za stolom i zaposleno pisala u svoju bilj ežnicu i zamolio je za ples. Punašna žena je mrko pogledala Alice, a Varesca je gledala očima obožavanja.

U očima gospođice Cunningham nije bilo obožavanja. One su sjajile pukom znanstvenom znatiželjom, i Poirot je uhvatio djeliće njihovog razgovora kad su plesali pokraj njega.

Zaboravila je medicinsku sestru i sada je tražila informacije o ravnateljici Paulove pripremne škole.

Kada je glazba prestala, sjela je pokraj Poirota doimajući se sretnom i uzbuđenom.

"Vrlo interesantno," reče. "Varesco će biti jedan od najvažnijih slučajeva u mojoj knjizi. Simbolizam je nepogrešiv. Možete reći daje on definitivno kriminalni tip, ali lijek može biti djelotvoran -"

290

nerKuiuvi

"Da može obratiti razvratnika," reče Poirot, "oduvijek je bilajedna od najdražih ženskih iluzija!"

Alice Cunningham ga pogleda hladno.

"U tome nema ništa osobnog, gospodine Poirot."

"Nikada nema," reče Poirot. "To je uvijek čisti nezainteresirani altruizam - ali njegov predmet je obično privlačan član suprotnog spola. Da li vas, primjerice, zanima gdje sarn/a išao u školu, ili kakvo je ravnateljčino ponašanje bilo prema meni!"

"Vi niste kriminalni tip," reče gospođica Cunningham.

"Da li prepoznate kriminalnog tipa kad ga vidite?"

"Naravno daprepoznam."

Profesor Liskeard im se pridružio. Sjeo je pokraj Poirota.

"Razgovarate li vi to o kriminalcima? Morali bi proučiti kriminalni kod Hammurabija, gospodine Poirot. 1800. prije Krista, jako zanimljivo. Čovjek koji je uhvaćen kako krade za vrijeme vatre bit će bačen u vatru."

Zurio je zadovoljno naprijed prema električnom grilu.

"A postoje i stariji sumerski zakoni. Ako žena mrzi svog muža i kaže mu, "Ti nisi moj muž, " bit će bačena u rijeku. Jeftinije i lakše od sudskog razvoda. Ali ako muž to kaže svojoj ženi, on će joj morati samo platiti određenu mjeru srebra. Njega nitko ne baca u rijeku."

"Uvijek ista priča," reče Alice Cunningham. "Jedan zakon za muškarce ijedan zakon za žene."

"Žene, naravno, više uživaju u novčanoj vrijednosti," reče profesor značajno. "Znate," doda, "ja volim ovo mjesto."

Dolazim ovamo gotovo svake večeri. Ne moram platiti. Kontesaje to sredila-jako lijepo od nje -u znak zahvalnosti što sam je savjetovao o ukrasima, kaže ona. Ali nije baš da oni imaju bilo kakve veze sa mnom- nisam imao pojma oko čega mi postavlja pitanja — i naravno, ona i umjetnik su sve

291

prilično krivo shvatili. Nadam se da nitko nikada neće saznati da sam ja imao i najmanje veze s tim užasnim stvarima.

Nikada to ne bih smio doživjeti. Ali ona je predivna žena -kao Babilonka, uvij ek to pomislim. Babilonke su bile dobre poslovne žene, znate -"

Profesorove riječi su se utopile u iznenadnom žamoru. Čula se riječ "Policija" -- žene su ustale, svjetla su se ugasila, a s njima i električni gril.

Kao prigušen glas nasuprot sveopćem žamoru, profesorov je glas nastavio mirno recitirati razne izvatke iz Hammurabijevog zakona.

Kada su se svjetla ponovno upalila, Hercule Poirot je bio pola puta na širokim, plitkim stepenicama. Policajci pokraj vrata ga pozdraviše i on izađe na ulicu i odšeta do ugla. Upravo iza ugla, pritisnut uza zid nalazio se mali čovjek s crvenim nosom. Progovorio je tjeskobnim, hrapavim šapatom.

"Ovdje sam, guverneru. Je li vrijeme da ja obavim svoje?"

"Da. Kreni."

"Bilo je jako puno pajkana ovdje!"

"U redu je. Rekli su im za vas."

"Samo se nadam da se neće miješati, to je sve?"

"Neće se miješati. Sigurni ste da možete izvršiti ono za što ste se spremili da ćete učiniti? Životinja o kojoj se radije i opaka i velika."

"Meni neće biti opaka," reče mali čovječuljak pouzdano. "Ne sa ovime što ja imam ovdje! Bilo koji pas će me slijediti sve do Pakla zbog toga!"

"U tom slučaju," promrmlja Hercule Poirot, "mora vas slijediti izvan Pakla!"

U sitnim jutarnjim satima zazvonio je telefon. Poirot podigne slušalicu.

Jappov glas reče:

292

Herkulovi podvizi

"Tražili ste da vas nazovem."

"Da, uistinu. EhbienT

"Nema droge - dobili smo smaragde."

"Gdje?"

"U džepu profesora Liskearda."

"Profesora Liskearda?"

"I vas iznenađuje, žarne? Iskreno, ne znam što da mislim!

Izgledao je začuđen poput djeteta, zurio u njih, rekao da nema ni najmanjeg pojma kako su dospjeli u njegov džep, i dovraga, ja vjerujem daje govorio istinu! Varesco mu ih je mogao gurnuti u džep prilično lako za vrijeme zamračenja. Ne mogu zamisliti čovjeka poput starog Liskearda daje umiješan u ovakvu vrstu posla. On pripada svim ovim visokim društvenim slojevima, pa čak je i povezan s britanskim muzejem! Jedina stvar na koju ikada troši novac su knjige, i k tome još pljesnive, rabljene knjige. Ne, on se ne uklapa.

Počinjem misliti kako smo u krivu što se tiče cijele stvari -nikada nije bilo droge u klubu."

"O, bilo je, moj prijatelju, i to večeras. Recite mi, zar nitko nije izašao na vaša tajna vrata?"

"Da, princ Henry od Scandenberga i njegova ekipa -on je tek jučer stigao u Englesku. Vitamian Evans, ministar kabineta (pakleno je biti ministar rada, morate biti tako oprezni!

Nikoga nije briga kada torijevac troši novac na svoj raskalašeni život zato što porezni obveznici misle daje to njegov novac - ali kada se radi o ministru rada, javnost osjeća daje to njihov novac koji on troši! Stoje i istina na neki način.).

Gospođa Beatrice Viner je bila posljednja -ona se udaje prekosutra za umišljenog mladog vojvodu od Leominstera.

Ne vjerujem da je bilo tko od te družine umiješanu ovo."

"Bolje vjerujte. Bilo kako bilo, droga je bila u klubu i netko ju je uzeo iz kluba."

"Tko?"

293

"Ja sam, mon ami" reče Poirot mekano.

Odmaknuo je slušalicu, prigušujući Jappovu gnjevnu buku, kad je zazvonilo zvono. Izašao je i otvorio ulazna vrata.

Kontesa Rossakof uđe unutra.

"Da nismo tako stari, zamislite li kako bismo se mogli nagoditi!" usklikne ona. "Vidite, došla sam kao što ste mi rekli u vašoj poruci. Iza mene je, mislim, policajac, ali on može ostat na cesti. A sada, prijatelju moj, stoje?"

Poirot ju je galantno oslobodio njezinog lisičjeg krzna.

"Zašto ste one smaragde stavili u džep profesora Liskearda?" upita zahtjevno. "Ce n'est pas gentille, ce que vous avez fait là!"

Kontesine oči se širom otvoriše.

"Naravno, htjela sam ih staviti u vaš džep!"

"Oh, u moj džep?"

"Naravno. Prešla sam užurbano do stola gdje obično sjedite - ali svjetla su bila ugašena i ja sam ih zabunom stavila u profesorov džep."

"A zašto ste željeli staviti ukradene smaragde u moj džep?"

"To mi se činilo - morala sam reagirati brzo, razumijete -kao najbolja moguća solucija!"

"Zaista Vera, vi ste snalažljivi!"

"Ali dragi prijatelju, razmislite! Policija dolazi, svjetla se pale (naša mala zabava za mušterije koje ne smiju biti osramoćene) / ruka povuče moju torbu da stola. Ja je uzmem natrag, i osjetim kroz baršun nešto tvrdo unutra. Uvučem ruku unutra, i pronađem ono za što po dodiru znam da su dragulji i odjednom shvatim tko ih je stavio unutra!"

"O, znate?"

"Naravno da znam! To je onaj gušter, to čudovište, taj dvolični, varalački, ta puzajuća guja od čovjeka, Paul Varesco."

"Čovjek koji je vaš partner u Paklu."

"Da, da, on je taj koji posjeduje to mjesto, koji zarađuje novac. Do sada ga nisam izdala -znam biti čovjek od povjerenja! Ali kada me je preveslao, sada kada me pokušava pokopati policijom- ah! sada ću pljunuti njegovo ime- da ispljunutih

"Smirite se," reče Poirot, "i pođite sa mnom u drugu sobu."
Otvorio je vrata. Bila je to mala soba i za trenutak se činilo daje u potpunosti ispunjena psom. Kerber je izgledao preveliko čak i za prostranu nišu Pakla. U sitnoj blagavaonici Poirotovog osoblja činilo se kao da nema ničega osim Kerbera u sobi. Još je tu bio, ipak, omanji muškarac.

"Pojavili smo se ovdje prema planu, guverneru," reče mali čovjek hrapavim glasom.

"Dou dou!" zavrišti kontesa. "Moj anđele Dou dou!"

Kerber je lupao repom po podu - ali nije se pomaknuo.

"Dopustite mi da vam predstavim gospodina Williama Higgsa," uzvikne Poirot, iznad grmljavine Kerberovog repa.

"Majstor u svojoj profesiji. Večeras je," nastavi Poirot,

"gospodin Higgs naveo Kerbera da ga slijedi izvan Pakla."

"Naveli ste ga?" Kontesa je zurila u nevjerici prema maloj štakorolikoj figuri. "Ali kako? Kako?"

Gospodin Higgs izboči svoje oči.

"Teško mi je o tome govoriti pred damom. Ali ima stvari kojima nikakav pas neće odoljeti. Pas će me slijediti kamo god krenem ako tako hoću. Naravno, razumijete da to nije isto s kujicama - ne, to je drukčije."

Kontesa se okrene prema Poirotu.

"Ali zašto? Zaš to?"

Poirot reče polagano:

"Pas dresiran za tu svrhu će nositi predmet u svoj im ustima dok mu ne zapovijede da ga ispusti. Nosit će ga ako treba, satima. Hoćete li sada reći svom psu da ispusti ono što nosi?"

Vera Rossakof pogleda, okrene se i izgovori dvije riječi.

Velike Kerberove čeljusti se otvoriše. Činilo se kao da Kerberu ispada vlastiti jezik...

Poirot korakne naprijed. Pokupio je mali paket umotan u ružičastu spužvasto-gumenu vrećicu. Odmotao ju je. Unutra se nalazio paketić bijelog praha.

"Stoje to?" Kontesa upita zahtjevno.

Poirot reče mekano:

"Kokain. Tako mala količina, činilo bi se - ali dovoljna da vrijedi tisuće funti onima koji su za nju spremni platiti..."

Dovoljno da donese propast i patnju mnogim ljudima..."

Uhvatila je dah. Zavapi:

"A vi mislite da sam ja - ali nije tako! Kunem vam se, nije tako!

U prošlosti sam se zabavljala s draguljima, bibelotima, malim zanimljivostima- to sve pomaže čovjeku da živi, razumijete.

Zašto bijedna osoba morala posjedovati stvar više od druge?"

"To je baš ono što ja osjećam za pse," ubaci se gospodin Higgs.

"Vi nemate smisao za dobro i zlo," reče Poirot tužno kontesi.

Ona nastavi:

"Ali droge-to ne! Jer to uzrokuje jad, bol i raspadanje! Nisam imala pojma - ni najmanjeg pojma - da se moj tako šarmantni, tako nevini, tako uzdignuti Pakao koristi u te svrhe!"

"Slažem se s vama što se tiče droge," reče gospodin Higgs.

"Drogiranje pasa - to je prljavo, zaista! Ja nikada ne bih imao posla s takvim stvarima, i nikada nisam imao."

"Ali vi kažete da mi vjerujete, prijatelju moj," umetne kontesa.

"Pa naravno da vam vjerujem! Nisam li uzeo dovoljno vremena i truda da osudim pravog organizatora raspačavanja droge? Nisam li izvršio dvanaesto djelo Herkulovo i donio Kerbera iz Pakla kako bih dokazao svoj slučaj? Jer kažem vam ovo, ne volim vidjeti svoje prijatelje u škripcu - da, škripcu -jer vi ste ta koja bi snosila posljedice daje bilo što krenulo po zlu! Vaša torba je ona u kojoj su se skrivali dragulji koji bi bili pronađeni i daje bilo tko bio dovoljno pametan (poput mene) da posumnja na skroviste u psećim ustima - eh bien, on je vaš pas, zar ne? Iako je prihvatio malu Alice do te mjere daje poslušao i njezine naredbe. Da, sada možete otvoriti svoje oči! Od početka mi se nije svidjela ta mlada dama sa svojim znanstvenim žargonom i njezini kaput i suknja s velikim džepovima. Da, džepovima. Neprirodno da bilo koja žena bude tako nemarna prema svom vlastitom izgledu! A što mi kaže - da su važni temelji! Aha! ono stoje temeljno su džepovi. Džepovi u kojima može nositi drogu i uzimati dragulje - mala razmjena lako obavljena dok pleše sa svoj im parom za koj eg se pretvara da ga smatra kao psihološki slučaj. Ali, ali koja varka! Nitko ne sumnja u iskrenu, znanstvenu psihologinju sa zdravstvenom diplomom

i naočalama. Može krijumčariti drogu, i navoditi svoje bogate pacijente da stvore naviku, i zaraditi novac za noćni klub i urediti da ga vodi netko sa – recimo to tako, malom slabošću iz prošlosti! Ali ona prezire Herculea Poirota, misli da ga može zavarati sa svojim pričama o medicinskoj sestri i odjeći! Eh bien, spreman sam ja za nju. Svjetla se gase. Brzo se dignem od svog stola i odem do Kerbera. U tami je čujem kako dolazi. Ona mu otvara usta i gura unutra paket, a ja -delikatno, tako da ona to ne osjeti, odrežem sa sićušnim škaricama mali dio njezinog rukava."

Dramatično je izvadio komadić materijala.

"Promotrite - identični tvid - i ja ću ga dati Jappu da ga namjesti natrag tamo gdje i pripada - i da provede uhićenje - i da kaže kako je ponovno Scotland Yard bio pametan."

Kontesa Rossakof zurila je u njega glupavo. Odjednom je zaplakala kao sirena za maglu.

"Ali moj Niki - moj Niki. To će biti užasno za njega -"

Zastala je. "Ili mislite da neće?"

"U Americi ima mnogo drugih djevojaka," reče Hercule Poirot.

"Ali za vas, njegovu majku koja bi bila u zatvoru - u zatvoru - s podrezanom kosom - sjedeći u ćeliji - smrdeći na bolest i infekcije! Ah, ali vi ste predivni -predivni."

Hitajući prema naprijed uhvatila je Poirota rukama i zagrlila ga slavenskom strašću. Gospodin Higgs je gledao to zadovoljno. Pas Kerber je lupao repom po podu.

U središtu te scene slavlja začula se zvonjava zvona.

"Japp!" usklikne Poirot, oslobađajući sekontesinihruku.

"Bilo bi bolje, možda, da odem u drugu sobu," reče kontesa.

Nestala je kroz vrata. Poirot je krenuo kroz vrata prema hodniku.

"Guverneru," procijedi gospodin Higgs tjeskobno, "bolje bi bilo da se pogledate u ogledalo, zar ne?"

Poirot je tako učinio i opazio. Ruž za usne i maskara ukrašavali su njegovo lice na fantastičan način.

"Ako je to gospodin Japp iz Scotland Yarda, pomislit će na najgore - zasigurno," reče gospodin Higgs.

Dodao je, dok je zvono ponovno zazvonilo, i Poirot

pokušavao grozničavo skinuti grimiznu mast s vrhova svojih brkova: "Što želite da/ a učinim - što s ovim paklenim psom?" "Ako se dobro sjećam," reče Hercule Poirot, "Kerber se vratio u Pakao."

"Kako god želite," reče gospodin Higgs. "Ustvari, počeo mi se sviđati... Ipak, nije on vrsta koju bih želio zadržati - ne zauvijek - previše primjetno - ako znate što mislim. I pomislite samo koliko bi me koštala govedina ili konjetina! Jede kao mladi lav, očito."

"Od Nemejskog lava do Hvatanja Kerbera," promrmlja Poirot. "Dovršeno je."

Tjedan dana kasnije gospođica Lemon donijela je račun svom poslodavcu.

"Ispričavam se gospodine Poirot. Je li u redu da ja ovo platim? Leonora, Florist. Crvene Ruže. Jedanaest funti, osam šilinga i šestpenija. Poslano kontesi Veri Rossakof, Pakao, 13 End St, WC1."

Poput boje crvenih ruža, takvi su bili obrazi Herculea Poirota. Zacrvenio se, zacrvenio se sve do bjeloočnica.

"Potpuno u redu, gospođice Lemon. Mala-pa, posveta - za prigodu. Kontesin sin se upravo zaručio u Americi - s kćerkom svog poslodavca, čeličnog magnata. Crvene ruže su - kako sam zapamtio, njezino omiljeno cvijeće."

"Prilično," reče gospođica Lemon. "Vrlo su skupe u ovo doba godine."

Hercule Poirot se podigne.

"Postoje trenuci," reče, "kada čovjek ne ekonomizira."

Pjevušeći veselu pjesmicu, izašao je kroz vrata. Njegov korak je bio lak, gotovo živahan. Gospođica Lemon je zurila za njim. Zaboravila je na svoj komplet za turpijanje. Svi njezini ženski instinkti bili su uzbuđeni.

"Dragi Bože," promrmljalaje. "Pitam se... Zaista-u njegovoj dobi!... Zasigurno ne..."